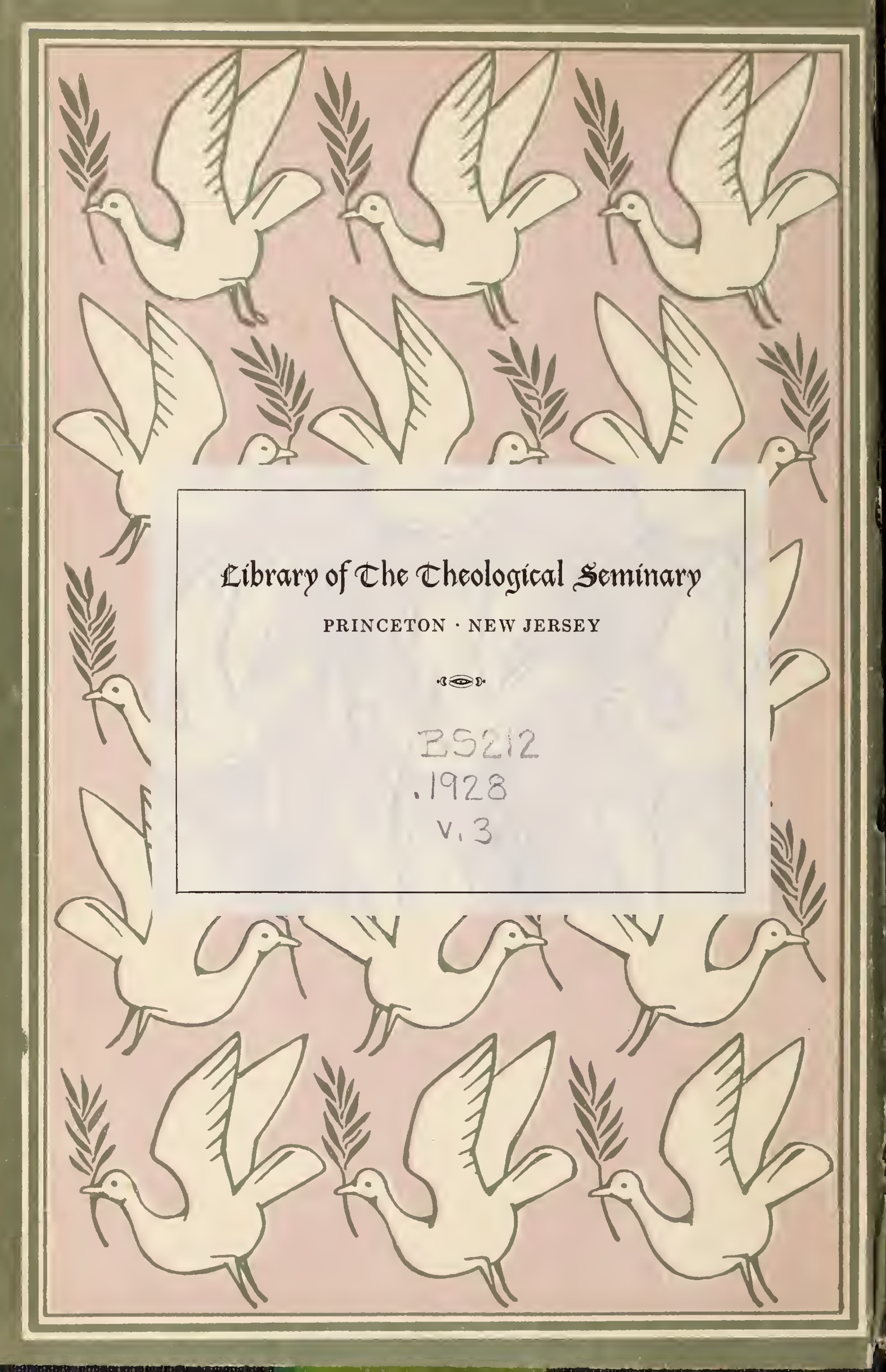
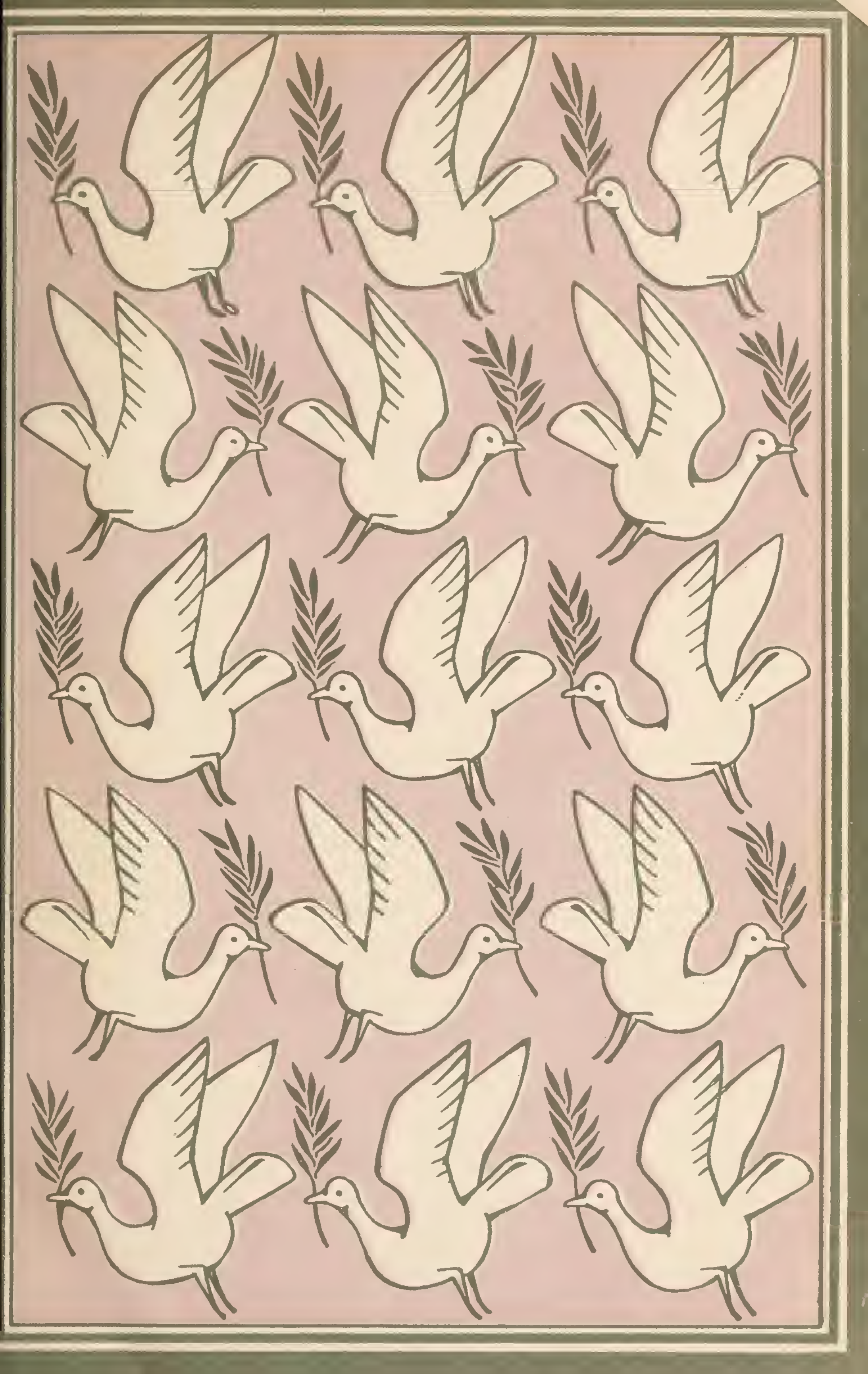

FUN
DA
CIO
BIBLI
CA-
CATA
LA
NA

FUNDACIÓ BÍBLICA CATALANA

LA SAGRADA BÍBLIA

ANTIC TESTAMENT

VOL. III

JOSUÈ JUTGES RUT
I I II DE SAMUEL

TIPOGRAFIA EMPORIUM, S. A.

HAN ESTAT TIRATS D'AQUESTA PRIMERA EDICIÓ: 150 EXEMPLARS EN PAPER DE FIL GUARRO FABRICAT A MÀ, AMB FILIGRANES DE LA «FUNDACIÓ BÍBLICA CATALANA», NUMERATS AMB XIFRES ARÀBIGUES; I 3,000 EXEMPLARS EN PAPER TORRES-DOMÈNECH.

LA SAGRADA BÍBLIA
ANTIC TESTAMENT. VOL. III

JOSUÈ

TRADUCCIÓ, INTRODUCCIÓ I NOTES DE
DR. ENRIC BAYON, PVRE.
PROFESSOR D'HEBREU AL SEMINARI DE BARCELONA

JUTGES. I I II DE SAMUEL

TRADUCCIÓ, INTRODUCCIÓ I NOTES DE
P. MARC DE CASTELLVÍ, O. M. CAP.
LECTOR DE SAGRADA ESCRIPTURA

RUT

TRADUCCIÓ DE CARLES RIBA
PROFESSOR DE GREC A LA F. B. M.

INTRODUCCIÓ I NOTES DE DR. ENRIC BAYON, PVRE.

BARCELONA
EDITORIAL ALPHA
1930

APROVACIÓ ECLESIÀSTICA

De conformitat amb el cànon mil tres-cents noranta-u del Codi de Dret Canònic, que prescriu, que les versions de les Sagrades Escriptures no siguin impreses en llengua vulgar, si no són aprovades per la Seu Apostòlica, o editades sota la vigilància dels Bisbes i amb notes extretes principalment dels sants Pares de l'Església i de doctes escriptors catòlics, *donem la Nostra aprovació, com sigui que reuneix les condicions degudes, a la present edició de* Josuè, Jutges, Rut *i* I i II de Samuel.

Barcelona, 22 de setembre de 1930

IMPRIMATVR

† MANUEL, bisbe de barcelona

Per manament de S. E. Il·lma. el Bisbe, mon senyor,

Ramon Baucells
Can. Secr.

LLIBRE DE JOSUÈ

NOTÍCIA PRELIMINAR

La denominació d'aquest llibre és molt diversa: el text hebreu l'anomena senzillament *Jehoixua'*, la Vulgata, *Liber Josue,* i els LXX, Ἰησοῦς Ναυή, o també Ἰησοῦς υἱὸς Ναυή (Jesús Nave, Jesús fill de Nave); cal advertir que els alexandrins per equivocació canviaren el nom al pare de Josuè, car el vertader és *Nun*.

El primitiu nom de Josuè era *Oseas* que significa *salvador, salvació,* essent-li canviat per Moisès (Nm. XIII, 17) amb el de Josuè, que significa *Déu-Salvador,* o també *Salvador donat per Déu*.

A diferència dels llibres del Pentateuc, els històrics s'indiquen no per la paraula o les paraules amb les quals comencen, sinó amb un nom o títol que es basa en el contingut del llibre; de vegades, com ocorre en el de Josuè, el dit títol es confon amb el nom de l'autor.

L'Església conserva en el cànon el nom, el caràcter i el lloc que el Llibre de Josuè ocupa en el cànon hebreu, o sigui el primer lloc enmig dels primitius profetes: Josuè, Jutges, Reis.

En aquest llibre es conten els fets esdevinguts després de la mort de Moisès, o sigui les gestes realitzades per l'immediat successor de Moisès en el cabdillatge del poble d'Israel, la conquesta i repartiment de la terra de Canaan entre les dotze tribus. És cosa difícil de determinar exactament l'espai de temps que comprèn la relació: per alguns no és inferior a set anys i no passa de vint-i-cinc, vint-i-set, trenta-set i cinquanta anys, segons la diversitat d'opinions dels autors.

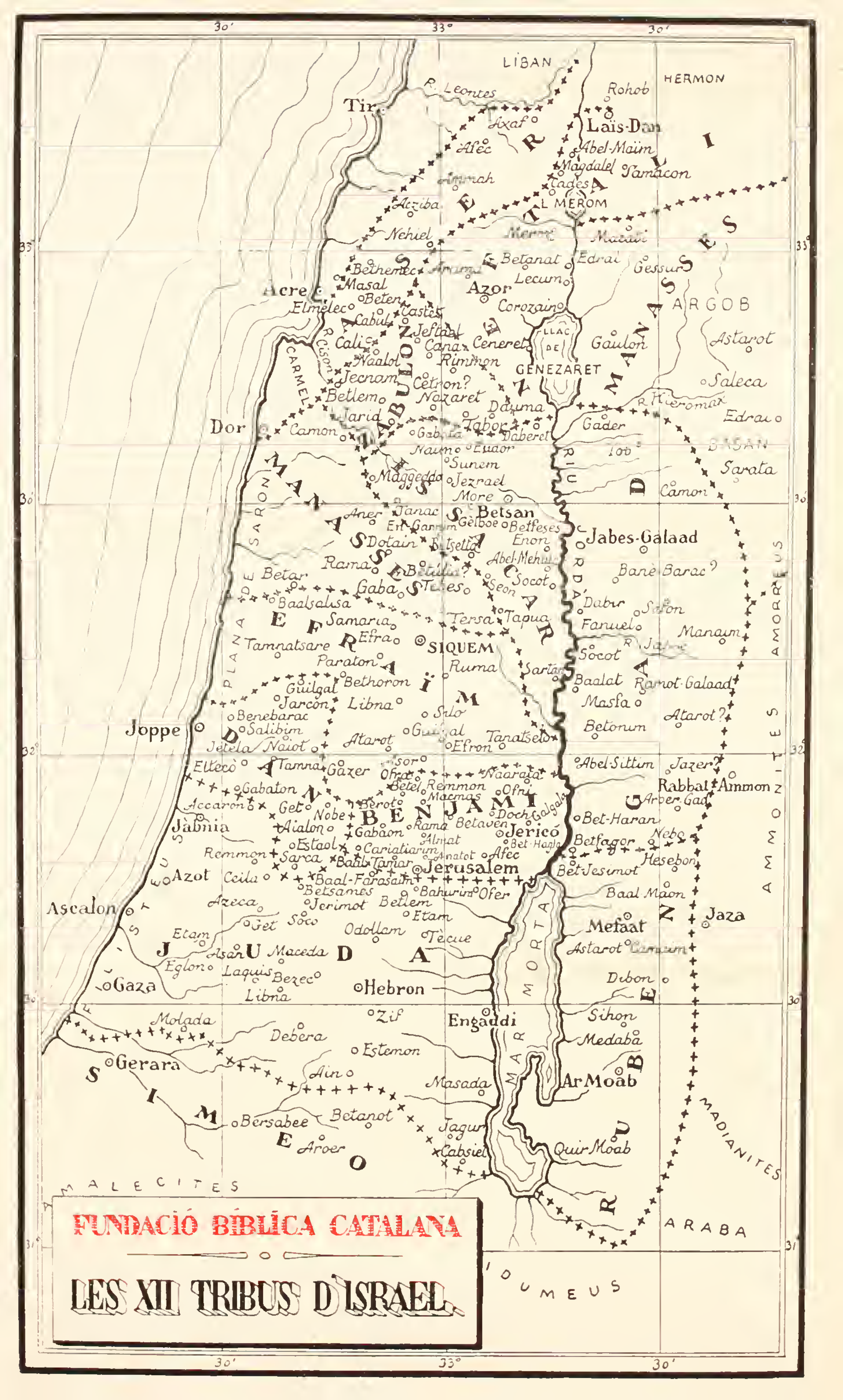
Amb aquesta relació resta demostrada la fidelitat de Jahvè a les seves prometences de donar als descendents dels antics Patriarques la terra de Canaan i de tenir una cura especial del seu poble, malgrat el seu comportament.

El Llibre de Josuè no és una continuació, ni un complement del Pentateuc, malgrat les semblances que en el contingut i en l'estil hom hi ha volgut veure; n'és absolutament independent. Per això és inadmissible la teoria racionalista de l'*Hexateuc,* faltada de tot fonament científic, sense parlar de la gran diferència quant el fi d'ambdues obres.

Que Josuè és l'autor d'aquest llibre, ho afirmen: *a)* els jueus en el Talmud; *b)* els pares de l'Església, com Lactanci (*Inst. b.* IV, C. XVIII) i St. Jeroni (*Epist. ad Paulin.*); *c)* l'Eclesiàstic, XLVI: «Jesús Nave, successor de Moisès entre els Profetes (gr. *en les profecies*); *d)* el mateix Llibre de Josuè, XXIV, 26: «i Josuè escriví totes aquestes paraules en el llibre de la llei del Senyor» (cal advertir que aquest verset, com demostrarem després, no és de Josuè); *e)* les fidels i detallades descripcions que a voltes repeteix de persones, llocs i altres circumstàncies acusen un autor contemporani als fets que es relaten amb un ordre rigorosament cronològic, el qual es sacrificaria a l'ordre lògic, si l'autor no fos contemporani i treballés damunt de documents originals; *f)* fins l'estil acusa una alta antiguitat en opinió dels exegetes i hebraïtzants.

És evident que els últims versets (29-33) del capítol XXIV, amb el qual s'acaba aquest llibre, no es deuen a la ploma de Josuè; també és cert que en l'obra hi ha algunes addicions degudes a Profetes posteriors i posades per via d'aclariment, però que no alteren la veritat ni l'autenticitat d'aquest llibre, que l'Església i la Sinagoga consagren i aproven, i l'autenticitat del qual admeten fins els protestants ortodoxos contemporanis.

L'estil de la primera part i de la tercera és molt diferent del de la segona. Aquesta no ofereix cap particularitat, puix que en ella hom traça la divisió purament ideal de les terres conquerides entre les dotze tribus i, al costat de la valor geogràfica i fins històrica per la seva fidelitat i minuciositat, presenta una escassa valor literària; no així la primera part i la tercera, on al costat d'una simplicitat encisadora en la relació dels fets, s'observen diferents caires en l'estil segons l'oportunitat dels passatges: *Exhortatiu* en donar les ordres per a la conquesta de Canaan i en recordar els beneficis de Jahvè per tal d'excitar l'agraïment i assegurar la felicitat d'aquell poble; *patètic* com en la presa de Jericó, Haí i d'altres ciutats, i principalment en el càstig d'Acan per la seva prevaricació, encara que ací és d'admirar un to verament paternal en les paraules de Josuè envers el culpable, i en l'afer de l'altar alçat per les tribus de l'altra banda del Jordà;

FUNDACIÓ BÍBLICA CATALANA
LES XII TRIBUS D'ISRAEL
LIBAN
HERMON
R. Leontes
Tir
Rohob
Laïs-Dan
Abel-Maïm
Magdalel
Tamacon
Axaf
Afec
Cades
L. MEROM
Acziba
Nehiel
Acre
Bethemec
Masal
Beten
Elmelec
Cabul
Castes
Betanat
Edrai
Gessur
Lecum
Azor
Corozain
ARGOB
Astarot
Jeftael
Cali
Cana
Ceneret
LLAC DE GENEZARET
Gaulon
Naalot
Rimmon
Jecnam
Cetron?
Saleca
Betlem
Nazaret
Jarid
Dabura
Gader
Edrai
Dor
Camon
Tabor
Daberet
Naim
Endor
Tob
Sarata
CARMEL
R. Cison
Maggeddo
Sunem
Jezrael
More
Camon
Betsan
Ener
Janac
Gelboe
Betfeses
Enon
Jabes-Galaad
Dotain
Abel-Mehula
Bane Barac?
Rama
Betar
Socot
Gaba
Seon
Dabir
Safon
Baalsalisa
Samaria
Tersa
Tapua
Fanuel
Efra
Tamnatsare
SIQUEM
Manaïm
Paraton
Ruma
Socot
Sartan
Bethoron
Baalat
Ramot-Galaad
Guilgal
Jarcon
Libna
Masfa
Benebarac
Silo
Atarot?
Joppe
Salibim
Betonim
Jetela
Naiot
Atarot
Efron
Tanatselo
Sor
Abel-Sittim
Jazer?
Elteco
Tamna
Gazer
Ofra
Naarata
Rabbat-Ammon
Gabaton
Betel
Remmon
Ofni
Arper Gad
Accaron
Get
Nobe
Beroto
Macmas
Doch
Galgala
Jabnia
Aialon
Rama
Betaven
Bet-Haran
Gabaon
Jericó
Estaol
Almat
Bet-Hagla
Betfagor
Nebo
Remmon
Sarca
Cariatiarim
Anatot
Afec
Hesebon
Azot
Ceila
Baal-Tamar
Jerusalem
Bet-Jesimot
Baal-Farasaim
Betsames
Bahurim
Ofer
Baal Maon
Ascalon
Azeca
Jerimot
Betlem
Etam
Soco
Mefaat
Jaza
Etam
Get
Odollam
Tecue
Astarot
Asan
Maceda
Eglon
Laquis
Bezec
Dibon
Gaza
Libna
Hebron
MAR MORTA
Molada
Zif
Engaddi
Sihon
Debera
Estemon
Medaba
Gerara
Ain
Masada
Ar Moab
Bersabee
Betanot
Jagur
Aroer
Cabsiel
Quir Moab
AMALECITES
MADIANITES
ARABA
IDUMEUS
AMORREUS
AMMONITES
PLANA DE SARON
FILISTEUS
ASER
NEFTALI
ZABULON
ISSACAR
MANASSES
EFRAIM
DAN
BENJAMI
JUDA
SIMEO
GAD
RUBEN
R. JORDA
R. Jaboc
R. Hieromax
BASAN
30'
33°

magnific en la parada del sol ordenada pel cabdill israelita. Aquestes diferències, però, d'estil en les tres parts d'aquest llibre no ens autoritzen per a afirmar que constitueixen llibres diferents, car es tracta d'una sola i ben acabada obra, en l'estil de la qual es veu una bella vigoria que dóna una simplicitat meravellosa a la relació de Josuè.

Cal advertir que s'hi troben menys arcaismes que en el Pentateuc, a part de certs mots i formes gramaticals usades en llibres posteriors; una certa obscuritat s'observa degut al fet que l'autor no sempre dóna explicació de totes les causes dels fets.

El Llibre de Josuè dels Samaritans no té res a veure amb el nostre, del qual té alguns plagis, com també del Llibre dels Nombres; és una crònica dels fets ocorreguts des de la mort de Moisès fins a l'emperador Adrià; a més de no haver-hi unitat de fons, ni de forma, ni d'autor, l'obra ve a èsser un teixit de faules. A la biblioteca de Leyde es troba l'exemplar de Josep Scaliger.

El present llibre pot dividir-se així:

1.ª Part. — *Conquesta del país de Canaan* (I-XII)

1.ª Secció. — Preparatius per a la conquesta (I-V, 16)

1. Comandes de Déu a Josuè i d'aquest als sacerdots (I, 1-18).
2. Els espies israelites a Jericó i llur retorn (II, 1-24).

2.ª Secció. — Entrada a la terra promesa (III-V)

1. Preparatius per al pas del Jordà (III, 1-13).
2. Pas del Jordà (III, 14-17).
3. Erecció de monuments (IV).
4. Temor dels cananeus (V, 1).
5. Circumcisió del poble d'Israel i celebració de la Pasqua (V, 2-16).

3.ª Secció. — Conquesta de Canaan meridional (VI-X)

1. Destrucció de Jericó (VI, 1-27).
2. Setge de la ciutat d'Haí (VII, 1-VIII, 29).
3. Fidelitat de Josuè als preceptes de Moisès (VIII, 30-35).
4. Els gabaonites (IX, 1-27).
5. Destrucció dels altres regnes del Sud (X, 1-23).

4.ª Secció. — Conquesta del Canaan septentrional (XI, 1-15).

5.ª Secció. — Breu descripció de la terra conquerida i dels reis vençuts (XI, 16-XII, 24).

II PART. — *Repartiment de la terra conquerida entre les tribus d'Israel* (XIII-XXII):

1.ª Secció. — Descripció de la terra de Canaan (XIII, 1-7).

2.ª Secció. — Repartiment fet per Moisès (XIII, 8-33).

3.ª Secció. — Repartiment fet per Josuè (XIV, 1-XXII, 34).

1. Les dotze tribus (XIV, 1-5).
2. La part de Caleb (XIV, 6-13).
3. La part dels fills de Judà (XV).
4. La part dels fills de Josep (XVI, 1-XVII, 18).
5. Distribució de la contrada de Silo (XVIII, 1-10).
6. La part dels fills de Benjamí (XVIII, 11-28).
7. Territori de les altres sis tribus (XIX, 1-53).
8. Les ciutats de refugi (XX, 1-53).
9. Les ciutats dels sacerdots i dels levites (XXI, 1-4).

III PART. — *Esdeveniments posteriors a la conquesta de Canaan i al seu repartiment entre les dotze tribus* (XXII-XXIV):

1. Retorn de les tribus guerreres i erecció de l'Altar del Testimoni (XXII, 1-34).

2. Darreres paraules i gestes de Josuè (XXIII-XXIV, 28):

a) Primer discurs de Josuè: Exhortació de Josuè a Israel (XXIII).

b) Segon discurs de Josuè: Renovació de l'aliança a Siquem (XXIV, 1-28),

3. Mort de Josuè (XXIV, 29-33).[1]

[1] Des de bell començament del present volum volem fer constar la nostra gran reconeixença a l'insigne col·laborador d'aquesta F. B. C., Dr. C. Cardó, per l'obra de revisió que tan intel·ligentment hi ha dut a terme. — (N. DE LA D.).

PRIMERA PART

CONQUESTA DEL PAÍS DE CANAAN
(I-XII)

I. PREPARATIUS PER A LA CONQUESTA
(I-V, 1-16)

Comandes de Jahvè a Josuè i d'aquest als sacerdots

(C. I.) [1] S'esdevingué després de la mort de Moisès, servent de
Jahvè, que parlà Jahvè a Josuè, fill de Nun, ministre de Moisès, dient:
[2] Moisès, servent meu, és mort, i ara, alça't, passa aquest Jordà tu
i tot aquest poble vers la terra que jo donaré als fills d'Israel. [3] Tot
lloc que trepitjarà la planta del vostre peu donaré, com ho vaig pro-
metre a Moisès; [4] del desert i el Líban fins al gran riu Èufrates,

1, Dt. xi, 24

1. — *Després de la mort de Moisès.* O sigui, després dels trenta dies de dol imposats en Dt. XXXIV, 8.

Servent de Jahvè. En hebreu *Hebed Jahvè* és un títol d'honor que el mateix Jahvè aplicà a Moisès, fidel executor dels preceptes divins. (Dt. XXXIV, 5).

Parlà Jahvè. Ja per revelació directa, com volen alguns, ja per mitjà d'un àngel, segons que opinen d'altres. Aquesta revelació, fets els càlculs des de la mort de Moisès (3 de febrer), fins al pas del Jordà (Jos. IV, 19), degué tenir lloc el 3 de Nisan.

Ministre de Moisès. O sigui, auxiliar seu; més tard (XXIV, 29), serà anomenat servent de Jahvè, com ho fou Moisès.

2. — *Aquest Jordà.* Davant del qual es trobava el poble de Josuè.

4. — *Del desert i el Liban.* Gr.: el desert i l'Antilíban. Les paraules «tota la terra dels heteus» que es llegeixen en el text hebr. manquen en el Gr.

tota la terra dels heteus fins a la mar gran, a sol ponent, serà el
terme vostre. [5] No podrà resistir-vos ningú tots els dies de la teva
vida; com vaig ésser amb Moisès, així seré amb tu, no et deixaré
ni t'abandonaré. [6] Esforça't i sigues valent, car tu posaràs aquest poble
en possessió de la terra que he jurat de lliurar als vostres pares.
[7] Anima't, doncs, i sigues valent en gran manera per tal de guardar i
per tal de complir tota la llei que et prescriví Moisès, servent meu;
no et decantis d'ella ni a la dreta ni a l'esquerra, per tal que entenguis
tot el que facis. [8] No s'aparti el llibre de la llei de la teva boca, i llegi-
ràs en ell dia i nit, per tal de guardar i per tal de fer tot allò que està es-
crit en ell; llavors prosperaràs en les teves empreses i l'entendràs.
[9] Vet aquí, et mano: esforça't i sigues valent, no tinguis por, i
no temis, car amb tu està Jahvè, el teu Déu, onsevulla que vagis.
[10] Josuè féu comanda als escribes del poble, dient: [11] Passeu pel

5, Hbr. xiii, 5; 6, Dt. xxxi, 7-23; 1 Rg. ii, 2

Tota la terra dels heteus. O sigui Canaan. Els heteus (de la rel hebrea *Jatat,* témer), eren descendents d'Het, fill segon de Canaan; dividits en dues fraccions, els heteus del sud emplaçats a Hebron (o Cariatarbé), i els del nord, o els Quetes, que constituïren el poble més fort de la Palestina, i que ocupava la cadena de l'Armon. Cal advertir que, en aquesta època, la terra de Canaan estava repartida en diferents règuls de potestat limitada.

L'exterminació dels cananeus no va contra la bondat de Déu, car el decret divinal de la destrucció d'aquest poble es basa en la seva infinita justícia: els cananeus caigueren en la idolatria, oferien sacrificis i cometien altres crims « contra naturam », sense que els moguessin a la conversió ni les virtuts dels Patriarques, ni els càstigs enviats a d'altres pobles culpables, ni les amonestacions divines. En temps de Josuè la mesura era curulla i es sentí la sentència divina.

El poble d'Israel no fou més que l'instrument, de què Déu es serví per a aquesta missió; per altra banda, entrava en els plans de la divina providència situar aquest poble seu escollit en un lloc separat de les altres nacions i resguardat així de la idolatria. Aquestes condicions topogràfiques les reunia admirablement la terra de Canaan; de la qual calia llançar els seus habitants abans de posseir-la els israelites.

Fins a la mar gran. Gr.: «fins a l'última mar».

En aquest verset es fixen els límits de la terra promesa, els quals gairebé es confonen amb els indicats pel Dt. XI, 24, i són: al migdia, el desert de l'Aràbia Pètria; al nord, el Líban; a llevant, el riu Èufrates; i a occident, la mar Mediterrània.

7. — *No et decantis d'ella ni a la dreta ni a l'esquerra.* Hebraisme, el sentit del qual és: « No t'apartis mai del compliment de la llei ».

8. — *No s'aparti el llibre de la llei de la teva boca.* O sigui, per tal que les teves paraules i accions siguin regulades per ella.

10. — *Els escribes del poble.* En hebreu: *Soterim,* i en Gr.: γραμματευσῖ; la Vg. els anomena « prínceps »; però els Soterim eren els intermediaris dels magistrats i els caporals del poble, les decisions dels quals feien conèixer i complir.

mig dels campaments i maneu al poble, dient: Prepareu-vos provi-
sions, car passats tres dies, travessareu aquest Jordà per entrar
a la terra que Jahvè, el vostre Déu, donarà a vosaltres per tal
de posseir-la. 12 I als rubenites i gadites i a la meitat de la
tribu de Manassès, parlà Josuè en aquests termes: 13 Recordeu-
vos de la paraula que us comandà Moisès, servent de Jahvè,
dient: Jahvè, el vostre Déu, us ha donat un lloc de repòs, aquest
país; 14 les vostres mullers, els vostres fills, i els vostres ramats
restaran a la terra que donà a vosaltres Moisès a l'altra banda
del Jordà, i vosaltres passareu en ordre de batalla davant els vos-
tres germans, tots amb mà forta, i els ajudareu, 15 fins que Jahvè
donarà als vostres germans i a vosaltres el sojorn, i ells també
posseiran la terra que Jahvè, el vostre Déu, donarà. Us en tornareu
a la terra de la vostra possessió i habitareu aquella que donà a vos-
altres Moisès, servent de Jahvè, a l'altra banda del Jordà, vers
sol ixent. 16 I respongueren a Josuè amb aquestes paraules: Tot el
que ens has manat, farem, i per tot lloc on ens enviaràs, anirem.
17 Com obeírem Moisès, així mateix t'obeirem. Tan sols sigui Jahvè,
ton Déu, amb tu, com fou amb Moisès. 18 Tothom que contradigui
la teva paraula i no obeeixi tots els preceptes que tu li manis, mo-
rirà. Tu sols esforça't i sigues valent.

14, Nm. xxxii, 26

11.—*Prepareu-vos provisions.* La paraula hebrea *Tsedah* que pròpiament significa animal de caça, també indica tota classe de queviures, i d'una manera especial les provisions de viatge. Aquestes paraules no es refereixen al mannà, que no es podia guardar, ni indiquen que aquest s'hagués acabat, puix Déu l'enviava encara. (Cf. cap. V, 12).

13.— *Recordeu-vos de la paraula que us comandà Moisès.* Aquí, com en altres indrets, Josuè es refereix al Pentateuc; ço que constitueix una prova, no sols de la seva existència, sinó també d'ésser-ne Moisès l'autor.

14.— *I els vostres ramats.* La paraula hebrea *Mikne* indica ramats, i per extensió riquesa, car en l'antiguitat, els ramats eren la principal font de riquesa.

I vosaltres passareu... Encara que el nombre d'homes d'armes eren cap a uns cent deu mil (Nm. XXVI, 7, 18, 34), això no obstant, Josuè sols n'escollí quaranta mil per a passar el Jordà (Jos. IV, 13) quedant-se el restant al país, per tal de guardar-lo, així com les dones, els fills i els ramats.

Els espies israelites a Jericó i llur retorn

(C. II.) 1 I Josuè, fill de Nun, envià de Setim dos barons dels
exploradors, calladament, dient: Aneu, vegeu la terra i Jericó; hi
anaren, i entraren a casa d'una dona meretriu; i el nom d'ella, Raab,
i descansaren allí. 2 I hom digué al rei de Jericó: Vet aquí que ho-
mes dels fills d'Israel han entrat aquí aquesta nit per tal d'explorar
la terra. 3 I envià el rei de Jericó a Raab dient: Lliura els barons
vinguts a tu, car han entrat a casa teva per explorar tot el país.
4 I agafà la dona aquells dos barons i els amagà, dient: Certament
vingueren a mi dos barons i no sé d'on eren; 5 en fer-se vespre, en
tancar la porta aquells homes eixiren, no sé per on han anat els

2, 1 Hbr. xi, 31; Iac. ii, 25

1. — *I Josuè, fill de Nun, envià de Setim.* Setim, del mot hebreu *Xittim,* que significa acàcies, mimoses, de les quals se serví Moisès per a fer, quan anava pel desert, el Tabernacle, l'Arca de l'Aliança i d'altres objectes sagrats, és la ciutat d'Abelsatim, a l'est del Jordà i enfront de Jericó, i en ella era acampat el poble hebreu (Cf. Nm. XXV, 1; XXXII, 49; Jos. II, 1).

Dos barons. Gr.: «dos joves» (en hebreu té el mateix sentit que el Gr.) (vegi's VI, 25). Els rabins afirmen que aquests dos barons foren Finès i Caleb, opinió inacceptable, atesa ja la dignitat de l'un, ja l'edat avançada de l'altre.

Calladament. Prudent conducta de Josuè, per tal d'evitar la repetició del fet esmentat en Nm. XIII, 21-30.

Jericó. Aquest nom, o ve del mot hebreu *yaraf* (lluna), o de *rebaj* (exhalar una flaire o una olor), ja sigui pel culte a la lluna donat en aquests indrets, ja per l'olor que exhalaven els seus jardins. Era coneguda també per ciutat de les palmeres (Dt. XXXIV, 1-3; Par. XXVIII, 15). Es parla per primera vegada de Jericó en Nm. XXII, 1, i era la ciutat més veïna al campament hebreu, rica i fortificada i la clau de tot el país de Canaan, car d'ella sortien els camins al nord i al sud de Palestina, així com a la plana central.

Hi anaren i entraren a casa. Gr.: «i els dos joves, posant-se en camí, entraren a Jericó i entraren a la casa».

Meretriu. Aquest és el sentit gramatical del mot hebreu *zonah* que alguns intèrprets prenen per hostalera, derivant-ho del verb *zun.* El Gr. ho entén en el sentit hebreu.

I el nom d'ella Raab. Nom que es troba enmig del d'altres meretrius de la genealogia de Crist feta per Mt. I, 5, segons St. Jeroni, perquè «el que vingué per causa dels pecadors, naixent de pecadors, esborrés el pecat de tots»; ens parlen també de Raab Sant Pau (Hebr. XI, 31) i Sant Jaume (II, 25) lloant la seva fe.

3. — *Car han entrat a casa teva.* Vg.: «car exploradors són».

4. — *I no sé d'on (són).* Raab amb aquestes paraules va mentir, encara que amb aquesta mentida salvava la vida dels dos hostes; sols podia excusar-la el no violar l'hospitalitat, cosa sagrada entre els orientals, o bé el pensar ella que en aquest cas era lícit de mentir i cosa de poca importància.

dits barons; perseguiu-los aviat, i els agafareu. 6 Ella els féu pujar al
terrat, i els cobrí amb lli de canyes que eren apilotades allí al terrat.
7 I alguns homes els seguiren pel camí que va al Jordà, fins als guals,
i tot d'una que sortiren els que els perseguien, fou tancada la porta.
8 I abans no s'adormissin els que estaven amagats, ella pujà envers ells,
al terrat, i els digué: 9 Sé que Jahvè us ha lliurat la terra, i ha cai-
gut damunt de nosaltres la temor vostra i han defallit tots els habi-
tants de la terra davant de vosaltres, 10 car hem oït que Jahvè féu
eixugar les aigües del mar Roig davant vostre quan eixíreu d'Egipte;
i el que heu fet als dos reis dels amorreus que són a l'altra banda
del Jordà, Sehon i Og, que els destruíreu. 11 I sabent aquestes
coses, s'han esllanguit els nostres cors i no ha restat esperit a ningú
davant de vosaltres, car Jahvè, el vostre Déu, Ell és Déu en el cel
endalt i sobre la terra per dessota.

12 I ara jureu-me, si us plau, per Jahvè, que com jo he fet amb
vosaltres misericòrdia, també fareu vosaltres a la casa del meu pare
misericòrdia i em donareu un signe cert. 13 I salvareu el meu pare,
i la meva mare, i els meus germans, i les meves germanes, i tot el
que és d'ells, i deslliurareu les nostres ànimes de la mort.

14 I li digueren els barons: Nosaltres ens exposarem a morir per a
vosaltres, si no reveles el nostre afer, i quan Jahvè ens lliurarà la
terra, farem envers tu misericòrdia i fidelitat.

15 I els davallà amb una corda per la finestra, car la seva casa era

10, Ex. xiv, 21; Nm. xxi, 24. — 12, Ios. vi, 22

6. — *I els cobrí amb lli de canyes.* Que Raab faria assecar, segons costum, abans de treure-li la corfa. Tenint en compte l'alçada a què en alguns climes arriba aquesta planta, s'explica que amb elles Raab tapés els espies.

9. — *I han defallit tots els habitants de la terra.* Aquestes paraules manquen en el text Gr.

10. — *Hem oït.* La Vg. afegeix: «hem temut fortament».

12. — *I ara jureu-me, si us plau, per Jahvè.* Gr.: «i ara prometeu-me (jureu-me) pel Senyor Déu».

I em donareu un signe cert. Aquestes paraules manquen en el text Gr.

14.—*Nosaltres ens exposarem a morir.* És una paraula execratòria de jurament, per la qual es demana tota classe de mals, si no es compleix la paraula donada. La fórmula continguda en el verset 12 és adjuratòria i es troba en diferents indrets dels llibres sants. Vegi's Gn. XXIV, 2-9, 37; XLVII, 29-31; etc.

Si no reveles el nostre afer... Gr.: 'i ella digué: i quan Déu us haurà lliurat la ciutat, feu envers mi la misericòrdia i la veritat'.

en la muralla damunt la qual habitava. [16] I els digué: Aneu a la
muntanya, que no us trobin els que us persegueixen i amagueu-
vos-hi tres dies fins que tornin els perseguidors, i així anireu pel
vostre camí.

[17] I li digueren els enviats: Vet aquí com serem lliures d'aquest
teu jurament que ens has conjurat: [18] A la nostra entrada a la terra,
ens faràs aquest senyal: lligaràs aquest cordó d'escarlata a la fines-
tra per on ens feres davallar, i el teu pare, i la teva mare, i els
teus germans, i tota la família del teu pare acolliràs a casa teva. [19] I
tot el que surti de la porta de casa teva enfora, la seva sang serà en
el seu cap i nosaltres en serem innocents. I tot aquell qui serà amb
tu, la sang d'ell serà en el cap nostre, si algú el toqués. [20] Si altra-
ment tu paleses el nostre afer, serem lliures del jurament que ens
vares fer jurar.

[21] I digué ella: Com heu parlat, així sia. I els acomiadà i se n'a-
naren. I penjà el cordó d'escarlata a la finestra. [22] I caminant vin-
gueren a la muntanya on romangueren tres dies, fins que se'n tornes-
sin aquells que els perseguien: i cercant-los els perseguidors en tot el
camí, no els trobaren. [23] I tornaren els dos exploradors, i baixaren
de la muntanya, i passat el Jordà, vingueren a Josuè, fill de Nun,
i li contaren tot el que els ocorregué. [24] I digueren a Josuè: Cert,
Jahvè ha donat en mans nostres tot el país i ara estan consternats
tots els seus habitants.

16. — *Aneu a la muntanya.* O sigui l'anomenada de la Quarantena (en alarb Karantal), pròxima a Jericó, vers el nord, i que forma part de la cadena que s'estén entre Jericó i Jerusalem vers l'OE. d'aquella ciutat; cal remarcar que en aquesta muntanya hi havia moltes coves.

La direcció seguida pels espies hebreus és la oposada a la del verset 7, o sigui, a la del camí que condueix al pas del Jordà, que segons alguns és l'uadi Caib.

18. — *A la nostra entrada a la terra.* Gr.: « Quan nosaltres entrarem en (aquest) indret de la ciutat».

19. — *I tot aquell qui serà amb tu, la sang d'ell serà en el cap nostre, si algú el toqués.* Gr.: «nosaltres serem responsables de tots aquells que estaran amb tu en la teva casa».

20. — *Si altrament tu paleses...* Gr.: «si algú ens compromet o revela aquestes paraules que pronunciem».

21. — Gr. acaba aquest verset en les paraules *i els acomiadà*.

II. ENTRADA A LA TERRA PROMESA
(III - V)

Preparatius per al pas del Jordà

(C. III.) [1] I matinejà Josuè a l'alba, i aixecà el campament de Setim, i vingueren fins al Jordà, ell i tots els fills d'Israel, i pernoctaren allí abans de passar-lo. [2] I transcorreguts tres dies, passaren els pregoners pel mig del campament. [3] I comandaren al poble dient: Quant vegeu l'Arca de l'Aliança de Jahvè, vostre Déu, i els sacerdots de la nissaga levítica portant-la, vosaltres moveu-vos del vostre lloc i seguiu-la, — [4] només que hi hagi una distància, com l'espai de vora dues mil colzades entre vosaltres i ella, sense atansar-vos-hi — a fi que sapigueu bé el camí que heu de seguir, per tal com no haveu passat abans per aquest indret. [5] I digué Josuè al poble: Santifiqueu-vos, car demà Jahvè farà meravelles entre vosaltres. [6] Després parlà Josuè als sacerdots, dient: Carregueu-vos l'Arca de l'Aliança i aneu davant del poble. I es carregaren l'Arca de l'Aliança i caminaren davant del poble.

1. — *Setim.* En hebreu significa *acàcies,* de les quals hi havia un bosc prop de la ciutat, és l'*Abelsatim* dels moabites (Nm. XXV, 1) i es troba a l'E. del Jordà i enfront de Gàlgala i de Jericó, situades a l'altra banda del riu.

Setim fou el lloc de la darrera estada dels hebreus en sortir del desert; aquí caigueren en idolatria, es compliren les paraules de Moisès, i Josuè prengué la direcció del poble d'Israel, després de la mort de Moisès, que tingué lloc a la muntanya de Nebó.

I pernoctaren allí. Gr.: «i romangueren allí abans de passar el Jordà». Vg.: «i romangueren allí tres dies».

2. — *Els pregoners.* En hebreu *Soterim,* o sigui els magistrats o príncceps del poble (I, 10).

3. — *I als sacerdots.* Ordinàriament els levites caatites portaven l'Arca (Nm. IV, 15; VII, 9); en les ocasions importants la portaven els sacerdots (VI, 6).

4. — *Dues mil colzades.* O siguin 1,050 metres. Vg. afegeix aquestes paraules: «guardeu-vos d'acostar-vos a l'arca».

5. — *Santifiqueu-vos.* Gr.: «santifiqueu-vos per a demà».

7 I digué Jahvè a Josuè: Avui començaré a engrandir-te davant de
tot Israel, per tal que sàpiguen que com vaig ésser amb Moisès, així
seré amb tu. 8 I tu manaràs els sacerdots que porten l'Arca de
l'Aliança, dient: Quan arribareu a la vorera de les aigües del Jordà,
atureu-vos en el Jordà.

9 I digué Josuè als fills d'Israel: Atanseu-vos aquí, us prego, i oïu
les paraules de Jahvè, el vostre Déu. 10 I digué Josuè: En això co-
neixereu que el Déu vivent és enmig de vosaltres i que destruirà el
cananeu, i l'heteu, i l'heveu, i el ferezeu, i el gergeseu, i el gebuseu,
i l'amorreu; 11 vet aquí que l'Arca de l'Aliança del Senyor de tota la
terra passarà davant vostre a través del Jordà. 12 Ara, doncs, elegiu
dotze homes de les tribus d'Israel, un home per tribu.

13 I s'esdevindrà que, en posar les plantes dels peus els sacerdots
que porten l'Arca de Jahvè, Senyor de tota la terra, en aigües del
Jordà, les aigües del Jordà es tallaran, les aigües que davallen de
dalt es pararan en un munt.

Pas del Jordà

14 I el poble començà de moure's de llurs tabernacles, per tal de pas-
sar el Jordà, i els sacerdots que portaven l'Arca de l'Aliança, davant
del poble. 15 I en arribar al Jordà els que portaven l'Arca i en co-
mençar a mullar-se els peus en la vorera de les aigües, els sacer-
dots que la portaven, — car el Jordà sobreïx a banda i banda tot el

11, Act. vii, 45. — 15, Eccli. xxiv, 36

10. — *Cananeu.* Aquestes són les set races dels cananeus, nom genèric, dels habitants de la terra abans d'ésser conquerida pels israelites; el Dt. VII, 1 anomena ja aquests pobles.

11. — *Senyor de tota la terra.* Aquesta frase, que també es troba en el v. 13, dóna força a l'afirmació que l'autor d'aquest llibre no és el mateix que el del Pentateuc.

13. — *Les aigües del Jordà es tallaran.* Gr.: mancaran; Vg.: «correran i faltaran». Cal remarcar que no és Josuè qui realitza el miracle, sinó l'Arca del Senyor, així com no era Moisès qui realitzava els que el Pentateuc conta, sinó Déu mitjançant els instruments que li assenyalava.

15. — *Car el Jordà sobreïx a banda i banda tot el temps de la sega.* Gr.: «com en el temps de la sega del blat». O sigui el dia segon de Nisan, primer mes de l'any jueu; aquest fenomen de l'augment del corrent del Jordà és degut al desglaç de les neus que omplen les muntanyes que el volten; àdhuc

temps de la sega — ; [16] es pararen les aigües superiors i s'alçaren com un munt molt lluny d'Adom, ciutat que està per la part de Sartan. I les inferiors que davallen vers la mar del desert, la mar Morta, s'acabaren i es tallaren. I el poble passà enfront de Jericó. [17] I els sacerdots que portaven l'Arca de l'Aliança de Jahvè s'estaven dempeus en terra eixuta enmig del Jordà, mentre tot Israel passava per l'eixut, fins que tot el poble passà el Jordà.

Erecció de monuments

(C. IV.) [1] I quan acabà tot el poble de passar el Jordà, parlà Jahvè a Josuè, dient: [2] Escull dotze barons, un de cada tribu [3] i mana'ls, dient: Lleveu d'ací enmig del Jordà, on estigueren els peus dels sacerdots, dotze pedres, emporteu-vos-les i poseu-les en l'allotjament on passareu aquesta nit.

[4] I Josuè cridà els dotze barons que constituí dels fills d'Israel, un per cada tribu. [5] I els digué Josuè: Aneu davant de l'Arca de Jahvè, Senyor vostre, al mig del Jordà: alceu d'allí cadascun una pedra a coll segons el nombre de les tribus dels fills d'Israel, [6] per tal que això sigui un signe entre vosaltres; i quan demà els vostres fills us preguntaran, dient: ¿Què signifiquen aquestes pedres? [7] els respondreu: Tallaren les aigües del Jordà davant l'Arca de l'Aliança de Jahvè, quan passà el Jordà es tallaren. Per això han estat posades aquestes pedres en remembrança per als fills d'Israel per sem-

avui es reprodueix. Totes les circumstàncies del pas del Jordà, semblant al del mar Roig, proven la veritat del miracle.

16. — *Adom, Sartan.* Es desconegut l'emplaçament d'aquestes dues ciutats; la primera és diferent de l'Adamà del Dt. XXIX, 23; hom creu que la primera és l'actual Tell-Damiéh i la segona Tell - es - Sarem o Curnein Sartabe, a la dreta del riu Gor, davant l'embocadura de l'uadi Zerka.

I el poble passà enfront de Jericó. Gr.: « i el poble s'acostava... »

17. — *Fins que tot el poble passà el Jordà.* Aquestes paraules manquen a la Vg.

4. — *Un de cada tribu.* Aquests foren elegits com a representants de cada tribu per a alçar aquest monument de pedres que havia de perpetuar la gran mercè de Jahvè feta al seu poble.

6. — *Demà.* O sigui, en els temps esdevenidors.

pre. [8]Els fills d'Israel ho feren així com els manà Josuè,
portant del mig del Jordà dotze pedres, tal com Jahvè manà, segons
el nombre de les tribus dels fills d'Israel, i les feren passar a llur
allotjament, i les deixaren allí. [9]També dotze pedres féu alçar Josuè
enmig del Jordà, en el lloc on es pararen els sacerdots que portaven
l'Arca de l'Aliança, i allí resten encara avui. [10]I els sacerdots que
portaven l'Arca s'estaven dempeus al mig del Jordà, fins que es com-
plís tota paraula que manà Jahvè a Josuè, manant el poble segons
totes les coses que ordenà Moisès a Josuè. [11]I succeí que quan tot
el poble i l'Arca de Jahvè passaren, i els sacerdots davant del poble,
[12]els fills de Rubèn, i de Gad, i la meitat de la tribu de Manassès
precedien armats els fills d'Israel, tal com els havia manat Moisès.

[13]Uns quaranta mil guerrers preparats per a la guerra caminaven
davant de Jahvè envers el combat, a través de les planes de Jericó
[14]en aquell dia, Jahvè magnificà Josuè davant els ulls de tot
Israel, perquè el temessin com havien temut Moisès mentre vivia.
[15]I parlà Jahvè a Josuè, dient-li: [16]Mana als sacerdots que porten
l'Arca del Testimoni de pujar del Jordà; [17]el qual manà a ells
dient: Pugeu del Jordà. [18]I quan els sacerdots que portaven l'Arca
de l'Aliança de Jahvè pujaren del mig del Jordà, i els peus dels
sacerdots trepitjaren terra eixuta, tornaren les aigües a llur jaç i
corrien com abans damunt de les voreres.

[19]El poble pujà del Jordà el dia deu del primer mes i acamparen a

12, Nm. xxxii, 28

8. — *Com els manà Josuè.* Gr.: «com el Senyor ho ordenà a Josuè».

Segons el nombre de les tribus dels fills d'Israel. Aquestes pedres que Josuè ordenà treure del Jordà foren destinades a l'erecció del monument a Gàlgala (V, 19).

9. — *Fins avui.* Aquesta frase és repetida dotze vegades en l'original: IV, 9; VI, 25; VII, 26 (dues vegades); VIII, 29; IX, 27; X, 17; XIII, 13; XIV, 14; XV, 63; XXII, 3, 17; això fa sospitar que no es tracti de la interpolació d'una glossa anterior a la presa de Jerusalem; puix que segons XV, 63, els gebuseus encara l'habitaven.

10. — *I els sacerdots.* Gr.: «i les pedres».

13. — *Uns quaranta mil guerrers.* Vegi's n. I, 14.

19. — *El dia deu del primer mes.* O sigui, de Nisan. En aquest dia feia quaranta-un anys que els israelites havien sortit d'Egipte, després de sacrificar l'anyell pasqual, l'aniversari del qual es celebrava.

Gàlgala, a l'extrem oriental de Jericó. [20]I Josuè féu posar a Gàlgala aquelles dotze pedres que havien pres del llit del Jordà.

[21]I manà als fills d'Israel, dient: Demà, quan els vostres fills preguntaran a llurs pares, dient: ¿Què signifiquen aquestes pedres? [22]ensenyareu els vostres fills dient: Pel llit eixut passà Israel aquest Jordà, [23]car Jahvè, Senyor vostre, féu eixugar les aigües davant dels vostres ulls, mentre el passàveu, com ho féu Jahvè, Senyor vostre, al mar Roig que féu eixugar davant els vostres ulls, quan el passàreu, [24]per tal que coneguin tots els pobles de la terra com és forta la mà de Jahvè, per tal que tingueu temença de Jahvè, Senyor vostre, en tot temps.

Temença dels cananeus

(C. V.) [1]I quan s'assabentaren tots els reis dels amorreus que habitaven a l'altra banda del Jordà, a l'occident, i tots els reis dels cananeus que eren prop de la mar, que Jahvè eixugà les aigües del Jordà davant dels fills d'Israel fins que el passessin, defallí llur cor, i es descoratjaren davant dels fills d'Israel.

Circumcisió del poble d'Israel

[2]En aquell moment, digué Jahvè a Josuè: Fes-te fer coltells de pedra i circumcida els fills d'Israel per segona vegada. [3]I féu fer

24, Ex. xiv, 21

Gàlgala. En hebreu *Gilgal*, l'actual Tell Djeldjuul, entre el Jordà i Jericó, al SE. d'aquesta i al N. d'Aiir.

23. — *Davant del vostres ulls*. Gr.: « en llur presència ».

1. — *Tots els reis dels amorreus*. O sigui dels habitants de les muntanyes de l'interior, a l'O. del Jordà.

Tots els reis dels cananeus. Gr.: « de Fenícia ». O sigui dels habitants de la costa.

Mar. Vg.: mar gran, o sigui la Mediterrània.

2. — *Coltells de pedra*. Gr.: «d'una pedra tallant». Els antics egipcis es servien de ganivets de pedra sílex, dels quals es trobaren exemplars en el sepulcre descobert per M. Guérin en 1863; en cas d'ésser, com es creu, el sepulcre de Josuè, i fonamentant-se en els mots del Gr. XXIV, 30, aquests ganivets devien ésser semblants als que serviren per a la circumcisió dels hebreus.

I circumcida. Gr.: «i seient, circumcidar».

Segona vegada. La raó d'aquesta segona circumcisió es dóna en els versets següents.

Josuè coltells de pedra foguera i circumcidà els fills d'Israel en el coll
dels prepucis. [4] Aquesta és la raó per la qual Josuè circumcidà tot el
poble que sortí d'Egipte: del gènere masculí, tots els homes guerrers
moriren en el desert pel camí, quan hagueren sortit d'Egipte; [5] perquè
tot el poble que sortí fou circumcidat; i tot el poble nascut en el de-
sert, pel camí, després de llur sortida d'Egipte, no havia estat circum-
cidat. [6] Car quaranta anys anaren els fills d'Israel pel desert, fins que
s'acabés tot el poble, els barons guerrers que havien sortit d'Egipte i
que havien oït la veu de Jahvè, als quals Jahvè jurà de no mostrar-los
la terra que Jahvè jurà de donar a llurs pares, terra que regalima llet i
mel. [7] I els fills d'aquells, que suscità en lloc d'ells, circumcidà Jo-
suè, car tacats eren, perquè no els havien circumcidats pel camí.

[8] I quan tota la gent acabà de circumcidar-se, restà al campament
fins que fossin guarits. [9] I digué Jahvè a Josuè: Avui he tret l'opro-
bi d'Egipte de damunt vostre. I anomenà aquest lloc: Gàlgala, fins
al dia d'avui.

La Pasqua

[10] I restaren els fills d'Israel a Gàlgala, i feren la Pasqua en el ca-
torzè dia del mes, a la tarda, a la plana de Jericó. [11] I menjaren dels

3. — *En el coll dels prepucis.* O sigui a Gàlgala; precisament als voltants d'aquesta població s'han trobat ganivets de sílex.

4-6. — Aquests versets presenten la següent forma en el Gr.: «Vet ací com Josuè purificà els fills d'Israel: tots aquells que havien nascut en el camí i tots aquells que havien sortit d'Egipte incircumcisos, foren circumcidats per Josuè; car per espai de quaranta-dos anys Israel romangué en el desert de Mabdarit, com també molts dels seus guerrers, sortits d'Egipte, eren circumcisos...»

5.--*No havia estat circumcidat.* Aquesta circumcisió, més que per la vida nòmada dels israelites, mentre anaven pel desert, fou com una conseqüència de la maledicció de Jahvè llançada a Cades (Nm. XIV, 29); mortes ja les generacions damunt les quals caigué aquella, el poble és circumcidat segons les disposicions legals.

8. — *Fins que fossin guarits.* Es necessitaven tres dies. (Gn. XXXIV, 25).

9. — *Gàlgala.* Del mot hebreu *Galgal,* que significa fer voltar. És l'actual Tell-el-Djeldjuul, coll situat a mig camí entre el Jordà i Jericó.

10. — *I feren la Pasqua.* La primera fou celebrada pels israelites després de llur sortida d'Egipte al campament del Sinaí (Nm. IX, 2).

productes de la terra al dia següent de la Pasqua, pans àzims i polenta, en aquell mateix dia, [12]i mancà el mannà després que menjaren dels productes de la terra, i no hi hagué mai més mannà per als fills d'Israel, ans menjaren dels productes de la terra de Canaan d'aquell any.

Josuè i l'Angel

[13]I estant Josuè al camp de Jericó, alçà els ulls i veié un home dret davant seu, i tenia una espasa nua en la mà. I anà Josuè envers ell i li digué: ¿Ets dels nostres o dels adversaris nostres? [14]I digué: No, car jo sóc príncep de l'exèrcit de Jahvè; ara vinc. [15]I caigué Josuè faç en terra i l'adorà, i digué: ¿Què parla el Senyor meu a son servent? [16]I digué el príncep de l'exèrcit de Jahvè a Josuè: Descalça't, car el lloc que trepitges és sant. I així ho féu Josuè.

Destrucció de Jericó

(C. VI.) [1]I Jericó era closa i murallada davant dels fills d'Israel: ningú no tenia esma de sortir, ni d'entrar.

[2]I digué Jahvè a Josuè: Mira, he lliurat a les teves mans Jericó, i el seu rei, i els guerrers. [3]Volteu la ciutat tots els guerrers i volteu-

16, Ex. III, 5; Act. VII, 33

11.—*Al dia següent de la Pasqua.* Pròpiament al dia 16 de Nisan, segons Lv. XXIII, 7, 11, 14.

Polenta. Hebreu *Kalaïu,* o sigui blatdemoro torrat i pastat d'una faisó especial.

Gr. comença el verset següent amb les paraules amb les quals acaba l'hebreu, i així diu: «[12]i en aquell temps mancà el mannà...»

12.—*I mancà el mannà.* El dia 16 de Nissan. Els israelites, doncs, havien fruït d'aquest do del cel des del dia 16 del segon mes després de llur sortida d'Egipte, o sigui per espai de trentanou anys i onze mesos.

15.—*I l'adorà.* El verb hebreu *schajah,* inclinar-se, no indica l'acte d'adoració pròpiament dita, sinó les mostres de respecte exterior.

1.—*Jericó.* La Jericó destruïda per Josuè era prop de la font d'Eliseu; la Jericó del temps de N. S. Jesucrist era situada en el camí de Jerusalem a l'entrada de la plana; i la Jericó del temps d'Eusebi i St. Jeroni és la Rija dels alarbs, prop de l'actual Bardj.

Closa i murallada. En hebreu *sogueret mesugueret,* paraules d'una mateixa arrel i de les quals l'una dóna més força a l'altra, vénen a indicar que Jericó era una plaça difícil de prendre.

la una vegada sis dies seguits. [4] I set sacerdots portaran set trompe-
tes d'alegrança davant l'Arca, i al dia setè voltareu la ciutat set
vegades, i els sacerdots tocaran les trompetes. [5] I en tocar les trom-
petes d'alegrança, i en oir vosaltres la veu de la botzina, clamarà tot
el poble una clamor gran, i caurà el mur de la ciutat, i entrarà tot el
poble cadascú pel seu lloc.

[6] I cridà Josuè, fill de Nun, els sacerdots, i els digué: Alceu l'Arca
del Jurament, i set sacerdots duran les trompetes d'alegrança da-
vant de l'Arca de Jahvè. [7] I digué al poble: Passeu i volteu la ciutat,
el soldat anirà davant de l'Arca de Jahvè. [8] I en haver dit Josuè
aquestes coses al poble, els set sacerdots que duien les set trompetes
d'alegrança es posaren davant de Jahvè i tocaren les trompetes: i
l'Arca de l'Aliança de Jahvè seguia darrera d'ells.

[9] I l'exèrcit anava davant dels sacerdots que tocaven les trompetes,
i la resta del poble seguia darrera de l'Arca, caminant i tocant les
trompetes. [10] I Josuè comandà al poble, dient: No crideu, ni feu oir
la vostra veu, i no surti de la boca vostra paraula fins que us digui:
Crideu; llavors cridareu. [11] I féu voltar l'Arca de Jahvè per la ciutat
una vegada, i se'n tornaren al campament. [12] Matinejà Josuè, i els
sacerdots portaven l'Arca de Jahvè. [13] Set eren els sacerdots que
duien set trompetes d'alegrança davant de l'Arca de Jahvè, caminant
i tocant les trompetes; i l'exèrcit anava davant d'ells i la resta del

4. — *I set sacerdots.* Vg.: «I al setè dia que els sacerdots...»

Set trompetes. Les primeres trompetes foren fetes amb corns d'animals, ja de bous ja de moltons. A la Bíblia s'indiquen les trompetes amb els tres noms següents: *xofar* = trompeta; *Keren* = corn d'animal; *Gobel* = de moltó.

Vg. afegeix: «de les quals s'usa en els jubileus». El corn sols s'usava en les grans solemnitats; els de bou foren abolits a causa de la idolatria del bou d'or, restant, però, els de moltó, per veneració al sacrificat per Isaac.

I al dia setè voltareu la ciutat set vegades. Vg. «i set vegades voltareu la ciutat».

5. — *Caurà el mur de la ciutat.* Naturalment parlant, no s'explica la caiguda dels murs de Jericó, i sí sols per intervenció divina, car Déu lliurà al seu poble la primera plaça forta de Canaan, per demostrar-los que la magna obra de la conquesta de la terra promesa es deu tota a la seva omnipotència.

9. — *Tocaven les trompetes.* Ací no es tracta dels corns sagrats que sols sonaven en ocasions solemnes.

10. — *Crideu; llavors cridareu.* El verb hebreu és *takaj* = proferiu crits de joia, senyal evident del triomf.

11. — *I se'n tornaren al campament.* O sigui, a Gàlgala, per a passar-hi la nit.

poble seguia darrera l'Arca de Jahvè, caminant i tocant les trompetes.
[14] I voltaren la ciutat el segon dia una vegada, i tornaren al campa-
ment: així ho feren sis dies. [15] I en el dia setè, matinejaren en des-
puntar l'alba, i voltaren la ciutat d'aquesta manera set vegades; sols
en aquest dia voltaren la ciutat set vegades, [16] i fou a la setena vegada
que tocaren els sacerdots les trompetes. I digué Josuè al poble:
Crideu: Jahvè us ha lliurat la ciutat. [17] Sia anatema a la ciutat i tot
el que hi ha en ella per a Jahvè; menys Raab, la meretriu, la qual
viurà i tot el que estigui amb ella a casa seva, car escondí els missat-
gers que enviàrem. [18] Vosaltres, però, guardeu-vos del consagrat a
l'anatema, per tal de no contaminar el camp d'Israel, emportant-vos-
en quelcom de l'anatema, i no fos que el pertorbéssiu; [19] i tot allò
que sigui d'argent i d'or, i els vasos d'aram i de ferro, sigui consagrat
a Jahvè, i al tresor de Jahvè entrarà. [20] I cridà el poble i tocaren
les trompetes, i en oir el poble la veu de la trompeta, cridà amb gran
cridòria, i caigué el mur, i pujà el poble a la ciutat, cadascú pel seu
lloc, i prengueren la ciutat [21] i destruïren tot allò que hi havia en la
ciutat, homes i dones, joves i vells; i fins bous, i moltons, i ases al
tall de l'espasa.
[22] I als dos homes que havien explorat el país, digué Josuè: Aneu
a casa de la meretriu, i traieu d'allí la dona i tot el que pertany a

17, Hbr. xi, 31. — 20, Hbr. xi, 30; II Mcc. xii, 15

15. — *I en el dia setè.* Vg.: «...els voltaren la ciutat, com se'ls havia ordenat, set vegades».

17. — *Sia anatema.* Heb. *herem* que significa destrucció, anatema. Segons Lv. XXVII, 21-28-29, les primícies havien d'ésser ofertes a Déu d'una manera irrevocable, i com Jericó era la primera ciutat de Canaan que queia en poder dels israelites, Déu s'ho reserva tot absolutament: persones, animals i coses; a diferència de les altres ciutats, l'anatema de les quals sols caurà damunt de les persones. Donada l'ordre absoluta de Déu (v. 18-19), el qui es reservi la més petita cosa cometrà horrible crim.

18. — *Vosaltres, però, guardeu-vos...* Vg.: «Però vosaltres guardeu-vos de tocar cap d'aquelles coses que estan vedades, per tal que no sigui culpable de prevaricació, i tot el camp d'Israel caigui en pecat i en torbació».

El campament d'Israel. «O sigui, del crim particular d'un israelita se'n feia responsable tot el poble.

19. — *I els vasos d'aram i de ferro.* Gr.: «l'aram i el ferro».

20. — *I caigué el mur.* Fet meravellós, sols explicable per un miracle de Déu, el qual, volent premiar la fe del poble, li lliurà Jericó, porta de tota la terra de Canaan. Tota explicació humana del fet és inacceptable.

22. — *Aneu a casa de la meretriu.* Sens dubte que la part del mur a la qual hi havia la casa de Raab es lliurà de la destrucció.

ella, com li juràreu. [23]I vingueren els joves exploradors, i tragueren
Raab, i el seu pare, i la seva mare, i els seus germans, i tot el que li
pertanyia, i també tragueren els parents d'ella, i els posaren fora del
campament d'Israel. [24]I cremaren la ciutat al foc i tot el que hi
havia, menys l'argent i l'or i els vasos d'aram i el ferro, que dona-
ren al tresor de la casa de Jahvè. [25]I Josuè salvà la vida a Raab, la
meretriu, i a la família del seu pare, i a tots els seus, i aquesta esti-
gué enmig d'Israel fins avui dia, per tal com escondí els missatgers
que envià Josuè per explorar Jericó. I conjurà Josuè en aquell
moment, dient: [26]Maleït sigui davant Jahvè, l'home que alçarà i edi-
ficarà aquesta ciutat de Jericó; al cost del seu primogènit la fundarà,
i al cost del seu darrer fill en posarà les portes. [27]I fou Jahvè amb
Josuè i la seva fama s'escampa per tota la terra.

SETGE DE LA CIUTAT D'HAÍ

(C. VII.) [1]Però prevaricaren els fills d'Israel pertocant a l'anatema;
puix que Acan, fill de Carmi, fill de Zabdi, fill de Zaré, de la tribu de
Judà, prengué part de l'anatema, i s'alçà el furor de Jahvè damunt els

23, Hbr. XI, 31. — 26, I Rg. XVI, 34. — 1, I Par. II, 7

23. —*I vingueren els joves exploradors.* Gr.: «els dos joves que havien explorat la ciutat entraren a casa de la dona».

Fora del campament. Car Raab i els seus eren pagans, i per consegüent legalment impurs, i segons les prescripcions de Lv. XXIV, 14 i Nm. XXXI, 19, allí havien de restar fins que fossin admesos al poble d'Israel.

25.—*Fins avui dia.* O sigui, no sols perquè la descendència de Raab, casada amb Salmó (Mt. I, 5), perdurà en el poble d'Israel, ans també perquè Raab i la seva família vivia encara en el moment en què fou escrita aquesta relació contemporània dels fets.

26. — *L'home que alçarà i edificarà... Jericó.* La maledicció no caurà damunt de qui reedificarà la ciutat, sinó damunt de qui la reconstruirà com a plaça forta; així Hiel, en temps d'Acab (III Rg. XVI, 34), sent per aquesta causa els efectes de la maledicció de Josuè; per contra, Jericó, la ciutat de les palmeres i part de Benjamin és habitada (XVIII, 21; Rg. III, 13; II Sam. Rg. X, 5).

1. — *Però prevaricaren els fills d'Israel pertocant a l'anatema.* Gr.: «realitzaren una mala acció i posaren a part (prengueren) quelcom de l'anatema».

Acan. Gr.: «Achar que significa el pertorbador»; la Vg. en el I Par. XI, 7, l'anomena també Achar, encara que aquí segueixi el text hebreu. És remarcable la cura de l'autor en donar tots els detalls que individualitzen l'autor del crim.

fills d'Israel. [2] I envià Josuè homes de Jericó a Haí, que és prop de
Betaven, a l'orient de Betel, i els digué: Pugeu i exploreu la terra.
I pujaren els homes i exploraren Haí. [3] I tornaren a Josuè i li digue-
ren: No pugi el poble: amb dos mil o amb tres mil homes que hi
pugin, destruiran Haí; no facis cansar allí tot el poble, car ells són
pocs. [4] Hi pujaren del poble com uns tres mil homes i fugiren davant
dels barons d'Haí. [5] I els barons d'Haí percudiren uns trenta-sis homes
i els perseguiren davant de la porta fins a Sobarim i els percudiren a la
baixada; decaigué el cor del poble i s'escorregué com l'aigua. [6] I
esquinçà Josuè els seus vestits i es llançà damunt la seva faç en terra
davant l'Arca de Jahvè, fins a la tarda, ell i els ancians d'Israel; i posa-
ren pols damunt de llurs caps.

[7] I digué Josuè: Desgraciat de mi, Senyor meu, Jahvè: ¿per què
feres passar aquest poble el Jordà per a lliurar-nos en poder de
l'amorreu, per fer-nos perdre? Tant de bo que haguéssim volgut res-
tar a l'altra part del Jordà. [8] Et prego, Senyor meu: ¿què diré, veient
que Israel ha girat el cap davant dels seus enemics, [9] i el cananeu,
i tots els habitants de la terra ho sentiran, i ens voltaran a l'entorn, i
esborraran el nostre nom de la terra? ¿Què faràs pel teu gran nom?
[10] I digué Jahvè a Josuè: Aixeca't; ¿per què jaus damunt la teva
faç? [11] Ha pecat Israel i també trencaren el pacte que els vaig ordenar
i també prengueren de l'anatema, i furtaren, i ho negaren, i ho ama-

2. — *Haí.* Segons Gn. XII, 8 era a l'orient de Betel i segons Is. X, 28 al nord de Micmas, al lloc de les actuals ruïnes de Kirbet-el-Kaudeuireh, al SE. de l'actual Beitin, i vora de Doir Dionan, on se troba la vila d'Ayyan o Et-Tell, anomenada també Qell-Hadjar.

Betaven. Localitat que no ha estat descoberta; etimològicament, el nom d'aquesta ciutat (que es trobava entre Betel i Micmas), significa casa de la vanitat, nom que Oseas IV, 15 i X, 5 aplica a Betel a causa de la prevaricació de Roboam; cal remarcar que es tracta d'una ciutat diferent d'aquella a la qual el profeta dóna el nom de Betaven.

Betel. És l'actual Beitin, situada al camí ral que va de NE. a SO. de Palestina; dista quatre hores de Jerusalem. Jacob li canvià el nom de Luza (Gn. XVIII, 16-19) pel de Betel, que significa casa del Senyor.

Pugeu. Car Haí era a més de mil metres d'altura damunt de Jericó.

3. — *No facis cansar.* Gr.: «no facis conduir».

Car ells són pocs. Haí tenia uns 12,000 habitans (VIII, 25).

5. — *Sobarim.* En Gr. manca aquest mot. Aquesta població és desconeguda.

7. — *A l'altra part del Jordà.* Gr.: darrera del Jordà.

11. — *I ho amagaren en els bagat-*

garen en els bagatges llurs. [12] I els fills d'Israel no podran restar en peu davant dels enemics llurs: fugiran enfront d'ells perquè tenen damunt l'anatema. No restaré més amb vosaltres, si no destruïu l'anatema d'entre vosaltres. [13] Alça't, santifica el poble, i digues: Santifiqueu-vos per a demà, car així ha dit Jahvè, Senyor d'Israel: Anatema hi ha enmig de tu, Israel; no podràs restar en peu davant dels teus enemics, fins que llançareu l'anatema de vosaltres. [14] Acosteu-vos al matí per tribus; la tribu que designarà Jahvè, la dividirà per famílies, les famílies per cases i la casa per homes. [15] I qui serà trobat amb l'anatema, serà cremat ell i tot allò que a ell pertanyi, car trencà el pacte del jurament de Jahvè i ha fet crim a Israel. [16] I matinejà Josuè i féu aplegar Israel per tribus; i fou presa la tribu de Judà.
[17] I féu aplegar la nissaga de Judà, i prengué la família de Zare; i féu acostar la família de Zare, i dels barons fou pres Zabdi. [18] I féu dividir de llur casa els barons, i fou pres Acan, fill de Carmi, fill de Zabdi, fill de Zare, de la tribu de Judà. [19] I digué Josuè a Acan: Fill meu, dóna ara honor a Jahvè, Senyor d'Israel; i ara confessa'm ço que has fet, no m'ho neguis.

[20] I respongué Acan a Josuè, dient: Certament, jo he pecat contra Jahvè, Senyor d'Israel, i certament ho he fet així: [21] vaig veure en les despulles una bella capa de Senaar, i dos-cents sicles d'argent i una llengua d'or, de cinquanta sicles de pes, i els vaig

13, Lv. xx, 7; Mm. xi, 18; I Sm. xvi, 5

ges llurs. El mot hebreu *Keleben* té el valor de mobles d'ús corrent.

14.—*La tribu que designarà Jahvè.* Vg.: «i havent caigut la sort en una de les tribus». La paraula *Jahvè* del text hebreu i el mot *sort* de la Vg. fan dubtar si la determinació de la tribu culpable es deu a la determinació de l'oracle feta en el precís moment de passar la tribu de Judà per davant del gran sacerdot, o bé el seu nom sortí a la sort de l'urna on hi havia el nom de les restants; en ambdós casos, la solució depenia de la voluntat de Déu. (Prov. XVI, 33).

15. — *Serà cremat.* Després d'ésser apedregat (V, 25).

19. — *Fill meu.* Paraules de tendresa que demostren la noblesa d'ànima de Josuè.

Dóna ara honor a Jahvè. Fórmula adjuratòria el sentit de la qual és: «digues la veritat». St. Joan IX, 24, usa de la mateixa fórmula: «da gloriam Deo».

21. — *Capa de Senaar.* O sigui, de Babilònia, car aquesta ciutat es trobava a la plana de Senaar; Babilònia era cèlebre per les robes de tots colors i ricament brodades que s'hi feien.

Dos-cents sicles d'argent. O sigui, d'un valor de 300 pessetes.

Una llengua d'or. Potser un objecte curiós, potser una barra o llengot d'or,

cobejar i els he presos, i vet aquí que els he amagats a terra, enmig
de la meva tenda i l'argent sota ella. [22] I envià Josuè missatgers, i cor-
regueren a la tenda, i la capa era amagada en la seva tenda i l'ar-
gent sota ella. [23] I els llevaren de la tenda, i els portaren a Josuè
i a tots els fills d'Israel, i els deixaren davant de Jahvè. [24] I Josuè
agafà a Acan, fill de Zare, i l'argent, i la capa, i la llengua d'or, i
els seus fills, i les seves filles, i els seus bous, i els seus ases, i les
seves ovelles, i la seva tenda, i tot ço que li pertanyia, i tot Israel
amb ell, i pujaren amb ells a la vall d'Acor. [25] I digué Josuè: Per-
què ens has confós, confongui't Jahvè avui. I tot Israel l'apedregà.
El cremaren al foc i el colgaren de pedres.

[26] I alçaren damunt d'ell un gran pilot de pedres fins avui, i aparta
Jahvè la seva ira; per això hom anomenà aquell lloc vall d'Acor
fins avui dia.

(C. VIII.) [1] I digué Jahvè a Josuè: No temis i no defalleixis:
pren amb tu tot l'exèrcit, i alça't, puja a Haí; mira, jo he donat a les
teves mans el rei d'Haí, el seu poble, la seva ciutat i la seva terra.
[2] I faràs a Haí i al seu rei, com has fet a Jericó i al seu rei, ex-

26, II, Sm. XVIII, 17

d'uns cinquanta pesos (sicles), o sigui d'un valor de 2,000 pessetes.

I l'argent sota ella. Gr.: «i l'argent és amagat sota ells». Vg.: «i l'argent l'he tapat de terra en una fossa que he obert.»

23. — *Els fills d'Israel.* Gr: «els ancians d'Israel».

24. — *I Josuè agafà Acan fill de Zare.* Gr.: «Achar fill de Zara i el conduí a la vall d'Achor».

I els seus fills i les seves filles. Uns diuen que caigueren en la mateixa pena de llur pare per la seva complicitat, però no en tenim cap prova, i si bé és cert que el Dt. XXIV, 16 prohibeix que els fills siguin castigats per les culpes dels pares, en aquest cas convenia un càstig exemplar, per ésser els començos i per tal de tenir sotmès el poble a les ordres de Déu.

Pujaren amb ells a la vall d'Acor. Gr.: «i els conduïren a Emek Achor» o sigui, que confon el mot *emek* que significa vall.

La vall d'Acor, es trobava entre Jericó i Gàlgala, al S. d'aquesta ciutat, sense que es pugui precisar el seu emplaçament; més tard serví de límit septentrional de la tribu de Judà (XV, 7).

25. — *Perquè ens has confós, confongui't Jahvè.* Gr.: «¿Per què tu has estat per a nosaltres un subjecte de desgràcia? Que el Senyor et confongui, com Ell ho fa avui».

El cremaren al foc i el colgaren de pedres. En Gr. manca tot això. Vg.: «i tot el que ell tenia fou consumit pel foc».

26. — *Un gran pilot de pedres.* Com eterna recordança del càstig i del crim.

1. — *Haí.* Vegi's n. VII, 2.

cepte que el botí i els animals els prendreu per a vosaltres; tu posa
una emboscada darrera de la ciutat. [3] I s'alçà Josuè i tot l'exèrcit
per pujar a Haí; i escollí Josuè trenta mil homes dels més valents,
i els envià de nit, [4] i els manà dient: Mireu, poseu emboscada darre-
ra de la ciutat, no us n'allunyeu gaire i estigueu tots vosaltres pre-
parats, [5] que jo i tot el poble que estarà amb mi, ens acostarem a la
ciutat, i quan sortiran contra nosaltres, com ho feren la primera ve-
gada, fugirem de davant d'ells. [6] I sortiran contra nosaltres fins
allunyar-los de la ciutat, car ells diran: Fugen de nosaltres com la
primera vegada; i mentre nosaltres fugirem, [7] vosaltres alçareu l'em-
boscada i destruireu la ciutat, la qual us donarà Jahvè, Senyor nostre,
en les vostres mans; [8] i presa la ciutat, incendieu-la. Segons paraula
de Jahvè fareu; vet aquí que us ho mano.

[9] I Josuè els envià, i anaren a l'emboscada, i estigueren entre Betel
i Haí, a l'occident d'Haí; i Josuè passà aquella nit enmig del
poble [10] I matinejà Josuè, i comptà el poble; i pujà ell i els vells
d'Israel a Haí, davant del poble. [11] Tots els guerrers que eren amb
ell pujaren i s'acostaren; arribats enfront d'Haí, acamparen al nord
de la ciutat, havent-hi la vall entre ells i Haí. [12] I prengué uns cinc
mil homes i posà emboscada entre Betel i Haí, a l'occident de la
ciutat. [13] I posaren el poble en tot el campament que és al nord de
la ciutat i la resta a l'occident de la ciutat, i Josuè se n'anà aquella
nit i restà al mig de la vall. [14] I en veure-ho el rei d'Haí, es donaren
pressa i matinejaren i sortiren homes de la ciutat a l'encontre d'Israel
per lluitar, ell i tot el poble d'ell, vers la plana, de cara al desert; i

2. — *Prendreu per a vosaltres.* L'anatema en aquest cas no és tan sever com en la presa de Jericó (VI, 17).

3. — *Trenta mil homes.* En el v. 12 n'anomena cinc mil. ¿Com conciliar els dos versets? ¿És que dels trenta mil, sols n'hi havia cinc mil d'útils, o es tracta de dues emboscades, l'una de trenta mil i l'altra de cinc mil? El més natural és explicar-se aquest pas difícil per un canvi fet pel copista d'un *he* en un *lamed;* llavors caldria llegir aquí cinc mil en lloc de trenta mil.

10. — *I pujà ell i els vells d'Israel a Haí davant del poble.* Vg.: «i pujà amb els vells al front de l'exèrcit i protegit amb l'ajuda dels guerrers».

I els vells. O sigui, el consell que assessorava Josuè, no els capitans de l'exèrcit.

12. — *Cinc mil homes.* Vegi's la n. al v. 3.

14. — *Al desert.* En hebreu *Ha-Arabah,* o sigui, el *Gor,* o la vall del Jordà, que s'escau al nord de la mar Morta,

no sabia que darrera la ciutat hi havia un parany contra ell. [15] I Jo-
süè i tot Israel arribaren davant d'ells, i fugiren al lloc fixat. [16] I
clamà tot el poble que era a Haí per tal de córrer darrera seu, i
corregueren darrera Josuè, i s'allunyaren de la ciutat, [17] i no restà
ningú a Haí i a Betel que no sortís darrera Israel, i deixaren la ciu-
tat oberta i corregueren darrera Israel. [18] I digué Jahvè a Josuè:
Estén la llança que tens a la teva mà contra Haí, perquè a la teva
mà la donaré.

I estengué Josuè la llança que tenia a la seva mà vers la ciutat;
[19] i l'emboscada s'alçà aleshores del seu lloc, i corregueren en esten-
dre ell la seva mà, vingueren a la ciutat, la prengueren, i es donaren
pressa a incendiar la ciutat. [20] I els homes d'Haí s'adonaren que els
perseguien, i veieren que pujava fum de la ciutat envers el cel; i no
pogueren fugir ni a l'un costat ni a l'altre perquè el poble que fugia
al desert es tornà contra el perseguidor. [21] I Josuè i tot Israel veie-
ren que l'emboscada havia pres la ciutat i que pujava fum de la ciu-
tat; i tornaren i mataren la gent d'Haí. [22] I aquells que sortiren de
la ciutat a l'encontre d'Israel i restaren entremig dels israelites que
fugien i dels que venien darrera, foren occits fins a no restar-ne cap
ni dels romasos ni dels fugitius. [23] I prengueren viu el rei d'Haí i el
presentaren a Josuè.

[24] I quan Israel acabà de matar tots els habitants d'Haí en el camp
i en el desert on els perseguien, i caigueren tots ells a tall d'espasa

i en la qual es troba l'actual uadi *Arabah;* Vg. tradueix aquest terme, que aquí s'usa com a nom propi, per plana, desert, solitud, etc. per indicar tot o part de l'*Arabah.*

15. — *Josuè i tot Israel arribaren davant d'ells i fugiren al lloc fixat.* Vg.: «Josuè i tot Israel abandonaren el lloc, simulant por, i fugiren pel camí del desert de Betaven».

17. — *I a Betel.* Manca en Gr., ço que fa suposar que sols es tracta d'Haí; encara que donat el veïnatge entre les dues ciutats, es podien ajudar mútuament.

18. — *Estén la llança.* En hebreu *Kidon;* acció de Josuè que havia de servir de senyal per als soldats amagats (v. 19), i com que Josuè havia de tenir estesa la llança mentre durés la lluita contra Haí (v. 26), aquesta acció també era signe de la protecció divina.

Donaré. Gr.: «donaré a tu, i l'emboscada s'alçarà a l'instant del seu lloc».

21. — *I Josuè i tot Israel.* Gr.: «i quan els fills d'Israel havien acabat de matar tots els habitants d'Haí que es trobaven a la plana damunt del vessant de la muntanya, vers la qual els perseguien fins a l'extermini, Josuè torna a Haí i tapa la boca a tall de l'espasa».

fins a exterminar-los, tornà tot Israel a Haí, i la destruïren a tall d'es-
pasa, [25] i foren tots els que caigueren morts en aquest dia home o
dona dotze mil, tots gent d'Haí. [26] I Josuè no féu recular la seva
mà que estengué amb la llança fins que destruí tots els habitants
d'Haí, [27] menys els animals i les despulles d'aquesta ciutat, que es
repartiren els israelites, segons la paraula que Jahvè manà a Josuè.
[28] I Josuè cremà Haí, i la posà muntanya perpètua de desolació fins
avui, [29] i penjà el rei d'Haí damunt la forca fins al capvespre; en pon-
dre's el sol, manà Josuè que davallessin el cadàver de la forca i el
llençà a una fossa de l'entrada de la ciutat; i posaren al damunt
un gran pilot de pedres fins avui.

Fidelitat de Josuè als preceptes de Moisès

[30] Aleshores Josuè construí una ara a Jahvè, Déu d'Israel, en la
muntanya d'Hebal, [31] tal com manà Moisès, servent de Jahvè, als
fills d'Israel, tal com està escrit en el llibre de la llei de Moisès: ara
de pedres senceres no polides. I oferiren damunt d'ella sacrificis a
Jahvè, i sacrificaren hòsties pacífiques. [32] I escriví allí damunt les pe-
dres el Deuteronomi de la llei de Moisès que escriví a la faç dels fills
d'Israel. [33] I tot Israel, i els seus ancians, els prínceps i els jutges
s'estaven a una i a altra banda de l'ara, en presència dels sacerdots,
els levites que portaven l'Arca de l'Aliança de Jahvè, tant el pelegrí

31, Ex. xx, 25; Dt. xxvii, 5

29. — *I penjà el rei d'Haí damunt de la forca.* Gr.: «a una forca doblada»; el que penjà Josuè fou el cadàver del rei, el qual segons la prescripció del Dt. XXI, 23, hi romangué fins al vespre.

30. — *En la muntanya d'Hebal.* És la Djebel-Setti-Selimah, o la Djebel Amad-ed-Din dels àrabs, amb els dos noms se la coneix, vora de Naplusa, l'antiga Siquem. Aquesta és la muntanya de les malediccions dels samaritans.

31. — *En el llibre de la llei.* Gr.: «en la llei». Aquí, com en la nota a Jos. I, 13, cal remarcar que es fa referència al Pentateuc que és, per tant, diferent del present.

32. — *I el Deuteronomi de la llei de Moisès.* Així ho tradueixen Gr. i Vg. els quals seguim en aquest cas, car el text hebreu *mixmé-torah* diu la còpia de la llei, i és evident que no es tracta de tot el Deuteronomi, ni d'una còpia de tota la llei, sinó d'una part; pot ésser que fos la de les malediccions del cap. XXVII del Dt.

com l'indígena; una meitat al costat de la muntanya de Garizim, i
l'altra meitat al costat de la muntanya d'Hebal, segons manà Moisès
servent de Jahvè, per tal de beneir el poble d'Israel primerament.
[34] I després llegí totes les paraules de la llei, la benedicció i la ma-
ledicció, com tot allò escrit en el llibre de la llei. [35] No hi hagué
paraula que manà Moisès que no llegís Josuè davant de tota la mul-
titud d'Israel, i a les dones, i a les famílies, i al foraster que habiten
entre ells.

Els gabaonites

(C. IX.) [1] I en oir aquestes coses, tots els reis que són a l'altra
banda del Jordà, a la muntanya i a la vall i a tot el litoral de la mar
gran enfront del Líban, i l'heteu i l'amorreu i el cananeu i el ferezeu i
l'heveu i el jebuseu, [2] es reuniren per tal de lluitar aplegats contra Jo-
suè i contra Israel amb el mateix fi. [3] I els habitants de Gabaon s'assa-
bentaren del que féu Josuè a Jericó i a Haí, [4] i pensant astutament,
caminaren, i es feren missatgers, i prengueren sacs vells per a les
atzembles llurs, i bots de vi vells esquinçats i recosits, [5] i calçats estri-
pats i recosits en llurs peus, i vestits revellits damunt seu, tot el pa
per al viatge llur sec i engrunat. [6] I anaren a Josuè, al campament de

33. — *Una meitat.* O sigui, les tribus de Simeó, Leví, Judà, Issacar, Josep i Benjamí.

Garizim. O sigui, l'actual Djebel-et-Thur, nom que els àrabs apliquen també a l'Hebal (Dt. XI, 29).

I l'altra meitat. O sigui, les tribus de Rubèn, Gad, Aser, Zabulon, Dan i Neftalí.

34. — *Totes les paraules de la llei, la benedicció i la maledicció.* Gr.: « totes les paraules d'aquesta llei, les benediccions i les malediccions », o sigui, les del Dt. XXVII, 15-26 i XXVIII, 1-68.

1. — *A la muntanya.* De Judà i d'Efraïm.

La vall. Del SE. o dels filisteus; això indica el mot hebreu *sefela*.

La mar gran. O sigui, la Mediterrània.

Enfront del Líban. O sigui, el N. de Canaan. (Dt. XI, 24).

Amorreu. Vegi's Dt. I, 44.

Cananeu. Vegi's Dt. VII, 1.

Ferezeu, heveu, jebuseu. Vegi's Ex. XXIII.

I l'heveu. Gr. afegeix: 'els amorreus i els gergeseus'.

3. — *Gabaon.* És l'actual Djib a 10 quilòm. al NO. de Jerusalem i al SE. de Betel i d'Haí; era habitada pels heveus (X, 7, 11, 19) i després fou una ciutat levítica (XVIII, 25; XXI, 17); així com abans havia format una con federació amb les tres ciutats veïnes.

5. — *El pa per al viatge llur sec i engrunat.* Gr.: « durs, corcats i rosegats ».

Gàlgala i digueren a ell i a tots els israelites: De terra llunyana ve-
nim; ara feu-nos aliança.
[7] I els digueren els barons d'Israel: ¿Tal vegada habiteu la terra
que se'ns deu per la sort; com podríem fer amb vosaltres aliança?
[8] I digueren a Josuè: Servents teus som. I digué a ells Josuè:
¿Qui sou vosaltres? ¿d'on heu vingut? [9] I li digueren: De terra
molt llunyana vingueren els teus servents per nom de Jahvè, ton
Déu, car hem oït la fama d'Ell i tot el que féu a Egipte, [10] i tot el que
féu als dos reis de l'amorreu que són en aquesta part del Jordà, a
Seon rei d'Hesebon i a Og rei de Basan, que era a Astarot. [11] I digue-
ren els nostres ancians a tots els habitants de la nostra terra: Preneu
en les vostres mans vianda per al camí, i aneu a l'encontre llur, i els
direu: Servents vostres som nosaltres, i ara feu pacte amb nosaltres;
[12] aquest és el nostre pa calent amb el qual ens hem alimentat des de
la sortida de les nostres cases, per tal de venir a vosaltres, i vet aquí
que és sec i engrunat; [13] i aquests bots de vi que omplírem nous,
vet aquí que són estripats, i aquestes robes nostres i calçat nostre
s'han envellit per la gran llargària del camí.
[14] I prengueren els homes d'Israel de la vianda llur, i no consul-
taren l'oracle de Jahvè. [15] I Josuè conclogué amb ells la pau i firmà
pacte de conservar-los la vida, i juraren amb ells els caps de la mul-
titud. [16] I tres dies després que firmaren amb ells pacte, oïren que

10, Nm. XXI, 24. — 15, Sm. XXI, 2

6. — *Gàlgala.* Si aquesta ciutat és diferent de la del cap. VIII, 5, serà l'actual Djildjilia, a tres hores de Beitin (Betel).

10 — *Hesebon.* L'actual Hesban, els primers habitants de la qual foren una raça de gegants (Gn. XIV, 1; Dt. II, 10); després passà als moabites i d'aquests als amorreus, essent rei Seon (Dt. II, 10); després passà als levites (XXI, 29); tornant als moabites després del captiveri de Babilònia (Nm. XXI, 25).

Basan. Aquest regne s'estenia a l'esquerra del Jordà entre el país de Galaad, la muntanya d'Hermon, la vall del Jordà i el país de Gessuri i de Machati (Nm. XXI, 33).

Que era a Astarot. Gr. afegeix: 'i a Edraim'.

Astarot. Diferent de l'Astarot-Carnaim del Gn. XIV, 5; és la Bosra levítica (XXI, 27; Dt. I, 4) de la tribu de Manassès.

15. — *I Josuè conclogué amb ells la pau i firmà pacte de conservar-los la vida.* Gr.: «i ells feren amb ells un testament (aliança) per tal de salvar-los».

16. — *Tres dies després.* Aquesta equivocació esdevingué als israelites per no haver consultat abans el Senyor.

eren veïns d'ells i entre ells havien d'habitar. [17] I es mogueren els
d'Israel, i vingueren a les viles d'ells al dia terç; i les ciutats llurs
són Gabaon, i Cafira, i Berot, i Cariatiarim. [18] I no els mataren els
fills d'Israel, per tal com els caps de la multitud els havien fet jura-
ment en Jahvè, Déu d'Israel, i tota la multitud murmurà contra els
caps. [19] I digueren tots els caps a tota la multitud: Nosaltres els
havem fet jurament en Jahvè, Déu d'Israel: ara no podem tocar-los;
[20] això farem: els conservarem la vida i no serà damunt de nosal-
tres la ira de Jahvè pel jurament que els férem. [21] I els digueren els
caps: Visquin, i siguin talladors de llenya, i portadors d'aigua a tota
la multitud. Així els ho digueren els caps.

[22] I els cridà Josuè i els parlà dient: ¿Per què ens enganyàreu
dient: Molt llunyans nosaltres som de vosaltres, si habiteu entre nos-
altres? [23] I ara, maleïts sigueu, no mancarà de vosaltres servent que
talli llenya i que porti aigua a la casa del meu Déu. [24] I respongue-
ren a Josuè, dient: Fou anunciat als teus servents ço que manà
Jahvè, ton Déu, a Moisès, son servent, de donar-vos tota la terra, i
per tal de fer destruir tots els habitants de la terra davant de vos-
altres, i tinguérem temença gran en les nostres ànimes davant vostre
i férem aquesta cosa. [25] I ara vet-nos a la teva mà, tracta'ns com et
sembli just i bo de tractar-nos. [26] I ho féu amb ells aixi, i els pre-
servà de mà dels fills d'Israel, i no els mataren, [27] i els destinà

17. — *Gabaon*. Que significa lloc elevat, és l'actual Djib a la terra de Benjamí al N. enfront de Masfa que es troba al S.

Cafira. O sigui, la Cafara de la Vg. i la Cefira de I Esdr. II, 25, a tres hores de Gabaon, pertanyia a la tribu de Benjamí; és l'actual Kefir, les ruïnes de la qual es troben prop de Kathanne i hom les anomena Khirbet-Kefirah (ruïnes de Kefirah).

Berot. Mot hebreu que significa *pous*, pels nombrosos pous que hi havia en aquest lloc; es troba entre Gabaon i Betel i a tres hores al N. de Jerusalem; és l'actual El-Bireh; pertanyia a la tribu de Benjamí.

Cariatiarim. Mot hebreu que significa *ciutat dels boscos*; probablement és l'actual Kiriet-el-Enab, per altre nom Abu-Goix, al NO. de Jerusalem, de la qual dista tres hores.

19. — *Ara no podem tocar-los*. La fidelitat en els juraments i aliances fou una de les característiques del poble d'Israel; perquè Saül volgué destruir els gabaonites, Israel fou castigat (II Sam. XXI, 1-10).

21. — *Siguin talladors de llenya i portadors d'aigua*. Treballs de càstig propi dels esclaus (Dt. XXIX, 10).

23. — *I ara, maleïts sigueu*. Vg.: «Vosaltres restareu sota la maledicció».

Josuè en aquest dia perquè tallessin llenya i portessin aigua a la multitud i a l'ara de Jahvè fins al dia d'avui, en el lloc que escollia Jahvè.

Destrucció dels altres regnes del sud

(C. X.) [1] I en oir Adonisedec, rei de Jerusalem, que Josuè havia pres Haí i l'havia destruïda i que tal com ho havia fet amb Jericó i al seu rei, així ho féu a Haí i al seu rei, i que els habitants de Gabaon feren pacte i habitaren enmig d'ells, [2] tingué gran temor, car la gran ciutat de Gabaon era una de les capitals del regne; i ella era més gran que la d'Haí, i tots els seus barons eren valents. [3] I Adonisedec, rei de Jerusalem, envià a dir a Oham, rei d'Hebron, i a Faram, rei de Jerimot, i a Jafia, rei de Laquis, i a Dabir, rei d'Eglon: [4] Pugeu i ajudeu-me, que anirem contra Gabaon, car ha fet les paus amb Josuè i amb els fills d'Israel. [5] I s'ajuntaren i pujaren els cinc reis: de l'amorreu, i

27.— *En el lloc que escollia Jahvè.* Gr. afegeix: 'es per això que els habitants de Gabaon foren talladors de llenya i portadors d'aigua per al temple de Déu.'

1. — *Adonisedec.* Gr.: Adonibezec. En hebreu aquest mot significa *Senyor de la justicia.*

Jerusalem. En hebreu *Jeruixalaim,* significa habitació, possessió o fonament de la pau; aquesta és la primera vegada que se l'anomena així; era coneguda amb el nom de *Jebus* pels jebuseus; Gn. XIV, 18 l'anomena *Salem,* i els àrabs li diuen *El-Kuds* que significa la Santa.

Fou presa i destruïda per la tribu de Judà (Jdc. I, 8) dintre els límits de la qual es trobava (XV, 8), encara que pertanyia a la tribu de Benjamí (XVIII, 28); fou reconquerida pels jebuseus (XV, 63); i l'ocuparen els jebuseus i les dues tribus fins que els jebuseus foren expulsats pel rei David. (II Sam. (II Reg.) V, 6).

Haí. Vegi's n. a VII, 2.

2. — *Gabaon.* Vegi's n. a IX, 17.

3. — *Oham.* Gr.: «Elam».

Hebron (vegi's Gn. XXIII, 2). Anomenada també Cariatarbé; és l'actual El-Khalil (l'amic) nom imposat pels àrabs en veneració a Abraam, l'amic del Senyor (Is. XLI, 8; Jac. II, 23) el qual fou enterrat en la cova de Macpelà (Gn. XXIII, 17; XXV, 9); és a 7 llegües al S. de Jerusalem.

Jerimot. En hebreu *Jarmuth,* l'actual Khirbet-Jarmuix, a 22 Km. al SE. de Jerusalem, i a tres hores de Beit-Djibin (Eleutheropolis); pertanyia a la tribu de Judà (XV, 33, 35) i es troba damunt d'un coll.

Laquis. L'actual Kirbet Umm-el-Laquis enmig de Djibuin i Gaza, a l'entrada de la plana al NO. d'Eglon; pertanyia a la tribu de Judà (XV, 39).

Dabir, rei d'Eglon. Gr.: «Dabin, rei d'Odollam».

Eglon. L'actual Kirbet Adjlan, a quatre hores de Djibin i a tres quarts de Laquis.

5. — *De l'amorreu.* Gr.: «dels jebuseus».

el rei de Jerusalem, i el rei d'Hebron, i el rei de Jerimot, i el rei de
Laquis, i el rei d'Eglon, ells i tots els seus exèrcits, i es pararen prop
de Gabaon i lluitaren contra ells.
[6] I els de Gabaon enviaren barons a Josuè, al campament de Gàl-
gala, per dir-li: No es desentenguin les teves mans dels teus ser-
vents, puja aviat i salva'ns, i ajuda'ns, car s'ajuntaren contra nosaltres
tots els reis de l'amorreu que habiten a la muntanya. [7] I pujà Josuè
de Gàlgala, ell i tot l'exèrcit amb ell, tots barons forts. [8] I digué
Jahvè a Josuè: No temis d'ells, car en la teva mà els he donats:
ningú d'ells no et resistirà. [9] I vingué contra ells de sobte; durant
tota la nit pujà de Gàlgala. [10] I Jahvè els pertorbà davant d'Israel, i
féu en ells matança gran a Gabaon, i els perseguí pel camí de la pu-
jada de Betoron i els destroçà fins a Azeca i Maceda. [11] I quan fu-
gien de davant d'Israel, a la baixada de Betoron, Jahvè llançà damunt
d'ells pedres grans dels cels, fins a Azeca, i en moriren més de la
pedregada que en mans d'Israel.
[12] Aleshores parlà Josuè a Jahvè, el dia en què Jahvè havia de
lliurar l'amorreu, i davant dels fills d'Israel digué:

10. — *Pel camí de la pujada de Betoron*. Gr.: «la pujada d'Oronon» el mateix en el v. II.

Aquí es tracta de Betoron-Alt o superior, l'actual Beitur-el-Tata, així com en el verset següent es parla del Betoron inferior, l'actual Beitur-el Foca; una distància de dues hores separa les dues ciutats el nom de les quals moltes vegades es confon com si es tractés d'una de sola; com passa en el cap. XXI en el qual se'ns diu que Betoron és una ciutat de refugi de la tribu d'Efraïm i pertanyent a la família de Caat.

Azeca. Potser l'actual Tell-Zacaria.

Maceda. Es desconeix la seva posició topogràfica.

11. — *Betoron*. En els límits de les tribus de Benjamí i d'Efraïm.

Pedres grans. Gr.: «pedres de granissa»; així la Vg.

¿Es tracta aquí d'un fenomen meteorològic, o sigui de la caiguda d'una granissa, els grans de la qual tinguessin la magnitud de les pedres, o de la caiguda de pedres que, despreses d'alguna muntanya, transportades i mantingudes per un temps en l'aire, varen caure damunt dels cananeus; o es tracta d'un vertader miracle? Totes tres explicacions són acceptables: de les dues primeres la història ens en conta casos, i la tercera no repugna a l'omnipotència divina.

Per explicar el fet que la granissa o pedregada matés els cananeus i no causés dany els israelites, no hi ha necessitat de recórrer al miracle, car l'observació natural ens fa notar la caiguda d'una forta granissa o pedregada en un camp i destruir-lo, sense que toqui el veí.

12. — Gr.: «Aleshores parlà Josuè al Senyor, en el dia en què lliurà l'amorreu a servir Israel; i un cop els hagué colpits a Gabaon, i ells foren batuts davant la faç dels fills d'Israel, i digué Josuè».

Sol, a Gabaon atura't
i Lluna, a la Vall de Aialon.
13 I s'aturà el Sol, i la Lluna és detingué,
fins que es venjà la gent dels enemics llurs.

Certament ¿no està escrit això en el llibre dels justos:

I es parà el Sol enmig dels cels,
i no s'apressà a pondre's quasi un dia complert?

14 I no hi hagué cap dia com aquest, abans d'ell, ni desprès d'ell, en
el qual Jahvè obeís a la veu d'un home, car Jahvè combatia per Israel.
15 I tornà Josuè i tot Israel amb ell al campament de Gàlgala. 16 I
fugiren els cinc reis, i s'amagaren a la cova de Maceda.

13, Eccli. XLVI, 5; Is. XXVIII, 21

Aialon. A quatre hores de Gabaon es troba aquesta vall que va cap a la Mediterrània; se l'anomena actualment Eij-Ibn-Omeir; vers el migdia i al NO. d'Amuas (Nocòpolis) hi ha la vila de Yalo; pertanyia a la tribu de Dan (XIX, 40, 42) i fou sotmesa per la casa de Josep (Idc. I. 34, 35).

13. — *I s'aturà el sol, i la lluna es detingué.* Vertader miracle del qual no cal dubtar davant les paraules de l'autor sagrat. Del text no es dedueix si es tracta d'un miracle astronòmic, o sigui d'una parada real del moviment de revolució de la terra entorn del sol, o d'un miracle d'òptica, o sigui d'una desviació dels raigs solars; car l'autor sagrat exposa simplement el fet tal com apareixia als presents, i en la narració deixa els termes científics per a usar els populars i vulgars del seu temps.

Però, tant si s'admet el miracle astronòmic com si s'admet el miracle òptic, podem donar-nos-en una explicació satisfactòria: *a)* car si Déu és autor de la natura, essent Ell qui ha imposat les lleis per les quals es governa, pot, en ús de la seva voluntat sobirana, suspendre'n el curs natural; *b)* per consegüent podia aleshores, com ho pot ara, suspendre la revolució diürna de la terra, sense que sigui torbada la seva traslIació i la de la lluna; perquè el moviment anual de la terra entorn del sol, com el de la lluna entorn de la terra, són independents del moviment de la nostra esfera damunt ella mateixa; *c)* per altra banda, Déu, per tal d'il·luminar la Palestina en l'ocasió de què aquí es parla, podia produir una desviació miraculosa dels raigs solars, ja per intervenció directa d'Ell, ja mitjançant éssers materials que actuessin damunt els raigs de refracció o reflexió.

Hi ha exegetes catòlics que, fixant-se en el sentit literal de la narració sagrada, sostenen que tant es pot parlar d'una parada del sol aparent com real, però sempre miraculosa.

Certament ¿no està escrit això en el llibre dels justos? Aquestes paraules manquen en Gr.

Llibre dels justos. Avui perdut, es torna a citar en II Sam. I, 18, a la fi de l'elegia de David per la mort de Saül i de Jonatàs.

14. — *I no hi hagué cap dia.* Amb aquestes paraules es vol remarcar la magnitud del miracle.

15. — *I tornà Josuè.* Aquest verset es creu degut a un error del copista, a menys que s'admeti que és una anticipació, puix que amb ell s'acaba el capítol.

17 I anunciaren a Josuè, dient: Han estat trobats els cinc reis a la
cova de Maceda. 18 I digué Josuè: Feu rodolar pedres grosses davant
la seva boca i poseu-hi barons per a guardar-los. 19 I vosaltres
no us hi quedeu, perseguiu els vostres enemics i desbarateu-los; no
els deixeu aplegar a les ciutats llurs que donà Jahvè, el vostre Déu,
en les vostres mans.

20 I en acabar Josuè i els fills d'Israel de desbaratar-los amb una
gran desfeta fins a exterminar-los, havent-se refugiat en viles fortes,
els que es pogueren escapar, 21 tot el poble tornà tranquil·lament
amb Josuè al campament de Maceda i ningú no murmurà contra
els fills d'Israel. 22 I digué Josuè: Obriu la boca de la cova i porteu-
me els cinc reis aquests de la cova.

23 I ho feren així, i tragueren aquells cinc reis de la cova: el rei
de Jerusalem, el rei d'Hebron, el rei de Jerimot, el rei de Laquis i
el rei d'Eglon. 24 I havent conduït aquests reis davant Josuè,
Josuè cridà tot baró d'Israel i digué a tots els majorals de l'exèrcit
que anaren amb ell: Atanseu-vos i poseu els vostres peus da-
munt el cap d'aquests reis. I posaren llurs peus damunt el cap
d'ells 25 I els digué Josuè: No temeu i no us espanteu; esforceu-
vos, enfortiu-vos, car així farà Jahvè amb tots els vostres enemics
contra els quals lluitareu. 26 I Josuè els colpí, i els matà, i els penjà
en cinc forques i estigueren penjats en les forques fins a la tarda.
27 I fou a l'hora de la posta del sol, quan manà Josuè que els bai-

27, Dt. xxi, 23

17. — *Maceda.* Ciutat reial de Canaan, a la plana de la Safela, donada a la tribu de Judà; probablement és l'actual El-Mughar, car ací es troba la famosa caverna on s'amagaren els reis i als voltants de la població hi ha moltes cavernes; això significa el nom àrab.

18. — *Barons per a guardar-los.* Vg.: «Homes intel·ligents que guardin els que estan tancats».

20. — *Havent-se refugiat en viles fortes els que es pogueren escapar.* Gr.: «i els que pogueren escapar d'Israel, entraren a les ciutats fortificades».

24. — *Josuè cridà tot baró d'Israel i digué a tots els majorals de l'exèrcit que anaren amb ell.* Gr.: «Josuè convocà tot Israel i els caps de guerra que havien anat amb ell, dient-los». Vg: «Josuè cridà tots els homes d'Israel i digué als generals de l'exèrcit que eren amb ell».

Poseu els vostres peus. Acte simbòlic amb el qual es dóna a comprendre als israelites que tota la terra de Canaan els serà sotmesa.

26. — *I els penjà en cinc forques.* Procediment comú a la antiguitat. — *Fins a la tarda.* Així ho disposa la llei: Nm. XXV, 4.

xessin de la forca i els llancessin a la cova en la qual estigueren ama-
gats, i posaren pedres grosses davant la boca de la cova fins avui.
28 I en aquest dia, Josuè prengué Maceda, i la destruí a tall d'es-
pasa, i matà el seu rei i tots els habitants, sense restar-ne un, fent
amb el rei de Maceda com féu amb el rei de Jericó. 29 I passà Josuè
i tot Israel amb ell de Maceda a Lebna i lluità contra Lebna. 30 I la
donà Jahvè en poder d'Israel i del seu rei, i la destruí a tall d'espasa,
i matà tots els seus habitants sense restar-ne un, i féu amb el rei com
féu al rei de Jericó. 31 I passà Josuè i tot Israel amb ell de Lebna a
Laquis. I es parà prop d'ella i lluità contra ella. 32 I Jahvè donà
Laquis en mans d'Israel, i la prengué en el dia segon, i la destruí a
tall d'espasa, i tots els seus habitants com féu a Lebna. 33 Aleshores
pujà Heran, rei de Gesser, per ajudar Laquis; i Josuè el matà, ell i el
seu poble, sense deixar-ne ni un. 34 I passà Josuè, i tot Israel amb ell,
de Laquis a Eglon, i acamparen prop d'ella i lluitaren contra ella, 35 i la
prengueren en aquell mateix dia i la percudiren a tall d'espasa amb tots
els seus habitants i la votaren a destrucció, com es féu a Laquis. 36 I
passà Josuè i tot Israel amb ell d'Eglon a Dabir, i lluità contra ella
37 i la prengué, i feriren a tall d'espasa el seu rei i les seves ciutats i
tots els seus habitants sense restar-ne un; com féu a Eglon, així féu a
aquesta ciutat i amb els seus habitants. 38 I tornà Josuè i tot Israel
amb ell a Dabir, la prengué i la destruí 39 i la prengué i el seu rei i
totes les ciutats destruïren a tall d'espasa i mataren tots els seus ha-
bitants sense restar-ne ni un; com féu a Hebron, així féu a Dabir

28. — *Maceda.* (Vegi's v. 17).
I matà el seu rei i tots els habitants. Gr.: «ells mataren tot vivent que hi havia en aquesta ciutat, i cap no en fou deixat ni fou salvat».
29. — *Lebna.* Ciutat reial dels cananeus donada a la tribu de Judà; probablement és l'actual Tell-es-Safiieh (coll-Blanc), entre Jerusalem i Gaza.
30. — Aquest verset ofereix en el Gr. la mateixa variant que el v. 28.
31. — *Laquis.* Vegi's cap. X, 3.
32. — *I tots els seus habitants.* Gr.: «i ells l'exterminaren».
33. — *Gesser.* L'actual Tell-Djezer, vora del camí de Jerusalem a Ramleh.
Sense deixar-ne ni un. Gr.: «fins que no en quedés ni sobrevivent ni fugitiu».
34. — *Eglon.* Vegi's X, 3.
37. — *El seu rei.* O sigui al successor del qui fou mort a la caverna.
38. — *Dabir.* O sigui Cariatsefer, que significa *ciutat dels llibres,* conquerida definitivament per Otoniel i donada a la seva filla Acsa (Jdc. I, 11-13).
39. — *Hebron.* (Gn. XXIII, 2).

i al seu rei, i com ho féu a Lebna i al seu rei. [40] I ho féu Josuè amb tota la terra de la muntanya, i del migdia, i de la plana, i a Asedot, i tots els reis llurs, no restant-ne ni un, i tota ànima destruí, com manà Jahvè, Déu d'Israel. [41] I ho féu Josuè des de Cades-Barne fins a Gaza. I tota la terra de Gosèn i fins a Gabaon [42] i tots aquests reis i les terres llurs prengué Josuè d'una vegada, car Jahvè, Déu d'Israel, lluitava per Israel. [43] I tornà Josuè, i tot Israel amb ell, al campament de Gàlgala.

Conquesta del Canaan septentrional

(C. XI.) [1] I en oir-ho Jabin, rei d'Asor, envià a dir-ho a Jobab, rei de Madon, i al rei de Semeron, i al rei d'Acsaf; [2] i als reis que són al septentrió, i a la muntanya, i a la plana, al migdia de Cenerot, i a la vall, i a les províncies de Dor a l'occident, [3] al cananeu d'orient i

Lebna. Vegi's v. 29.

40. — *Asedot.* No és nom propi, sinó que indica els vessants de la muntanya regats pels torrents, car el mot hebreu significa *efusions, lloc on s'apleguen les aigües,* cosa que escau molt bé als vessants del mont Farga, que es troba en aquesta regió.

41.—*Cades-Barne.* Vegi's Nm. XX, 1.

Gaza. Vegi's Dt. II, 23.

Gosèn. Al S. de la tribu de Judà; aquesta localitat, però, no ha estat identificada.

Aquí es fixen els límits de la conquesta de Cades-Barne fins a Gaza.

1. —*Jabin.* Mot que en hebreu significa: *serà intelligent;* nom hereditari, puix que hi ha un altre rei del mateix nom (Jdc. IV, 2) i que sens dubte vol dir que el rei d'aquesta ciutat exercia certa jurisdicció damunt dels regnes veïns.

Asor. Ciutat fortificada damunt del lloc de Semeons, que uns creuen ésser l'actual Tell Khoreileh, prop de Cedes; d'altres l'identificaren amb les ruïnes d'Hazire a 20 quilòm. més a l'oest, i d'altres amb Tell-Hazar al sud de Safed.

Madon, Semeron, Acsaf. Eren ciutats situades al nord del país de Canaan; l'última pertanyia a la tribu d'Aser. Alguns creuen veure-la en les ruïnes conegudes sota el nom de Kirbet-Kjraf o Iksaf, baixant del Líban al SO. prop de Leontes.

Semeron. Anomenada també Semeron-Merom, pertanyia a la tribu de Neftalí (XIX, 15). Uns creuen que és Samunic, a l'oest de Natzaret, i d'altres Es-Semiriyah, a una hora de Sant Joan d'Acre.

2. — *A la muntanya.* De Neftalí, al N. de Galilea.

A la plana, al migdia de Cenerot. Cenerет o Genesaret, ciutat que donà nom al llac damunt el qual era bastida. El llac de Genesaret o Mar de Galilea avui és anomenat Bahr-Tabarieh.

A la vall. Del Jordà, sota el llac de Genesaret.

Dor. Ciutat meridional de la Fenícia, damunt la Mediterrània. Hom creu veure-la en les runes de Tàntura o Tortura, al peu del Carmel.

3. — *Al cananeu d'orient.* (o sigui al llarg del Jordà), *i d'occident* (o sigui al llarg de la Mediterrània).

d'occident, i a l'amorreu, i a l'heteu, i al ferezeu, i al jebuseu a la
muntanya, i a l'heveu sota l'Hermon, en la terra de Masfa. 4 I sor-
tiren ells i llurs exèrcits i amb ells un poble tan nombrós com nom-
brosa és la sorra que hi ha a la platja de la mar, i nombrosíssims
cavalls i carros. 5 I s'uniren tots aquests reis, i caminaren fins a
acampar prop de les aigües de Merom, per tal de lluitar contra
Israel.

6 I digué Jahvè a Josuè: No temis davant d'ells, car demà a aques-
ta hora, jo te'ls donaré tots ells morts davant d'Israel; als cavalls
llurs, talleu-los els nervis, i els carros llurs cremeu.

7 I Josuè i tot l'exèrcit amb ell vingué de sobte contra aquests reis
a les aigües de Merom, i s'abraonarem damunt d'ells, 8 i Jahvè els
féu caure en mans d'Israel, i els mataren i perseguiren fins a Sidon,
la gran, i fins a les aigües de Maserefot, i fins a la campanya de Mas-
fa, a l'orient, i els mataren fins a no restar-ne cap dels supervivents.
9 I Josuè féu amb ells com manà Jahvè: als cavalls llurs, talleu-los
els nervis i els carros llurs cremeu. 10 Aleshores Josuè anà cap a
Asor i la prengué i occí el seu rei amb l'espasa. Asor era antiga-
ment el cap de tots aquests regnes. 11 I mataren els seus habitants
i la destruïren sense deixar ningú; després calaren foc a Asor. 12 I
Josuè agafà totes les ciutats d'aquests reis, i tots els reis llurs, i els

12, Dt. vii, 1

Hermon. Vegi's Dt. III, 8.

Masfa. Mot hebreu que significa *panorama.* Regió que es troba al migdia del Liban, aixi com Hermon era a l'orient d'aquesta muntanya i de les fonts del Jordà. Hi ha qui identifica Masfa amb l'actual Mustelleh damunt d'un coll al NO. de Baníias.

4. — *I sortiren ells i llurs exèrcits.* Gr.: «sortiren ells i llurs reis amb ells».

5. — *Aigües de Merom.* L'actual llac el-Huleh al N. de Tiberíades, el més petit dels tres llacs que troba el Jordà en el seu curs.

7. — *I s'abraonaren damunt d'ells.* Gr. hi ajunta 'al país muntanyós'.

8. — *Sidon la gran.* La capital de la Fenícia, port important de la Mediterrània, al N. de Tir, la qual esdevingué la capital després de la destrucció de Sidon pels filisteus 1209 anys a. de J. C.

Maserefot. En hebreu Moserot significa *coladors d'aigua;* per tant, en aquest lloc, per uns desconegut i per d'altres confòs amb Arepta entre Tir i Sidon, o l'Ain-el-Keirifeh entre Tir i St. Joan d'Acre, devia haver-hi fonts.

Les aigües El mot hebreu *maim* tant significa les aigües com la mar; en aquest cas, cal tenir en compte que els hebreus prenen la paraula mar en el sentit d'occident.

Masfa. Vegi's v. 3. Hi ha qui la confon amb la Celesiria o sigui l'El-Bokáa actual.

12. — *I totes les ciutats d'aquests reis.* Gr.: «i totes les ciutats dels reialmes».

matà a tall d'espasa, i els destruí, com manà Moisès, servent de Jahvè.
[13]Però Israel no cremà cap de les ciutats situades dalt dels turons, lle-
vat d'Asor que Josuè cremà. [14]Tot el botí d'aquestes ciutats i els
ramats es repartiren els fills d'Israel: matant a tall d'espasa tot
home, sense deixar-ne ni un en llur destrucció, [15]com manà Jahvè
a Moisès, son servent, així manà Moisès a Josuè, i així ho executà
Josuè, el qual no deixà de complir res de tot el que manà Jahvè a
Moisès.

Breu descripció de la terra conquistada i dels reis vençuts

[16]I conquistà Josuè tota aquesta terra, la muntanya i tot el mig-
dia, i tota la terra de Gosèn, i la plana, i el desert, la muntanya d'Is-
rael i les seves explanades; [17]de la muntanya Halac, que puja de
Saïr, fins a Baalgad, en la vall del Líban, dessota la muntanya d'Her-
mon; i tots llurs reis agafà, ferí i matà. [18]Josuè féu la guerra molt
de temps contra aquests reis.

[19]No hi hagué ciutat que fes paus amb els fills d'Israel, excepte els
heveus, habitants de Gabaon; totes les altres, les conquistaren els is-

15, Ex. xxxiv, 11; Dt. vii, 1

13. — Gr.: «Israel no cremà pas totes les ciutats fortificades, exceptuà solament Asor, la qual cremà Israel».

15. — *Com manà Jahvè a Moisès.* Vegi's Ex. XXXIV, 11; Dt. VII, 1; Jos. I, 3.

16. — *Tota aquesta terra.* Vegi's X, 40, 42.

La muntanya i tot el migdia. O sigui les muntanyes de Judà.

Gosèn. Vegi's Jos. X, 41.

Muntanya d'Israel. D'Efraïm amb la plana de Jesreel o d'Esdrelon. Se l'anomena muntanya d'Israel per oposició a la de Judà. (Vegi's v. 21).

17. — *De la muntanya Halac que puja de Seïr fins a Baalgad.* Gr.: «les devers la muntanya des de les muntanyes d'Achel i la que puja vers Seïr i fins a Baalgad». Vg.: «i la part de la muntanya que puja vers Seïr fins a Baalgad».

En aquest verset hom dóna els límits de la terra conquerida de sud a nord.

La muntanya Halac. Aquest mot en hebreu significa *calb;* té aplicació en el rocam blanc que separa la Mar Morta de l'Araba; són muntanyes que s'estenen vers Seïr al migdia fins a Baalgad al nord a la vall del Líban.

Seïr. Confosa per alguns amb la Idumea.

Baalgad. O Baal-Hermon, per trobar-se al peu d'aquesta muntanya, és l'actual Banaia, o l'antiga Cesarea de Filip.

18. — *Molt de temps.* Aproximadament uns set anys. (Vegi's XIV, 10).

19. — *Els heveus.* Vegi's Ex. XXIII, 23.

raelites lluitant. 20 Car Jahvè endurí el cor de llurs habitants, per tal de
guerrejar contra Israel, i així destruir-los sense pietat, com manà Jahvè
a Moisès. 21 I després vingué Josuè, i matà els gegants de la mun-
tanya, d'Hebron, de Dabir i d'Anab i de tota la muntanya de Judà:
i com les ciutats llurs, així Josuè els votà a destrucció. 22 No queda-
ren gegants en terra dels fills d'Israel, excepte a Gaza, a Gat, i a Azo-
to, on en quedaren. 23 I conquerí Josuè tota la terra segons tot el que
parlà Jahvè a Moisès, i Josuè la donà per heretat a Israel, segons
les divisions de llurs tribus, i la terra s'aquietà.

(C. XII.) 1 I aquests són els reis del país, que mataren els fills
d'Israel, les terres dels quals heretaren a l'altra banda del Jordà:
de sol ixent al torrent Arnon, fins a la muntanya d'Hermon i tota
la plana d'orient. 2 Seon, rei dels amorreus, que està a Hesebon:
domina des d'Aroer que és damunt la ribera del torrent d'Arnon i
entremig del riu i la meitat de Galaad i fins al torrent de Jaboc,
que és el terme dels fills d'Amon, 3 i vers el desert fins a la mar de Ce-
nerot a l'Orient, i fins a la mar del desert a la mar de la Sal, a l'Orient,
envers el camí de Betsimot, i del migdia, dessota dels vessants de

21. — *Els gegants.* Vegi's Nm. XIII, 23; Dt. IX, 2. Raça situada al migdia de Canaan.

Hebron. Vegi's Gn. XXXII, 2.

Dabir. Vegi's X, 38.

Anab. L'actual Anab-es-Segrir o Anab-el-Kebir, al S. d'Hebron.

22. — *Gaza.* Vegi's X, 41; Dt. II, 23. Al SO. de Palestina i a una llegua de la Mediterrània.

Gat. Identificada per alguns amb les ruïnes de Kirbet-Dikrin.

Azoto. L'actual Esdud, entre Gaza i Jaffa. Aquestes eren tres ciutats importants dels filisteus.

23. — *I conquerí Josuè tota la terra.* Cal advertir que moltes ciutats romangueren encara en poder dels cananeus.

1. — *Els reis del país, que mataren.* Gr.: « que alçaren ».

Al torrent Arnon. Vegi's Nm. XXI, 13; o sigui l'Oved-el-Mojeb afluent de la Mar Morta.

La muntanya d'Hermon. Vegi's Dt. III, 8.

La plana d'Orient. O la plana de Moab (Nm. XXII, 1), la vall del Jordà.

2. — *Hesebon.* Capital dels amorreus del sud (Nm. XXI, 5.

Aroer. Al nord, servint de límit sud de Sehon; les ruïnes d'aquesta ciutat es troben a la dreta de l'Armon (Mojeb).

Entremig del riu. O sigui entre el torrent i el Jordà.

Galaad (Gàlgala). A la dreta del Jordà (Nm. XXXII, 25, 29; Jos. XXII, 32).

Jaboc. Vegi's Gn. XXXII, 2; és l'actual Ovet-Zerka, afluent del Jordà; la regió de la qual aquí es parla és Nahr-Amman.

3. — *La mar de Cenerot.* O sigui de Genesaret, o el llac de Tiberíades (XI, 2).

La mar de la plana (desert). O sigui la Mar Morta (Mar de la Sal).

Betsimot (Nm. XXXIII, 45-49). De la tribu de Rubèn (XIII, 20), a les estepes de Moab; l'actual Soueimeh, a 10 quilòm. al SE. de Jericó.

Fasgà. [4] I el territori d'Og, rei de Basan, de la resta dels Rafaïm que
és a Astarot i a Edrai i domina la muntanya d'Hermon, i Saleca,
i en tot el Basan fins al terme [5] de Gessuri i Madati i mitja part de
Galaad: terme de Seon, rei d'Hesebon.

[6] Moisès, servent de Jahvè, i els fills d'Israel els derrotaren; aquesta terra donà Moisès, servent de Jahvè, en herència a Rubèn i a Gad i a la meitat de la tribu de Manassès.

[7] I aquests són els reis de la terra que derrotà Josuè i els fills d'Is-
rael, en aquesta banda del Jordà, a l'occident, de Baalgad a la vall del
Líban fins a la muntanya, en la part que puja a Seïr: i la donà Josuè
a les tribus d'Israel en heretat, segons llurs parts. [8] A la muntanya, i
a les valls, i als camps, i als vessants, i al desert, i al migdia hi havia
l'heteu, i l'amorreu, i el cananeu, i el ferezeu, i l'heveu, i el jebuseu.

[9] El rei de Jericó, un; el rei de l'Haí, que és al costat de Betel,
un; [10] el rei de Jerusalem, un; el rei d'Hebron, un; [11] el rei de Jeri-
mot, un; el rei de Laquis, un; [12] el rei d'Eglon, un; el rei de Gazer,
un; [13] el rei de Dabir, un; el rei de Gader, un; [14] el rei d'Herma,
un; el rei d'Harad, un; [15] el rei de Lebna, un; el rei d'Odoŀlam, un;

Fasgà. Vegi's Nm. XXI, 20; és probable que a aquesta localitat corresponguin les ruïnes de Siagra a la muntanya de Nebo.

4. — *Basan.* Vegi's IX, 10.

Astarot. Vegi's IX, 4; Dt. I, 40. Era la capital del rei dels amorreus del nord.

Edrai. De la tribu de Manassès (XIII, 31); és l'actual Edra, Draa o Dorà (Nm. XXI, 33).

Saleca. De la tribu de Manassès transjordànica, l'actual Soulkhad; era la frontera SE. del regne de Basan enmig de Bostra (l'actual Busrah) del regne de Moab i Filípolis.

5. — *De Gessuri i Madati... Galaad.* O sigui els límits del nord (Dt. III, 14) i del migdia.

7. — *Baalgad-Seïr.* Vegi's XI, 17.

9.—En aquest verset i següents, Gr. omet el mot «un»; cal fer remarcar que hi ha notables diferències en els noms propis. En aquest verset, es designen els reis de Jericó i Haí (vegi's VI-VIII).

Jericó. Vegi's VI, 1.

Haí. Vegi's VIII, 2. Diferent de l'Haí dels amonites (Jerem. XLIX, 3).

Betel. Vegi's Gn. XII, 8; CIII, 2.

10.—*Jerusalem.* Vegi's X, I. D'aquest verset fins al verset 17 es designen els reis de la confederació del sud (vegi's X, I, segs.).

Hebron. Vegi's Gn. XXIII, 2 i X, 3.

11. — *Jerimot, Laquis.* Vegi's X, 3.

12. — *Eglon.* Vegi's X, 3.

Gazer. Vegi's X, 33.

13. — *Dabir.* Vegi's X, 38.

Gader. L'actual Djedur, entre Betlem i Hebron.

14. — *Herma.* La Sefaat dels cananeus (Jdc. I, 17) i l'Horma de Nm. XIV, 45, i l'Horma de Jos. XV, 30.

Harad (Hered). L'actual Tell-Aradh al S. d'Hebron i al NO. de Tell-el-Melah, l'antiga Moladah. (Vegi's Nm. XXI, 1).

15. — *Lebna.* Vegi's X, 29.

Odoŀlam. Vegi's Gn. XXXVIII, 1;

16 el rei de Maceda, un; el rei de Betel, un; 17 el rei de Tàfua, un;
el rei d'Ofer, un; 18 el rei d'Afec, un; el rei de Lossaron, un; 19 el
rei de Madon, un; el rei d'Asor, un; 20 el rei de Sameron, un; el rei
d'Acsaf, un; 21 el rei de Tanac, un; el rei de Mageddo, un; 22 el rei
de Cades, un; el rei de Jacnan del Carmel, un; 23 el rei de Dor i de
les contrades de Dor, un; el rei de les gents de Gàlgala, un; 24 el
rei de Tersa, un. Tots aquests reis, són trenta-un.

Vg. l'anomena Adullam (XV, 35) i també Odollam.

16. — *Maceda.* Vegi's X, 17.

Betel. Vegi's Gn. XII, 8. Probablement la Betul del XIX, 4 i la Batuel del I Par. IV, 30; l'actual Beit-ula.

17. — *Tàfua.* Sembla idèntica a la del XV, 33-34.

Ofer. Com l'anterior, és desconeguda.

18. — En aquest verset i següents, s'indiquen els reis de la confederació del nord.

Afec. De la tribu d'Aser (XV, 53), l'actual Afca, vora de la font de Nar-Ibraim, a un dels colls del Líban, al NO. de Beyrut.

Lossaron. Vg.: Saron. La plana de Saron s'estén de Cesarea a Jaffa.

19. — *Madon, Asor.* Vegi's XI, 1.

20. — *Sameron.* Vegi's XI, 1. La forma hebrea *Semeron-Meron* fa suposar una equivocació del copista, repetint les dues sil·labes últimes del primer nom.

Acsaf. Vegi's XI, 1.

21. — *Tanac.* L'actual Tahannak al cim d'un coll al SO. de la plana d'Esdrelon; pertanyia a la tribu de Manassès (XVIII, 11).

Mageddo. L'antiga legió dels romans i l'actual Kharbet-Ledjoun, a la mateixa plana d'Esdrelon i al NO. de Thenac.

22. — *Cades.* Ciutat levítica i de refugi de la tribu de Neftalí (XIX, 37; XX, 7; XXI, 32); és l'actual Cades al NO. del llac Meron o Huleh.

Jacnan del Carmel. Que alguns identifiquen amb l'actual Tell-Caimoun; sembla més probable que aquesta última població sigui Chelmon.

23. — *Dor.* Vegi's XI, 2.

Gents de Gàlgala. L'actual Djeldjulich, al NO. de Joppe i al S. de Kefr-Saba, o sigui l'antiga Antípater.

24. — *Tersa.* L'actual Talluza, al NE. de Siquem o Naplusa. És un fet que els cananeus no foren exterminats, car a la invasió dels israelites molts d'ells emigraren al N. d'Àfrica; ho proven les colònies fenícies d'algunes ciutats: Hipona, Leptia, Tingis, etc.

SEGONA PART

REPARTIMENT DE LA TERRA CONQUISTADA ENTRE LES TRIBUS D'ISRAEL

(XIII-XXI)

Descripció de la terra de Canaan

(C. XIII.) [1] Josuè era vell i d'edat avançada; Jahvè li digué:
Tu has envellit, i ets d'edat avançada, i ha restat moltíssima terra
a conquistar; [2] la terra que ha restat és la de totes les contrades dels
filisteus i tots els gessurites; [3] del Xihor, que és enfront de l'Egip-
te, fins al terme d'Accaron al septentrió; la terra de Canaan que

1. — *I Josuè era vell.* Devia tenia uns noranta anys, puix que morí als cent deu. (Vegi's Jos. XXIV).

I ha restat moltíssima terra a conquistar. Vg.: «una terra amplíssima no ha estat dividida en sorts».

2. — *Totes les contrades dels filisteus i tots els gessurites.* La Galilea dels filisteus s'estenia pels vols de Cafarnaüm, Tir i Sidon, distingint-se de la que s'estenia per la ciutat de Tiberiades i el llac de Genesaret.

Gr.: «el Gessuri i el Cananeu». El Gesuri d'aquest verset, no té res a veure amb la Perea (XII, 5; XIII, 11; Dt. III, 14), puix que es refereix al territori dels gessurites que es trobaven a les vores del desert de l'Aràbia per la banda d'Egipte. Segons això, el territori dels filisteus i gessurites comprenia del Sihor d'Egipte al sud fins a Accaron al nord.

3. — *Del Xihor.* Gr.: «des del país inhabitat». Vg.: «des del riu tèrbol que rega l'Egipte». O sigui el torrent de Rinocura, l'El-Arisch actual que es troba a l'E. d'Egipte.

Accaron. La ciutat més septentrional dels filisteus, l'actual Akir, a l'E. de Jebna i al SE. de Jaffa; les runes d'aquesta ciutat es troben vora de l'actual Acker, entre Azoto i Ramble de la qual dista mil passos.

La terra de Canaan. És el país dintre el qual es comprenia el territori dels filisteus, encara que no eren cananeus (Gn. XI, 14).

està dividida entre cinc prínceps dels filisteus: el de Gaza i el d'Azot
i el d'Ascalon i el de Get i el d'Accaron i els heveus; [4] del mig-
dia la terra dels cananeus i Maara que és dels Sidonis fins a Afec, i
fins al terme dels amorreus. [5] I la terra fronterera i tot el Líban de
la regió d'Orient, des de Baalgad sota la muntanya d'Hermon fins
a l'entrada d'Emat.

[6] Tots els habitants de la muntanya del Líban fins als llacs d'aigua
de Maserefot i tots els sidonis, jo els desterraré davant la faç dels
fills d'Israel, i la donaré a Israel en heretat com vaig manar. [7] I ara
parteix en sorts aquesta terra a les nou tribus i a la meitat de la tribu
de Manassès.

REPARTIMENT FET PER MOISÈS

Part de Rubèn i de Gad

[8] Amb l'altra meitat, Rubèn i Gad prengueren llurs heretats que els
donà Moisès a l'altra banda del Jordà, a l'Orient, com els donà Moisès,

8, Nm. xxxii, 35

Cinc prínceps. Gr.: «cinc satrapies». El mot hebreu *Seren* s'aplica als caps dels filisteus.

Gaza. Azot (vegi's XI, 22).

Ascalon. En hebreu *Esquelun*, en àrab *Askalon*, es trobava a quatre hores de Gaza, vora de la Mediterrània.

Get. Vegi's XI, 22.

Accaron. Vegi's V, 3.

I els heveus. Que queden dins el territori de les cinc capitals dels filisteus.

4. — La regió aquí descrita llinda amb la Fenícia.

Maara. En hebreu *Metjara* i en àrab *Maghara*, que significa caverna, per les moltes coves que s'hi troben; és possible que sigui l'actual Djezzin a l'E. de Sidon, o Saida als vessants del Líban.

Afec. L'actual Afka, en el Líban i a 40 quilòm. de Beyrut. (Vegi's XII, 18).

5. — *I la terra fronterera*. Gr.: «i tota la terra de Goliat dels filisteus»; Vg.: «i els límits llurs».

Baalgad. Vegi's XI, 17.

Hermon. Vegi's Dt. III, 8.

Emat. L'actual Hama, damunt l'Oronte, o sigui l'Epifania dels grecs, nom imposat en honor a Antíoc Epifani (vegi's Nr. XII, 22).

6. — *Maserefot*. Vegi's XI, 8.

I tots els sidonis. O sigui els fenicis, la capital dels quals era Sidon.

servent de Jahvè; [9] des d'Aroer que és a la riba del torrent d'Ar-
non i la ciutat que hi ha entre la vall i tota la plana de Màdaba fins
a Dibon; [10] i totes les ciutats de Seon, rei dels amorreus, el qual
regnà a Hesebon, fins al terme dels fills d'Ammon. [11] I Galaad i el
terme de Gessuri i Macati, i tota la muntanya d'Hermon i tot el
Basan fins a Saleca; [12] tots els regnes d'Og, en el Basan, el qual regnà
a Astarot i a Edrai, restes del Refaïm, els quals ferí Moisès i els
destruí. [13] I no destruïren els fills d'Israel el Gessuri i el Macati, i el
Gessuri i el Macati habità enmig d'Israel fins avui.

Tribu de Leví

[14] A la tribu de Leví no donà hererat; les ofrenes de Jahvè Déu
d'Israel, aquestes foren la seva heretat, com Ell li havia dit.

Part dels fills de Rubèn

[15] I donà Moisès a la tribu dels fills de Rubèn, segons llurs famílies.
[16] I fou llur terme: d'Aroer que és damunt la riba del torrent

14, Nm. xviii, 20

9. — *Aroer.* Vegi's Jos. XIII, 2.— *Arnon.* Vegi's Nm. XXI, 13.

I tota la plana de Màdaba. Gr.: «i tot el Missor després de Màdaba» o sigui que el text Gr. no tradueix, com ho fa la Vg , el mot hebreu *missor*. Màdaba és l'actual vila del mateix nom; Dibon és l'actual Diban (vegi's Nm. XXI, 30).

10. — *Hesebon.* Vegi's Nm. XXI, 25.

11. — *Galaad, Gessuri* i *Macati.* Regions situades a l'E. del Jordà, prop del desert; llocs pocs coneguts avui encara, per la dificultat de visitar-los.

Saleca. Ciutat de Manassès, al S. de Djebel Hauran i a l'E. de Bassa.

12. — *Astarot.* Vegi's Dt. I, 4.

Edrai. Vegi's Nm. XXI, 33.

Refaïm. Mot hebreu que significa gegants.

14. — *Les ofrenes de Jahvè, Déu d'Israel, aquestes foren la seva heretat.* Gr.: «el Senyor Déu d'Israel és llur heretat.» Dues vegades més es repeteix aquesta afirmació referent als levites (vegi's V, 33; XIV, 3-4).

15. - La tribu de Rubèn limitava al S. amb l'Arnon, a l'E. amb el desert, a l'OE. amb la Mar Morta, al N. amb Gad. Aquesta tribu era la més meridional i la més petita, i ocupava el territori de l'El-Beelcaa actual.

16. — *Aroer,* al sud; *Arnon, Màdaba,* al centre (vegi's v. 9); *Hesebon* (vegi's IX, 10) o sigui l'actual Hesban, al nord; *Didon,* vegi's Nm. XXI, 25, 30.

d'Arnon i de la ciutat que hi ha entre la vall i tota la plana fins a
Màdaba, [17] i Hesebon, i totes les ciutats que hi ha a la plana; i
Dibon, i Baamotbaal, i la ciutat de Baalmon, [18] i Jassa, i Cedimot,
i Mefaat, [19] i Cariatiarim i Sabamà i Saratasar a la muntanya de la vall,
[20] i Betfogor, i Asedot, Fasgà i Betgesímot, [21] i totes les ciutats de
la plana, i tots els regnes de Seon, rei dels amorreus, el qual regnà
a Hesebon, aquell que Moisès derrotà, amb els prínceps de Madian,
Hevi, Besem, Sur, Hur i Robé, senyors de Seon, habitants de la
terra. [22] I a Balaom, fill de Beor, el bruixot, que foren occits amb
l'espasa pels fills d'Israel. [23] El terme dels fills de Rubèn arribava
fins al Jordà i el seu territori. Aquesta és l'heretat dels fills de
Rubèn, segons llurs famílies, amb les ciutats i les viles.

Part dels fills de Gad

[24] I donà Moisès a la tribu de Gad, als fills de Gad i a llurs famí-
lies. [25] I fou llur terme: Jaser i totes les ciutats de Galaad, i la

21, Nm. xxxi, 8

17. — *Baamotbaal.* Que en hebreu significa *altures de Baal,* és la Baamot dels Nm. XXI, 19; i potser és el Djebel Attarus.

Baalmon i també *Baalmeon.* Baalmeon i Meon és l'actual Main; les seves ruïnes es troben a tres quarts al SO. d'Hesebon.

18. — *Jassa.* És la Jasà de Nm. XXI, 23, a l'E. de Medaba i Dibon.

Cedimot. O sigui la Cademot de Dt. II, 26. Damunt la frontera del desert; una de les ciutats sacerdotals.

Mefaat. Ciutat levítica, situada a l'E. del desert i vora de Jassa; això no obstant, és desconeguda.

19. — *Cariatiarim.* Al N. de Dibon; es troben les seves ruïnes al SO. de Màdaba i es coneixen amb el nom de Konreyat.

Sabamà. Vora d'Hessebon; no en queda res (Nm. XXXII, 38).

Saratasar a la muntanya de la vall. Gr.: «Garada i Sioir damunt la muntanya d'Erab». Saratasar, potser Sara, al S. de Zerka-Main; però no s'ha identificat encara.

20. — *Betfogor.* O sigui el Fanum Fagor de Dt. IV, 46, enfront de Jericó i a sis milles de Lívias (Dt. III, 29; IV, 16; XXXIV, 6).

Asedot (Jos. X, 40); *Fasgà* (Nm XXI, 20); en el Dt. III, 17, aquests dos noms estan units així: Assedot-Fasgà.

Betgesimot. (Nm. XXXIII, 49; Jos. XII, 3).

21. — *Rei dels amorreus, el qual regnà a Hesebon.* Gr.: «rei dels amorreus».

24. — La tribu de Gad estava situada a la regió de Galaad, l'actual Ojebel-Adjalun, i era fronterera al S. amb la tribu de Rubèn, a l'E. amb els amonites o desert de l'Aràbia, a l'O. amb el Jordà, al N. amb la tribu de Manassès.

25. — *Jaser.* A l'O. de Rabath-Amon, és l'actual Seïr o Szyr, ciutat sacerdotal (Nm. XXI, 32), coneguda també

meitat de la terra dels fills d'Ammon, fins a Aroer que és enfront de
Rabbà, 26 i des d'Hesebon fins a Ramot-Masfè i Betonim; i de Ma-
naïm fins al terme de Dabir; 27 i en la vall de Betaran, de Betnemra,
de Socot i de Safon, restes del regne de Seon, rei d'Hesebon; el
Jordà és llur terme; fins al cap del mar de Ceneret de l'altra banda
del Jordà, a l'Orient. 28 Aquesta és la heretat dels fills de Gad, se-
gons llurs famílies, amb les ciutats i les viles.

Part de Manassès

29 I donà Moisès a la meitat de la tribu de Manassès la part; i fou
per a la meitat de la tribu de Manassès, segons llurs famílies. 30 I
fou llur terme: des de Manaïm, tot el Basan i tots els regnes d'Og,
rei de Basan, totes les viles de Jaïr que hi ha en el Basan, seixanta

amb el nom de Gazer, Jezer (I Par. VI, 81).

Galaad. La part N., car la part S. pertanyia a Manassès (Jos. XIII, 31; Dt. III, 12-13).

Ammon. O sigui el territori de la part occidental de Nar-Ammon, presa pels amorreus als amonites; la part E. era ocupada per aquests, car Déu prohibí als israelites que s'hi acostessin (Dt. II, 19, 37; III, 16).

Fins a Aroer que és enfront de Rabbà. Gr.: «fins a Araba que és enfront d'Arad». Aquesta Aroer és l'Aroer-Gad de Nm. XXXII, 34, i per tant diferent de la del v. 16; es desconeix el lloc que ocupava.

Rabbà. O sigui la Rabat-Amon, capital dels amonites (Dt. III, 11), o sigui l'actual Amman i la Filadelfia dels grecs i dels romans (II Rg.).

26. — *Ramot-Masfè.* En hebreu forma un sol nom, la Vg. els separa; en aquest cas, és la del Dt. IV, 43, i Masfè és desconegut; però sembla que es tracta de Ramot-Galaad del XX, 8, o sigui l'Es-Salt actual.

Betonim. L'actual Batne al SE. d'Es-Salt, a l'E. del Jordà.

Manaïm. Del Gn. XXXII, 3, 23.

Dabir. Diferent de la del XII, 13 (vegi's X, 38).

27. — *I en la vall de Betaran, de Betnemra.* Gr.: «i Enadon, i Othargai, Bentanabra». Betaram és l'actual Er-Rameh, al N. de la Mar Morta (Nm. XXXII, 36), o sigui l'antiga Lívia el nom de la qual encara avui es conserva.

Betnemra. És l'actual Nimraïm o Nimrim (Nm. XXXIII, 36), però al N. de la ciutat anterior.

Socot. Vg. Gn. XXXIII, 17. Com *Safon,* encara no han estat identificades.

Mar de Ceneret (XI, 2) o de Genesaret, o sigui el Llac de Tiberíades.

29. — Els límits de la mitja tribu de Manassès no estan ben determinats; es trobava a la part més septentrional del país; pertanyien a ella una part de Galaad, Basan i Argob que es troben a l'E. del Jordà.

30. — *Manaïm.* A l'E. del Jordà i al N. de Jaboc, l'actual uadi Zerca, afluent de la dreta del Jordà i límit meridional de Manassès.

Basan. Entre els llacs Merom i de Galilea. (Vegi's Nm. XXI, 33).

Les viles de Jaïr. O sigui, el país de

viles; [31] i la meitat de Galaad, i Astarot, i Edrai, ciutats del regne d'Og a Basan, els fills de Maquir, fill de Manassès; a la meitat dels fills de Maquir, segons llurs famílies. [32] Aquesta porció els féu heretar Moisès en les planúries de Moab, a l'altra banda del Jordà, enfront de Jericó, a l'Orient.

Tribu de Leví

[33] I a la tribu de Leví no donà Moisès heretat; car Jahvè, Déu d'Israel, fou la seva heretat, com els ho havia dit.

REPARTIMENT FET PER JOSUÈ
(XIV - XXII)

Les dotze tribus

(C. XIV.) [1] I aquests són els llocs que heretaren els fills d'Israel a la terra de Canaan, els quals els donaren en heretat Eleazar, el sacerdot, i Josuè, fill de Nun, i els caps de les tribus dels fills d'Israel. [2] Per sort fou l'heretat llur: com ho manà Jahvè a Moisès

33, Nm. XVIII, 20. — 2, Nm. XXXIV, 13

l'Argob fins al Jessuri i Maati (vegi's Dt. III, 4).

31. — *Astarot.* Vegi's Dt. I. 4; IX, 10. *Edraí.* (Nm. XXI, 33); XII, 4.

32 — *En les planúries de Moab.* Gr.: «en Arabot-Moab». És la plana d'enfront de Jericó, a l'E. de l'embocadura del Jordà.

33. — Aquest verset manca en Gr. Aquest verset és una repetició del verset 14.

1. — *I aquests són els llocs que heretaren.* Gr.: «Vet aquí els que posseïren». *Els caps de les tribus.* Vg.: «els prínceps de les famílies» o sigui, els caps de les tribus que nominalment Déu designà (Nm. XXXIV, 16, 29).

2. — *Per sort.* Aquest manament de Jahvè consta en Nm. XXVI, 52; XXXIV, 13. La finalitat d'aquest manament era evitar tota gelosia, sabent que cada tribu rebria la seva part de la Providència mitjançant la sort, que hom creu que es feia traient el nom de la tribu d'una urna i el de la porció d'una altra.

per a les nou tribus i la mitja tribu. [3] Car Moisès donà l'heretat a
les dues tribus i a la mitja tribu de l'altra banda del Jordà; però als
levites no els donà heretat entre ells. [4] Car els fills de Josep tenien
dues tribus: Manassès i Efraïm; i no donà part als levites en la terra,
més que les ciutats per a estar, i els ravals llurs per als ramats llurs i
per a llurs compres; [5] com Jahvè manà a Moisès, aixi feren els fills
d'Israel, i partiren la terra.

La part de Caleb

[6] I els fills de Judà s'acostaren a Josuè a Gàlgala, i Caleb, fill de
Jefonè, el Cenezeu, li digué: Tu coneixes el que Jahvè parlà a Moisès, baró de Déu, referent a la meva causa i a la teva causa a Cades-
Barne. [7] De quaranta anys d'edat era jo en enviar-me Moisès, ser-
vent de Jahvè, de Cades-Barne per tal d'explorar la terra, i li torní
la resposta com era en el meu cor. [8] Sí, els meus germans, que pu-
jaren amb mi, descoratjaren el poble; jo vaig seguir Jahvè, mon Déu.
[9] I en aquell dia Moisès jurà dient: la terra que ha trepitjat ton peu
serà per a tu en heretat, i per als teus fills per sempre, car has seguit
Jahvè, mon Déu. [10] I fins ara, vet aquí que Jahvè m'ha conservat
la vida, com va prometre, en aquests quaranta-cinc anys, des que
Jahvè parlà aquesta cosa a Moisès, quan Israel anava pel desert; jo
ara tinc vuitanta-cinc anys d'edat. [11] I jo estic tant fort com el dia
en què Moisès m'envià, com era la meva força aleshores, així és
ara, tant per lluitar, com per sortir, com per entrar.
[12] I ara dóna'm aquesta muntanya que Jahvè va prometre aquell
dia; car tu vas oir aquell dia que allà es troben Enacim i ciutats

6, Nm. XVI, 24. — **11**, Eccli. XLVI, 11

5. — *I partiren la terra.* Aquesta partió començà a Gàlgala i acabà a Silo.
6. — *Gàlgala.* Vegi's Jos. V, 9.
Caleb... el Cenezeu. Aquest Caleb no té res a veure amb el *Caleb* fill d'Esron i germà de Jeramiel (I Par. II, 18, 42). El cognom de Cenezeu que s'aplica al Caleb d'aquest verset vol designar una de les famílies de la tribu de Judà de la qual aquest personatge era el cap.
Cades-Barne. O sigui l'actual oasis de Cades.
7. — *I li torní la resposta com era en mon cor.* Gr.: « segons sa pensa ».

grans i fortes, i si per cas Jahvè és amb mi, jo els foragitaré, com parlà Jahvè.

[13] I Josuè el beneí i donà Hebron a Caleb, fill de Zefonè, en heretat; [14] per tant Hebron fou de Caleb, fill de Zefonè, el Cenezeu, en heretat fins avui; per tal com seguí Jahvè, Déu d'Israel. [15] I el nom d'Hebron abans era Cariatarbé: que era l'home més gran d'entre els Enacims que hi havia en el país, i el país reposà en pau.

Part dels fills de Judà

(C. XV.) [1] I fou la sort per a la tribu dels fills de Judà i llurs famílies, des del terme d'Edom, el desert de Sin al migdia, fins a l'extrem de la contrada meridional. [2] I llur terme del migdia era des del cap de la mar de la Sal a la llengua del mateix mirant al migdia. [3] I s'estenia des del migdia al Coll de l'Escorçó, per passar a Sina i pujar des del migdia de Cades-Barne, tornar passar Esron i pujar

1, Nm. xxxiv, 3

13. — *Hebron.* Es trobava entremig de les muntanyes de Judà, a la Palestina meridional, i a 850 metres damunt el nivell de la Mediterrània; era la ciutat més antiga de la terra de Canaan, se l'anomenà també Cariatarbé. L'Hebron actual es troba en una vall que va de N. a S.; a l'extrem d'Hebron hi ha les tombes dels Patriarques. Aquesta ciutat presa per Josuè (X, 36, 37) passà altra vegada en poder dels cananeus.

15. — *Cariatarbé, que era l'home més gran entre els Enacims.* Gr.: «la ciutat d'Arba és la capital del Enacites»; Vg.: «Cariatarbe: Adam el més gran allí entre els Enacites, hi és enterrat». Aci la Vg. pren com a nom propi *Adam* el qual no passa d'ésser un nom comú, *home.*

1. — *El desert de Sin al migdia fins a l'extrem de la contrada meridional.* Els territoris que aci es descriuen amb tanta cura vénen a ésser els mateixos que es consignen en Nm. XXXIV, 3, 5. Gr.: «des del desert de Sin fins a Cades, vers el vent d'Àfrica (SO)».

El desert de Sin és l'actual plana de Marca que es troba enmig de les muntanyes a l'E. i la mar Roja a l'O.

2. — *La mar de la Sal.* O sigui la Mar Morta. — *La llengua.* Aixi anomenada per la forma que té aquesta part meridional de la Mar Morta, avui coneguda pel nom *el Lixan* que significa també la llengua.

3. — *I s'estenia des del migdia.* Gr.: «llurs límits van vers la muntanya d'Acrabim i passen a Senna: pugen al migdia vers Cades-Barne, van a Asaron i pugen a Sarada i donen la volta al pais que es troba a l'occident de Cades».

Coll de l'Escorçó. Això significa el mot hebreu *acrabim;* encara que és versemblant que aci es tracta d'un nom propi. Potser el pas d'Es-Sofa.

Sina. Lloc desconegut, encara que identificat amb la Senna de Nm. XXXIV, 4.

Cades-Barne. L'actual Aïn-Kudes o Aïn-Kades.

Esron, Addar i Carcà. Ciutats des-

Addar, i voltant Carcà 4 i passant per Asemona, arribava al torrent
d'Egipte; i llurs límits eren la mar; aquestes seran les vostres fronte-
res al migdia. 5 I la frontera d'orient era la mar de la Sal fins a
l'extrem del Jordà; i la frontera de la part nord era des de la llen-
gua de la mar fins al Jordà, 6 i el terme pujava envers Bet-Haglà i pas-
sava al nord de Bet-Arabà, i pujava a la pedra d'Aben Boen, fill de
Rubèn, 7 i pujava el terme a Doberà des de la vall d'Acor que és
enfront de la muntanya d'Adomim, que és al migdia del torrent, i el
terme passava a les aigües de les fonts del Sol arribant els seus límits
a la font de Roguel. 8 I el terme pujava de la vall dels fills d'Ennom
per la banda del migdia del Jebuseu, la qual és Jerusalem; i el terme
passava al cim de la muntanya que troba enfront de la vall de Gen-
nom a l'occident, i a l'extrem de la vall Refaïm al nord. 9 I el terme

conegudes que es trobaven a l'oest de Cades-Barne.

4. — *Asemona.* La rel d'aquesta paraula significa *ésser fort, ossamentes;* fixant-se en això, hom creu que es tracta del Djebel-Djelek, o també d'aquesta muntanya que es troba a l'O. del torrent d'Egipte i el Djebel-Hebal. D'altres sostenen que es tracta de l'actual Aseimè, fonts situades a l'E. de Djebel Muweileh.

Al torrent d'Egipte. O sigui l'uadi el Arix (vegi's XIII, 3).

5. — *I la frontera de la part nord.* Gr.: «i la frontera llur del costat del nord, després de l'extrem de la mar».

6. — *Bet-Haglà.* L'actual Aïn Hadjla a una hora de Jericó, al sud de Gàlgala. Aquesta ciutat fou donada a Benjamí (XVIII, 22).

Bet-Arabà. Entre la ciutat anterior i les muntanyes que van vers l'O.

La pedra d'Aben Boen. Desconeguda; sens dubte aquesta pedra fou alçada per tal de recordar una acció cèlebre realitzada per aquest fill de Rubèn.

7. — *Doberà.* Que cal no confondre amb la Dabir del verset 15 ni amb la del X, 29; pot ésser l'uadi Daber que es troba en aquest indret.

Acor. Vegi's VII, 24.

Adomim. Etimològicament significa *vermell;* aquestes muntanyes antigament s'anomenaven *vermelles,* segons Sant Jeroni, per la sang de les víctimes que hi feien els bandolers; allí es troben les ruïnes del *castell de la sang* (Kalahat-ed-Domm); en aquest indret es situa la paràbola del bon Samarità (Lc. X, 30, 34); actualment la muntanya d'Adomim és anomenada Akbet-er-Riha, pujada de Jericó; puix que el nom actual d'aquesta última ciutat és Riha; també se l'anomena Akbet Beit-Djoben per la seva proximitat a aquestes mines.

Fonts del Sol. Probablement l'Aïn el-Haud o sigui «font de l'àngel», o la «font dels Apòstols», dels cristians: a una hora escassa de Jerusalem.

Font de Roguel. O sigui l'actual Byr-Eyub o pous de Job, a l'angle SE. de Jerusalem.

8. — *La vall dels fills d'Ennom.* Que més avall trobem en la forma Gennon de la qual paraula esdevé la geenna de l'Evangeli (en grec γέεννα) i amb la qual es significa l'infern, fent al·lusió a les iniquitats comeses en aquesta vall en la qual es donà culte a Moloc; aquesta muntanya es troba al S. de Sion; és l'actual Oved-Jehenna.

La vall Refaïm (dels gegants). Al S. de Jerusalem, entre aquesta ciutat i la de Betlem; és l'actual vall d'El Bekaah.

s'estenia del cim de la muntanya fins a les fonts d'aigües de Neftoà: i arribava a les ciutats de la muntanya d'Efron, declinant vers el terme de Baalà, o sigui Cariatiarim,
[10] i donant la volta a Baalà, vers l'occident, fins a la muntanya de Seïr: i passava pel costat de la muntanya Jarim, al nord, vers Queslon; i baixava a Betsames i passava a Tamna.
[11] I el terme sortia de la banda d'Acaron, al nord, i el terme donava la volta a Secrona i passava la muntanya de Baalà i sortia a Jebneel, i la seva frontera acaba a la mar. I el terme de l'occident era la mar gran i el seu territori.
[12] Aquest és el terme dels fills de Judà, segons llurs famílies.

La part de Caleb

[13] I donà a Caleb, fill de Jefonè, una part enmig dels fills de Judà, segons el manament de Jahvè a Josuè: Cariatarbé, pare d'Enac o sia Hebron.
[14] Caleb desterrà d'allí els tres fills d'Enac, Sesai, i Ahiman i Tolmai de la nissaga d'Enac.
[15] I d'allí pujà contra els habitants de Dabir; el nom de Dabir abans era Cariat Sefer.
[16] I digué Caleb: A qui destruirà Cariat i la prendrà, li donaré per mu-

14, Idc. 1, 20

9. — *Del cim de la muntanya.* O sigui la muntanya que domina Jerusalem a l'O.

Les fonts d'aigües de Neftoà. Potser l'Aïn Liftà, al NO. i a una hora de Jerusalem on hi ha una font

Efron Nom desconegut; sols ací es menciona.

Cariatiarim. Vegi's IX, 17; el nom de Baalà deu ésser cananeu. Probablement, és l'actual Karyet el-Enab, a tres hores al NO. de Jerusalem.

La Vg. afegeix: « ciutat de les selves ».

10. — *La muntanya de Seïr.* Uns volen que siguin la Idumea, d'altres sostenen que es tracta de la plana rocosa (car això significa el mot seïr: escarpat, aspre) en la qual es troba Saris, al NO. de Kariet-el-Enab.

Muntanya Jarin. Desconeguda.

Queslon. L'actual Kesla, a quinze Km. a l'O. de Jerusalem.

Betsames. Significa *casa del sol;* probablement és l'antiga Hirsemes *(ciutat del sol),* l'actual Khirbet Aïn Xems, a vint quilòm. de Jerusalem

Tamna. O també *Tamnat,* pàtria de Samsó, és l'actual Kirbert Tibne (= runes de Tibne), prop d'Aïn Xems i de la vila El Bridje.

11. — *Acaron.* L'actual Akir, una de les cinc capitals dels filisteus, la més septentrional.

Secrona. Desconeguda; ¿ potser Suggaïr?

La muntanya de Baalà. O sia, la línia de colls que es troben al llarg de la Mediterrània.

Jebneel. Al S. de Jaffa, l'actual Jebna i a quatre hores d'aquella ciutat.

13. — *Cariatarbé, pare d'Enac.* Gr.: «la ciutat d'Arboc, capital d'Enoc».

15. — *Dabir.* Vegi's X, 38. *Cariat Sefer.* Literalment significa *ciutat del llibre.*

ller la meva filla Acsà. [17] La prengué Otoniel, fill de Cenez, germà
Caleb, i li donà per muller la seva filla Acsà.

[18] I succeí que, en venir ella amb el seu marit, el persuadí de demanar al seu pare un camp. Ella baixà de damunt de l'ase, i li digué
Caleb: ¿Què tens? [19] I ella respongué: Dóna'm un present, com
sigui que un terreny eixut em donares; dóna'm també fonts d'aigua.
I li donà les fonts superiors i les fonts inferiors.

Ciutats de Judà

[20] Aquesta és l'heretat de la tribu dels fills de Judà, segons llurs
famílies. [21] I foren les ciutats de l'extrem de la tribu dels fills de Judà:
vers el terme d'Edom al migdia: Cabseel, i Eder, i Jagur, [22] i Cina
i Dimona, i Adada, [23] i Cades, i Asor, i Jetnam, [24] i Zif, i Telem, i Balot, [25] i Asor la nova, i Cariot, i Hesron, o sia Asor, [26] i Amam, i Sama,

17. — *Otoniel.* Fou el primer jutge d'Israel (Jdc. III, 9).

Fill de Cenez. Vegi's XIV, 6; la llei no prohibia el matrimoni entre oncles i nebodes, com tampoc entre cosins.

18. — *I succeí que en venir ella.* Vg.: «la qual, com caminaven junts».

El persuadí. Gr.: «ella s'aconsellà amb son marit i digué: Jo demanaré un camp a mon pare». Vg.: «ella fou persuadida per son marit».

Baixà de damunt de l'ase. Vg.: «i sospirà estant damunt de l'ase».

19. — *Com sigui que un terreny eixut em donares.* Gr.: «tu m'has donat en el país de Nàgueb, dóna'm Botonis».

Les fonts superiors i les fonts inferiors. Regió veïna a Dabir; probablement la terra del migdia erma és el *Daurbaïm* regada per l'Aïn Nunkor.

21. — *I foren les ciutats...* Que el text divideix en quatre grups:

a) del migdia: de pobres pastures; la descripció comença per l'extrem SE. de Judà, vora Idumea.

b) de la plana: rica en pastures, que es troba vora la Mediterrània, al N. de Gaza.

c) de la muntayna: que forma el massís central que comença prop d'Hebron, s'estén per l'O. vers la plana i per l'E. vers la Mar Morta.

d) del desert: que es troba entre la plana central i la Mar Morta.

La major part de la possessió de Judà està formada per regió muntanyosa.

Cabseel. Pàtria de Banaïas; però desconeguda com les ciutats: *Eder, Jagur* i *Cina.*

22. — *Dimona.* Que uns volen que sigui Dibon, i d'altres la identifiquen amb les runes d'ed-Dhaïb, o Ehdaïb, al NE. d'Arad.

Adada. Que hom situa a l'E. de Bersabé, a l'O. de la Mar Morta.

23-24. — Les ciutats esmentades en aquests versets són desconegudes; cal advertir que la *Zif* del verset 24 és diferent de la del verset 55; com també el Cades del verset 23 es diferent de Cades-Barne.

25. — *Asor la nova.* A l'E. de les fronteres d'Ascalon; hom la identifica amb Yazur al NNE. d'Escalon.

Cariot, Hesron. Que hom identifica amb Khirbet el Kereitain, ruïnes de les dues ciutats, al S. d'Hebron.

26 — *Amam.* Desconeguda.—*Sama.* Probablament la Sabea del XIX, 3, entre Mil i Burseha.

i Molada, 27 Asergada, i Hassemon, i Bethfelet, 28 Hasersual, i Bersabee
i Baziotia, 29 i Baala, i Jim, i Esem, 30 i Eltolad, i Cesi, i Harma, 31 i
Siceleg, i Medemena, i Sensenna, 32 i Lebaot, i Selim, i Aen, i Remmon:
totes, vint-i-nou ciutats i llurs viles. 33 I a Sefela: Estaol, i Sa-
rea, i Asena, 34 Zànoe, i Engannin, i Tafua, i Enaim, 35 i Jerimot,
i Adul·la, i Soco, i Azeca, 36 Saraim, i Aditaim, i Gedera i Gedero-
taim: catorze ciutats i llurs viles; 37 i Sanan, i Hadassa, i Magdal-
gad, 38 i Delean, i Masefa, i Jectel, 39 i Laquis, i Bascat, i Eglon,

Molada. Probablement el Khirbet-el-Melah o el Tell Mill, al S. de l'Arad, damunt el camí d'Hebron a Aïla.

27. — *Asergada*... Tres ciutats desconegudes.

28. —*Hasersual.* Desconeguda. — *Bersabee* (el pou del serment o del cep). L'actual Bir-es-Seba (vegi's Gn. XXI, 14). —*Baziotia.* Desconeguda.

29, 30. — *Baala*... Ciutats desconegudes. —*Harma.* Vegi's XII, 14 i Nm. XIV, 45.

31. — *Siceleg.* Que donà a David. Aquis, rei filisteu; les actuals ruïnes de Zaheilika que es troben al S. de Gaza. — *Medemena.* Les runes de la qual es troben també al S. de Gaza, o sigui, l'actual Moân Djunes. —*Sensenna.* Desconeguda.

32. — *Lebaot, Selim.* Desconegudes. —*Aen Remmom.* En hebreu és una sola ciutat al nord de Bersabé, de la qual dista tres hores; és l'actual Umer-Rummanim; esdevingué ciutat sacerdotal. Les altres ciutats són desconegudes.

33. — *Sefela.* Vg.: « a la plana »; o sigui, la plana que s'estén de les muntanyes de Judà a la Mediterrània.

Estaol. L'actual Aixua. — *Sarea,* a quatre quil. de l'anterior, al S. és la pàtria de Samsó, l'actual Sara. —*Asena,* localitat desconeguda.

34. — *Zànoe.* L'actual Kirbet Zanua, prop de Sara i diferent de la del v. 56. — *Engannin* (la font dels jardins), al N. del desert, l'actual Kirbet Um Djina, a tres quil. a l'O. de Betsames o sigui l'actual Ain Xems; hom la identifica també amb l'actual Beit-el-Djemal.

Tafua. Encara que se'n desconeix la situació, hom la identifica amb l'actual Kirbet Kreicum, prop de Beit-el-Djemal.

Enaim (= les dues fonts). Probablement la mateixa de Gn. XXXVIII, 14; (= entrada de les fonts); es trobava al centre d'Odol-lam i Tama, sense que hom pugui determinar el lloc.

35. —*Jerimot,* vegi's X, 3; *Adul·la,* vegi's XII, 15; *Soco,* l'actual Kirbet-eix-Xueiket al S. de Jermot, o sigui de l'actual Jerimuk.

Azeca. Vegi's X, 10-11.

36. — *Saraim.* Gr.: « Sacarim » o « Sargarim »; fixant-se en Gr., hom creu que és l'actual Tell Zakariah.

Aditaim. Hom la confon amb l'Hatita; es trobava entre Saraim i Gedera

Gedera. L'actual Katrah o Gadia, a nou quil. al S. de Lidda o d'Akir.

Gederotaim. No es troba en Gr. ço que fa suposar que es tracta de la Gedera abans esmentada.

Aquestes són les ciutats que es troben al N. de la Sefela, o del desert.

37. — Ciutats que es troben al centre de la Sefela, o del desert:

Sanan, probablement l'actual Kirbet es Senat, prop de Beit-Djibrin vers el N. — *Hadassa,* probablement l'actual Abdis, a 14 quil. a l'E. d'Ascalon i prop de la ciutat següent. — *Magdalgad* (=la torre de la Fortuna, o de la deessa Fortuna), probablement l'actual El-Medjdel, a l'E. d'Ascalon.

38. — *Delean,* probablement l'actual Dilhan a dues hores a l'E. d'Asdud. — *Masefa,* del mot hebreu *mitspeh* que significa observatori, per la qual cosa hom la identifica amb l'actual Tell es-Safieh. —*Jectel,* desconeguda.

39. — *Laquis* i *Eglon,* vegi's X, 3.

Bascat, probablement l'actual Tuba-

40 i Quebbon, i Leheman, i Cetlis, 41 i Giderot, i Betdagon, i
Naama, i Maceda, setze ciutats i llurs viles; 42 i Labana, i Eter,
i Asan, 43 i Jefta, i Esna, i Nesib, 44 i Ceila, i Aczib i Mare-
sa: nou ciutats i llurs viles; 45 Acaron amb els seus ravals i vilatges;
46 des de l'Accaron al mar, tot el país d'Azot, i les seves viles; 47 Azot,
i els seus ravals i viles; Gaza, i els seus ravals i viles fins al torrent
d'Egipte i la mar gran, que és el terme. 48 I a la muntanya: Samir,
i Jeter, i Socot, 49 i Damna i Cariatsenna, o sia Dabir, 50 i Anab, i
Istemo, i Anim, 51 i Gosen, i Olon, i Gilo, onze ciutats amb llurs
ravals; 52 i Arab, i Ruma, i Esaan; 53 Janum, i Bet-Tafua, i Afeca;

kah al S. d'Um Laquis i d'Adjlam.

40.— *Quebbon,* probablement l'actual Kubeibeh, al S. de Beit-Djibrin a dues hores a l'E. d'Adjlam.

Leheman, o sigui el Khirbet el-Lahem, al S. de Beit-Djibrin. — *Cetlis,* l'actual Tell Xilxis, al S. de Beit-Djibrin.

41. — *Giderot,* desconeguda. — *Betdagon* (= casa de Dagon), ídol venerat pels filisteus; és diferent de la de XIX, 27; probablement és l'actual Beit-Dedjan, l'antiga Cafar-Dagon.

Naama, desconeguda.—*Maceda,* vegi's X, 10.

42. — Ciutats que es trobaven el fons de la Sefela o del desert: *Labana,* vegi's X, 29. — *Eter,* probablement el Kirbet el-Hat, a dos quilòm. de Beit-Djibrin.

Asan, probablement les ruïnes d'Aasana, a dos quilòm. al N. Bersabee.

43. —*Jefta,* desconeguda. — *Esna,* l'actual Idna, entre Beit-Djibrin i Hebron.—*Nesib,* l'actual Khirbet Beit Nesib, a l'E. de Beit-Djibrin.

44. — *Ceila,* l'actual Kila, al N. de Nesib.

Aczib, l'actual Kesaba, a cinc hores al SE. de Beit-Djibrin; hom la confon també amb el Kirbet Achkib. — *Maresa* o sigui el Kirbet Mesac, al S. de Beit-Djibrin.

45. —*Accaron,* vegi's XIII, 3.

46. —*Azot,* vegi's XIII, 3.

47. — *Gaza,* vegi's XIII, 3.—*Torrent d'Egipte,* vegi's XIII, 3.

48. —Ciutats de la muntanya, o del massís central, muntanyós calcari de gran altura, que forma la major part del territori de Judà; s'estén de l'E. a l'O. entre la Mar Morta i el Desert (Sefela), i de N. a S. entre l'uadi Beit Hanina i el desert; s'hi troben nombroses i petites valls.

Samir, l'actual Sumna, a cinc hores al SO. d'Hebron. — *Jeter,* l'actual Kirbet Attir, a dinou quilòm. al S. SO. d'Hebron.

Socot, l'actual Khirbet ex-Xuheikeh.

49. — *Damna,* desconeguda. — *Cariatsenna,* o sigui Dabir, vegi's v. 15 i X, 38.

50. — *Anab,* vegi's XI, 21; la mateixa Anab d'avui, a l'E. de Dabir.

Istemo, l'actual Sèmua, a onze quilòm. al S. d'Hebron i a la boca de Suheikeh.

Anim, probablement, per uns, el Kirbet Anab el-Kebir, i per altres Ruein er-Rarbich, o el Ghueir.

51. — *Gosen,* vegi's X, 41. — *Olon,* ciutat sacerdotal; és l'Holon del XXI, 15, desconeguda. — *Gilo,* probablement Beit-Djala.

52. —*Arab,* pàtria de Farai, heroi de David, és l'actual Kirbet el Rabuje, prop d'Hebron. — *Ruma,* l'actual Ed-Daumeh el l'Ueaid-Dillah, prop d'Hebron vers el SE. — *Esaan* (Gr. «Somà»), probablement l'actual el Simya, prop de Iutta.

53. —*Janum,* hom creu és l'actual Beni Nahim a cinc quilòm. a l'E. d'Hebron.

Bet-Tafua, l'actual Et-Tiffuh, al NO.

Afeca, desconeguda.

[54] i Atmata, i Cariatarbé, o sia Hebron, i Sior: nou ciutats i llurs
viles; [55] i Maon, i Carmel, i Zif, i Jota; [56] i Jezrael, i Jucadam, i Za-
noe; [57] i Acain, i Cabaa, i Tamna: deu ciutats i llurs viles; [58] i Ha-
lul, i Bessur, i Gedor; [59] i Maret, i Betanot, i Eltecon: sis ciutats
i llurs viles; [60] i Cariat-Baal, o sigui Cariatiarim, i Arebba: dues ciu-
tats i llurs viles. [61] Al desert: Bet-Araba, i Meddin, i Sacaca; [62] i
Nebsan, i la ciutat de la Sal, i Engaddi: sis ciutats i llurs viles.

54. — *Atmata*. Desconeguda. — *Hebron,* vegi's X, 3; XIV, 15. — *Sior,* l'actual Saïr, a set quil. al N. NE. d'Hebron.

55. — *Maon,* l'actual Kirbet Tell Main, al SE. d'Hebron. — *Carmel,* l'actual Kirbet Carmel, al SE. d'Hebron. — *Zif,* diferent de la dels vv. 2 i 4, és l'actual Kirbet Tell Zif, a quatre milles al SO. d'Hebron i al N. del Carmel. — *Jota,* l'actual Jutta, ciutat sacerdotal, a l'E. del Carmel i al S. d'Hebron.

56. — *Jezrael,* diferent de la de la plana d'Esdrelon; la d'aquest verset era propera al Carmel. — *Jucadam,* desconeguda. — *Zanoe,* diferent de la del v. 43, probablement l'actual Kirbet Zanuta, al SO. d'Hebron.

57. — *Acain,* probablement Jukin al SE. d'Hebron. — *Cabaa,* l'actual Djeba. — *Tamna,* vegi's Gn. XXXVIII, 12; probablement la mateixa del v. 10.

58. — *Halul,* l'antiga Abuba, l'actual Halul a cinc quil. al SE. d'Hebron. — *Bessur* (Vg.: « Bethaven »), l'actual Kirbert Bardj-Sur, o Beit-Sur, al NO. d'Halul. — *Gedor,* l'actual Kirbet Djedur, al SO. de Betlem.

59. — *Maret,* probablement l'actual Beit Ummar, a deu quil. al N. d'Hebron. — *Betanot,* probablement el Kirbet Beit Ahnun, a una hora i mitja d'Hebron. — *Eltecon,* desconeguda.

60. — Gr. anomena un grup d'onze ciutats veïnes de Jerusalem, les quals no es troben en el text hebreu ni en el de la Vg. ¿Es tracta d'una interpolació o d'una omissió del copista? Creiem que fou una omissió: perquè les ciutats anomenades en el text grec són força interessants i moltes d'elles subsisteixen fins avui. El text grec diu així: 'Zecó i Efrata, ella és Betlem, i Fagor, i Aitan, i Kulon, i Tatam, i Zobés, i Karem, i Galem, i Teter, i Manoco, onze ciutats i els ravals llurs'. *Zecó* (en hebreu Thekoah), és l'actual Kirbet Tekua, a sis hores de Betlem. Fou la pàtria d'Amós. — *Efrata* o *Betlem,* «casa del pa», en àrab «casa de la vianda», és l'actual Beit-Lahem (Gn. XXXV, 19). — *Fagor,* l'actual Beit-Fagur, al SO. de Betlem. — *Aitan,* és el Kirbet el-Kuk, al centre de les dues ciutats anteriors, prop de la font Ain Atan. — *Kulon,* l'actual Kulonic, entre Betlem i Kiriet el Anab (Cariatiarim). — *Tatam,* probablement el Kirbet Hain el-Tut, al SE. de Kulonic. — *Zobés* o també *Zorés,* l'actual Sarés, a l'est de Jerusalem. — *Karem,* l'actual Ain Karim, a l'oest de Jerusalem. — *Galem,* diferent del Gabín de Jeremias X, 30, hom creu que és l'actual Beit Djala; a dos quil. al N. O. de Betlem. — *Teter* i també *Baizer,* probablement el Kirbet Bettir o el-Jehud. — *Manoco,* en hebreu *Manachat,* prop de Jerusalem i Betlem; fins ara desconeguda.

60. — *Cariatiarim,* la Vg. hi afegeix «ciutat de les florestes», vegi's IX, 17. — *Arebba* probablement el Kirbet Rebba.

61. — *Al desert,* o sigui de Judà, que es troba al mig de la plana central, i la Mar Morta. — *Bet-Araba,* vegi's verset 6. — *Meddin* i *Sacaca,* ciutats desconegudes.

62. — *Nebsan,* desconeguda. — *I la ciutat de la Sal* (en hebr.: Ir hammelah), probablement a la Vall de les Salines, al S. de la Mar Morta. — *Engaddi,* l'actual Ain Djidy, a l'O. de la Mar Morta.

63 I els fills de Judà no pogueren desterrar els jebuseus, habitants de
Jerusalem, i els fills del Jebuseu estigueren amb els fills de Judà a Je-
rusalem fins avui.

La part dels fills de Josep

(C. XVI.) 1 I sortí la sort de la part dels fills de Josep, des del
Jordà enfront de Jericó fins a les aigües de Jericó, vers l'Orient: i el
desert que puja de Jericó a la muntanya de Betel, 2 i de Betel va a
Luza i passa al terme de l'Arqui Atarot, 3 i baixa a l'occident vers
el terme de Jaflet, fins el terme de Bet-Horon, el Baix, i fins a Ga-
zer; i llur frontera arriba al mar. 4 I ho posseïren els fills de Josep,
Manassès i Efraïm.

Part d'Efraïm

5 I fou el terme dels fills d'Efraïm, segons llurs famílies, i el terme
de l'heretat llur per l'Orient: Atarot, Addar fins Bethoron, el
de dalt. 6 I el terme donava la volta a l'occident, vers Macmetat, al

63.—La tribu de Judà prengué i cremà Jerusalem (Jd. I, 8); però els jebuseus la reconqueriren i hi habitaren fins que David, apoderant se de la fortalesa de Sion, els subjectà (Sam. V, 8).

1.—*I sortí*. Això fa suposar que els noms de les tribus eren trets per sorts d'una urna.

Dels fills de Josep. Els vv. 1-4 indiquen els límits de les dues tribus conjuntament.

Fins a les aigües de Jericó. O sigui, la font d'Eliseu, o la d'Ain es-Sulthan, a mitja hora al NO. de Jericó. — *Desert*. De Betaven, a l'E. de Betel.

2. — *De Betel va a Luza*. Dues ciutats molt pròximes.—*Arqui Atarot* és l'actual Ain-Aric, on residia una raça cananea desconeguda a la qual pertanyia Cusai l'Arquita, amic de David. L'Arqui Atarot d'aquest verset és la mateixa Atarot Addar del v. 5 i del XVIII, 13, o sigui, l'actual Khirbet Atara o Atturah, petita vila a quaranta minuts al S. d'El Birec.

3. — *Jaflet*. Desconegut.

Bet-Horon. Vegi's X, 10 (Beit-Ur-el-Takta).

Gazer. Vegi's X, 33 (= Tell-Djezer).

5. — Des d'aquest verset comença la limitació separada de la tribu d'Efraïm al S. i de la de Manassès al N. Límits meridionals d'Efraïm: limita amb el N. de la tribu de Benjamí, amb la muntanya del seu nom; a l'E. amb el Jordà; a l'O. amb la Mediterrània. Es trobava al centre de Palestina i la disposició del seu terreny la feien impenetrable.

Atarot-Addar. Vegi's v. 2.—*Bethoron*, el de dalt o sigui Beit-Ur-el-Foka, ciutat veïna al Betoron del v. 3.

6. — *Macmetat*. Per uns, desconeguda; per altres, l'antiga Kaco o sigui l'actual Kacun, car aquella ciutat es trobava a la frontera d'Efraïm i de Manassès, posició que ocupa Kacun; el XVII,

nord i el terme donava la volta vers l'orient a Tanatselo, i passava de
l'orient fins a Jànoe. [7]I de Janoe baixava a Atarot i Naarata, fins a
trobar Jericó, i terminava al Jordà. [8]De Tafua, el terme passava pel
Mar Roig, fins a la Vall de Cana i llur terme arribava a la mar;
aquesta fou l'heretat de la tribu dels fills d'Efraïm, segons llurs fa-
mílies. [9]I foren separades les ciutats dels fills d'Efraïm d'enmig de
l'heretat dels fills de Manassès: totes les ciutats amb llurs viles. [10]I
no desterraren el cananeu que és a Gazer, i habità el cananeu en-
mig d'Efraïm fins avui com a feudatari.

Part de Manassès

(C. XVII.) [1]I fou la sort per a la tribu de Manassès, que era el
primogènit de Josep, per a Maquir, primogènit de Manassès, pare
de Galaad, que era home guerrer i posseí Galaad i Bassan [2]i fou
per als altres fills de Manassès i llurs famílies, els fills d'Abiezer,
i els fills d'Helec, i els fills d'Esriel, i els fills de Sequem, i els fills
d'Hefer, i els fills de Semida; aquests són els fills de Manassès, fill
de Josep, els barons en llurs famílies. [3]Però Salfaad fill d'Hefor,

2, Nm. xxiv, 30. — 3, Nm. xxvii, 1; xxxvi, 11

7, ens diu que es trobava enfront de Siquem.

Tanatselo. Probablement l'Ain-Tona actual, a deu quil. al SE. de Naplusa.

Jànoe. L'actual Ianun, a deu quil. de Naplusa.

7. — *Atarot*. Probablement Atara. prop de Djildjilla, per tant diferent de la del vv. 3 i 5. — *Naarata*. Potser la Naaran del I Paral. VIII, 8, les runes de la qual hom identifica amb les de Kirbet Samich.

8. — *Tafua*. És diferent de la Tafua del VII, 17 i del XV, 34, la posició exacta de la qual es desconeix; hom la confon amb l'actual Kirbet Atuf, a cinc hores a l'E. de Naplusa.

La Vall de Cana. Vg.: « torrent de les canyes »; si els mots hebreus Nahal Kanah es prenen com a noms propis, serà el Nahr el-Falek (riu de l'obertura); per altres, és Nar Abu-Zaburra; els dos tenen llur embocadura dessota de Cesarea.

Mar. Vg.: « la mar saladíssima » o sigui la Mediterrània.

9. — *I foren separades les ciutats*. Els noms de les quals es troben en I Par. VII, 29.

10. — Vegi's la semblança d'aquest amb el v. 63 del cap. XV.

1. — *Maquir primogènit de Manassès*. En el text hebreu sembla que Galaad designa la dita regió, però no és així, car és el nom propi del fill de Maquir.

Galaad. Regió muntanyosa que limita a l'E. pel desert de l'Aràbia, a l'O. pel Jordà, al N. per Basan, que el separa de l'Hieromax, l'actual Skeriat-el-Mandur. — *Basan*. Vegi's Nm. XXI, 33.

2. — *Abiezer*. Es l'Azriel de Nm. XXVI, 31; o sigui l'Aiezel de l'hebreu i el Jezer de la Vg.

fill de Galaad, fill de Maquir, fill de Manassès, no tingué fills, sinó
filles; i aquests són els noms de llurs filles: Maala, i Noa, i Hegla,
i Melca, i Tersa. [4] I elles vingueren davant d'Eleazar, el sacerdot, i
davant de Josuè, fill de Nun, i davant dels prínceps, dient: Jahvè manà a Moisès que se'ns donés l'herència enmig dels nostres germans.
I els donà per manament de Jahvè, l'herència enmig dels germans
del seu pare. [5] I caigueren les deu sorts a Manassès, llevada la terra
de Galaad i Basan que és a l'altra banda del Jordà. [6] Car les filles de
Manassès hagueren l'heretat enmig de llurs fills, i la terra de Galaad
fou per a la resta dels fills de Manassès. [7] I fou el terme de Manassès, des d'Aser a Macmetat, que és enfront de Siquem i surt vers el
camí de la dreta dels habitants de la font de Tafua. [8] A Manassès
li tocà la terra de Tafua, però Tafua, que és en el terme de Manassès, és dels fills d'Efraïm.

[9] I el terme baixava per la vall de Cana al migdia del torrent;
aquestes ciutats eren d'Efraïm i són enmig de les ciutats de Manassès; i el terme de Manassès és al nord del torrent i termina a la
mar. [10] Al migdia hi ha Efraïm i al nord hi ha Manassès, i la mar és
el terme, i confinen amb Aser al nord i amb Issacar a l'orient. [11] I

5. — *I caigueren les deu sorts a Manassès.* A l'O. del Jordà, repartides de la forma següent: cinc per als fills de Manassès (v. 2), les altres cinc entre les cinc filles d'Hefer (o Saffaad) (X, 3).

7. — *I fou el terme de Manassès.* Gr.: «Les fronteres dels fills de Manassès foren: Delanat que es troba enfront dels fills d'Anat, i van fins als límits de Janin i de Jossib prop de la font de Toftot». La tribu de Manassès limita al S. amb la frontera N. d'Efraïm, a l'occident, la Mediterrània separava aquestes dues tribus al N. amb el territori d'Aser, i a l'E. i NE. amb el d'Issacar.

Aser. És l'actual Teyasir, Jesir o Veiagir, a sis hores de Siquem.

Macmetat. Vegi's XVI, 6.

Siquem. En hebreu Xetem, en grec Siquem o Siquinà; la Sicar del temps de N. S. Jesucrist; la Flàvia de Neàpolis de Vespasià o sigui l'actual Naplusa.

La font de Tafua. Diferent de la del XVI, 8, car aquest és l'actual Kirbet Atuf; i la font de Tafua probablement es confon amb les mines de Tell el-Feraha i amb les de Borj-el- Feraha.

8. — El territori de Tafua toca a Manassès, però la ciutat de Tafua pertanyia a Efraïm.

9. — *I el terme baixava.* Gr.: «i les fronteres baixen a la vall de Carana al SO., on la vall de Iariel el Terebint és a Efraïm al mig de la ciutat de Manassès». — *La vall de Cana.* Vg.: «la vall de les canyes». Vegi's XVI, 8.

La vall de Cana dividia la regió de manera que el terreny del S del torrent pertanyia a Manassès i les ciutats a Efraïm; mentre que el terreny del N. del torrent tot pertanyia a Manassès.

Al nord del torrent. Gr.: «al septentrió vers el torrent». La Mar Mediterrània.

Manassès tingué en ço d'Issacar i en ço d'Aser: Betsan i els seus
ravals, i Jeblam amb els seus ravals, i els habitants de Dor amb les
seves viles, i els habitants d'Endor i els seus ravals i els habitants de
Tanac amb els seus ravals, i els habitants de Mageddo amb els seus
ravals i la regió dels tres colls. 12 I els fills de Manassès no pogue-
ren destruir aquestes ciutats, i el cananeu consentí a estar en aques-
ta terra. 13 Però quan els fills d'Israel s'enfortiren, feren feudatari
seu el cananeu i no el destruïren. 14 I parlaren els fills de Josep a
Josuè, dient: ¿Per què ens has donat en heretat una sola part i
sort, essent un poble nombrós, car Jahvè ens ha beneït?
15 I Josuè els digué: Si poble nombrós ets, puja al bosc i fes-te allí
un espai de la terra del ferezeu i del Refaïm, per tal com és treta per
a tu la muntanya d'Efraïm. 16 I digueren els fills de Josuè: No és
prou per a nosaltres la muntanya, puix que carros de ferro tenen tots
el cananeus, els quals viuen a la vall; d'ells és Betsan i llurs ravals,
i ço que hi ha a la vall de Jezrael. 17 I digué Josuè a la casa de Josep,
a Efraïm i a Manassès: Poble nombrós ets tu i tens una gran força;
no tindràs una sola sort, 18 car la muntanya serà teva, i tallaràs el bosc
i allí tindràs espai, car desterraràs el cananeu, encara que tingui
carros de ferro, i encara que sigui fort.

11. — *Betsan.* És la Scythopolis (ciutat dels escites), l'actual Beïsan, a la dreta de la vall del Jordà.

Jeblam. Probablement l'actual Belemah, a mitja hora de Djenin.

Dor. Vegi's XI, 2. — *Endor,* l'actual Endur, entre Tabor i Hermon.

Tanac, Maggeddo. Vegi's XII, 21.

I la regió dels tres colls (províncies muntanyoses). Gr.: «el terç de Mafeta i les seves ciutats». Es tracta de les tres ciutats que acaben d'ésser indicades.

14. — *I parlaren els fills de Josep a Josuè.* Gr.: «I contradiren a Josuè». — *Poble nombrós.* No ho era tant, ni molt menys, com les tribus de Judà, de Dan i d'Issacar, car les dues tribus de Manassès i d'Efraïm comptaven uns cinquanta mil homes.

15. — *Puja al bosc.* O sigui la muntanya d'Efraïm, o sigui la muntanya d'Israel del XI, 16, 21, la qual s'estén de Cariatiarim, on fineix la muntanya de Judà, fins a la plana de Jezrael. Generalment, aquesta muntanya és menys elevada que la de Judà, però més fèrtil.

16. — *Carros de ferro.* Però no de guerra sinó d'ús corrent, de fusta i bastiment de ferro (XI, 4).

Viuen a la vall. O sigui el Gor, on es trobava Betsan (v. 11).

La vall de Jezrael. Estava limitada pel Carmel, les muntanyes de Gelboè i els colls de Galilea; en el llibre de Judit se l'anomena la vall d'Esdrelon; al peu de les muntanyes de Gelboè i a l'extrem oriental es troba la miserable vila, Zeraïm.

Distribució de terra feta a Silo

(C. XVIII.) 1 I es reuniren totes les tribus dels fills d'Israel a Silo
i fixaren allí la Tenda del Testimoni; el país se'ls havia sotmès. 2 I
restaven set tribus dels fills d'Israel que no havien rebut encara llurs
heretats. 3 I Josuè digué als fills d'Israel: ¿Fins quan no us decidi-
reu a anar a ocupar la terra que Jahvè, el Déu dels vostres pares, us
donà? 4 Elegiu tres barons per tribu, i els enviaré, i s'alçaran, i des-
criuran la terra, segons la propietat de cadascun i m'ho comunicaran.
5 I la partiran en set parts: Judà tindrà el seu terme al migdia; la casa
de Josep tindrà el seu terme al septentrió. 6 I vosaltres descriureu
la terra en set parts i me les portareu aquí; i tiraré sorts per a vos-
altres aquí davant de Jahvè, Déu nostre. 7 No hi ha part per als le-
vites enmig de vosaltres, car el sacerdoci de Jahvè és llur herència:
i Gad i Rubèn, i la meitat de la tribu de Manassès ja prengueren llur
heretat a l'altra banda del Jordà, vers l'Orient, la qual els donà Moi-
sès, servent de Jahvè. 8 I s'alçaren els barons i caminaren; i Josuè
manà als elegits a descriure la terra, dient: Aneu i recorreu la terra, i
descriviu-la, i torneu i us tiraré sorts davant de Jahvè a Silo.

1. — *Silo.* El mot hebreu *Xilo* significa pau, tranquil·litat, que la Vg. tradueix «qui mittendus est»; és l'actual Kirbet Seilun, al N. de Betel (Beitin) i a cinc hores de Naplusa. Silo es trobava en territori d'Efraïm.

I fixaren allí la Tenda del Testimoni. Car aquest era el lloc més indicat, puix que trobant-se al centre de la terra conquerida era més fàcil al poble de visitar el Tabernacle del Senyor. Allí restà fins que la prengueren els filisteus, vers la fi de la judicatura d'Helí, o sigui per espai de 369 anys. Les investigacions modernes han trobat l'emplaçament de l'Arca a Silo en una cavitat tallada en la roca, davant la qual hi ha un amfiteatre ovalat que ocupava el poble en les cerimònies legals.

3. — *Fins quan no us decidireu.* Josuè no tracta d'anar a la conquesta de Canaan, sinó que les tribus anessin cadascuna a ocupar la seva part, car acabada la vida nòmada d'aquell poble, començava a fruir a Silo dels resultats de les seves gestes i res més no esperaven; l'ocupació de llurs porcions importava el venciment de la resistència dels canaaneus.

4. — *I descriuran la terra.* Gr.: « que els la descriguin davant meu com serà necessari dividir-la. I ells vingueren davant d'ell ».

Aquesta comissió constava de vint i-un barons, la comesa dels quals era de dividir la terra en set parts, damunt per damunt.

[9] I partiren els barons, i passaren a la terra, i la descriviren segons
les ciutats, en set parts en un llibre, i vingueren a Josuè al campa-
ment de Silo. [10] I Josuè els tirà sorts a Silo, i Josuè repartí allí la
terra als fills d'Israel, segons llurs parts.

La part dels fills de Benjamí

[11] I sortí la sort de la tribu de Benjamí segons les seves famílies, i el
terme que sortí per sort era entre els fills de Judà i els fills de Josep.
[12] I fou llur terme: del costat del nord, partia del Jordà i el terme
pujava del costat de Jericó, pel nord, i pujava a la muntanya a l'occi-
dent, i les seves fronteres arribaven al desert de Betaven. [13] I el terme
passava d'allí a Luza a la part del migdia de Luza, o sigui Betel; i
baixava el terme d'Atarot Addar per la muntanya que hi ha al migdia
de Betoron, el de baix. [14] I el terme s'estenia i voltava a la part
del mar al migdia de la muntanya que és davant de Betoron vers al
migdia; i les seves fronteres eren prop de Caritbaal, o sigui Cariatia-
rim, ciutat dels fills de Judà, per la part d'occident. [15] I a la part del
migdia, partia de l'extrem de Cariatiarim i arribava a la mar i s'es-
tenia fins a la font de les aigües de Neftoa. [16] I el terme baixava a
la part de la muntanya que és enfront de la vall dels fills d'Ennom,
que és a la vall de Rafaïm al nord, i baixava a la vall de Geennom
per la banda del Jebuseu, al migdia, i baixava a la font de Roguel.
[17] I passava pel nord i s'estenia fins a Ensemes [18] i d'allà a Güelilot que

13, Gn. xxviii, 19

10. — *I Josuè repartí allí la terra als fills d'Israel, segons llurs parts.* Manca en Gr.

12.— *I fou llur terme.* Pròpiament la tribu de Benjamí es trobava entre les de Judà i d'Efraïm. El N. coincidia amb el S. d'Efraïm; al S. es confonia amb el N. de Judà; aquí la descripció va de l'O. a l'E. Compari's els vv. 12-20 d'aquest cap. amb els 5-9 del XV.

13.— *Betel.* Vegi's VII, 2.

Atarot Addar. Vegi's XV, 2.

Betoron. Vegi's X, 10.

14. — *Cariatiarim.* Vegi's IX, 17.

15. — *Neftoa.* Vegi's XV, 9.

16. — *I el terme baixava a la part de la muntanya.* Gr.: «I les fronteres baixaren vers el costat que és enfront de la petita vall de Sonnan».— *La vall de Rafaïm.* Vegi's XV, 8. Gr.: «Emmek Rafaim».

La font de Roguel. Vegi's XV, 7.

17. — *Ensemes.* És la Font del Sol, Vegi's XV, 7.

és enfront de la pujada d'Adommim i baixava a la pedra de Boen
fill de Rubèn, i passava de la banda nord a la plana, i baixava
al desert. [19]I el terme passava de la banda de Bet-Hagla, al
nord i arriba a la llengua del mar de la Sal al nord, a l'extrem
del Jordà, al migdia, aquest és el terme meridional. [20]I el Jordà
el finia a la banda d'Orient. Aquesta és l'heretat dels fills de
Benjamí, i llurs termes segons llurs famílies. [21]I foren les ciutats
de la tribu dels fills de Benjamí, segons llurs famílies: Jericó, i Bet-
Hagla, i la vall de Casis, [22]Bet-Araba, i Samaraim, i Betel, [23]i Avim,
i Afara, i Ofera, [24]i Emona, i Ofni, i Gabeé: dotze ciutats i llurs
viles: [25]Gabaon, i Rama, i Berot, [26]i Mesfè, i Cafara, i Amosa,
[27]i Recem, i Jarefel, i Tarela, [28]i Sela, i Elef, i Jebus o sigui Jerusa-
lem, i Gabaat, i Cariat: catorze ciutats i llurs viles. Aquesta és
l'heretat dels fills de Benjamí, segons llurs famílies.

18.—*Adommim.* Vegi's XV, 7. *Boen.* Vegi's XV, 6.

I passava... a la plana. Gr.: «per dessota de Bet-Araba».

19. — *Bet-Hagla.* Vegi's XV, 6.

21. — Primer grup de ciutats de Benjamí, vers l'E.

Jericó. Vegi's II, 1. *Bet-Hagla.* Vegi's XV, 5.

La vall de Casis. Gr.: «Amecasis» o sigui, que dels dos mots hebreus n'ha fet un de sol amb idèntic significat: Vall-de-Casis; en hebreu *Ketziz*, probablement és el Vaid-El-Keziz, a dos quil. a l'E. del Bir-el-Haud, o Font dels Apòstols, entre Jerusalem i Jericó.

22.—*Bet-Araba.* Vegi's XV, 6.—*Samaraim* Probablement Es-Sumà, a la mateixa direcció de la Vall de Casis, a l'E. de Kan-el-Hur.

Betel. Vegi's XII, 2.

23. — *Avim.* Desconeguda.—*Afara.* L'actual Kirbet Tell-el-Fara, a tres hores al NO. de Jerusalem.

Ofera. Probablement l'Efra de I Samuel, XIII, 17; a l'ENE. de Beitin (Betel), o sigui, l'Efrem de l'Evangeli (Joan, VI, 54).

24. — *Emona.* Desconeguda.—*Ofni.* Desconeguda. — *Gabeé.* Probablement l'actual Djelia, al N. de Jerusalem i al SO. de Michmas.

25. — Segon grup de ciutats de Benjamí, vers l'O.

Gabaon. Vegi's IX, 3. — *Rama.* L'actual Er-Ram, a dos quil. a l'O. de Djelia. — *Berot.* Vegi's IX, 3, 17, o sigui El-Birec a sis quil. al N. de Rama.

26. — *Mesfè.* Probablement l'actual Kahafat, enfront de Jerusalem: hom l'identifica també amb el coll Nebi-Samuel, al NO. i a dues hores de Jerusalem. — *Cafara.* Vegi's IX, 17. — *Amosa.* És l'antiga Moza, o sigui les actuals ruïnes de Beit-Mizza, a mitja hora de Kuloniye.

27. — *Recem* i *Tarela.* Desconegudes. — *Jarefel.* Probablement l'actual Rafat, a tres quil. N.NE. de Gabaon.

28. — *Sela.* Probablement l'actual Kirbet Tobacat.

Elef. Probablement Beit-Dajala, al NO. de Betlem. — *Gabaat.* Probablement el Kirbet Tell el-Ful, al NO. i a una hora de Jerusalem.

Jebus o *Jerusalem.* Aquest era el nom de Jerusalem abans d'ésser ocupada pels israelites; el nom li venia dels jebuseus que l'habitaven. Antigament se l'anomenà Salem, capital de la Palesti-

TERRITORI DE LES ALTRES SIS TRIBUS
(XIX)

Part de Simeó

(C. XIX.) 1 I sortí la segona sort a Simeó, per a la tribu dels fills de Simeó, segons llurs famílies, i l'heretat llur fou enmig de l'heretat dels fills de Judà. 2 I tenien en la seva herència: Bersabé, i Sabee, i Mòlada, 3 i Hasersual, i Bala, i Asem, 4 i Eltolad, i Betul, i Harma, 5 i Síceleg, i Betmarcabot, i Hasersusa, 6 i Betlebaot, i Saroen: tretze ciutats i llurs viles. 7 I Ain, i Remmon, i Atar, i Asan: quatre ciutats i llurs viles. 8 I totes les viles que hi ha al voltant d'aquestes ciutats fins a Balaad, Beer, Ramat envers al migdia. Aquesta és

na; els romans l'anomenaren «Aelia Capitolina», car Eli Adrià la conquerí. En l'Edat Mitjana els àrabs l'anomenaren El-Beit el-Mukadas (= la casa santa), avui l'anomenen el-Kuds (= la santa), o també el-Kuds, el-Sheril (= la santa, la noble). — *Gabaat*. Probablement l'actual Tell el-Ful, o sigui Coll de les Faves, entre Jerusalem i Rama. — *Cariat*. Probablement Cariatiarim. — *Catorze ciutats i llurs viles*. Gr.: «tretze viles».

1. — *I sortí segona la sort*. Car la primera sort que sortí en el repartiment fet a Silo fou per a Benjamí. Vegi's XVIII, 1, 10, 11.

I l'heretat llur fou enmig de l'heretat dels fills de Judà. O sigui, la part meridional d'aquella tribu limítrofe amb el desert de la Idumea; així restà més limitada la gran extensió de Judà (v. 9); per altra banda, s'acomplia la maledicció de Jacob. Vegi's Gn. XLIX, 7.

2. — Primer grup de ciutats de Simeó al Nègueb, vers al sur: *Bersabé*. Vegi's Gn. XXI, 14; XV, 18. — *Sabee* o *Sama*, com hom llegeix en el text Gr.; hom considera que és una repetició del final del nom precedent.

Mòlada. Vegi's XV, 26.

3. — *Hasersual*. Vegi's XV, 28. — *Bala* i *Asem*. Vegi's XV, 29.

4. — *Eltolad*. Vegi's XV, 30.

Betul. Desconeguda.

Harma. Vegi's XV, 30.

5. — *Síceleg, Betmarcabot, Hasersusa*. Vegi's XV, 31.

6. — *Betlebaot* i *Saroen*. Vegi's XV, 32. Probablement l'actual Tell el-Keriak, al NO. de Bersabé.

Tretze ciutats. Pròpiament catorze, potser per equivocació del copista.

7. — Segon grup: dues al Nègueb: *Ain* i *Remmon*. Vegi's XV, 32. — Altres dues a la Sefela: *Atar* i *Asan*. Vegi's XV, 42.

8. — *Balaad, Beer, Ramat* o *Balaad-Nègueb*. Per trobar-se en ell; és una ciutat desconeguda: hom creu que és el Beal de I Par. IV, 33.

Les referències al cap. XV ens demostren la subjecció de Simeó a Judà, car les ciutats de la part d'aquell són citades en la d'aquest.

l'heretat de la tribu dels fills de Simeó, segons llurs famílies. [9] L'he-
retat dels fills de Simeó era una part de la dels fills de Judà, molt
més gran que la d'ells.

Part de Zabulon

[10] I caigué la tercera sort a Zabulon, segons llurs famílies, i el terme
de llur heretat era fins a Sarid. [11] I el terme llur pujava de la mar,
a Merala, i arribava a Debasset i arribava al torrent que hi ha davant
de Jecoman. [12] I tornava de Sarid a l'orient devers sol ixent, fins al
terme de Ceselet-tabor i tocava a Daberet i pujava a Jàfia, [13] i d'allí
passava a orient, a sol ixent, a Getefer, i a Tacasim, i arribava a
Remmon, Amtar, i Noa, [14] i el terme tornava pel nord vers Hana-
ton; i les fronteres seves eren la vall de Jeftael, [15] i Cated, i Naalol,
i Semeron, i Jerala, i Betlem: dotze ciutats i llurs viles. [16] Aquesta

10. — *I caigué la tercera sort.* Gr. afegeix: 'Eren els límits de llur herència Esedecgola'.

La part de Zabulon es trobava dessota la plana de Jezrael, entre aquesta plana i la muntanya de Neftalí. Limitava, segons el text, a l'E i al NO. amb Aser (v. 29); al N. i al NE amb Neftalí (v. 34); al S. i al SO. amb Issacar, vorejant la Mediterrània i el Jordà. Segons Josefus, limitava a l'E. amb el llac de Genesaret (Tiberíades), a l'O. amb el Carmel i la Mediterrània, al S. amb Issacar, i al N. amb Neftali i Aser. És una contrada molt fèrtil.

Sarid. Desconeguda; punt central de la divisió d'aquest territori.

11. — A) *De Sarid vers l'OE.: de la mar,* o sia a l'OE. — *Merala.* Desconeguda. — *Debasset.* Mot hebreu que significa «tubèrculs», desconeguda. — *Al torrent que hi ha davant de Jecoman.* Si aquesta ciutat és la Jaconan de XII, 22, o sigui, l'actual Tell Kaimon damunt la vessant oriental del Carmel, el torrent d'aquest verset és el Nar el-Mucatta, o sigui Cison.

12. — *Sarid.* Com abans. — B) *De Sarid vers l'E.: Ceselet-tabor,* o sigui els flancs del Tabor, o la Cesalot del v. 18, l'actual Iksal al SE. de Nazaret i en un turó a l'O. del Tabor. — *Daberet.* La Daburic, al peu del Tabor a l'O.

Jàfia. L'actual Jafa, a tres quil. al SO. de Nazaret.

13. — *Getefer.* Pàtria de Jonàs (II Rg. XIV, 25), l'actual El-Messed, a cinc quil. al N. de Nazaret.

Tacasim. Desconeguda. — *Remmon.* Vegi's v. 7. — *Amtar.* Tom no el creu nom propi, sinó el participi del verb hebreu que significa determinar, descriure.

14. — *Hanaton.* Identificant-lo amb l'actual Kana el-Djeil, al N. de Rummanè a l'altra banda de la plana i Djefat, probablement és Cana de Galilea. (Joan, II, 1).

Vall de Jeftael. L'actual Tell Djefat, a dues hores i mitja al N. de Sajaric i al NO. de Kana-el-Djelil.

15 — *Les principals ciutats de Zabulon: Cated.* Probablement Cetron, o sigui l'actual Tell Kurtani, al N. d'Hefa. — *Naalol.* Probablement Maalul, al SO. de Nazaret. — *Semeron.* Vegi's XI, I. — *Jerala,* o sigui, Djela, a l'O. de Sanmunine. — *Betlem* de Zabulon, l'actual Bet-Lahem al N. de Samunie i a alguns quilòm. al N. de Djeda. — *Dotze ciutats.* Sols se n'anomenen cinc, man-

fou l'heretat dels fills de Zabulon segons llurs famílies: aquestes ciutats i llurs viles.

Part d'Issacar

[17] Per a Issacar sortí la quarta sort: per als fills d'Issacar, segons
llurs famílies. [18] I el terme llur era: Jezrael, i Casalot, i Sunem, [19] i
Hafaraim, i Seon, i Anaarat, [20] i Rabbot, i Cesion, i Abes, [21] i Ramet,
i Engannim, i Enadda, i Betfeses; [22] i el terme arribava fins a Tabor,
i Seesima, i Betsames, i llurs fronteres finien al Jordà: setze ciutats
i llurs viles. [23] Aquesta fou l'heretat de la tribu d'Issacar, segons llurs
famílies, les ciutats i llurs viles.

Part d'Aser

[24] I sortí la cinquena sort per a la tribu dels fills d'Aser segons llurs
famílies. [25] I llur terme fou: Halcat, i Cali, i Beten, i Axaf, [26] i El-

quen les restants; potser per equivocació del copista.

18. — *I el terme llur era.* La fèrtil plana de Jezrael integrava principalment llur territori, la qual confinava al S. amb Manassès i el Carmel a l'O. amb Manassès i amb Aser; al N. amb Zabulon i a l'E. amb el Jordà —*Jezrael.* Vegi's XVIII, 16. — *Casalot.* Vegi's V, 12. — *Sunem.* Pàtria d'Alusag (Rgr I, 3), l'actual Solam o Sulem, al peu de l'Hermon, al SO. a una hora i mitja de Jezrael, entre Naun i Endor, a una hora al N. de Zeraim.

19. — *Hafaraim.* Probablement la vila de Fulc. Segons l'*Onomàsticon* és l'Affarca, a sis hores al N. de Lugio, o sigui al « Castrum foliae » de les Croades. — *Seon.* Segons l'*Onom.* « Villam iuxta montem Thabor ». — *Anaarat.* Probablement En-Naharah, prop d'Ullam, a l'E. del Tabor.

20. — *Rabbot.* Desconeguda, com també *Abes.* — *Cesion.* Fou donada als levites (XXI, 28), probablement el Tell Abu-Kudeis, a la plana d'Esdrelon.

21. — *Ramet.* És el Jaramot de XXI, 29 i el Ramot del I Par. VI, 58, o sigui, l'actual Ramec.

Engannim (la font dels jardins). L'actual Djenin o Dejenia al S. de Maggedo que fou donada als levites (XXI, 29).

Enadda. Probablement Tayebec, al SE. del mont Tabor, vora de la qual hi ha les ruïnes d'Hadic.

Betfeses. Desconeguda.

22. — *El terme... fins a Tabor.* Gr.: « fins a Gairbor ». — *Tabor.* No és la muntanya, sinó la vila d'aquest nom (I Ps. VI, 77).

Seesima. Desconeguda. — *Betsames.* Diferent de les tribus de Judà a Neftalí.

24. Aquesta tribu s'estenia al llarg de la Mediterrània del Carmel al N. de Sidó i tocava al N. amb la Fenícia, a l'E. amb Neftalí i al SE. amb Zabulon.

25. — *Halcat.* L'Hucat de I Par. VI, 75; probablement és Jelka o Jerka, a tres hores a l'E. d'Acco (St. Joan d'Acre); ciutat levítica.

Cali i *Beten.* Desconegudes. — *Axaf.* Vegi's XI, 1.

melec, i Amaad, i Messal; arriba fins al Carmel de la mar, a Sior, i
Labanat, 27 i tornava de sol ixent a Betdagon i passava fins a Zabulon
i a la vall de Jeftael al nord de Betemec i de Nehiel. I arribava a
Cabul, a l'esquerra, 28 i a Abran, i Rohob, i Hamon, i Cana, fins a
Sidon la gran. 29 I el terme girava a Rama, fins a la ciutat forti-
ficada de Tir i el terme girava a Hosa; i llurs fronteres s'estenien
vers la mar de la banda d'Acziba: 30 i Amma, i Afec, i Rohob: vint-
i-dues ciutats i llurs viles. 31 Aquesta fou l'heretat de la tribu dels
fills d'Aser segons llurs famílies.

Part de Neftalí

32 Dels fills de Neftalí sortí la sisena sort: per als fills de Neftalí,
segons llurs famílies. 33 I llur terme era: d'Helef i Elon a Saana-
nim i a Adami, Neceb i Jebnael fins a Lecun; i llurs fronteres eren

26. — *Elmelec.* El nom de la qual recorda el de l'uadi Malek, afluent del Cison.—*Amaad.* Desconeguda.—*Messal.* Ciutat levítica, situada a l'extrem de la Mediterrània, després del Carmel. — *Carmel de la mar.* Per distingir-lo del Carmel de la tribu de Judà (XV, 55) i del de la terra de Moab (Ap. XVI, 10). El d'aquest verset és una derivació de les muntanyes de Samaria, l'extensió de la qual és de 25 quil. i d'una alçària de 500 m. i que en direcció NO. va vers la Mediterrània, on fineix amb el promontori del Carmel, l'actual Djebel Mar Elias (muntanya de St. Elias), on es troba el convent bressol de l'ordre Carmelitana.

Sior i Labanat. Probablement el Nahar-Zerka, torrent que desemboca al S. del Carmel.

27. — *Betdagon.* Diferent de la de Judà (XV, 41). — *Vall de Jeftael.* Vegi's el v. 14. — *Betemec* i *Nehiel.* Desconegudes. — *Cabul.* Es la mateixa que avui es troba a quatre hores al SE. d'Acon (St. Joan d'Acre).

28. — *Abran* i *Rohob.* Desconegudes. — *Hamon.* Hom creu és l'actual Hamul. — *Cana.* La mateixa d'avui a dues hores al SE. de Tir.

29. — *Rama* (Horma). La mateixa d'avui, al SE. de Sidon. — *Tir.* L'actual Surla, la qual no integrà mai el territori d'Israel. — *Acziba.* L'actal Ez-zik, a tres hores al N. de Sant Joan d'Acre.

30. — *Afec.* Vegi's XII, 18 i XIII, 4; però és dubtós que sigui la mateixa. — *Vint-i-dues.* No hi ha correspondència entre el nombre i les ciutats anotades; cal advertir que algunes hi són anotades perquè es trobaven en llurs fronteres.

32. — Aquesta tribu limitava al S. amb Issacar i Zabulon, a l'O. amb Aser, a l'E amb l'alt Jordà i al N. amb el país de Canaan.

33. — *Helef.* Probablement Beit-Lif, al SE. de Ras el-Abyad dessota de Tir. — *Elon a Saananim.* Elon en hebreu significa terebint o sigui el cornicabra de botànica, arbre molt resinós; aquí fa referència al bosc d'alzines de vora el Cades i al NO. del llac Merom.

Adami, Neceb. En hebreu Adami de la cova; potser la vila de Dame prop del Tabor. —*Jebnael* i *Lecun.* Desconegudes.

al Jordà: [34]i llur terme girava a l'occident, a Azanot-tabor; i arriba-
va d'allí, a Húcuca, i passava a Zabulon, al migdia, i a Aser, per
l'occident, i a Judà del Jordà, vers sol ixent. [35]Les ciutats fortifi-
cades eren: Assedim, i Ser, i Emat, Reccat, i Ceneret, [36]i Edema, i
Arama, i Asor, [37]i Cedes, i Edrai, i Enasor, [38]i Jeron, i Magdalel, i
Horem, i Betanat, i Betsames: dinou ciutats i llurs viles. [39]Aques-
ta és l'heretat de la tribu dels fills de Neftalí, segons llurs famí-
lies, les ciutats i llurs viles.

Part de Dan

[40]A la tribu dels fills de Dan, segons llurs famílies, sortí la setena
sort. [41]I fou el terme de llur heretat: Sara, i Estaol, i Hirsemes,
[42]i Selebin, i Ajalon, i Jetela, [43]i Elon, i Temna, i Acron, [44]i Elte-

34.—*Azanot-tabor*. Probablement la mateixa del verset 22.—*Húcuca*. L'actual Jakuk, al NO del llac de Geneseret.

I a Judà del Jordà. Gr. sols diu: «i el Jordà vers sol ixent», ço que fa pensar en una corrupció del text, o bé amb ell es fa referència al nucli de ciutats de l'Havot-Jaïr, a l'esquerra del Jordà, baixant de Judà per Esdron, les quals foren colonitzades pels fills de Judà. (Vegi's Nm. XXII, 39-41; I Par. II, 5, 21).

35.—*Les ciutats fortificades eren*. Gr.: «les ciutats fortes dels Tirians: Tyr i Cruath...». — *Assedim* i *Ser*. Desconegudes. — *Emat*. L'actual El-Hammam vers Tubaric, cap al S. El mot hebreu *jamat* significa *termes, calent*, ço que fa pensar que hi havia aigües termals, com hi són avui encara; probablement és l'Emaüs de Fl. Josef a la vora del llac de Genesaret i al S. de Tiberíades. — *Reccat*. Desconeguda, encara que els rabins la confonen amb Tiberíades; hom la identifica també amb el Kirbet el-Kerat o Tarika. — *Ceneret*. Que ha donat el nom al llac de Genezaret (vegi's XI, 2).

36.—*Edema*. Desconeguda.

Arama. En hebreu *Rama*, és l'actual Ramec a la plana que es troba al SO. de Safè.

Asor. Vegis's XI, 1.

37.—*Cedes*. Vegi's XII, 22.

Edrai. Diferent de la del XII, 4.

Enasor. Ignorada.

38.—*Jeron*. Probablement Jarum, on es troben importants ruïnes.

Magdalel. L'actual El-Medjel, a la dreta del llac, probablement la Magdala de l'Evangeli (Mt. XV, 39).

Horem. Desconeguda.

Betanat. Probablement en el lloc de les actuals ruïnes d'Anata. — *Betsames*. Distinta de la del verset 22 i de la del XV, 10. — *Dinou*. En realitat setze.

40.—Els límits d'aquesta tribu, la de territori més petit de les tribus d'Israel, eren a l'O. Benjamí, al S. Judà, al N. Efraïm i a l'E. la Sefela i la plana de Seron. Algunes de les ciutats que l'anomenen primerament foren donades a Judà i Efraïm.

41.—*Sara i Estaol*. Vegi's XV, 33; és la Betsames del cp. XV, 10.

42.—*Selebin*. Probablement l'actual Serbit, al N. de les tres localitats citades. — *Ajalon*. Vegi's X, 12. — *Jetela*. Potser l'actual Oned-Atallah.

43.—*Elon*. Probablement Ellin, vora de Tomna i de Betsames.

Temna i *Acron*. Vegi's XV, 10.

44.—*Eltece* i *Gebbeton*. Ciutats leví-

ce, i Gebbeton, i Balaat, [45] i Jud, i Bane i Barac, i Getremmon, [46] i
Mejarcon, i Arecon, amb el territori d'enfront de Joppe. [47] I el ter-
me dels fills de Dan s'estenia fora d'ells. I pujaren els fills de Dan i
lluitaren contra Lesem i la prengueren i la destruïren a tall d'espasa,
i l'heretaren i visqueren en ella, i anomenaren a Lesem, Dan, com
el nom de Dan, llur pare. [48] Aquesta és l'heretat de la tribu dels fills
de Dan, segons llurs famílies: aquestes són les ciutats i les viles llurs.

Part de Josuè

[49] I quan acabaren de dividir la terra, segons llurs termes, els fills
d'Israel donaren a Josuè, fill de Nun, una heretat enmig d'ells. [50] Se-
gons el precepte de Jahvè, li donaren la ciutat que demanà: Tam-
nat-Saraa a la muntanya d'Efraïm; i edificà la ciutat i habità en ella.
[51] Aquestes són les heretats que Eleazar, el sacerdot, i Josuè, fill de
Nun, i els caps de les famílies de les tribus dels fills d'Israel donaren
per sort, a Silo, davant de Jahvè, a la porta del Tabernacle del Testi-
moni, i acabaren de repartir-se la terra.

tiques (XXI, 23), però desconegudes.

Balaat. Probablement Deir Ballut.

45. —*Jud.* Probablement Jehudix, a dues hores al N. de Lud i a dotze quil. a l'E. de Jaffa.

Bane, Barac. Gr.: Banaibacat; en hebreu Bene-Berach o sigui «els fills de Berach», probablement l'actual Berka.

Getremmon. Vegi's XI, 22.

Mejarcon i *Arecon.* Desconegudes.

Joppe. L'actual Jaffa; el mot hebreu *Jafo* significa bellesa, o bé observatori de l'alegria.

47-49. Gr.: «Vet aquí l'herència de la tribu dels fills de Dan, segons llurs diferents pobles, llurs ciutats i llurs viles (de masies escampades). I els fills de Dan no destruïren els amorreus, els quals els tenien cenyits en la muntanya i els quals no els deixaven baixar a la plana. I els de Dan aplegaren llur pròpia herència i ells fills de Dan anaren a atacar a Laquis, o Lesem, la qual prengueren i la passaren al tall de l'espasa; i s'hi establiren i l'anomenaren Lasen-Dan, i els amorreus continuaren ocupant Elom i Salamin i la mà d'Efraïm es féu pesada damunt d'ells, i ells hi habitaren com a tributaris, i els israelites continuaren repassant (recorrent) els límits de llur partició.»

47.— *I lluitaren contra Lesem.* Aquesta conquesta vers el N. de Palestina no tingué lloc fins després de la mort de Josuè.

Lesem-Dan. L'actual Tell el-Kadi, l'antiga Lais a la vall del Jordà, enfront de Balias, al peu de l'Antilíban. Freqüentment en l'Escriptura per indicar els límits de la Palestina, es diu «de Dan fins a Bersabé».

50. — *Tamnat-Saraa.* En hebreu aquests mots indiquen l'esterilitat d'aquest terreny muntanyós. És l'actual Kiber Tibux, a set hores al N. de Jerusalem, a l'O. de Djildjilia i a deu quil. de Djifne.

Les ciutats de refugi

(C. XX.) [1] I parlà Jahvè a Josuè dient: [2] Parla als fills d'Israel, d'aquesta manera: Separeu les ciutats de refugi les quals us vaig fer manament per Moisès, [3] per tal de refugiar-s'hi el que mati a un altre involuntàriament; elles us serviran de refugi contra el vindicador de la sang. [4] I fugirà a una d'aquestes ciutats, i estant a la porta de la ciutat, dirà a les orelles dels ancians d'aquesta ciutat les seves excuses, i el rebran a la ciutat llur, i li donaran estada, i habitarà amb ells. [5] I quan el vindicador de la sang el perseguirà, no lliuraran a la seva mà l'homicida, car impensadament matà el seu company a qui abans no avorria. [6] I restarà en aquesta ciutat, fins a presentar-se davant del seu company a judici, i fins que no mori el gran Sacerdot que fos en aquells dies. Aleshores tornarà l'homicida i vindrà a la seva ciutat, i a la seva casa, a la ciutat de la qual fugí.
[7] I consagraren Cedes a la Galilea de la muntanya de Neftalí, i Siquem a la muntanya d'Efraïm, i Cariatarbé, o sigui Hebron, a la muntanya de Judà. [8] I de l'altra banda del Jordà vers l'orient de Jericó, designaren Bosor, que és en el desert del camp de la tribu de Rubèn, i Ramot a Galaad de la tribu de Gad, i a Gaulon

2, Nm. xxv, 10; Dt. xix, 2. — 8, Dt. iv, 43

1. — *Les quals us vaig fer manament.* Vegi's Ex. XXI, 13 i Nm. XXXV, 9, 34.

3. — *Vindicador de la sang.* En hebreu *goel haddam* o sigui el parent més pròxim a la víctima; a l'Orient, la venjança s'imposa fins a tenir per deshonor de no executar-la.

4. — *Dirà a les orelles dels ancians.* De la ciutat. — *Les seves excuses (les raons).* L'homicida, en entrar a la ciutat de refugi, havia de declarar als vells d'aquella ciutat, que n'eren els jutges i els caps, les causes de l'homicidi; si examinades de primer antuvi, eren acceptables, se l'admetia a la ciutat; després tenia lloc un judici formal, i si resultava culpable, era lliurat al parent del mort, el qual en prenia venjança; si resultava innocent, tornava a la ciutat de refugi fins a la mort del gran sacerdot, puix llavors l'amnistia era general, i encara que podia anar a casa seva abans, tanmateix, perillava la seva vida.

7. — *Cedes.* A l'O. del Jordà. Vegi's XII, 22; cap al N. a la regió muntanyosa de Neftalí de Galilea, o sigui la part N. de Galilea, i també la «Galilea gentium», anomenada així pels nombrosos pagans que l'habitaven. — *Siquem.* Al centre, vegi's XII, 6.

Cariatarbé. Gr: «la ciutat d'Arboc»; l'antic nom d'Hebron al S. Vegi's X, 3.

8. — *Bosor.* A l'E. del Jordà. Al S. desconeguda. — *Ramot.* Que en hebreu significa altures, mot ben escaient a l'actual Es-Salt amb la qual

en el Bassan de la tribu de Manassès. [9] Aquestes foren les ciutats de refugi per a tots els fills d'Israel; i per al pelegrí que pelegrina enmig d'ells, per a refugiar-s'hi qualsevol que mati a un altre amb ferro; i no morirà a mà del vindicador de la sang, fins a comparèixer en judici.

Ciutats levítiques

(C. XXI.) [1] I els prínceps de les famílies dels levites s'acostaren a Eleazar, el sacerdot, i a Josuè, fill de Nun, i als prínceps de les famílies dels fills d'Israel, [2] i els parlaren a Silo, de la terra de Canaan, dient: Jahvè manà per Moisès que hom ens donés ciutats per a habitar-hi i llurs ravals per al nostre bestiar. [3] I els fills d'Israel donaren als levites de l'heretat llur, segons el manament de Jahvè, aquestes ciutats i llurs ravals.

[4] I sortí la sort per a la família de Caat, i tocaren als fills d'Aaró, d'entre els levites de la tribu de Judà, de la tribu de Simeó i de la tribu de Benjamí, per sort, tretze ciutats. [5] I als fills de Caat, els restants de les famílies de la tribu d'Efraïm, i de la tribu de Dan, i de la meitat de la tribu de Manassès, per sort, deu ciutats. [6] I als fills de Gerson, de les famílies de la tribu d'Issacar, i de la tribu d'Aser, i de la tribu de Neftalí i de la meitat de la tribu de Manassès, a Basan, per sort, tretze ciutats. [7] I als fills de Merari, de les famílies de la tribu de Rubèn, i de la tribu de Gad, i de la tribu de Zabulon, dotze ciutats. [8] I els fills d'Israel donaren als levites aquestes ciutats i llurs ravals, per sort, com ho manà Jahvè per Moisès.

2, Nm. xxxv, 2

s'identifica. — *Gaulon*. Al N., desconeguda. Vegi's Dt. IV, 43.

1. — *Levites*. Aquesta tribu es dividia en tres branques: la de Caat, la de Gerson i la de Merari; la de Caat comprenia quatre famílies: la d'Amram, la d'Isaar, la d'Hebron i la d'Oziel (vegi's Nm. VI, 18); la d'Amram es subdividia en dues: la de Moisès i la d'Aaron (vegi's Ex. VI. 20); a aquesta es troba vinculat el sacerdoci, per la qual condició les ciutats que se'ls assignaren es trobaven a la tribu de Judà i a la de Benjamí, donada llur proximitat a Jerusalem, on Salomó havia de bastir el temple on ells havien d'acomplir llurs funcions sacerdotals.

3. — *Donaren els fills d'Israel*. Gr.: « donaren als levites ».

[9] I donaren de la tribu de Judà i de la tribu de Simeó, aquestes ciutats que foren anomenades pel seu nom. [10] I foren per als fills d'Aaró, de les famílies de Caat, dels fills de Leví, car fou per a ells la primera sort. [11] I els donaren: Cariatarbé, pare d'Enac, o sigui Hebron, a la muntanya de Judà, i els seus ravals i els seus voltants; [12] i els camps de la ciutat i les seves viles donaren a Caleb, fill de Zafone, com a possessió seva. [13] I als fills d'Aaró, el sacerdot, donaren la ciutat de refugi de l'homicida, Hebron i els seus ravals, i Lobna i els seus ravals, [14] i Jeter i els seus ravals, i Estemo i els seus ravals, [15] i Holon i els seus ravals, i Dabir i els seus ravals, [16] i Ain i els seus ravals, i Jeta i els seus ravals, i Betsames i els seus ravals; nou ciutats d'aquestes dues tribus.

[17] I de la tribu de Benjamí: Gabaon i els seus ravals, i Gaba i els seus ravals, [18] i Anatot i els seus ravals, i Almon i els seus ravals: quatre ciutats. [19] Totes les ciutats dels fills d'Aaró, el sacerdot, eren tretze i els seus ravals.

[20] I a les famílies dels fills de Caat, els levites, la resta dels fills de Caat, i de les ciutats de la forta tribu d'Efraïm, [21] els donaren les ciutats de refugi de l'homicida: Siquem i els seus ravals a la muntanya d'Efraïm, i Gazer i els seus ravals, [22] i Cibsaim i els seus ravals, i Betoron i els seus ravals, quatre ciutats. [23] I de la tribu de Dan: Elteco i els seus ravals, i Gabaton i els seus ravals, [24] i Ajalon i els seus ravals i Getremmon i els seus ravals; quatre ciutats. [25] De la mitja tribu de Ma-

9, I Par. VI, 55

9. — *I donaren de la tribu de Judà.* Gr.: «i donà la tribu dels fills de Simeó i de la tribu dels fills de Benjamí les ciutats següents».

11. — *Cariatarbé... Hebron.* Ciutats sacerdotals al S. de la Palestina cisjordànica:

Cariatarbé, pare d'Enac. Gr.: «Capital d'Enac».

13. — *Hebron.* Vegi's XV, 13. — *Lobna.* Vegi's X, 29. — *I els seus ravals.* Gr.: «i el que li era reservat».

14. — *Jeter... i Estemo.* Vegi's XV, 48 i 50.

15. — *Holon.* Vegi's XV, 51. — *Dabir.* Vegi's X, 38.

16. — *Ain .. i Jeta... i Betsames.* Vegi's XV, 42, 55, 10.

17. — *Gabaon.* Vegi's IX. 3. — *Gaba.* Vegi's XVIII, 24.

18. — *Anatot.* Pàtria d'Abiezer i de Jeremies; és l'actual Anata.

Almon. L'actual Almit, a un quil. i mig de la ciutat anterior; totes dues es troben al NE. de Jerusalem.

21. — *Ciutats dels levites, que es troben al centre de la Palestina cisjordànica:*

Siquem. Vegi's XVII, 7. — *Gazer.* Vegi's X, 33.

22. — *Cibsaim.* Desconeguda; el I Par. VI, 68 l'anomena Jecmaan. — *Betoron.* Vegi's X, 10.

23. — *Elteco, Gabaton.* Vegi's XIX, 44.

24. — *Ajalon* i *Getremmon.* Vegi's XIX, 42 i 45.

nassès: Tanac i els seus ravals, i Getremmon i els seus ravals; dues
ciutats. [26] I totes les ciutats eren deu i els seus ravals per a la resta
de les famílies dels fills de Caat. [27] I als fills de Gerson de les famí-
lies dels levites, de la meitat de la tribu de Manassès: la ciutat de
refugi de l'homicida: Gaulon en el Basan i els seus ravals, i Bosra
i els seus ravals; dues ciutats.

[28] I de la tribu d'Issacar: Cesion i els seus ravals, i Daberet i els
seus ravals, [29] i Jaramot i els seus ravals, i Engannim i els seus ra-
vals; quatre ciutats. [30] I de la tribu d'Aser; Masal i els seus ravals,
Abdon i els seus ravals, [31] i Helcat i els seus ravals, i Rohob i els seus
ravals; quatre ciutats. [32] I de la tribu de Neftalí, la ciutat de refugi
de l'homicida: Cedes a Galilea i els seus ravals, i Hammot-Dor i els
seus ravals, i Cartan i els seus ravals; tres ciutats. [33] Totes les ciu-
tats de gersonites eren tretze ciutats i llurs ravals.

[34] I a les famílies dels fills de Merari, la resta dels levites, de la
tribu de Zabulon: Jecna i els seus ravals, i Carta i els seus ravals, [35] i
Damna i els seus ravals, i Naalol i els seus ravals; quatre ciutats i els
seus ravals. [36] I de la tribu de Rubèn: Bosor i els seus ravals, i Jaser

25. — *Tanac.* Vegi's XII, 21. — *Getremmon.* Potser per error del copista, repetint el mateix nom del verset anterior; el I Par. VI, 70 posa en lloc seu Baalam que s'identifica amb la Jeglaam del XVII, 11 de Jos.

27. — *Ciutats dels levites gersonites preses de les tribus del nord ja transjordàniques, ja cisjordàniques:*

Gaulon. Vegi's XX, 8. — *Bosra*, Gr. «Bosora», en hebreu *Beeschera,* que significa «casa d'Astarté», l'Astarot del I Par. VI, 71 i la del Dt. I, 4.

28. — *Cesion* i *Daberet.* Vegi's XIX, 20 i 12. Gr.: «amb el que els era reservat».

29. — *Jaramot.* És la Ramet dels XIX, 21. — *Engannim.* Gr.: «i la font de les lletres». Vegi's XIX, 21.

30. — *Masal.* Vegi's XIX, 26. — *Abdon.* Vegi's XIX, 28.

31. — *Helcat.* Vegi's XIX, 25. — *Rohob.* Vegi's XIX, 28.

32 — *Cedes.* Vegi's XII, 22. — *Hammot-Dor.* Vegi's XIX, 35. — *Cartan.* Probablement per Cariataim del I Par. VI, 6. Hom creu identificar-la amb l'actual Catanà, al NE de Safed.

33. — *I llurs ravals.* Manca en Gr.

34. — *Ciutats dels levites merarites de les quals unes eren al S. i a l'O. de la Palestina transjordànica, i altres al N. de la Palestina cisjordànica:*

Jecna. Vegi's XII, 22. — *Carta.* Desconeguda.

35. *Damna.* Desconeguda. — *Naalol.* Vegi's XIX, 15.

36. — *I de la tribu de Rubèn.* Gr.: «i les ciutats de l'altra banda del Jordà enfront de Jericó, a la tribu de Rubèn, una ciutat de refugi per aquell que havia matat; Bosar al desert, Misó i el seu raval, Jazer i els seu raval, Decmon i el seu raval, Masfa i el seu raval, quatre ciutats». — *Bosor.* Vegi's XX, 8. La Vg. afegeix: *Misor* ciutat desconeguda; probablement vol indicar el desert de Misor o de la plana i així resulten les quaranta vuit ciutats.

Jaser o sigui la Jassa del XIII, 18.

els seus ravals, i Cedemot i els seus ravals, i Mefaat i els seus ravals;
quatre ciutats.

[37] De la tribu de Gad, la ciutat de refugi del matador: Ramot a
Galaad i els seus ravals, i Manaim i els seus ravals, Hesobon i els seus
ravals, i Jaser i els seus ravals; quatre ciutats i llurs ravals. [38] Totes
les ciutats dels fills de Merari per a la resta de les famílies de la nissaga
dels levites, segons la seva sort, foren dotze ciutats. [39] Totes les
ciutats dels levites enmig de la possessió dels fills d'Israel foren qua-
ranta-vuit ciutats i llurs ravals; [40] aquestes ciutats i els ravals de
l'entorn seu foren distribuïdes cadascuna segons les famílies. [41] I
Jahvè donà a Israel tota la terra que jurà de donar a llurs pares i
l'heretaren i habitaren en ella. [42] I els féu estar en repòs en tot l'en-
torn d'ells com ho jurà a llurs pares; i no hi hagué ningú en contra
d'ells de tots els enemics llurs, car Jahvè els posà en llurs mans.
[43] No fallà ni una de les bones paraules que jurà Jahvè a la casa d'Is-
rael, totes es compliren.

Cedemot, o sigui el Cademot del I Par. VI, 79; vegi's XIII, 18. — *Mefaat.* Vegi's XIII, 18.

37. — *Ramot* i *Manaim.* Vegi's XIII, 26. — *Hesobon.* Vegi's XIII, 17. — *Jaser.* Vegi's XIII, 25.

41. — *I Jahvè donà...* Quedant així complerta la seva paraula. Gn. XII, 7; XV, 18.

43. — *No fallà ni una de les bones paraules.* Els israelites estaven ja en possessió de la terra de Canaan, els habitants de la qual foren destruïts progressivament, segons la paraula de Jahvè (vegi's Ex. XXIII, 29 i seg.), la qual cosa explica la possessió per part dels cananeus d'algunes parcel·les de terreny. La infidelitat del poble d'Israel envers Déu és la causa que els cananeus, que havien quedat anorreats, arribessin, en morir Josuè, a imposar-se al poble invasor.

TERCERA PART

ESDEVENIMENTS POSTERIORS A LA CONQUESTA DE CANAAN I AL SEU REPARTIMENT ENTRE LES TRIBUS D'ISRAEL

(XXII - XXIV)

I. RETORN DE LES TRIBUS GUERRERES I ERECCIÓ DE L'ALTAR DEL TESTIMONI

(XXII - 1-34)

(C. XXII.) 1 I aleshores Josué cridà Rubèn i Gad i la meitat de
la tribu de Manassès, 2 i els digué: Vosaltres heu guardat tot el que
us manà Moisès, servent de Jahvè, i m'heu obeït en tot allò que us
he manat. 3 No heu deixat els vostres germans durant tot aquest
temps fins avui, i heu guardat els manaments de Jahvè, el vostre
Déu. 4 I ara Jahvè, el vostre Déu, ha fet reposar els vostres germans,
com els va prometre; ara entorneu-vos-en i aneu a les vostres ten-
des de la terra de la vostra possessió, la qual us donà Moisès, servent

4, Nm. xxxii, 33

1. — *Aleshores.* Vg.: «eodem tempore» o sigui ensems que les altres tribus, després de la partició de Canaan, anaven a prendre possessió de llurs terres, aquestes partiren vers el seu país a l'E. del Jordà un cop complerta la missió que els assenyalà Moisès; vegi's Nm. XXXII, 20-22; Dt. III, 18-20.

3. — *Durant tot aquest temps.* Vg.: «Longo tempore», car la guerra durà uns quants anys. Vegi's la *Notícia preliminar.*

de Jahvè, a l'altra banda del Jordà. 5 Solament guardeu fidelment i
compliu la comanda i la llei que Moisès, servent de Jahvè, us donà
d'estimar Jahvè, el vostre Déu, i de caminar per les seves vies, i de
guardar els seus manaments, i d'adherir-vos a Ell, i de servir-lo amb
tot el vostre cor i amb tota la vostra ànima.

6 I Josuè els beneí, i els trameté, i se n'anaren a les tendes llurs.
7 I Moisès donà a una meitat de la tribu de Manassès possessió en el
Basan, i Josué donà possessió a l'altra meitat entre els seus germans a
l'altra banda del Jordà, a l'Occident; i també, quan els trameté, els
beneí. 8 I els digué: Amb moltes heretats torneu a les vostres tendes,
i amb bestiar nombrosíssim, i argent, i or, i aram, i ferro, i roba abun-
dantíssima: repartiu les despulles dels vostres enemics entre els vos-
tres germans. 9 I es departiren els fills de Rubèn i els fills de Gad i
la meitat de la tribu de Manassès, envers la dels fills d'Israel que
eren a Silo, la qual és a la terra de Canaan, per tal de caminar en
terra de Galaad, terra de les possessions llurs, la qual obtingueren,
segons el manament de Jahvè, per conducte de Moisès.

10 Quan vingueren a les contrades del Jordà que pertany a la terra
de Canaan, els fills de Rubèn i els fills de Gad i la meitat de la tribu
de Manassès construïren allí un altar, prop del Jordà, de gran alçària.
11 I en saber-ho els fills d'Israel, digueren: Vet aquí que els fills de
Rubèn i els fills de Gad i la meitat de la tribu de Manassès construï-
ren l'ara que es troba en terres de Canaan, a les contrades del Jor-
dà, al pas dels fills d'Israel. 12 I ho oïren els fills d'Israel, i aplega-
ren tota l'assemblea dels fills d'Israel a Silo, i pujaren a combatre
contra ells. 13 I els fills d'Israel trameteren als fills de Rubèn, i als

5. — *Solament guardeu*... Aquesta recomanació de Josué a aquestes tribus s'explica, ja per la inconstància humana, ja per viure lluny del centre religiós d'Israel.

7. — *Basan.* Vegi's Nm. XXI, 33.

9. — *Silo.* Vegi's Is. XVIII, 1. — *Galaad* O sigui totes les províncies transjordàniques.

10. — *Contrades.* El mot hebreu *geliloth* significa *cercles*, amb valor de Kikar, territori o límits; és la vall del Jordà anomenada Gor, a la terra de Canaan o sigui la riba dreta del Jordà a l'O. de la vall.

12. — *I aplegaren.* L'actitud dels fills d'Israel s'explica, car es cregueren que aquest altar era per a sacrificis contra l'establert per la llei. Vegi's Lv. XVII, 8 i seg.; Dt. XIII, 4 i seg.

fills de Gad i a la meitat de la tribu de Manassès en el país de Galaad,
Finès, fill del sacerdot Elezar, el sacerdot, [14] i deu prínceps amb ell,
un príncep per casa pairal de totes les tribus d'Israel i cadascun era
cap de casa pairal dels milers d'Israel. [15] I vingueren als fills de
Rubèn, i als fills de Gad, i a la meitat de la tribu de Manassès en
el país de Galaad, i parlaren amb ells dient: [16] Així parla tota l'as-
semblea de Jahvè: ¿Quina traïdoria haveu comès envers el Déu d'Is-
rael, tornant-vos avui contra Jahvè, bastint un altar per a vosaltres
en la vostra rebel·lió d'avui contra Jahvè? [17] ¿Poca cosa és per a
vosaltres el delicte de Fegor, del qual no ens hem purificat encara
fins avui, i per això fou la plaga contra l'assemblea de Jahvè? [18] ¿Per
què us poseu contra Jahvè? Si avui vosaltres us rebel·leu contra
Jahvè, demà Ell s'enfurirà damunt tota l'assemblea d'Israel. [19] Si
certament és immunda la terra de la vostra possessió, passeu a la
terra de possessió de Jahvè, en la qual roman el Tabernacle de
Jahvè, i habiteu entre nosaltres, i no us aparteu de Jahvè, ni us
aparteu de nosaltres, edificant per a vosaltres un altar fora l'altar
de Jahvè, el nostre Déu. [20] ¿Per ventura Acam, fill de Zare, no co-
meté infidelitat en l'anatema i no esdevingué damunt tota la assem-
blea d'Israel el càstig? I no fou ell sol qui es perdé pel delicte.

[21] I respongueren els fills de Rubèn i els fills de Gad i la meitat de
la tribu de Manassès, i digueren als prínceps dels milers d'Israel:
[22] El Totpoderós Déu Jahvè, el Totpoderós Déu Jahvè, ho sap i Is-
rael ho sabrà. Si amb rebel·lió, i si amb traïdoria vers Jahvè, que no
ens salvi ell en aquest dia. Si hem construït l'ara per anar contra
Jahvè, [23] o bé si és per a oferir damunt d'ella holocaust i present,

17, Nm. xxv, 3; Dt. iv, 3

13. — *Galaad.* Vegi's V. 9. — *Finès* Vegi's XXV, 7.

14. — *I deu prínceps...* Gr.: «Deu caporals amb ell, un caporal per cada casa de família, en totes les tribus d'Israel; i els caps de les cases del pares són caps de mil (homes) a Israel.»

17. — *Fegor.* O sigui Beelfegor. Vegi's Nm.XXV, 3.

19. — *Immunda la terra...* Pel seu allunyament del Tabernacle.

20. — *I no fou ell sol...* Gr.: «morí ell sol en el seu delicte»; Vg.: «I ell era un home, i millor que ell sol hagués mort en el seu delicte!» El mot llatí *utinam* que empra St. Jeroni esdevé de llegir *lu* per *lo* que es la negació *no*.

22. — *El Totpoderós Jahvè...* Gr.: «Déu és el Senyor», Vg.: «Fortíssim Déu Senyor».

o bé per a oferir-hi sacrificis de pau: Jahvè ho cerqui i ho ju-
diqui. [24] I si no hem fet aquesta cosa amb intent de dir: Demà di-
ran els vostres fills als nostres fills: ¿Què teniu a veure vosaltres amb
Jahvè, Déu d'Israel? [25] I Jahvè donà, com a terme entre nosaltres
i vosaltres, fills de Rubèn i fills de Gad, el Jordà; no hi ha part
per a vosaltres en Jahvè; i els vostres fills faran faltar als nostres fills
per no témer Jahvè. [26] I diguérem: Ara fem-nos construir un altar,
no per a holocaust ni per a sacrifici. [27] Ans sols com a testimoni entre
nosaltres i vosaltres, i entre les generacions nostres que vinguin
després de nosaltres, que servim a Jahvè davant d'ell amb els nostres
holocaustos i amb els nostres sacrificis i amb les nostres víctimes
pacífiques; i així demà els vostres fills no diguin als nostres fills:
No hi ha part per vosaltres en Jahvè. [28] I diguérem: I si demà ens
ho diuen a nosaltres o a les nostres generacions, direm: Mireu la
semblança de l'ara de Jahvè que feren els nostres pares no per a
holocaustos ni per a sacrificis, sinó que ella és en testimoni entre
nosaltres i vosaltres. [29] Lluny de nosaltres de rebel·lar-nos contra
Jahvè i d'anar avui contra Jahvè, construint un altar pels holocaustos
i per les oblacions i pels sacrificis; sols hi ha un altar de Jahvè Déu
nostre el qual és davant son Tabernacle.

[30] I Finès el sacerdot, i els prínceps de l'assemblea d'Israel que
eren amb ell escoltaren les paraules que parlaren els fills de Rubèn i
els fills de Gad i els fills de Manassès, i se'n complagueren. [31] I Finès,
fill d'Eleazar, el sacerdot, digué als fills de Rubèn i als fills de Gad i
als fills de Manassès. Avui hem sabut que Jahvè està en nosaltres,
car no heu comès aquesta infidelitat contra Jahvè; així heu deslliurat
els fills d'Israel de mans de Jahvè.

[32] I Finès, fill d'Eleazar, el sacerdot, i els prínceps deixaren els fills
de Rubèn, i els fills de Gad, i tornaren de la terra de Galaad, a la

25. — *Terme.* Gr.: «els límits».

28. — *I diguérem.* Gr.: «i nosaltres hem dit: si s'esdevé que ells parlen a nosaltres o demà als nostres descendents, ells diran: mireu aquesta semblança de Tabernacle del Senyor que els nostres pares han fet, no per a les oblacions i els sacrificis, sinó en aliança entre vosaltres i nosaltres i entre els nostres fills.»

Mireu la semblança de l'ara de Jahvè. O sigui a semblança dels holocaustos que hi havia davant del Tabernacle.

terra dels fills d'Israel, i els donaren la resposta. [33] I la cosa complagué els fills d'Israel, i beneïren Déu, i no parlaren més de pujar contra ells en lluita, per tal de destruir la terra que era dels fills de Rubèn i dels fills de Gad que l'habitaven. [34] I els fills de Rubèn i els fills de Gad anomenaren l'ara: Ella és testimoni entre nosaltres que Jahvè és el Déu.

II. DARRERES PARAULES I FETS DE JOSUÈ
(XXIII-XXIV, 1-16)

PRIMER DISCURS DE JOSUÈ
(XXIII)

Exhortació a Israel

(C. XXIII.) [1] Passà molt de temps després que Jahvè donà a Israel la pau amb tots els seus enemics del voltant; i Josuè era vell i entrat en dies. [2] I Josuè cridà tot Israel, els seus ancians i els seus capitans, els seus jutges i els seus escribes, i els digué: Jo he envellit, i sóc entrat en dies. [3] I vosaltres heu vist tot el que Jahvè, Déu vostre, ha fet a totes aquestes nacions davant vostre; que Jahvè, Déu vostre, ha lluitat per vosaltres. [4] Mireu, jo he distribuït per sort entre les vostres tribus l'heretat de totes aquestes nacions que resten i les

34. — *Que Jahvè és el Déu.* O sigui el mateix Déu reconegut i adorat per les tribus israelites de l'una i l'altra banda del Jordà.

Probablement, l'ara s'alçà i aquesta escena tingué lloc a Kurein-Sartabeh, al N. de Jericó i a l'altura de Jaffa.

1. — *Passà molt de temps.* Gr.: «després de molts dies»; no és possible de determinar la data ni el lloc de la convocatòria del verset següent, la qual pogué tenir lloc a Tammat-Saraa, on vivia Josuè, o a Silo, on hi havia el Tabernacle.

2. — *Tot Israel.* Representat pels seus ancians, capitants, jutges i escribes.

que vaig fer destruir des del Jordà fins a la Mar Gran vers sol po-
nent. [5] I Jahvè, Déu vostre, les empenyerà i les desterrarà davant
vostre, i heretareu les terres llurs, com Jahvè, Déu vostre, ha dit. [6] I
esforceu-vos molt per tal de guardar i fer tot allò que és escrit en el
llibre de la Llei de Moisès ; i no us decanteu d'ell ni a la dreta ni a
l'esquerra. [7] No us mescleu amb aquestes nacions que han quedat i en
nom de llur déu no mentiu, ni jureu, ni el serviu, ni l'adoreu. [8] Sols
a Jahvè, Déu vostre, us unireu, com ho féreu fins avui. [9] I Jahvè des-
terrarà de davant vostre les nacions grans i fortes ; i ningú no resistirà
davant vostre fins avui. [10] Un sol de vosaltres en perseguirà mil, car
Jahvè, Déu vostre, lluitarà per vosaltres com us ha dit. [11] I guardeu-
vos molt en les vostres ànimes, per tal d'estimar Jahvè, Déu vostre.
[12] Perquè si us en aneu i us uniu amb la resta d'aquestes nacions que
romanen i us emparenteu amb elles, i mesclar-vos a elles i elles a vos-
altres, [13] sapigueu que Jahvè, Déu vostre, no continuarà desterrant
aquestes nacions davant de vosaltres i seran per a vosaltres com un pa-
rany i com un llaç i com un fuet als vostres costats, i com espines als
vostres ulls, fins a dispersar-vos de damunt d'aquesta bona terra que
Jahvè, Déu vostre, us ha donat. [14] Vet aquí que jo camino avui pel
camí de tota la terra, i sapigueu amb tot el vostre cor i amb tota la
vostra ànima que no s'ha deixat de complir cap de les bones paraules que
Jahvè, Déu vostre, parlà damunt vosaltres, que totes es compliren per
vosaltres, i no es perdé d'elles cap cosa. [15] I havent-se complert da-
munt vosaltres tota cosa bona que Jahvè, Déu vostre, parlà a vosaltres,
així Jahvè portarà damunt vosaltres tota cosa mala fins a destruir-vos
damunt aquesta bona terra que Jahvè, Déu vostre, us donà. [16] Si
trenqueu el pacte que Jahvè, Déu vostre, us manà, i si caminéssiu
i servíssiu déus estranys i els adoréssiu, creixerà la ira de Jahvè contra
vosaltres. I us desposseirà d'aquesta bona terra que us donà.

14, III Rg. II, 2

6. — *Tot allò que és escrit en el llibre de la Llei de Moisès.* D'aquestes paraules es dedueix l'existència del Pentateuc com a obra ja complerta.

14. — *I sapigueu amb tot el vostre cor.* Gr. : « sapigueu en el vostre cor i en la vostra ànima ».

16. — *Creixerà la ira de Jahvè contra vosaltres...* Aquestes paraules i la resta fins a la fi del verset, manquen en Gr.

III. SEGON DISCURS DE JOSUÈ
(XXIV, 1-33)

Renovació de l'aliança a Siquem

(C. XXIV.) 1 Josuè reuní totes les tribus d'Israel a Siquem ; i cridà
els ancians d'Israel i els seus prínceps, i els seus jutges, i els seus es-
cribes, i estigueren dempeus davant de Déu. 2 I digué Josuè a tot el
poble : Així parla Jahvè, el Déu d'Israel : Els vostres pares, Tare,
pare d'Abraam, i pare de Nacor, des del començ habitaren a l'altra
banda del riu ; i serviren déus estranys. 3 I vaig prendre el vostre pare
Abraam de l'altra banda del riu i el vaig portar per tota la terra de
Canaan i vaig multiplicar la seva nissaga, 4 i li vaig donar Isaac, i a
Isaac vaig donar Jacob i Esaú, i a Esaú vaig donar la muntanya de
Seïr per herència ; i els fills de Jacob baixaren a Egipte. 5 I vaig
enviar Moisès i Aaró i vaig ferir l'Egipte, tal com vaig fer entre
ells, i us vaig fer sortir a vosaltres 6 i vaig fer sortir els vostres pares
d'Egipte, i vingueren al mar ; i els egipcis perseguiren els vos-
tres pares amb carros i cavallers vers la Mar Roja, 7 i clama-
ren a Jahvè, i Ell envià la tenebra entre vosaltres i els egipcis, i els

2, Gn. xi, 26. — 4, Gn. xxi, 2 ; xxv, 26 ; xxxvi 8 ; xlvi, 6. — 5, Ex. iii, 10 ; xii, 37. — 6, Ex. xiv, 9

1. — *Totes les tribus.* A diferència del XXIII, 2, ací es parla de tot el poble d'Israel, no sols dels seus representants. — *Siquem.* Gr. « Silo », equivocadament, car Siquem era un lloc santificat i molt escaient a la renovació de l'aliança, pel grans records que tenia per al poble d'Israel.

Davant de Déu. Tant pot interpretat-se en sentit general, com en la presència de l'arca, en el qual cas, hi devia ésser portada. (Vegi's Gn. XII, 6).

2. — *Nacor.* Del qual descendien per part de Rebeca i llurs nores, Lia i Raquel. — *A l'altra banda del riu.* O sigui de l'Èufrates.

I serviren déus estranys. Com ho consigna el Gn. XXXI, 19, 34.

5. — *I vaig enviar a Moisès.* Gr. afegeix a aquest verset : ' amb meravelles que jo he fet entre ells ' ; Vg. : « amb moltes meravelles i prodigis ».

6. — *Els vostres pares.* Gr. : als nostres pares ».

menà vers la mar, i ella els cobrí, i els vostres ulls veieren el que vaig
fer a l'Egipte; i habitàreu en el desert molts dies. 8 I us vaig portar a
la terra de l'amorreu que era a l'altra banda del Jordà; i lluitaren
contra vosaltres i els vaig posar en les vostres mans, i heretàreu la ter-
ra llur, i els vaig destruir davant vostre. 9 I s'alçà Balac, fill de Sefor,
rei de Moab, i lluità contra Israel; i envià i cridà Balaam, fill de Beor
per tal de maleir-vos, 10 i jo no vaig voler oir Balaam; i us vaig
beneir i us vaig decantar de la seva mà. 11 I passàreu el Jordà, i vin-
guéreu a Jericó, i lluitaren contra vosaltres els caps de Jericó, i l'a-
morreu, i el ferezeu, i el cananeu, i l'heteu, i el gergeseu, l'heveu i
el jebuseu: i us els vaig donar a la vostra mà. 12 I vaig enviar da-
vant vostre la vespa, i els vaig destruir davant vostre, com els dos
reis de l'amorreu i del ferezeu, i no fou pas amb la teva espasa ni
amb el teu arc. 13 I us he donat la terra que no heu treballat i les
ciutats que no heu construït per tal que hi habitéssiu; i vinyes i oli-
verars que no plantàreu vosaltres per tal d'alimentar-vos. 14 I ara te-
meu Jahvè, i serviu-lo amb perfecció i amb veritat; i llenceu els déus,
als quals servien els vostres pares a l'altra banda del riu i a l'Egipte;
i serviu Jahvè. 15 I si us sembla mal, de servir Jahvè, escolliu avui,
a qui heu de servir, si als déus als quals serviren els vostres pares
quan eren a l'altra banda del riu, o bé als déus de l'amorreu, les ter-
res dels quals habiteu; i jo i la meva casa servirem Jahvè.

16 I respongué el poble i digué: Ens està prohibit de deixar
Jahvè per tal de servir déus estranys, fora de Javhè, Déu nostre. 17 Ell
ens decantà a nosaltres i als nostres pares, d'Egipte, de la casa de
servitud i féu davant nostre aquestes grans meravelles i ens ha guar-

8, Nm. xxi, 24. — 9, Nm. xxii, 5. — 12, Ex. xxxiii, 28; Dt. vii, 20. — 14, 1. Sm. vii, 3; Tob. xlv, 10

7. — *El que vaig fer a l'Egipte.* Gr.: «el que el Senyor ha fet»; el mateix en els versets 10, 11, 12.

11. — *Els caps de Jericó.* Gr.: «els habitants de Jericó». — *Jericó.* Vegi's VI, 1. — *Amorreu.* Vegi's Gn. XV, 16; Dt. I, 44. — *Ferezeu.* Vegi's Ex. XXIII, 23. — *Cananeu.* Vegi's Dt. VII, 1. — *Heteu.* Vegi's Ex. XXIII, 23. — *Gergeseu.* Vegi's Dt. VII, 1. — *Heveu, jebuseu.* Vegi's Ex. XXIII, 23.

12. — *I vaig enviar... la vespa.* Vegi's Ex. XXIII, 28; Dt. VII, 20. — *Els dos reis.* És a dir, Schon i Og.

13. — *I us he donat.* Gr.: «i ens donà».

15. — *Servirem Jahvè.* Gr. afegeix 'car ell és Sant'.

17. — *De la casa de servitud i féu davant nostre aquestes grans meravelles.* Manca en Gr.

dat en tot el nostre pelegrinatge, i enmig de tots els pobles pels quals
hem passat. [18] I Jahvè foragità tots els pobles i l'amorreu, habitant
d'aquesta terra ans que nosaltres; també nosaltres servirem Jahvè,
el qual és el Déu nostre.

[19] I digué Josuè al poble: No podreu servir Jahvè, car Ell és Déu
sant, i Déu gelós; i no us perdonarà els vostres crims i els vostres
pecats. [20] Si deixéssiu Jahvè, i servíssiu déus estranys, us farà mal
i us castigarà després d'haver-vos fet beneficis.

[21] I el poble digué a Josuè: No, sols a Javhè servirem.

[22] I Josuè digué al poble: Testimonis sou vosaltres contra vosaltres; que vosaltres heu escollit Jahvè per tal de servir a Ell.

I respongueren: Testimonis som.

[23] I ara aparteu els déus estranys que hi ha entre vosaltres: i inclineu el vostre cor a Jahvè, el Déu d'Israel.

[24] I el poble digué a Josuè: A Jahvè, el Déu nostre, servirem i a la veu d'Ell obeirem.

[25] I Josuè ratificà en aquest dia el pacte amb el poble, i posà pre-
ceptes i lleis a Siquem. [26] I Josuè escriví aquestes paraules en el
llibre de la Llei de Déu; i agafà una pedra gran i l'alçà sota l'alzina
que hi havia en el santuari de Jahvè.

[27] I digué Josuè a tot el poble: Vet aquí que aquesta pedra serà testimoni contra nosaltres, car ella ha oït totes les paraules que Jahvè ens ha dit, i ella serà testimoni contra vosaltres per tal que no negueu el vostre Déu.

[28] I Josuè envià el poble cadascú a la seva heretat.

19. — *No podreu servir Jahvè.* Amb aquestes paraules Josuè anima el seu poble a servir al Déu vertader i remarca la fidelitat que ha de guardar en aquest servei.

23. — *Aparteu els déus estranys que hi ha entre vosaltres.* Ja en realitat, ja en l'afecte.

26. — *I Josuè escriví aquestes paraules...* O sigui redactà personalment el procés verbal de la renovació del pacte i el posà a continuació de la llei autèntica, o sigui del Dt. XXI, 24, 26. En aquestes paraules, es veu un argument en favor de l'autenticitat d'aquesta part del llibre de Josuè, i potser de tot ell, com ho afirma la tradició.

En el santuari de Jahvè. ¿Es tracta del vertader santuari, traslladat de Silo a Siquem, per a aquesta cerimònia, o bé d'un santuari momentani, o de l'ara alçada per Abraam o per Jacob? El verset no ens diu res en concret.

MORT DE JOSUÈ

(XXIV, 29-33)

[29] I després d'aquestes coses Josuè, fill de Nun, servent de Jahvè,
morí a l'edat de cent deu anys. [30] I l'enterraren en el terme de la
seva heretat a Tamnat-Saré, que és a la muntanya d'Efraïm, al sep-
tentrió de la muntanya de Gaas.
[31] I Israel serví Jahvè tots els dies de Josuè, i tots els dies dels
ancians que visqueren després de Josuè, i que sabien tot allò que
Jahvè féu a Israel. [32] I els fills d'Israel portaren d'Egipte els ossos
de Josep i els enterraren a Siquem a la part del camp que comprà

32, Gn. L, 24; Ex. XIII, 19; Gn. XXXIII, 19

29. — Del context dels versets 29-33 es dedueix clarament que Josuè no és ni pot ésser l'autor d'aquesta part del llibre.

Segons Hummelauer, Josuè morí a l'edat de 120 anys, i segons Lenormant, a la segona meitat del segle XIV a. de J. C.

30. — *I l'enterraren...* A Tamnat-Hares (vegi's XIX, 50), o sigui l'actual Kirbet Tibnè; d'altres la identifiquen amb el-Fakakir.

Gr. afegeix a aqueix verset les paraules següents: 'i posaren amb ell en el monument en el qual l'enterraren, els ganivets de pedra amb els quals havia circumcidat els fills d'Israel a Gàlgala, després de llur sortida d'Egipte, com el Senyor els havia manat, i allí resten fins avui'. En aquestes paraules es basa Mr. Guerin per afirmar que la tomba per ell descoberta és la de Josuè.

Muntanya de Gaas. L'actual Deir de Dam, en la cadena que va del sud de Tibnè a Abud; vers el nord d'aquest coll es troben moltes tombes.

32. — *I els ossos de Josep... enterraren a Siquem.* Vegi's Gn. LXXIV; Ex. XIII, 18; Jos. XX. 7.

A la part del camp que comprà Jacob. Vegi's Gn. XXIII, 19. Prop de Naplusa, l'antiga Siquem, i vora els pous de Jacob, hi ha un monument que els alarbs anomenen «sepulcre de Josep» i també capella mortuòria del profeta Josep: la sola vista del dit sepulcre acusa no ésser l'autèntic, encara que probablement s'alça en el mateix lloc del primitiu.

Jacob als fills d'Hemor, pare de Siquem, per cent monedes, i foren
propietat dels fills de Josep. [33] I Eleazar, fill d'Aaró, morí, i el se-
pultaren a Gabaat de Finees, fill seu, a qui fou donada en possessió
a la muntanya d'Efraïm.

Per cent monedes. Vg.: «per cent ovelles joves»; l'hebreu porta el mot *quesitah* amb què es designa una moneda, la forma i el valor de la qual ens són desconegudes.

33. — *I Eleazar... morí.* S'ignora si fou poc o molt després de Josuè.

Gabaat de Finees. Probablement l'actual Kirbet-Djibia, en un coll d'enfront de Deir ed-Dham.

Gr. acaba el llibre amb les paraules següents: 'En aquell temps els fills d'Israel prenent l'Arca de Déu, la portaren enmig d'ells, i Finees feia les funcions de gran sacerdot fins a la seva mort en lloc d'Eleazar, son pare, i ell fou enterrat a la seva ciutat de Gabaat.

Els fills d'Israel se n'anaren cadascun al seu país i a la seva ciutat, i els fills d'Israel adoraren Astarté i Astarot i els déus de les nacions veïnes, i el Senyor els lliurà a mans d'Eglon rei de Moab que els dominà per espai de divuit anys'.

LLIBRE DELS JUTGES

NOTÍCIA PRELIMINAR

1. Nom, contingut i divisió:

Els Jutges (*Xofetim* en hebr.) dels quals aquest llibre relata les proeses, foren uns cabdills guerrers, suscitats per Déu per tal d'alliberar llurs compatricis, adés una, adés diverses tribus, de l'opressió enemiga i per tal de reconduir-los a la pràctica de la vera religió.

La història dels jutges és introduïda per un doble pròleg; el primer (I, 1-II, 5), descriu l'estat polític dels israelites, subsegüent a la mort de Josuè, algunes relacions de tribu a tribu, i llur situació general davant els cananeus.

El segon (II, 6-III 6), contempla l'estat religiós dels Israelites enfront de la idolatria cananea.

El cos del llibre pot dividir-se en set seccions:

1. Judicatura d'Otoniel: III, 7-11.
2. » d'Aod (i Xamgar): III, 12-31.
3. » de Dèbora, Barac: IV-V.
4. » de Gedeó, VI-VIII, 32.
5. Història d'Abimelec i judicatura de Tola i Jaïr: VIII, 33-X, 5.
6. Judicatura de Jeftè, Abesan, Ahialon i Abdon: X, 6-XII.
7. » de Samsó: XIII-XVI.

Segueix un doble apèndix:

1. L'Ídola de Mica i l'emigració dels danites: XVII-XVIII.
2. El levita i la guerra contra la tribu de Benjamí: XIX-XXI.

2. Autor i data de la composició:

No es pot identificar amb certesa l'autor d'aquest llibre sagrat. Molts i bons exegetes aporten raons de probabilitat i de congruència a favor de

Samuel. Per manta claricia que ens forneix el mateix llibre sagrat, hom dedueix que fou escrit en els bons temps de la monarquia israelítica, probablement a inicis del regnat de Saül, certament abans dels abusos de la monarquia, com els que veiem, v. gr. en els últims anys del rei Salomó. Vegi's, per exemple, XVII, 6; XVIII, 1, 31; XXI, 24, on l'autor es plany que no hi hagi un rei, i a la manca d'aquest atribueix totes les calamitats nacionals, l'opressió, la idolatria dels danites; la qual cosa fa endevinar que, quan l'hagiògraf componia aquest llibre, el poble estava content de la monarquia, tant per la novetat de la institució, com pels bons efectes reals que reportà; però que encara hom no havia vist com el mateix Salomó, amb el seu luxe desenfrenat i amb la seva política centralitzadora i ofensiva dels sentiments tradicionals de cadascuna de les tribus, provocava la divisió del regne, i com el mateix Salomó fomentava la idolatria.

A més, per les indicacions precises dels capítols I, 21 i XIX, 10 — «Jerusalem sota els jebuseus» — hom veu que ens trobem en un temps anterior a l'any setè del regnat de David. Més encara, tenint en compte que els darrers anys de Saül foren molt llastimosos a causa de la seva enderiada persecució contra David i a causa de la seva manca d'obediència i de fe; i que els primers anys del regnat de David foren pertorbats per les intrigues d'Isboset, demostrant així que la monarquia no havia posat fi a tots els mals, sembla molt versemblant de fixar la data de l'aparició del llibre en els primers anys del regnat de Saül.

3. La situació social i religiosa d'Israel al temps dels jutges:

Per tal de comprendre millor aquest aplec d'episodis deslligats que ens ofereix el present llibre, serà útil de donar un esguard sintètic a l'estat social i religiós dels hebreus en temps dels jutges.

Durant aquest període dels jutges, els israelites menaven una vida social ben simple; no tenien cap constitució social ferma i precisa, els únics lligams nacionals eren la religió javística, i llur comú origen genealògic. Aquelles tribus es governaven pel règim patriarcal, si fa no fa, com els beduïns; amb aquest avantatge, però, que posseïen un òptim codi de lleis religioses i civils, llegat preciós de llur gran legislador Moisès.

El poder, regulat per usatges, radicava en el cap de família, que, en morir, el trametia al primogènit.

Damunt d'aquelles tribus autònomes, no es dreçava cap poder central i unificador que s'imposés a totes, sinó que, com diu molt bé l'autor sagrat,

«aleshores no hi havia rei a Israel, cadascú feia el que li talentejava» (XVII, 6).

A cada particular pertanyia de defensar la pròpia vida i la seva propietat. Els litigis suscitats entre uns i altres eren discutits i judicats pels caps de família a les portes de la ciutat. És evident que aquesta manca d'unitat i de lligam polític creava un greu perill a aquell poble adolescent, «que patia una crisi de creixença». Afegeixi's a això la ronseria de moltes tribus a ocupar llur territori, i de vegades l'hostilitat de tribu a tribu; algunes tribus havien conclòs pactes vergonyosos amb llurs enemics, els cananeus; d'altres estaven talment decandides, que, subjugades pels cananeus, els pagaven tribut. Sovintejaven les invasions provinents de les ribes del Mediterrani, i de les tribus nòmades del desert «que pujaven amb llurs tendes, com un exèrcit de llagostes per devastar Israel» (cap. VI, 5). Però en cadascuna d'aquestes situacions crítiques per al poble escollit, la divina Providència suscitava un heroi, un jutge, que alliberava el seu poble del destret en què es trobava. Encara que aquest període (1360-1040?) de la història israelítica fou molt agitada de guerres contra l'estranger, i d'algunes discòrdies internes, tot amb tot, com indica el mateix llibre sagrat, Israel fruí de llarges tongades de pau. Aquell poble començava a esdevenir sedentari i a assaborir aquell ideal de felicitat, concebut en aquests termes: «cadascú vivint sota la seva figuera i sota la seva parra»...

Pertocant al fet religiós, cal dir que aquell poble es refredà una mica en el culte javístic. Diu el llibre sagrat: «Israel serví Déu durant la vida de Josuè i dels ancians». Morts aquests, el poble es lliurà a la idolatria i a les immoralitats consegüents, enamorant-se sobretot del culte de Baal i d'Astarté, que feria més els sentits que el culte de Jahvè. El mitjà ordinari, pel qual s'introduïren els cultes estrangers, era el matrimoni entre israelites i cananeus.

La més gran part del poble es mantenia fidel al culte mosaic. El pecat d'idolatria era parcial; vegi's el fet de la tribu de Dan. La corrupció no devia ésser general quan, v. gr., el crim de Gàbaa excita la indignació i la venjança de totes les tribus contra la nissaga benjamítica: «Mai una semblant cosa no fou feta a Israel»...

Cal tenir en compte que l'autor prova una tesi religiosa amb fets històrics escollits a aquest fi. Per això la història d'aquest període israelític, considerada a la sola llum dels fets ací narrats, podria donar la sensació que Israel era llavors en plena decadència moral i religiosa. És per raó de

la seva finalitat que l'autor només parla de les infidelitats vergonyoses del seu poble; així és que, no tenint una documentació completa, no podem aventurar conclusions generals. El que consta com a cert per als mateixos documents sagrats és que cada vegada que queia aquell poble, o una tribu, o una part de tribu, després s'alçava i es redreçava per una saludable penitència i per un retorn sincer al bon camí.

L'autor sagrat ens presenta totes aquestes escenes calamitoses del seu poble amb un fort realisme; sap desvetllar l'interès en el lector, perquè el nostre hagiògraf coneix l'art de fer-se interessant en la narració. Vegi's, per exemple, amb quina vivesa de detalls són descrites les proeses d'Aod, Gedeó, Samsó... i amb quina intenció tan artificiosa l'autor sap prevenir el lector.

INTRODUCCIÓ

(I, 1-III, 6)

Situació política

(C. I.) [1] Després de la mort de Josuè, consultaren Jahvè els fills d'Israel en aquests termes: ¿Qui per nosaltres pujarà al davant nostre contra els cananeus, per combatre'ls? [2] Digué Jahvè: Judà pujarà; vet aquí que lliuraré el país a les seves mans. [3] I digué Judà a son germà Simeó: Puja amb mi envers la meva partió, i combatrem contra els cananeus, jo vindré també amb tu a la teva partió. I Simeó anà amb ell. [4] Pujà, doncs, Judà, i lliurà Jahvè a llurs mans els cananeus i els ferezeus, i els percudiren a Bezec deu mil homes. [5] I trobaren Adonibezec a Bezec, i batallaren contra ell i percudiren els cananeus i els ferezeus. [6] I Adonibezec fugí, i el perseguiren, l'agafaren i li tallaren els polzes de les mans i dels peus. [7] Llavors Adonibezec digué: Setanta reis, tallats els polzes de les mans i dels peus, recollien les engrunes sota la meva taula; el que jo he fet, Déu m'ho torna. Hom l'emmenà a Jerusalem, i allí morí.

1. — *Consultaren Jahvè.* Les tribus ajuntades a Silo, a l'entorn del Tabernacle, consultaren Jahvè per mitjà d'*Urim* i *Tummim;* vegi's Ex. XXVIII, 30; Num. XXVII, 21.

2. — Els israelites, malgrat les recomanacions de Josuè morent, Jos. XXIII, 2 ss., no foren massa amatents a exterminar els cananeus, els quals restaren en possessió de manta contrada palestinenca.

3-20. — Aquestes expedicions guerreres de Judà portaven la direcció de nord a sud.

7. — *Hom l'emmenà a Jerusalem.* S'entén a la ciutat baixa, car la fortalesa de Sion restà en poder dels jebuseus fins al temps de David. (II Reg. V, 6-9).

8 I els fills de Judà atacaren Jerusalem, i havent-la presa, la percu-
diren al tall de l'espasa, i incendiaren la ciutat. 9 Després davallaren
els fills de Judà per combatre els cananeus que habitaven la munta-
nya, el migjorn, i la plana. 10 Judà marxà contra els cananeus que
habitaven a Hebron, anomenat abans Cariatarbé: i baté Sesai,
Ahiman i Tolmai. 11 D'allí marxà contra els habitants de Dabir,
abans Cariat-Sefer. 12 I digué Caleb: Qui colpirà Cariat-Sefer, i la
prendrà, li donaré per muller la meva filla Axa. 13 I se n'apoderà
Otoniel, fill de Cenez, germà petit de Caleb, i li donà per muller la
seva filla Axa. 14 I quan anà a casa d'Otoniel, ella l'incità a dema-
nar a son pare un camp. Ella davallà de l'ase, i li digué Caleb: ¿Què
tens? 15 Ella respongué: Fes-me una mercè, car tu m'has concedit
una terra àrida; dóna'm corrents d'aigua. I Caleb li donà els cor-
rents superiors i els corrents inferiors.

16 Els fills d'Hobab el Cineus, aliat de Moisès, pujaren de la Ciutat
de les Palmeres amb els fills de Judà al desert de Judà, que és al
migjorn d'Arad. I anaren i habitaren amb el poble. 17 Després
Judà partí amb Simeó, son germà, i percudiren els cananeus que ha-
bitaven a Sefat, i la votaren a l'extermini. I l'anomenaren Horma.
18 I Judà prengué Gaza i els seus confins, Ascalon i els seus confins,
Ecron i els seus confins. 19 I Jahvè fou amb Judà: i ocupà la mun-
tanya; però no pogué bandejar els habitants de la plana, per tal com

10, Ios. xv, 14

9. — *La muntanya, el migjorn, la plana.* Tres indicacions geogràfiques: 1.ª, *les muntanyes,* que s'estenen desde Jerusalem a Hebron; 2.ª, *el migjorn,* que s'estén al sud d'Hebron i de Gaza fins a Cades; 3.ª, *la plana,* que va de les primeres ondulacions dels colls fins a la mar.

11-15. — Aquesta conquesta s'esdevingué al temps de Josuè; vegi's Jos. XV, 13-19.

16. — *Arad.* Actualment Tell Arad, que es troba a uns 30 quilòmetres al sud d'Hebron.

17. — *Sefat.* L'actual Sebaita al sud de Bersabè, en el desert.

Gaza, Ascalon, Ecron, tres capitals de la Pentàpolis filistea.

18. — *Prengué.* Si els israelites s'apoderaren d'aquestes tres ciutats, com afirma el nostre text hebreu actual, fou per un temps, relativament curt, car els filisteus se n'ensenyoriren més tard (XIV, 19; XVI, ss.).

Precisament el fet d'ésser més difícil d'explicar això, que el que es llegeix en Gr. fa suposar que aquest conté aci una correcció; puix Gr. posa: 'i no se n'apoderà pas' encara que el text de Gr. és d'una unanimitat forta, sense contradicció en els manuscrits, sostinguts per les versions Vetus latina, Syro-hexaplar, Etiòpica, Sahídica. I és el mateix que afirma Flavi Josep, fundant-se en l'autoritat de la versió alexandrina.

tenien carros de ferro. [20]Hom donà Hebron a Caleb, segons ho
havia dit Moisès: i en tragué els tres fills d'Enac. [21]Els fills de
Benjamí no expulsaren els jebuseus que habitaven a Jerusalem, ans
habitaren els jebuseus amb els fills de Benjamí fins el dia d'avui.
[22]La casa de Josep pujà també contra Betel, i Jahvè fou amb ells.
[23]La casa de Josep féu fer un reconeixement a Betel, ciutat anome-
nada en altre temps Luza. [24]I els sentinelles veieren un home que
eixia de la ciutat; i li digueren: Mostra'ns per on es pot entrar a la
ciutat, i serem benignes envers tu. [25]I els mostrà per on podien
entrar a la ciutat, i percudiren la ciutat al tall de l'espasa, però afran-
quiren aquell home amb tota la seva família. [26]Aquell home se
n'anà al país dels heteus; i bastí una ciutat i l'anomenà Luza; és el
nom que porta encara.

[27]Manassès no foragità els habitants de Betsan, ni els de les viles
veïnes, ni els de Tanac, ni els de les viles veïnes, ni els habi-
tants de Dor, ni els de les viles veïnes, ni els habitants de Jeblaam,
ni els de les viles veïnes, ni els habitants de Mageddo, ni els de les
viles veïnes: i els cananeus s'entestaren a restar en aquest país.
[28]Quan Israel esdevingué prou fort, subjectà els cananeus a una ser-
vitud, però no els expulsà. [29]Efraïm tampoc no tragué els cananeus,
que habitaven a Gezer. [30]Zabulon no tragué els habitants de Cetron,
ni els habitants de Naalol, i els cananeus habitaren enmig de Zabulon
i foren sotmesos a una servitud.

[31]Aser no foragità els habitants d'Acco, ni els habitants de Sidon,
ni els d'Ahalab, Acazib, Helba, Afec i Rohob; [32]i els fills d'Aser
habitaren enmig dels cananeus que sojornaven en el país, car no els
en tragueren pas. [33]Neftalí no tragué els habitants de Betsames, ni
els habitants de Betanat, i habità enmig dels cananeus, els quals

20, Nm. xiv, 24; Ios. xv, 14

22. — *La casa de Josep*, ço és, la tribu d'Efraïm i la mitja tribu occidental de Manassès.

Betel. Actualment Beitin.

27. — *Betsan.* Totes aquestes ciutats, excepte Dor, estaven situades en el territori d'Issacar, però foren donades després a Manassès, Jos. XVI, 10.

29. — *Gezer.* Cf. Jos. X, 32.

30. — *Cetron.* Cattat?

Naalol. Cf. Jos. XIX, 15.

31. — *Acco.* St. Joan d'Acre.

Ahalab. El-Gis.

Acazib. Cf. Jos. XIX, 29.

33. — *Betsames, Betanat.* Cf. Jos. XIX, 38.

sojornaven en el país; però els habitants de Betsames i de Betanat foren subjectes a una servitud.

[34] Els amorreus destrenyeren els fills de Dan vers la muntanya, car
no els deixaren baixar a la plana. [35] Els amorreus s'entossudiren a
restar a Har-Heres, a Aialon i a Saalbim; però havent-se afeixugat la
mà de Josep sobre ells, foren subjectes a una servitud. [36] El terri-
tori dels amorreus s'estenia de la muntanya d'Acrabim, de Sela i
més enllà.

Situació religiosa

(C. II.) [1] Llavors pujà l'Àngel de Jahvè de Gàlgala a Boquim, i
digué: Jo us vaig fer pujar de l'Egipte, i us vaig conduir a la terra
que havia promès en jurament als vostres pares, i vaig dir: No des-
faré el meu pacte clos amb vosaltres per sempre. [2] Però, vosaltres,
no cloureu pacte amb els habitants d'aquest territori, ans destruireu
llurs altars; a malgrat d'això, vosaltres no escoltàreu la meva veu:
¿com tinguéreu tanta gosadia? [3] Per això vaig dir: No els expul-
saré a la vostra presència, i seran els vostres adversaris, i llurs déus
us serviran de parany.

[4] I s'esdevingué que, quan hagué parlat l'Àngel de Jahvè aquestes
coses a tots els fills d'Israel, el poble clamà i plorà. [5] D'aquí que
anomenaren aquell indret Boquim. I sacrificaren allí a Jahvè.
[6] Llavors Josuè acomiadà el poble, i els fills d'Israel anaren ca-
dascun a la seva herència, per posseir el país. [7] I el poble serví
Jahvè tot el temps de Josuè i tot el temps dels ancians, que sobre-

6, Ios. XXIV, 28

1-5. — *L'Àngel de Jahvè.* Un àngel que representava Déu, parlava en nom de Déu, apareix en forma sensible als hebreus per reprendre'ls de llur idolatria. No s'explica fàcilment per què aquest àngel ve de Gàlgala; però hom pot donar alguna raó de congruència. Compari's amb Ex. XXXII, 34; Nm. XX, 16. Ací hom parla de l'àngel que introdueix els israelites a la terra dels cananeus, i que els acompanya fins a Gàlgala. Per això és natural, que introduint la qüestió de l'àngel, que ve a reptar els israelites, sigui enviat de Gàlgala, ço és, de l'indret on fou deixat fins a *Boquim* (=el lloc dels que ploren). Aquest Gàlgala fou centre d'operacions militars per a Josuè. Vegi's Jos. IX, 6; X 6, etc.

6-22. — L'objectiu de l'autor d'aquest llibre està admirablement exposat aquí, on dóna un « conspectus » pragmàtic de tot el llibre. Aquest serà l'ordre cíclic dels fets que s'aniran descabde-

visqueren a Josuè i que havien vist totes les grans meravelles que Jahvè havia obrat en favor d'Israel.

[8]I morí Josuè, fill de Nun, servent de Jahvè, a l'edat de cent deu
anys. [9]I el sepultaren en la partió de la seva herència a Timnat-
Heres, a la muntanya d'Efraïm, al nord del mont Gaas. [10]Tota
aquesta generació fou també aplegada a la vora dels seus pa-
res; i sorgí una altra generació darrera d'aquesta, la qual no co-
neixia Jahvè, ni l'obra que havia fet en favor d'Israel. [11]Els fills
d'Israel feren el mal als ulls de Jahvè, i serviren els Baals. [12]I aban-
donaren Jahvè, llur Déu, que els havia trets de la terra d'Egipte,
i anaren al darrera dels déus estrangers, d'entre els déus dels
pobles que els rodejaven, davant els quals es prosternaren i així irri-
taren Jahvè. [13]I abandonaren Jahvè i adoraren Baal i les Astartés.
[14]I s'arborà la ira de Jahvè contra Israel, i els lliurà en mans de de-
vastadors que els espoliaren, i els vengué a les mans de llurs enemics
dels encontorns, i no pogueren resistir davant llurs enemics. [15]Per-
tot on anaven, la mà de Jahvè era contra ells, per a llur malastru-
gança; com els ho havia dit i jurat Jahvè; i foren en gran destret.
[16]Llavors Jahvè suscitava jutges que els alliberaven de la mà dels
qui els devastaven. [17]Ni àdhuc els jutges no escoltaren, car es pros-
tituïen darrera els d'altres déus, i els adoraven. Es decantaren ben tost
de la via per la qual havien caminat llurs pares, obeint els comanda-
ments de Jahvè. Aquests no ho feren així. [18]I quan Jahvè suscitava
jutges, Jahvè era amb el jutge; i els alliberava de les mans de llurs
enemics tot el temps del jutge; perquè Jahvè es compadia de llurs

llant en el present llibre: *a)* Israel prevarica; *b)* la ira de Déu s'arbora; *c)* el càstig consegüent: l'opressió enemiga; *d)* sota la feixugor del jou, Israel es repensa i es penedeix; *e)* llavors Déu suscita aquests cabdills, pels quals Israel és alliberat.

10. — *Que no coneixia Jahvè.* S'entén per experiència personal; vol dir que no foren testimonis oculars dels grans prodigis operats per Déu; vegi's Ex. i Jos.

11. — *Els fills d'Israel feren el mal als ulls de Jahvè.* O sigui, es lliuraren a la idolatria. Aquesta fórmula reapareixerà sovint en els diversos capítols d'aquesta història, com una mena de tornada.

I serviren els Baals. Ço és, els ídols que els representaven, o millor els diferents aspectes sota els quals hom tributava culte a Baal. Aquesta era una divinitat solar dels cananeus, fenicis, siriencs, etc.

Obscenitats de tota mena acompanyaven aquest culte.

gemecs davant d'aquells qui els afligien i els oprimien. [19] I a la mort
del jutge, es corrompien de nou més que llurs pares, anant darrera
dels déus estrangers per adorar-los i per prosternar-se davant d'ells; no
deixaven pas llurs esgarriaments i llur obstinació en el mal. [20] I s'ar-
borà la ira de Jahvè contra Israel i digué: Puix que aquesta gent
violà el meu pacte, que jo vaig cloure amb llurs pares, i no escolta-
ren la meva paraula, [21] jo no trauré pas de davant d'ells aquelles na-
cions que deixà Josuè quan morí, a fi de provar per elles Israel, per
veure si seguirien el camí de Jahvè, com el seguiren llurs pares, o no.
[22] I Jahvè deixà en repòs, sense cuitar a treure-les, aquelles na-
cions, que no havia lliurat a les mans de Josuè.
(C. III.) [1] Vet aquí les nacions que deixà Jahvè, per tal de provar
amb elles Israel, (ço és, tots aquells que no havien conegut totes les
guerres de Canaan: [2] i això perquè les generacions dels fills d'Israel
fossin instruïdes en la guerra, aquells almenys que no l'havien cone-
guda): [3] els cinc principats dels filisteus, i tots els cananeus i els
sidonis i tots els heveus que habitaven la muntanya del Líban, del
mont Baal-Hermon fins a l'entrada d'Emat. [4] Aquests pobles ser-
viren per a provar Israel, per a saber si obeirien els comandaments
de Jahvè, que foren donats a llurs pares per Moisès. [5] Així els fills
d'Israel habitaren enmig del cananeu, de l'heteu, de l'amorreu, del
ferezeu, de l'heveu, i del jebuseu. [6] I prengueren llurs filles per
mullers, i donaren llurs filles als fills d'aquells, i serviren llurs déus.

JUDICATURA D'OTONIEL

(III, 7-11)

[7] I els fills d'Israel feren el mal als ulls de Jahvè, i oblidaren Jahvè
llur Déu, i serviren els Baals i les Astartés. [8] I s'arborà la ira de
Jahvè contra Israel, i els vengué a les mans de Cusan Rasataim, rei de
Mesopotàmia, i serviren els fills d'Israel Cusan Rasataim vuit anys.
[9] Els fills d'Israel clamaren envers Jahvè, i suscità Jahvè als fills
d'Israel un llibertador que els salvà, ço és: Otoniel, fill de Cenez,
germà petit de Caleb. [10] L'esperit de Jahvè fou sobre ell, i judicà
Israel, i eixí a la guerra; i Jahvè li lliurà a les mans Cusan Rasa-
taim, rei de la Mesopotàmia; i la seva mà s'afeixugà contra Cusan
Rasataim. [11] I el país restà en pau durant quaranta anys, i morí
Otoniel, fill de Cenez.

AOD

(12-20)

[12] I els fills d'Israel tornaren a fer el mal als ulls de Jahvè, i Jahvè
fortificà Eglon, rei de Moab, contra Israel, perquè feien el mal als
ulls de Jahvè. [13] I s'alià amb els ammonites i amalecites, i partí per
percudir Israel, i ocuparen la Ciutat de les Palmes. [14] I els fills d'Is-
rael serviren Eglon, rei de Moab, divuit anys.
[15] Els fills d'Israel clamaren envers Jahvè i Jahvè els suscità un lli-

bertador, Aod, fill de Gera, benjaminita, esquerrà. I els fills d'Israel
enviaren per mitjà d'ell un present a Eglon, rei de Moab. [16] I Aod,
es féu un glavi de doble tall, llarg d'una colzada; i se'l cenyí sota
els vestits, a la cuixa dreta. [17] I oferí el present a Eglon, rei de
Moab; aquest era un home molt gras. [18] I quan acabà d'oferir el
present, acomiadà la gent que havia portat el present. [19] I ell tornà
dels ídols, que són a Gàlgala, i digué: Oh rei, jo tinc un secret a
dir-te. El rei féu: Silenci! I tots els qui eren prop d'ell sortiren.
[20] I Aod se li atansà; (ara ell era sol, assegut en la seva cambra
d'estiu) i digué: Paraula de Déu et porto. I ell s'alçà del seu setial.
[21] Aod allargant la mà esquerra, prengué el glavi de damunt la cuixa
dreta, i l'hi enfonsà al ventre. [22] De tal faisó, que el mànec penetrà
darrera la fulla, i la greixor clogué el mànec i tot, talment que no
tragué el glavi del ventre; i sortí la femta. [23] I Aod eixí vers la
porta de la cambra alta, i la tancà amb forrellat. [24] I, havent ell
eixit, els servents d'Eglon vingueren, i veieren que les portes de la
sala eren tancades amb forrellat; i digueren: Ben segur s'està a
cobrir els seus peus en la seva cambra d'estiu. [25] I tant esperaven,
que en foren avergonyits, i vet aqui que ell no obria les portes de
la cambra; per això prengueren la clau i obriren; i vet aquí, llur
senyor jeia mort a terra. [26] I Aod eixí mentre ells s'entretenien, i
passant més enllà de les Estàtues, se salvà a Seira. [27] Tot just arri-
bat, sonà la trompeta en la muntanya d'Efraïm, i els fills d'Israel
davallaren amb ell de la muntanya, i ell els precedia. [28] I els digué:
Seguiu-me; perquè Jahvè ens ha lliurat a les mans els vostres ene-
mics, els moabites. Així davallaren rera d'ell i prengueren els guals
del Jordà als moabites, i no en deixaren passar ni un. [29] I en aquell
temps percudiren dels moabites a l'entorn de deu mil homes, tots

16. — *En la cuixa dreta.* Evidentment, el lloc natural de portar el glavi és l'esquerra, però Aod el col·locà intencionadament en el seu flanc dret per evitar sospites i per maniobrar més ràpidament, donat que era esquerrà — «home lligat quant a la mà dreta», trad. lit. del text masorètic.

20. — *Cambra d'estiu.* Una habitació, construïda damunt el terrat de les cases, ben ventilada per a respirar-hi els ventíjols estiuencs.

24. — *Cobrir els seus peus.* És un eufemisme que vol dir: satisfer una humil necessitat.

robustos i valents; i no n'escapà ni un. 30 Així fou abatut Moab
aquell dia sota la mà d'Israel, i el país tingué pau per vuitanta anys.
31 I després d'Aod, fou Samgar, fill d'Anat, el qual percudí els
filisteus en nombre de sis-cents, amb l'agullada dels bous. Ell fou
també un llibertador d'Israel.

DÈBORA I BARAC

(IV, 1-V, 32)

(C. IV.) 1 Mort Aod, els fills d'Israel tornaren a fer el mal als
ulls de Jahvè. 2 Per això Jahvè els vengué a les mans de Jabin,
rei de Canaan, que regnava a Asor; el cap del seu exèrcit era Sí-
sara, i habitava a Haroset-Goïm. 3 Els fills d'Israel clamaren en-
vers Jahvè; car Jabin tenia nou-cents carros de ferro, i havia oprimit
violentament els fills d'Israel durant vint anys. 4 En aquell temps
Dèbora, profetessa, muller de Lapidot, judicava Israel. 5 Residia

2, I Sm. XII, 9

30.—Pel que atany a l'aspecte apologètic d'aquesta insigne gesta, realitzada pel coratjós Aod, bo serà de remarcar: 1.r que l'autor sagrat *no lloa ni aprova aquesta acció,* sinó que solament constata el fet. Encara que íntimament se n'alegrés per raons d'amor patri, no es pot concloure res contra la inerrància bíblica (suposant que aquí es volgués considerar aquesta acció com un crim) puix que ell *de cap manera no expressa* aquesta seva complaença i consentiment. 2.n Aod, en executar aquest tiranicidi, obrà segons els principis obscurs de dret internacional del seu temps; res d'estrany, per altra banda, quan famosos juristes del segle XVI encara movien dubtes sobre aquesta qüestió del tiranicidi. Molts SS. PP. (cf. A. Hummelauer en el seu Com. al Llibre dels Jutges), justificaren aquest acte d'Aod posant-lo en la mateixa línia que els següents de la seva judicatura, dient simplement, que en aquella ocasió, Aod obrava mogut per l'Esperit Sant.

2. —*Jabin, rei de Canaan,* o sigui, a Canaan. Aquest rei era un successor, encara que no immediat, d'aquell altre, que ja Josué (XI, 1-14) havia desbaratat. També tenia la seva sèu a *Asor* al NE. del llac de Merom. Josuè havia lliurat aquesta ciutat a les flames, però fou reedificada i conferida a la tribu de Neftalí (Jos. XIX, 36), malgrat que restés llargament en mans dels cananeus.

Pel que es veu els israelites amb llur peresa deixaren fer als cananeus, els quals ben aviat es refeien i organitzaven.

Haroset-Goïm, o sigui de la Galilea dels Gentils, problablement Haritiye, entre Caifa i Nazaret.

sota la palmera de Dèbora, entre Rama i Betel, a la muntanya
d'Efraïm, i pujaven vers ella els fills d'Israel a judici.
6 Ella envià
a cridar Barac, fill d'Abinoham de Cades de Neftalí, i li digué:

Jahvè, Déu d'Israel, ha donat aquesta ordre: Vés, i adreça't envers la muntanya del Tabor, i pren-te deu mil homes d'entre els fills
de Neftalí, i d'entre els fills de Zabulon.
7 Jo adreçaré al torrent de
Cisson, Sísara, cap de l'exèrcit de Jabin, amb els seus carros, i la
seva host, i jo el lliuraré a les teves mans.

8 I li digué Barac: Si tu véns amb mi, hi aniré; si no véns amb
mi, no hi aniré.

9 Ella respongué: Certament, vindré amb tu; sinó que, tu no tindràs pas l'honor en l'expedició que vas a emprendre, quan Jahvè
haurà lliurat Sísara a les mans d'una dona. I Dèbora s'alçà i anà
amb Barac a Cades.
10 I Barac convocà a Cades Zabulon i Neftalí; i
eixí amb deu mil homes. Dèbora també pujà amb ell.
11 Heber, el
Cineu, havent-se departit de la tribu dels Cineus, descendents d'Hobab, aliat de Moisès, estengué la seva tenda fins a l'alzinar de Besanannim, vora Cades.

12 Hom innovà a Sísara que, Barac, fill d'Abinoham, havia pujat a
la muntanya del Tabor,
13 i Sísara reuní tots els seus carros, noucents carros de ferro, i tota la seva gent, des d'Haroset-Goïm fins al
torrent de Cison.
14 I Dèbora digué a Barac: Vés, car avui és el dia
en què Jahvè lliura Sísara a les teves mans; ¿per ventura Jahvè no
surt al teu davant? Llavors Barac davallà del mont Tabor, tenint al
seu seguici deu mil homes.
15 I Jahvè desbaratà Sísara, i tots els
seus carros, i tot el campament, al tall de l'espasa, davant de Barac.

15, Ps. LXXXII, 10

6. — *Cades.* Avui dia Ain Quedeis, situat a uns 8 quil. al NO. del llac El-Hule. Moltes viles portaven aquest nom, que significa «Santa». Encara avui dia els àrabs anomenen Jerusalem, El Quds. És la mateixa etimologia i significació.

12. — *Tabor.* Gebel et-Tor, a l'angle NE. de la plana d'Esdrelon, emergeix, aïllat en la plana, com un grandiós casc a 560 m. d'altura; la seva plataforma és de 800 m. de longitud per 400 d'amplària.

13. — *Cison.* L'històric riu Uuadi-el-Mucatta, anomenat així pels àrabs, i amb raó, car a més d'aquesta matança, foren les aigües d'aquest mateix riu les que s'emportaren els cadàvers dels falsos profetes, occits per Elias en la muntanya del Carmel.

Sísara davallà del carro i se'n fugí a peu. [16] Barac perseguí els carros
i l'exèrcit fins a Haroset-Goïm; i caigué tot l'exèrcit de Sísara al
tall de l'espasa; no n'escapà ni un.

[17] Sísara fugí a peu, vers la tenda de Jahel, muller d'Haber, el Ci-
neu; per tal com hi havia pau entre Jabin, rei d'Asor i la casa
d'Haber, el Cineu. [18] Eixí Jahel a l'encontre de Sísara, i li digué:
Entra, missenyor, entra a casa meva, no temis pas.

Entrà, doncs, a la tenda d'ella; i l'embolcallà amb un cobertor.

[19] I ell li digué: Dóna'm, si et plau, una mica d'aigua, perquè
sedejo.

Ella, obrint un odre de llet, li donà a beure, i el cobrí novament.

[20] I ell li digué: Estigues-te a l'entrada de la tenda, si algú ve i et
demana: ¿Hi ha ningú? Respondràs: Ningú. [21] Però, Jahel, mu-
ller d'Haber, prengué un aspre de la tenda, i proveïda la mà d'un
martell, vingué calladament a Sísara, i li enfonsà en els polsos
l'aspre, que davallà fins a terra, car ell era adormit profundament
de tan fatigat; i així morí. [22] I vet aquí, Barac, que perseguia Sísara;
Jahel eixí al seu encontre i li digué: Vina, i jo et mostraré l'home
que tu cerques.

I vingué a ella; i vet aquí que Sísara jeia mort, l'aspre en els
polsos. [23] Així, aquell dia, Déu abaté Jabin, rei de Canaan, davant
dels fills d'Israel. [24] I la mà dels fills d'Israel s'anà afeixugant sobre
Jabin, rei de Canaan, fins que el destruïren.

17-23. — Pertocant a l'acció de Jahel es podrien fer les mateixes consideracions que respecte d'Aod.

Sigui com sigui, estant ella de bona fe, cregué realitzar una bona obra, matant Sísara, o bé, que fos moguda d'inspiració divina, o bé que no es tingués obligada a mantenir una aliança forçada i volgués aprofitar l'ocasió per descartar l'enemic del seu poble.

El text sagrat no declara pecaminosa o no l'acció més que viril d'aquesta dona, de totes maneres celebra el feliç reïximent reportat en favor dels hebreus, que, d'aquella ocasió ençà, pogueren redreçar-se novament.

19. — *Un odre de llet.* Els beduïns conserven el *làban*, llet agre, dintre odres. Beguda refrescant que ofereixen a qualsevol hoste o vianant.

CÀNTIC DE DÈBORA

(C. V.) [1] Aquell dia cantà Dèbora i Barac, fill d'Abinoham, dient:

[2] Per tal com els prínceps han fet les venjances a Israel,
per tal com el poble s'oferí volenterosament al combat,
beneïu Jahvè! [3] Escolteu, oh reis; prínceps, pareu esment.
Jo, a Jahvè cantaré, jo entonaré un himne a Jahvè, Déu [d'Israel.
[4] Jahvè, quan eixires de Seïr,
quan avançares per les contrades d'Edom,
la terra s'estremí, els cels mateixos regalaren
i els núvols es fongueren en aigua.
[5] A la faç de Jahvè es fongueren les muntanyes,
el mateix Sinaí, a la faç de Jahvè, el Déu d'Israel.
[6] En els dies de Samgar, fill d'Anat,
en els dies de Jahel, cessaren les caravanes,
els vianants caminaven per viaranys tortuosos.
[7] Minvaren les ciutats a Israel,
minvaren fins que sorgí jo, Dèbora, que sorgí mare a Israel.
[8] Hom escollia déus nous; llavors la guerra era a les portes,
i hom no veia ni escut ni llança, entre quaranta mil, a Israel!
[9] El meu cor s'adreça als guies d'Israel,
als qui s'han ofert d'enmig del poble: Beneïu Jahvè!

1.— Notem que la versió d'alguns versets és dubtosa. En molts indrets, el text és corromput, i difícil de restituir, malgrat la riquesa de variants del TM. i la diversitat de versions antigues. Ens acontentem amb el text més probable i amb el sentit més satisfactori dintre la gran multiplicitat. En aquest poema, la magnànima patriota, Dèbora, espectadora de la victòria (qui sap si des de dalt el mateix Tabor), celebra en vers les mateixes gestes que l'autor sagrat ens conta en el capítol antecedent. Les claricies, però, que l'un afegeix a l'altre, contribueixen a completar el quadre històric.

Aquest càntic pot dividir-se en tres parts: 2-12; 13-22; 23-31. La primera part és una invitació a Israel vencedor a beneir Jahvè. En la segona són enaltides les tribus, que concorregueren al combat, mentre que són blasmades aquelles que no prestaren llur concurs a la causa comuna. Segueix una descripció superba de les principals fases del combat. En la tercera, Meroz s'emporta una maledicció i Jahel una benedicció. Amb aquesta valenta dona contrasta la mare de Sísara.

10 Vosaltres que cavalqueu damunt someres blanques,
que seieu en els setials del Judici,
i vosaltres que feu camí, canteu!
11 Que amb llur veu els arquers prop dels abeuradors,
celebrin les justícies de Jahvè,
les justícies envers les ciutats d'Israel!
Aquesta hora, el poble de Jahvè ha davallat a ses portes.
12 Coratge, coratge, Dèbora!
Coratge, coratge, digues un càntic!
Dempeus, oh Barac, i enduu-te'n captius els que t'esclavit-
[zaven, fill d'Abinoham!
13 Llavors els pobres, que restaven, senyorejaren sobre els nobles;
el poble de Jahvè senyorejà a guisa dels herois.
14 D'Efraïm han vingut aquells que tenen llur rel a Amalec;
rera teu, Benjamí, s'ha unit al teu exèrcit;
de Maquir han davallat capitans,
de Zabulon, capitans, amb el ceptre del govern.
15 Els prínceps d'Issacar eren amb Dèbora,
Issacar era al costat de Barac; en la plana anava al seu seguici.
Vora les torrenteres de Rubèn,
grans eren les angúnies d'esperit!
16 ¿Per què romangueres entre els teus pasturatges,
per escoltar el so de la flauta enmig dels ramats?
17 Galaad s'ensopí dallà del Jordà;
i Dan s'aferrà a les naus.
Aser no es mogué de vora la riba de les aigües
sojornà beatament a les vores de la mar.
18 Zabulon, per contra, és un poble que es llança al perill,
així com Neftalí, damunt els puigs que dominen la plana.
19 Els reis vingueren, acamparen,
lliuraren batalla, els reis de Canaan,

15-17. — *Rubèn, Galaad, Dan, Aser.* Aquestes són increpades amb una ironia picant perquè no acudiren a ajudar les tribus germanes: « Aquella gent no feren res més que bons propòsits, però no es mogueren »...

a Tanac vora les aigües de Magueddo:
no s'endugueren pas un sol llengot d'argent.
20 Del cel hom ha combatut per nosaltres,
des de llurs cercles els estels han combatut contra Sísara.
21 El torrent de Cison arrossegà llurs cadàvers;
el torrent dels antics, el torrent de Cison;
Oh ànima meva, avança ardidament!
22 Llavors retrunyiren les peülles dels cavalls,
en la carrera, en la ràpida carrera de llurs guerrers.
23 Maleïu Meroz, diu l'Àngel de Jahvè,
maleïu, maleïu els seus habitants,
perquè no vingueren a socórrer la causa de Jahvè,
al socors de Jahvè, amb els herois.
24 Beneïda sigui entre les dones, Jahel,
muller d'Hàber, el Cineu;
beneïda sigui entre totes les dones, que sojornen sota les [tendes.
25 Aquell demanà aigua, aquesta oferí llet,
en la copa d'honor oferí la llet més pura.
26 En una mà prengué l'aspre, i en sa dreta, el martell de l'obrer.
27 Ell rodolà als seus peus, caigué, fou estenellat,
als seus peus rodolà, caigué en terra,
on caigué, allà restà mort.
28 Per la finestra, a través de l'enreixat,
esguardava la mare de Sísara i llançava udols:
¿Per què el seu carro triga tant a venir?
¿per què marxen tan lentament els seus carros?
29 Les més sàvies de les seves dames li respongueren:
i ella es repetí a si mateixa llurs paraules:
30 ¿Per ventura no han trobat, no es parteixen ja el botí?
Una donzella, dues donzelles per a cada guerrer;
vestits virolats a Sísara per botí,
vestits virolats, brodats;
un vestit de color, dos vestits de color variada, per a les es- [patlles de l'esposa!...

[31] Així morin tots els teus enemics, oh Jahvè!
i els qui t'estimen siguin com el sol,
quan apunta amb gran esplendor!

[32] El país reposà durant quaranta anys.

GEDEÓ I ABIMELEC

(VI-IX; 57)

(C. VI.) [1] Els fills d'Israel feren el mal als ulls de Jahvè; i
Jahvè els lliurà a les mans dels madianites durant set anys. [2] La
mà dels madianites es reforçà contra Israel. Per por dels madia-
nites, els fills d'Israel es feren aquelles grutes que són en les mun-
tanyes, les esplugues i els castells. [3] I quan Israel havia sembrat,
els madianites i els amalecites, i els orientals pujaven contra ell;
[4] acampats en faç d'Israel, devastaven els productes de la terra fins
a Gaza; i no deixaven vianda a Israel, ni ovella, ni bou, ni ase.
[5] Puix que pujaven amb llurs ramats, i amb llurs tendes, i venien
com llagostes en gran munió: i ells i llurs camells no es podien
comptar i venien al país per devastar-lo. [6] Per això Israel s'empobrí
fora mida a causa dels madianites; llavors els fills d'Israel clamaren
a Jahvè. [7] I s'esdevingué que quan els fills d'Israel clamaren a
Jahvè per raó dels madianites, [8] Jahvè els envià un profeta, el qual
digué: Així ha dit Jahvè, Déu d'Isarel: Jo us he fet eixir fora
d'Egipte, i us he portat fora de la casa d'esclavatge; [9] i us he alli-
berat de la mà dels egipcis, i de la mà de tots els qui us oprimien;
i els he expulsats a la vostra faç, i us he dat llur país, [10] i us he
dit: Jo sóc Jahvè, el vostre Déu, no temeu els déus dels amor-
reus, en el país dels quals habiteu; però vosaltres no heu obeït la
meva veu.

Vocació de Gedeó

[11] I vingué l'Àngel de Jahvè, i s'assegué sota l'alzina que és a Efra,
que pertanyia a Joàs, de la família Abiezri. Gedeó, son fill, batia el
forment dintre el trull, per fer-ho d'amagat dels madianites
[12] I se li aparegué l'Àngel de Jahvè, i li digué: Jahvè és amb tu,
baró fortíssim!
[13] I li digué Gedeó: Ah, missenyor, si Jahvè és amb nosaltres,
¿per què ens esdevenen aquestes calamitats? ¿I on són totes aquelles
meravelles que ens contaren els nostres pares dient: Per ventura
no fou Jahvè qui ens dugué fora de l'Egipte? Però ara Jahvè ens ha
negligit, i ens ha lliurat a les mans dels madianites.
[14] I Jahvè l'esguardà i li digué: Vés, amb aquesta força teva, i tu
salvaràs Israel de la mà dels madianites, ¿no sóc jo que t'envio?
[15] I ell digué: Ah missenyor! ¿com salvaré Israel? Vet aquí que
la meva família és la més mísera de Manassès, i jo sóc el més petit
en la casa del meu pare.
[16] I li digué Jahvè: És que jo sóc amb tu, i percudiràs els ma-
dianites, com si fossin un sol home.
[17] I li digué: Si he trobat gràcia davant teu, dóna'm un senyal,
com ets tu que parles amb mi. [18] Et prego que no te'n vagis d'aquest
lloc fins que tornaré envers tu i t'oferiré el meu present, i te'l posaré
davant.

I digué: Restaré fins al teu retorn.

[19] Gedeó, doncs, entrà a la seva casa, i aparellà un cabrit, i amb
una efa de farina, féu pans sense llevat; després, posant la carn en
una canastra, i el brou dins una olla, ho portà sota l'alzina i li ho
oferí.
[20] I l'Àngel de Jahvè li digué: Pren aquesta carn i els pans

14, 1 Sm. xii, 11

11. — *Efra*. Tell el-Fara'ah?
Dintre el trull. Gedeó per mor de no ésser vist dels madianites, que tal volta sotjaven a l'entorn, per comptes de servir-se de l'era i dels bous, batia les espigues en la cavitat del trull.

sense llevat i posa'ls sobre aquella pedra, i escampa el brou da-
munt.
I així ho féu. [21]Llavors l'Àngel de Jahvè alçà la punta del
bastó que tenia a la mà, i tocà la carn i els pans sense llevat. I tot
seguit pujà foc de la pedra, i consumí la carn i els pans sense llevat.
I l'Àngel de Jahvè desaparegué de la seva presència. [22]En veure
Gedeó que aquell era l'Àngel de Jahvè, digué: Ai de mi! Senyor,
mon Déu, que avui he vist l'Àngel de Jahvè cara a cara.
[23]Però, li digué Jahvè: Estigues en pau, no tinguis por, no mo-
riràs.
[24]I allí mateix bastí Gedeó un altar a Jahvè, i l'anomenà: Jahvè-
xalom, el qual existeix fins avui dia a Efra dels Abiezrites.
[25]I aquella mateixa nit li digué Jahvè: Pren el vedell que és en
poder del teu pare, i el bou segon de set anys, i desfés l'altar de
Baal, que és del teu pare, i talla l'àssera que hi ha a l'entorn.
[26]I edifica un altar a Jahvè, ton Déu, al cim d'aquesta roca, i arran-
ja'l; pren el bou segon i ofereix-lo en holocaust amb la llenya de
l'àssera que tu hauràs tallat.
[27]I prengué Gedeó deu homes d'entre els seus servents, i féu com
li havia comandat Jahvè; tement, però, de fer-ho de dia, per raó de
la família del seu pare, i dels homes de la ciutat, ho féu de nit. [28]I
alçats al matí els homes de la ciutat, veieren l'altar de Baal destruït,
l'àssera que era a l'entorn, tallada, i el bou segon ofert damunt
l'altar edificat. [29] I es digueren els uns als altres: ¿Qui ha fet això?
I havent preguntat i recercat, hom digué: Gedeó, fill de Joàs, ha fet
això.
[30]I els homes de la ciutat digueren a Joàs: Treu fora el teu fill a
fi que sigui occit, perquè ha destruït l'altar de Baal, i ha tallat l'àsse-
ra que era a la vora.
[31]I Joàs digué als circumstants: ¿Per ventura voleu defensar la
causa de Baal? ¿O bé toca a vosaltres de salvar-lo? Qui defensarà

25.—*Àssera.* Un accessori del culte dels cananeus, que consistia en una mena de tronc sagrat, plantat vora l'altar. Representava, com volen alguns, la deessa Astarté.

la seva causa serà occit abans de demà al matí. Si ell és déu, que
es defensi, puix que hom ha destruït el seu altar.
[32] Aquell dia, hom l'anomenà Jerobaal dient: Que Baal es defensi
contra ell, puix que ha destruït el seu altar.

Victòria en la Cisjordània

[33] Tots els madianites, els amalecites, i els orientals, reunits en-
sems, passaren el Jordà, i acamparen en la vall de Jezrael. [34] I l'es-
perit de Jahvè revestí Gedeó, i ell sonà la trompeta i congregà els
abiezrites al seu seguiment. [35] I envià missatgers per tot Manassès,
que es reuní també per seguir-lo. Envià encara missatgers a Aser, a
Zabulon i a Neftalí, i pujaren a llur encontre.
[36] Llavors digué a Déu Gedeó: Si tu vols alliberar Israel per la
meva mà, com tu has dit, [37] vet aquí que jo posaré sobre l'era un
toís de llana; si la rosada és sols damunt el toís, i tota la terra és
eixuta, coneixeré que tu salvaràs Israel per la meva mà, com tu
has dit.
[38] I així fou. S'alçà el matí següent, i esprement el toís, omplí de
rosada una gran copa d'aigua.
[39] Encara digué a Déu Gedeó: No t'aïris contra mi, si provo en-
cara de cercar un altre senyal en el toís: prego que el toís sol sigui
eixut i damunt la terra sigui la rosada.
[40] I així féu Déu aquella nit, i s'esdevingué que sols el toís restà
eixut i damunt tota la terra hi hagué rosada.

32. —*Jerobaal.* Ço és, que Baal es defensi.

36. — En aquest doble miracle, que la benignitat de Déu concedí a Gedeó i al seu poble, molts SS. PP. (cf. Hummelauer, *in Jud.* p. 156), han descobert una significació típica, que cal remarcar. Aquestes paraules indiquen que els israelites en altres temps foren dotats de la gràcia, com el toís de rosada; però més tard, a tot el llinatge humà Déu atorgà els dons espirituals, dels quals Israel fou privat, com el toís de la rosada. Ara, com la gràcia de Déu depèn de l'encarnació del Verb, bellament St. Ambròs afirma «que aquella pluja era la rosada del Verb Diví». Ara bé, com que aquesta rosada fou abundantment rebuda primerament en el si de la Verge Santíssima, per això el toís és imatge de la B. V. Maria.

(C. VII.) [1] S'alçà, doncs, al matí Jerobaal, que és Gedeó, i tot el poble amb ell, i acampà prop de la fontana d'Harad, i el campament dels madianites era al nord del de Gedeó, vers la collada de Moré, a la vall.

[2] I Jahvè digué a Gedeó: La gent que és amb tu és massa nombrosa, perquè lliuri a llur mà els madianites; que tal volta Israel no
es vani dient: La meva mà m'ha salvat. [3] Ara, doncs, crida a les
orelles del poble, dient: Qui sigui temorec i covard que se'n torni enrera de la muntanya de Galaad.

I se'n tornaren enrera vint-i-dos mil homes del poble, i en romangueren deu mil.

[4] I Jahvè digué a Gedeó: Encara hi ha massa gent; fes-los davallar vora l'aigua, i allí jo te'ls triaré, i aquell qui jo diré que vingui amb tu, vingui amb tu, i aquell qui jo diré que no vingui amb tu, que no vingui.

[5] Féu davallar, doncs, el poble vora l'aigua, i digué Jahvè a Gedeó: Posa de part el qui llepi l'aigua amb la llengua, com llepa el ca; i igualment el qui s'agenollarà sobre el seu genoll per beure.

[6] I el nombre d'aquells qui lleparen l'aigua amb llur mà, portant-la a la boca, fou de tres-cents homes; i tot el restant de la gent es flectà de genolls per beure l'aigua.

[7] I Jahvè digué a Gedeó: Per mitjà d'aquests tres-cents homes que han llepat l'aigua, jo us salvaré, i et daré Madian a la teva mà, però tota l'altra gent, que se'n vagi, cadascú a casa seva.

[8] I aquella gent prengué queviures a la mà, i les seves trompetes. Gedeó, doncs, acomiadà tots els altres israelites, i retingué aquells

3, Dt. xx, 8; I Mcc. iii, 56

1. — *Fontana d'Harad*, identificada amb l'actual Ain Djalud, que brolla al peu de la muntanya de Gèlboe.

A la vall, ço és, a la plana d'Esdrelon. *La collada de Morè* seria el petit Hermon, al nord de Gèlboe.

2. — *La gent que és amb tu és massa nombrosa.* I no obstant, Gedeó no tenia més que un exèrcit de trenta-dos mil homes (v. 3) per a oposar a cent trenta-cinc mil madianites (VIII, 10). A fi que la glòria de Déu es faci més palesa, Déu es valdrà de mijans humans inadequats.

3. — *Muntanya de Galaad.* O es tracta d'un error de copista: Gèlboe en lloc de Galaad, o bé d'una sumitat desconeguda del Gèlboe, car Galaad, pròpiament dit, està situat a l'est del Jordà, i Gedeó actualment acampava en la vessant septentrional de Gèlboe.

tres-cents homes. El campament dels madianites era sota, a la vall.
9 I aquella nit, Jahvè li digué: Alça't, davalla al campament; per-
què te'ls he lliurats a la mà. 10 I si tens por de davallar, davalla tu i
Fara, el teu criat, vers el campament; 11 i sentiràs el que diran, i des-
prés les teves mans es fortificaran; i davallaràs al camp.

I davallà ell i Fara, el seu servent, a l'extremitat de l'exèrcit que
era en armes en el campament. 12 Els madianites, els amalecites i
els orientals s'estaven a reposar en la vall, com llagostes en gran
munió, i llurs camells eren sens nombre, com l'arena que és a la
vora de la mar sens nombre.

13 Vingué, doncs, Gedeó, i vet aquí que un contava al seu com-
pany un somni, i li deia: Vet ací que he somniat que un pa de
civada rodava fins al camp del madianites, i que arribava fins a les
tendes, i les percudia talment que queien, i les capgirava, i les tendes
restaven a terra.

14 I respongué son company i digué: Això no és altra cosa que el
glavi de Gedeó, fill de Joàs, home israelita; Déu li ha lliurat Madian
i tot el camp.

15 I quan Gedeó oí la narració del somni i la seva interpretació,
adorà. Després tornà al camp dels israelites, i digué: Alceu-vos,
car Jahvè us ha donat el camp dels madianites a la mà.

16 Després dividí aquells tres-cents homes en tres esquadrons, i
donà a tots trompetes a la mà, i càntirs buits, amb teies enceses dins
els càntirs.

17 I els digué: Esguardeu-me i feu com faci jo. 18 Quan jo arribaré
a l'extremitat del campament, feu com faré jo. 19 I quan jo amb tots
els qui són amb mi, sonaré amb la trompeta, soneu també vosaltres,
a l'entorn de tot el campament, i digueu: Per Jahvè i per Gedeó.

20 Vingué, doncs, Gedeó i cent homes que eren amb ell, a l'ex-
tremitat del campament, al començ de la vetlla de mitja nit, quan
tot just havien renovellat els sentinelles; i tocaren les trompetes i
trencaren els càntirs que eren en llurs mans. 21 Llavors els tres es-
quadrons sonaren les trompetes i trencaren els càntirs i, prenent en
la mà esquerra les teies, i amb la mà dreta les trompetes per sonar,

cridaven: L'espasa per Jahvè i per Gedeó. [22]Cadascun d'aquests
estigué ferm en el seu lloc a l'entorn del campament, i tot el cam-
pament fou desconcertat, i fugiren avalotats. [23]Mentre aquells tres-
cents sonaven les trompetes, adreçà Jahvè el glavi de l'un contra
l'altre, i contra tot el campament, i l'exèrcit fugí fins a Betsetta, vers
Sarera, fins al terme d'Abel-mehula prop de Tabbat. [24]I foren con-
vocats els israelites, de Neftalí, d'Aser i de tot Manassès, i persegui-
ren els madianites.

[25]Llavors Gedeó envià missatgers per tota la muntanya d'Efraïm,
a dir: Davalleu a l'encontre dels madianites i preneu-los els guals
de l'aigua fins a Betbera i el Jordà.

Aplegats els efraïmites ocuparen els guals de les aigües fins a Bet-
bera i el Jordà. [26]I capturaren dos prínceps dels madianites, Oreb
i Zeb, i mataren Oreb, en la pedra d'Oreb; i Zeb el mataren en el
camp de Zeb; i després d'haver perseguit els madianites, portaren
les testes d'Oreb i de Zeb a Gedeó, de l'altra banda del Jordà.

(C. VIII.) [1]I li digueren els efraïmites: ¿Què ens has fet que
no ens cridares quan anares a combatre contra els madianites? I el
reptaren asprament.

[2]I ell digué: ¿Què he fet, ara, semblant a vosaltres? ¿Per ven-
tura no val més l'esgotimar d'Efraïm que la verema d'Abiezri?
[3]Déu us ha donat els caps dels madianites, Oreb i Zeb a les mans,
¿i què hauria pogut fer jo semblant a vosaltres? Llavors s'apai-
vagà llur enuig contra ell, per les paraules que digué.

22, Ps. LXXXII, 1

23. — *Fins a Betsetta, vers Sarera.* Si identifiquem Sarera amb Sartan, sota la plana d'Esdrelon, els madianites haurien fugit tots en direcció sud per poder ben aviat agafar els guals del Jordà.

25. — *Fins a Betbera,* identificada amb Betbara, que en el mapa de Madaba és senyalada a la dreta del Jordà prop de Jericó.

26. — *Oreb,* corb, i *Zeb,* llop. Noms que en el seu significat al·ludeixen tal vegada a una rapacitat i ferocitat característiques d'aquests dos prínceps.

2. — Ço és, «major glòria reportàreu vosaltres, que vinguéreu a la fi del combat, que no jo que el vaig començar». Quin fos l'esgotimar dels efraïmites, és descrit en el v. 3.

Remarqui's la mansuetud d'aquest guerrer, que amb la seva diplomàtica resposta produí un efecte excel·lent en l'ànim dels pretensiosos efraïmites; per aquest i altres llocs de la Sagrada Escriptura, es veu que no excel·lien en la humilitat. Sobre la saviesa de les paraules dolces, vegi's Prov. 15, 1: *Una resposta dolça calma la ira, mentre que una paraula aspra excita el furor.*

Victòria en la Transjordània

[4]I arribà Gedeó al Jordà, i passant ell i els tres-cents homes que
eren amb ell, fatigats, i perseguint els madianites, [5]digueren als de
Socot: Doneu, si us plau, algunes llesques de pa a la gent que és
al meu seguici; per tal com estan fatigats; i persegueixo Zèbee i
Sàlmana, reis de Madian.

[6]I els prínceps de Socot respongueren: ¿Tens ja a la mà els
punys de Zèbee i de Sàlmana, perquè donem pa al teu exèrcit?

[7]I Gedeó respongué: Doncs bé; quan Jahvè haurà lliurat a la
meva mà Zèbee i Sàlmana, esmicolaré les vostres carns amb espines
del desert i amb abriülls.

[8]Pujà d'allà a Fanuel, i els parlà de la mateixa faisó: i la gent de
Fanuel respongué com la gent de Socot. [9]I ell digué a la gent de
Fanuel: Quan tornaré vencedor, arrasaré aquesta terra. [10]Zèbee i
Sàlmana eren a Carcor, amb llurs campaments, vora quinze mil
homes, que eren tots els qui havien romàs del camp dels orientals,
perquè caigueren morts cent vint mil homes, que podien llevar l'es-
pasa. [11]I Gedeó pujà vers el lloc dels qui habitaven les tendes, del
costat oriental de Nobe i de Jogbea; i percudí el campament que
descansava refiat. [12]I Zèbee i Sàlmana fugiren; però ell els encalçà,
i prengué els dos reis de Madian Zèbee i Sàlmana, i desconcertà tot
el campament.

[13]I Gedeó, fill de Joàs, s'entornà del combat, des de la pujada
d'Heres. [14]Prenent un jove de la gent de Socot, l'interrogà, i li es-
criví els caps i els ancians de Socot, setanta-set homes. [15]Vingué

5. — *Socot.* L'actual Tell Ahsas (munt de tendes) prop de Tell-Der-Allà; vora un quilòmetre i mig del riu Yaboc, vers el nord, cf. P. Abel en *Revue Biblique,* 19 (1910) p. 556.

8. — *Fanuel,* on Jacob havia lluitat amb l'àngel i havia vist «la faç de Déu». Gn. XXXII, 24-30. Pot ésser Medvar a l'est de Gerasa.

11. — *Qui habitaven tendes.* Ço és, nòmades.

Nobe. El modern Kerak? ¿O bé el Kanavrat, en la Traconítida, pel camí de Damasc a Bosra?

Jogbea. Ço és, Aixbehat a uns 12 quil. al NO. de Rabbat-Ammon. Dues viles transjordàniques; la primera pertanyia a la mitja tribu de Manassès i l'altra als Gadites.

Gedeó als homes de Socot i digué: Vet aquí Zèbee i Sàlmana, dels
quals em diguéreu, escarnint-me: ¿Tens ja a la mà els punys de
Zèbee i de Sàlmana, perquè nosaltres donem pa a la teva gent
fatigada?
16 I prengué els ancians de la ciutat, i els esmicolà amb espines del
desert i amb abriülls. 17 Desféu també la torre de Fanuel, i occí els
homes de la ciutat.
18 Després digué a Zèbee i Sàlmana: ¿On són aquells homes que
occíreu al Tabor?
I digueren: Eren com tu justament: un semblava en la faç un fill
de rei.
19 I ell els digué: Germans, fills de la meva mare eren ells, com
viu Jahvè. Si vosaltres haguéssiu planyut llur vida, jo no us occiria.
20 Després digué a Jeter, son primogènit: Alça't, occeix-los, però
el noi no tragué el glavi; puix temia, perquè encara era jove.
21 I digueren Zèbee i Sàlmana: Alça't tu mateix, llança't damunt
de nosaltres, perquè tal el baró, tal la força.
I s'alçà Gedeó i occí Zèbee i Sàlmana, i prengué els guarniments
que llurs camells portaven al coll.

Refusa el reialme

22 Llavors els israelites digueren a Gedeó: Regna damunt nos-
tre, tu i el teu fill, i el fill del teu fill; puix que ens has salvat de les
mans dels madianitas.
23 I Gedeó els respongué: No dominaré jo damunt vostre, ni el
meu fill, Jahvè dominarà damunt vostre. 24 Us demanaré un favor:
que cadascun de vosaltres em doni els anells del botí. (Els enemics
portaven anells d'or, car eren ismaelites.)
25 I digueren: Certament te'ls donarem: estengueren un mantell,
i cadascú hi tirà l'anell que havia depredat. 26 El pes dels anells d'or
que Gedeó havia demanat, pujà a mil set-cents sicles d'or; sense els
guarniments i joiells, i vestits de púrpura, que portaven els reis de

25, Ps. lxxxii, 12; Is. x, 26

Madian, i sense comptar els collars que portaven els camells al coll. [27]I Gedeó, d'aquell or en féu un efod, i el posà a la ciutat seva d'Efra, i tot Israel hi fornicà a causa d'això, i això fou un parany a Gedeó i a tota la seva casa. [28]Així Madian fou deprimit davant els fills d'Israel, i no alçà mai més el seu cap, i el país reposà per quaranta anys durant el temps de Gedeó. [29]Jerobaal, fill de Joàs, se n'anà i demorà a casa seva.

[30]Ara bé, Gedeó tingué setanta fills, tots eixits del seus lloms, com sia que tingués moltes mullers. [31]I la seva concubina que era a Siquem també li parí un fill, i li posà de nom Abimelec. [32]I morí Gedeó, fill de Joàs, en bona senectut; i fou sepultat en el sepulcre de Joàs, son pare, a Efra dels Abiezrites. [33]Mort Gedeó, els fills d'Israel fornicaren rera els Baals, i es constituïren Baalberit per llur déu. [34]I no es recordaren els fills d'Israel de Jahvè llur Déu, que els havia alliberats de les mans de tots els enemics de l'entorn. [35]I no usaren de benignitat envers la casa de Jerobaal, ço és, de Gedeó segons tot el bé que ell havia operat envers Israel.

L'atrocitat d'Abimelec

(C. IX.) [1]Abimelec, fill de Jerobaal, anà a Siquem, als germans de la seva mare, i els parlà, així com a tota la família del pare de la seva mare, dient: [2]Parleu, si us plau, a les orelles de tots els prínceps siquemites: ¿Què és millor per a vosaltres, que dominin damunt vostre setanta barons, tots fills de Jerobaal, o que domini un solament? Recordeu-vos, a més, que sóc os vostre i carn vostra.

[3]I repetiren els germans de la seva mare, a oïda de tots els prínceps de Siquem, totes aquelles paraules, i llur cor es decantà per Abimelec, car digueren: Germà nostre és. [4]I li donaren setanta sicles del temple de Baalberit, i llogà amb ells Abimelec un escamot

27. — *En féu un efod.* Era un vestit pontifical. Vegi's Ex. XXVIII, 4, ss. Aquest objecte religiós esdevingué motiu de superstició popular, per això és emprat el mot *fornicar* per tal d'indicar un culte idolàtric.

1. — *Siquem.* Actualment Nablus, entre les muntanyes Garizin i Ebal.

d'homes vagabunds i insolents que el seguiren. [5] I vingué a la casa
del seu pare a Efra, i matà sobre una pedra els setanta germans seus.
Restà, però, Joatam, fill de Jerobaal, el més petit, perquè s'amagà.
[6] Llavors es reuniren tots els prínceps de Siquem i tota la gent de
Mel·lo, i anaren a constituir Abimelec per rei vora l'alzina situada a
Siquem.

La maledicció de Joatam

[7] Quan fou anunciat això a Joatam, vingué i se situà sobre el cim
de la muntanya de Garízim i alçà la veu, i clamà dient: Escolteu-
me, prínceps de Siquem, així us escolti Déu.
[8] Anaren els arbres a ungir-se un rei sobre ells, i digueren a l'oli-
vera: Regna damunt nostre. [9] Però l'olivera digué: ¿Deixaria jo de
produir el meu oli, pel que Déu i homes m'honoren, per tal d'enaltir-
me per damunt dels altres arbres? [10] I digueren els arbres a la figuera:
Vina i regna damunt nostre. [11] I els digué la figuera: ¿Deixaria jo la
meva dolcesa, i el meu fruit saborós, per tal d'enaltir-me per damunt
dels altres arbres? [12] I els arbres digueren al cep: Vina i regna damunt
nostre. [13] I els digué el cep: ¿Deixaria el meu most que alegra Déu
i homes per tal d'enaltir-me per damunt dels altres arbres? [14] Lla-
vors tots els arbres digueren a la romeguera: Vina, i impera damunt
nostre. I els digué la romeguera: [15] Si sincerament voleu ungir-me
per rei damunt vostre, veniu, refugieu-vos sota l'ombra meva, si no,

11, Os, x, 14

8. — Com a apòleg, és el més antic document en el gènere, conservat en la Bíblia.

Ungir-se un rei. Fa referència a l'ús antic de consagrar els reis per mitjà d'una unció.

Els arbres, tanmateix, ja s'han cansat de viure en república i demanen la monarquia. Tots els arbres ací anomenats prosperen abundantment en els encontorns de Siquem.

14. — *La romeguera.* El reialme és ofert a la romeguera. Es tracta d'un arbre (hebreu, *atad*) espinós de cap valor. La romeguera no refusa l'honor ofert; però reconeixent-se mancada de les qualitats necessàries, no acaba de convèncer-se de la sinceritat de l'ofrena i posa condicions.

15. — *Veniu i refugieu-vos sota l'ombra meva.* Sota aquests mots s'amaga una gran ironia. ¿Com pot protegir la romeguera aquells grans arbres sota la seva ombra, que és ben poca, i sota les seves espines que punxen? « Si no voleu la meva protecció i estar-me sotmesos, que s'arbori la meva ira, i que us devori ». Un foc entre aquests arbres pot en poc temps abrusar forestes senceres.

que surti foc de la romeguera, i devori els cedres del Líban. 16 Però,
si amb veritat i sinceritat obràreu, constituint Abimelec per rei; si
obràreu bé envers Jerobaal i envers la seva casa, i si li retribuíreu
segons les seves obres... 17 (com sia que mon pare guerrejà en favor
vostre i exposà la seva vida, i us alliberà de la mà de Madian,
18 vosaltres, però, us alçàreu avui contra la casa del meu pare... i
occíreu els seus fills, setanta barons, damunt d'una mateixa roca i
establíreu per rei Abimelec, fill de la seva serventa, sobre els siquemites, solament perquè és germà vostre). 19 Si és, doncs, que
obràreu amb sinceritat i justícia vers Jerobaal i envers la seva casa en
el dia d'avui, sigui enhorabona Abimelec la vostra joia, i vosaltres
sigueu també la d'ell: 20 si no, surti foc d'Abimelec, i devori els
siquemites, i la gent de Mel·lo; surti igualment foc dels siquemites,
i de la gent de Mel·lo, i devori Abimelec!

21 Tot seguit Joatam fugí, i se n'anà lluny de la presència d'Abimelec, son germà, i s'adreçà a Bera, on restà.

Els siquemites es giren contra Abimelec

22 I Abimelec senyorejà sobre Israel tres anys. 23 I Déu envià un
esperit maligne entre Abimelec i els siquemites, i els siquemites

21, Ps. lxxxii, 12

Els cedres del Líban representen els arbres principals. Jonatàs fa entendre als seus oients que un rei cruel per comptes d'estendre l'ombra benèfica de la seva protecció damunt els seus súbdits, no fa altre que fer-los sofrir despiatadament.

16-20. — Aplicació de la faula. Els arbres que van a la recerca d'un rei representen els hebreus, que frisen per tenir en el seu poble la dignitat reial. L'olivera, la figuera, el cep, figuren Gedeó i els seus fills, i en general, els homes de reconeguda probitat, els quals tots han refusat o refusaren una tal dignitat.

La romeguera representa Abimelec. Aquest devorarà els siquemites i aquests recíprocament a ell.

La construcció d'aquests versets 16-20, sobretot el verset 18, és un xic violenta gramaticalment; però aquí, més que l'ordre gramatical, s'ha d'atendre la psicologia de l'orador; en aquell moment, Jonatàs no devia parlar amb el cor gaire tranquil i serè, sinó més aviat indignat, i potser també esporuguit. En la seva memòria es representava tot allò que havia fet Gedeó pels siquemites, i veia el que els siquemites feien contra la casa del seu pare. ¿On era l'agraïment?

21. — *Fugí*, per por de no ésser occit dels siquemites, *a Bera*, l'actual el-Bireh, a la tribu de Benjamí.

22-29.—Descripció de la revolta dels siquemites, en la qual juguen els mateixos elements, si fa no fa, que en les modernes revolucions socials.

traïren Abimelec, 24 a fi que fos venjat l'assassinat dels setanta fills
de Jerobaal i llur sang caigués damunt Abimelec, llur germà, que
els occí, i damunt els siquemites que l'havien ajudat a occir els seus
germans. 25 Els siquemites, doncs, posaren contra ell, en el cim de
les muntanyes, gent emboscada, que robava pel camí qualsevol que
passés vora d'ells. I això fou innovat a Abimelec.

26 Vingué, però, Gaal, fill d'Obed, els seus germans, i passaren a
Siquem, i inspirà confiança als siquemites. 27 Hom eixí al camp per
veremar les vinyes, i trepitjaren els raïms, i celebraren gran festa.
Després entraren al temple de llur déu, menjaren i begueren, i ma-
leïren Abimelec.

28 I Gaal fill d'Obed, digué: ¿Qui és Abimelec i què són els si-
quemites, perquè nosaltres servim Abimelec? ¿No és ell el fill de
Jerobaal? ¿No és Zebul el seu prefecte? Serviu els descendents
d'Hemor, pare de Siquem. ¿I per què hem de servir un tal? 29 Tant
de bo algú em donés aquesta gent sota la meva mà, a fi de traure
Abimelec.

Després digué a Abimelec: Reforça el teu exèrcit i vina a fora.

30 I Zebul, capità de la ciutat, havent oït les paraules de Gaal, fill
d'Obed, s'abrandà de furor. 31 I cautelosament envià missatgers a
Abimelec, dient: Vet aquí que Gaal, fill d'Obed, i els seus germans
vingueren a Siquem; i vet aquí que revolten la ciutat contra tu.
32 Puja, doncs, de nit amb el poble que és amb tu, i posa sentinelles
en el camp. 33 I al matí, de bona hora, fes una incursió sobre la
ciutat; i vet aquí, ell i la gent que és amb ell, eixirà en contra teu, i
tu li faràs al grat de la teva mà.

34 Abimelec, doncs, s'alçà de nit, amb tota la gent que era amb
ell, i es posaren a l'aguait contra Siquem, en quatre indrets. 35 I
sortí fora Gaal, fill d'Obed, i es posà a l'entrada del portal de la ciu-
tat; i Abimelec s'alçà de l'aguait amb la gent que era amb ell.

36 I Gaal, veient aquella gent, digué a Zebul: Vet aquí la gent que
davalla del cim de la muntanya.

I Zebul li digué: És l'ombra de la muntanya que tu prens per
homes.

[37] Gaal parlà encara i digué: Vet aquí la tropa que davalla del centre del país, i un esquadró que ve de l'alzinar dels endevinadors.

[38] I li digué Zebul: ¿On és la teva llengua amb la qual deies: ¿Qui és Abimelec, perquè el servim? ¿No és per ventura aquest el poble que tu menyspreaves? Surt i combat contra ell.

[39] Llavors Gaal eixí fora davant els siquemites i combaté contra
Abimelec. [40] Però Abimelec el perseguí, i ell fugia i caigueren molts
morts dels del seu partit fins al portal de la ciutat. [41] I Abimelec es
parà a Ruma; mentrestant Zebul expulsà de Siquem Gaal, i els seus
germans, talment que no pogueren estar més a Siquem. [42] I això fou
relatat a Abimelec, el qual prengué el seu exèrcit i el dividí en tres esquadrons, dirigint l'atac en els camps. I veient que sortia la gent
de la ciutat, s'alçà i es llançà damunt d'ells. [43] I Abimelec amb l'es-
quadró, que era amb ell, es llançà en avant i acampà a l'entrada de la porta de la ciutat; els altres dos esquadrons es llançaren contra
tots aquells, que eren en el camp i els bateren. [44] I Abimelec donà
l'assalt a la ciutat tot aquell dia, i se n'apoderà i occí la gent que hi havia; i arrasada la ciutat, hi escampà sal al damunt.

[45] Tots els habitants de la Torre de Siquem, havent oït tot això,
es refugiaren en la fortalesa de llur déu, Berit. [46] Hom anuncià a
Abimelec que tots els habitants de la Torre de Siquem s'havien con-
gregat allí. [47] Per això Abimelec pujà a la muntanya de Selmon, amb tota la gent que era amb ell; i prengué destrals a la mà, i tallà una branca d'arbre, i posant-se-la a l'espatlla, digué a tots els seus
companys: Això que em veieu fer, feu-ho tot seguit. [48] Tot el po-
ble, doncs, tallà branques, cadascun la seva; després, seguint Abimelec, les posaren a l'entorn de la Torre, i hi calaren foc; i tots els habitants moriren, vora un miler, entre homes i dones.

[49] D'allí Abimelec anà a Tebes i l'assetjà i se n'apoderà. [50] I en-
mig de la vila hi havia una torre, en la qual es refugiaren tots,

41.—*Ruma.* El-Arma? A unes dues hores lluny de camí al S. de la ciutat. Els habitants d'aquesta vila haurien fet causa comuna amb els revoltats siquemites.

49. — *Tebes.* L'actual Tubes al NE. de Siquem.

homes i dones, i tots els habitants de la ciutat: i, tancats dintre, pu-
jaren damunt el terrat de la torre. 51 Abimelec, vingut a la torre, la
combaté, i s'atansà fins a la porta de la torre, per incendiar-la.
52 Però una dona llançà daltabaix un tros de roda de molí sobre el
cap d'Abimelec, i li rompé el crani. 53 Per això ell cridà tot seguit
el seu escuder, dient-li: Treu el teu glavi i occeix-me, a fi que no
es digui de mi que una dona l'occí. El seu escuder el traspassà i
morí. 54 Quan veieren els israelites que Abimelec era mort, se
n'anaren cadascú a casa seva. 55 Així Déu retribuí a Abimelec el mal
que havia comès contra el seu pare, occint els seus setanta germans.
56 Déu féu recaure damunt el cap dels siquemites tot el mal que ha-
vien comès; i s'acomplí llavors la maledicció de Joatam, fill de
Jerobaal.

TOLA I JAÏR

(X, 1-5)

(C. X.) 1 I després d'Abimelec, sorgí per alliberar Israel, Tola,
fill de Fua, fill de Dodó, home d'Issacar, que habitava a Samir, en la
muntanya d'Efraïm. 2 I judicà Israel vint-i-tres anys: i morí i fou
sepultat a Samir. 3 Després d'ell, sorgí Jaïr, galaadita, que judicà
Israel per espai de vint-i-dos anys. 4 I aquest tingué trenta fills, els
quals cavalcaven trenta pollins i posseïen trenta ciutats, que s'ano-
menen fins al dia d'avui les ciutats de Jaïr, que són en el país de
Galaad. 5 Després morí Jaïr i fou sepultat a Camon.

53, II Sm. xi, 21. — 54, I Sm. xxxi, 4; I Par. x, 4

4. — *Cavalcaven trenta pollins.* Aquest detall està posat per assenyalar el reng i l'opulència de la família de Jaïr.

JEFTÈ
(X, 6-XII, 13)

Situació calamitosa d'Israel

[6] I els fills d'Israel tornaren a fer el mal als ulls de Jahvè, i ser-
viren els Baals i les Astartés, i els déus de la Síria, i els déus de
Sidon, i els déus de Moab, i els déus dels amonites, i els déus dels
filisteus, i jaquiren Jahvè, i no el serviren més. [7] Per això la ira
de Jahvè s'abrandà contra Israel, i els vengué a les mans dels filis-
teus i dels amonites. [8] I en aquell any, que era el divuitè de la
subjecció, aquells afligiren i oprimiren els fills d'Israel, ço és, tots els
israelites, que eren dellà del Jordà en el país dels amorreus, que és
a Galaad. [9] Els amonites passaren el Jordà, per combatre també
contra Judà, i contra Benjamí, i contra la casa d'Efraïm; i era una
gran angoixa per a Israel.
[10] Llavors els israelites cridaren vers Jahvè, dient: Hem pecat
contra tu, com sia que hem deixat el nostre Déu, i hem servit
els Baals.
[11] I Jahvè digué als israelites: ¿Quan cridàreu per ventura vers
mi, no vaig salvar-vos de les mans dels egipcis, dels amorreus, dels
amonites, dels filisteus, [12] dels sidonis, dels amalecites, els quals us
oprimien? [13] Però vosaltres m'heu abandonat i heu servit altres
déus; jo no vull, doncs, alliberar-vos de bell nou. [14] Aneu i crideu
els déus que us heu triat; que us salvin en el temps de la vostra
angoixa.
[15] Llavors els israelites digueren a Jahvè: Hem pecat; fes-nos tot
el que et plaurà; sols et preguem que ens alliberis avui. [16] Llavors
tragueren d'entremig d'ells els déus estrangers, i serviren Jahvè: i el
cor de Javhè es compadí de l'aflicció d'Israel. [17] Els amonites es

convocaren i s'acamparen a Galaad, i els israelites es reuniren i
s'acamparen a Masfa.

18 I el poble, ço és, els principals de Galaad, digueren els uns als
altres: ¿Qui serà l'home que començarà l'atac contra els amonites?
Aquest serà el cap de tots els habitants de Galaad.

(C. XI.) 1 I vivia llavors, Jeftè, Galaadita, valent capità, fill d'una
meretriu; Galaad era el seu pare. 2 I la muller de Galaad li infantà
fills; i quan els fills d'aquesta muller foren grans, tragueren Jeftè,
dient-li: Tu no tindràs herència en la casa del nostre pare; perquè
tu ets fill d'una altra dona. 3 Jeftè se'n fugí de la presència dels seus
germans, i sojornava al país de Tob; i vora seu es reuniren homes
vagabunds, i eixien amb ell a fer incursions.

PACTES AMB JEFTÈ

4 I després d'algun temps, s'esdevingué que els amonites feren
guerra a Israel. 5 Mentre els amonites combatien contra Israel, els
ancians de Galaad vingueren a cercar Jeftè en el país de Tob.

6 I digueren a Jeftè: Vina, i sigues el nostre capità; per tal que
nosaltres combatem contra els amonites.

7 Però Jeftè digué als ancians de Galaad: ¿No m'heu vosaltres
odiat i tret de la casa del meu pare? ¿Per què, doncs, veniu a mi,
ara que sou en l'angoixa?

8 Els ancians de Galaad digueren a Jeftè: Per això hem tornat a
tu, a fi que tu vinguis amb nosaltres, i combatis contra els amonites, i que tu siguis el cap de tots els habitants de Galaad.

9 I digué Jeftè als habitants de Galaad: Si vosaltres em feu tornar
per combatre contra els amonites, i Jahvè me'ls lliura, ¿seré jo el
vostre cap?

10 Els ancians de Galaad digueren a Jeftè: Jahvè sigui testimoni
entre nosaltres: farem com tu has dit.

11 Jeftè, doncs, anà amb els ancians de Galaad; i el poble el constituí cap i guia damunt seu, i Jeftè pronuncià davant Jahvè, a Masfa,

7, Gn. xxvi, 27

totes les paraules que abans havia dit. [12] Jeftè envià missatgers al
rei dels amonites, per dir-li: ¿Què hi ha entre jo i tu, que tu hagis
vingut contra mi per fer guerra al meu país?

[13] I el rei dels amonites respongué als missatgers de Jeftè: Per-
què quan Israel pujà de l'Egipte, s'apoderà del meu territori de
l'Arnon fins a Jaboc i al Jordà; ara, doncs, torna'm aquelles contra-
des amicalment.

[14] Jeftè envià novament missatgers al rei dels amonites, [15] per
dir-li: Així diu Jeftè: Israel no prengué pas el país de Moab ni el país
dels amonites; [16] al contrari, després que Israel eixí fora de l'Egipte,
i caminà pel desert fins a la mar Roja, i arribà a Cades; [17] envià mis-
satgers al rei d'Edom a dir-li: Deixa, si et plau, que jo passi pel
teu país, i el rei d'Edom no li donà escolta, i envià igualment missat-
ge al rei de Moab, i tampoc ell no ho volgué. Per això, després que
Israel hagué sojornat a Cades, [18] caminà pel desert, i rodejà el país
d'Edom, i el país de Moab, i arribà a l'orient del país de Moab, i
acampà dellà de l'Arnon, i no entrà dintre els confins de Moab, com
sia que l'Arnon, és al confí de Moab. [19] I Israel envià missatgers
a Seon, rei dels amorreus, rei d'Hesebon, a dir-li: Deixa, si et plau,
que passem pel teu país fins que arribem a la nostra contrada.
[20] Però Seon es malfià d'Israel, de deixar-lo passar pel seu territori;
més encara, reuní tota la gent, i amb ella s'acampà a Jasa, i comba-
té contra Israel. [21] I Jahvè, Déu d'Israel, lliurà Seon, i tot el seu
poble a les mans dels israelites, els quals percudiren i conqueriren
tot el país dels amorreus, que habitaven aquella terra. [22] Conqueriren
també tots els confins dels amorreus, de l'Arnon fins al Jaboc, i del
desert fins al Jordà. [23] Ara, doncs, havent tret Jahvè Déu d'Is-
rael els amorreus davant Israel, son poble, ¿vols tu posseir aquest
país? [24] ¿No posseeixes tu allò que Camos, el teu déu, t'ha donat a
posseir? Nosaltres igualment posseirem el país de tots aquells que
Jahvè, nostre Déu, haurà expulsat de davant nostre. [25] Ara, ¿ets tu

13, Nm. xxi, 24. — **17**, Nm. xx, 14. — **18**, Nm. xxi, 13. — **25**, Nm. xxii, 2

24. — Jeftè argumentà *ad hominem*. Es posà en el terreny del seu adversari Ammon, que atribuïa les seves victòries al déu Camos.

res de millor que Balac, fill de Sefor, rei de Moab? ¿Tingué ell cap
qüestió amb Israel, o li féu guerra? [26] Vet aquí, per l'espai de tres-
cents anys que Israel sojornà a Hesebon, i en les terres de la seva
dependència, i en Aroer, i en les terres de la seva dependència,
com també en totes les ciutats que hi ha a les vores de l'Arnon,
¿per què no les hi heu reclamades durant aquell temps? [27] Ni jo
mateix no t'he ofès en res, i tu et comportes perversament envers
mi, fent-me la guerra. Jahvè, que és el Jutge, judiqui avui entre
els fills d'Israel, i els fills d'Ammon.

[28] Però el rei dels amonites no escoltà les paraules que Jeftè li
havia enviat a dir.

Vot i victòria de Jeftè

[29] I l'Esperit de Jahvè fou sobre Jeftè, i travessà Galaad i Manas-
sès, i passà a Masfa de Galaad, i de Masfa de Galaad passà als fills
d'Ammon. [30] I Jeftè féu un vot a Jahvè, dient: [31] Si tu em lliures a
les mans els amonites, el que eixirà de la porta de la meva casa
al meu encontre, quan jo tornaré victoriós jo ho oferiré en ho-
locaust. [32] Jeftè, doncs, passà als fills d'Ammon, per combatre
contra ells; i Jahvè els hi lliurà a la mà. [33] I els percudí d'una gran
desfeta, d'Aroer fins a Mennit, prenent-los vint ciutats i fins a Abel-
Keramin. I, així, els fills d'Ammon foren humiliats davant els fills
d'Israel. [34] En tornar Jeftè a casa seva a Masfa, vet aquí la seva filla
li eixí fora a l'encontre amb timbals i amb flautes; ara, ella era única
i sola, i ell no en tenia d'altre, ni fill ni filla. [35] I quan ell la veié,
esquinçà els seus vestits, i digué: Ah, filla meva: tu em contraries
de debò, ets tu que m'afligeixes, per tal com jo he obert la meva
boca a Jahvè, i no puc recular.

[36] I ella li digué: Pare meu, si, doncs, tu has promès a Jahvè, fes
de mi com eixí de la teva boca, puix que Jahvè t'ha venjat dels
amonites, els teus enemics.

33. — Aroer de Gad a l'E. d'Ammon i en faç de Rabba.
35. — *Jo he obert la meva boca a Jahvè.* En llenguatge bíblic significa: *He pronunciat un vot.*

[37] Després digué a son pare: Atorga'm això solament: deixa'm
lliure per dos mesos, per tal que vagi de dalt a baix de les munta-
nyes a plorar la meva virginitat amb les meves amigues.
[38] I ell li digué: Vés. Així la deixà anar per dos mesos, i ella anà
amb les seves amigues a plorar la seva virginitat per les muntanyes.
[39] I al termini de dos mesos, tornà al seu pare, i ell li féu segons el
vot que havia votat. I ella no havia conegut baró. I d'aquí nasqué
el costum a Israel, [40] que en cada aniversari anaven les donzelles
d'Israel a fer plany de la filla de Jeftè, galaadita.

La insolència dels efraïmites

(C. XII.) [1] Els efraïmites, s'aplegaren i passaren vers Safon, i
digueren a Jeftè: ¿Per què has passat per combatre els fills d'Am-
mon, i no ens has cridat per venir amb tu? Nosaltres incendiarem
la teva casa i a tu dins d'ella.
[2] I Jeftè els digué: El meu poble i jo hem tingut gran lluita amb
els amonites, i jo us he convocat; però vosaltres no m'heu alliberat
de llurs mans. [3] Per això, veient que no m'alliberàveu, jo he pres el
meu coratge amb totes dues mans, i he sortit contra els amonites.
I Jahvè me'ls lliurà a la mà. ¿Per què, doncs, heu pujat avui envers
mi per fer-me guerra?
[4] Jeftè convocà tots els galaadites i combaté contra Efraïm; i els
galaadites percudiren els efraïmites perquè deien: Vosaltres sou es-
capats d'Efraïm; Galaad és enmig d'Efraïm i de Manassès. [5] I els
galaadites ocupaven els guals del Jordà, i quan algun dels d'Efraïm
escàpol deia: Deixeu-me passar, si us plau; els galaadites deien:
¿Ets efraïmita? I si ell deia: No; li deien: [6] Digues Xibbolet; i

39. — *Li féu segons el vot que havia votat.* És una mena d'eufemisme amb el que l'autor sagrat llança un vel damunt la tràgica escena.

Cal tenir en compte que Jeftè no rebé pas una instrucció religiosa molt completa, i pels seus antecedents no és tant d'estranyar un vot imprudent com aquest.

2-5. — La diplomàcia de Jeftè és la d'un home ardit i no s'assembla pas a la de Gedeó, que era reflexiva i titubejant.

6. — *Xibbolet,* que vol dir *espiga*. No sabien pronunciar la lletra *Xin*.

ell deia Sibbolet; i no reeixia a pronunciar correctament. I aquests el prenien i l'escanyaven als guals del Jordà. Així en aquell temps caigueren morts d'Efraïm quaranta-dos mil homes. [7] I Jeftè galaadita jutjà Israel sis anys; i morí i fou sepultat a la ciutat de Galaad

ALTRES JUTGES

[8] I després d'ell, Ibsan, de Betlem, i judicà Israel. [9] I després d'aquest, Elon, zabulonita, fou jutge d'Israel, i judicà Israel deu anys. [10] Després Elon, zabulonita, morí i fou sepultat a Aialon, en el país de Zabulon. [11] I després d'ell, Abdon, fill d'Hillel, piratonita, judicà Israel. [12] I tingué quaranta fills i trenta néts, els quals cavalcaven setanta pollins; i judicà Israel vuitanta anys. [13] Després, Abdon, fill d'Hillel, piratonita, morí i fou sepultat a Piraton, en el país d'Efraïm, en la muntanya dels amalecites.

SAMSÓ
(XIII, 1 - XVI, 31)

Naixença i vida privada

(C. XIII.) [1] Els fills d'Israel tornaren a fer el mal als ulls de Jahvè; per això Jahvè els lliurà a les mans dels filisteus per quaranta anys.

1, Idc. x, 4

1-ss. — Comença la història de Samsó amb molta abundància de detalls, tants que formen una biografia vividíssima.

Els racionalistes han volgut dubtar de la realitat històrica de les proeses de Samsó; però no tenen res d'increïble per qui admet la possibilitat del miracle. A més, ens són garantides pel caràcter històric del llibre, i el fi de l'autor. La tradició catòlica està, no cal dir, en favor de la historicitat.

1. — *En les mans dels filisteus.* Aquesta opressió dels filisteus sembla con-

[2] Vivia llavors un home de Saraa, de la tribu de Dan, anomenat Manuè, la muller del qual era estèril i no havia infantat mai. [3] I l'Àngel de Jahvè s'aparegué a aquesta dona i li digué: Vet aquí que tu ets estèril i no has infantat mai; però tu concebràs i pariràs un fill. [4] Ara, doncs, abstén-te de beure vi i cervesa, i de menjar cap cosa impura. [5] Perquè vet aquí que concebràs i pariràs un fill, damunt de la testa del qual no passarà mai raor, car l'infant serà Naziré, des de la matriu; i ell començarà a salvar Israel de la mà dels filisteus.

[6] I la dona se'n vingué al seu marit i li digué: Un home de Déu ha vingut a mi, amb la faç semblant a un Àngel de Déu, molt terrible, i jo no li he demanat d'on era, i ell tampoc no m'ha declarat el seu nom; [7] però m'ha dit: Vet aquí que tu concebràs i pariràs un fill; ara, doncs, no beguis vi ni cervesa, i no mengis res d'impur, per tal com el noi serà Nazirè a Déu, des de la matriu fins al dia de la seva mort.

[8] Llavors Manuè pregà Jahvè, i digué: Ara, Senyor, que torni a nosaltres, et prego, l'home de Déu que enviares, i que ens ensenyi el que cal fer per a l'infant que ha de néixer.

[9] Déu oí la veu de Manuè, i l'Àngel de Jahvè tornà a la dona, mentre ella seia en un camp. Però Manuè, son marit, no era amb ella. [10] Aquesta, doncs, corregué promptament a innovar-ho al seu marit; i li digué: Vet aquí, aquell home que vingué envers meu, l'altre dia, m'ha aparegut.

[11] I Manuè s'alçà i seguí la seva muller, i vingué a aquell home, i li digué: ¿Ets tu aquell home que has parlat a aquesta dona?

I ell respongué: Ho sóc.

3, Gn. xvi, 11; I Sm. i, 20; Lc. i, 31. — 4, Nm. vi, 31

temporània de l'altra dels amonites. Vegi's X, 7. L'exègesi de totes les escoles admet la probabilitat que hi hagués dos o més jutges contemporàniament, si bé en llocs diversos.

2. — *Saraa.* «En un dels darrers contraforts de les muntanyes de Judà, en el punt on les valls s'estenen en la plana, i per consegüent el lloc més exposat a les incursions dels filisteus». (P. M. J. Lagrange, *Le livre des Juges,* p. 221).

5. — *Començarà a salvar Israel.* Sembla que l'autor tingui en compte que Samsó no farà res més que inaugurar l'obra d'alliberament continuada per Samuel i David.

6. — *Un home de Déu.* Aparició d'un ésser sobrenatural en forma d'home.

[12]I Manuè digué: Quan s'esdevindran, doncs, les coses que tu
has dit, ¿com ha d'ésser el comport de l'infant i la seva formació?
[13]I l'Àngel de Jahvè digué a Manuè: Que la dona s'abstingui de
totes les coses que li he dit. [14]Que no mengi de cap producte de
la vinya; i que no begui ni vi ni cervesa, i que no mengi res d'im-
pur; observi tot allò que li he comandat.
[15]I Manuè digué a l'Àngel de Jahvè: Deixa que nosaltres et retin-
guem, t'ho prego; i que aparellem un cabrit per presentar-te'l.
[16]L'Àngel de Jahvè digué a Manuè: En cas que em retinguis, no
menjaré del teu menjar; però, si volies fer un holocaust, ofereix-lo
a Jahvè.
Car Manuè no sabia que aquell fos l'Àngel de Jahvè.
[17]Després, Manuè digué a l'Àngel de Jahvè: ¿Quin és el teu nom,
a fi que, quan les coses que tu has dit s'acompleixin nosaltres t'ho-
norem?
[18]I l'Àngel de Jahvè li digué: ¿Per què demanes el meu nom,
que és incomprensible?
[19]Manuè prengué el cabrit i l'oferí, i l'immolava a Jahvè sobre la
roca. I l'Àngel de Jahvè féu un miracle a la vista de Manuè i de la
seva muller, [20]car s'esdevingué que quan la flama pujava de damunt
de l'altar al cel, l'Àngel de Jahvè pujà amb la flama de l'altar. Manuè
i sa muller, veient això, caigueren faç en terra. [21]L'Àngel de Jahvè
no s'aparegué més a Manuè, ni a la seva muller. Llavors Manuè
conegué que era l'Àngel de Jahvè.
[22]Manuè digué a la seva muller: Ben cert, nosaltres morirem,
perquè hem vist Déu.
[23]I la seva muller li digué: Si hagués plagut a Jahvè de fer-nos
morir, no hauria acceptat l'holocaust, ni l'ofrena de la nostra mà, i
no ens hauria fet veure totes aquestes coses, ni en tal temps no ens
hauria anunciat això.
[24]I la dona parí un fill, i li posà el nom de Samsó. I el noi creixé

18, Gn. xxxii, 29

16.—Els àngels, en la Bíblia, declinen els homenatges superiors a llur natura.
24. — *Samsó*. Probablement de la rel *Xemeix*, ço és, *sól;* era per altra banda un nom ben natural en faç de Betxemeix, com algú ha remarcat.

i Jahvè el beneí. 25 I l'esperit de Jahvè començà a manifestar-se en
ell en els campaments de Dan, entre Saraa i Estaol.

Noces amb la filistea

(C. XIV.) 1 Davallant Samsó a Tamna, hi veié una dona de les
filles dels filisteus. 2 I, tornat a casa seva, ho declarà al seu pare i a
la seva mare dient: He vist a Tamna una de les filles dels filisteus;
ara, doncs, pren-me-la per muller.

3 El seu pare i la seva mare li digueren: ¿No hi ha, per cas, cap
dona entre les filles dels teus germans i entre tot el nostre poble,
que tu vagis a prendre una dona d'entre els filisteus incircumcisos?

Però Samsó digué a son pare: Pren-me-la; per tal com ella és
plaent als meus ulls.

4 El seu pare i la seva mare no sabien que aquesta cosa vingués de
Jahvè; i que ell cercava ocasió contra els filisteus, perquè en aquell
temps els filisteus dominaven sobre Israel. 5 I Samsó davallà amb el
seu pare i la seva mare a Tamna, i quan arribaren a les vinyes de
Tamna, vet aquí que un lleonet venia rugint contra ell. 6 I l'esperit
de Jahvè planà sobre Samsó, i ell el despedaçà com qui despedaça un
cabrit, sense tenir res a les mans; i no declarà ni al seu pare el que
havia fet. 7 Després davallà, i parlà a la dona, i ella plagué als ulls
de Samsó. 8 Alguns dies després, tornant per endur-se-la, s'apartà
per veure la carronya del lleó; i vet aquí que dintre la carronya del
lleó hi havia un eixam d'abelles i mel. 9 I en prengué en el palmell
de la mà, i anà menjant-se-la pel camí, i anà al seu pare, i a la seva
mare, i els en donà; però no els féu avinent que havia tret la mel de
la carronya del lleó. 10 Son pare davallà a casa de la dona; i Samsó
féu allí un convit; perquè així solien fer els joves. 11 I quan els
filisteus l'hagueren vist, prengueren trenta companys per estar
amb ell.

25. — *Estaol.* Hom l'identifica amb Escua, a uns 4 quil. de Saraa o Sorah.

1. — *Tamna.* És la Kirbet Tibne, ciutat pertanyent a la tribu de Dan; vegi's Jos. 43.

12 I Samsó els digué: Jo us proposaré ara un enigma; i si vosal-
tres me'l declareu dintre els set dies del convit, i me'l descobriu, jo
us donaré trenta túniques i trenta mudades de vestits. 13 I si vosal-
tres no podeu dir-me'l, vosaltres em donareu trenta túniques i trenta
mudades de vestits.
I ells li digueren: Proposa, doncs, el teu enigma, que l'escoltem.
14 Llavors ell els digué:

Del qui menja ha sortit menjar,
i del fort ha sortit el dolç.

I per espai de tres dies, aquests no pogueren declarar l'enigma.
15 I al setè dia, digueren a la muller de Samsó: Dóna entenent al
teu marit que ens declari aquest enigma, altrament et cremem, tu i
la casa del teu pare. ¿Que ens haveu cridat aquí per explotar-nos?
16 I plorà la muller de Samsó davant seu i digué: Tu m'avorrei-
xes i no m'estimes, puix que no em vols declarar l'enigma que pro-
posares als fills del meu poble.
I ell respongué: Vet aquí que ni al meu pare ni a la meva mare
no l'he declarat; ¿i tu vols que te'l digui?
17 I ella plorà davant d'ell els set dies que durà el banquet; però al
setè dia ell l'hi declarà, perquè el va constrènyer; i ella ho declarà
als fills del seu poble. 18 I al setè dia, abans de la posta del sol, els
de la ciutat li digueren:

¿Quina cosa més dolça que la mel?
¿Ni quina cosa més forta que el lleó?

19 I ell respongué:

Si no haguéssiu llaurat amb la meva vedella
mai no hauríeu endevinat el meu enigma.

20 I l'esperit de Jahvè planà damunt seu, i ell davallà a Ascalon i

19.—*Si no haguéssiu llaurat.* B verteix literalment el TM., però A i Ant. Llat.: « si non domuissetis uitulam meam ». Si no haguéssiu domat la meva vedella.

20. — *Ascalon.* Potser Kisbert Asqalan no molt lluny de Tamna.

occí trenta homes d'aquella gent i prengué llurs despulles i donà
aquelles mudades de vestits als que havien declarat l'enigma. I en-
cès d'ira, se'n tornà a la casa del seu pare. 21 I la muller de Samsó
fou per a un dels seus companyons, que li havia servit de donzell
d'honor.

Les venjances

(C. XV.) 1 S'esdevingué després d'algun temps, a la temporada
de la collita del blat, que Samsó anà a visitar la seva muller portant-
li un cabrit, i digué: Jo vull entrar a casa de la meva muller, a la
cambra; però el seu cunyat no li permeté d'entrar-hi.

2 I li digué: Jo estava del tot persuadit que tu l'avorries, i per
això vaig dar-la al teu company. ¿La seva germana menor no és
més gentil que ella? Pren-la, doncs, en lloc d'aquesta.

3 Samsó els digué: Ara no tindré culpa envers els filisteus quan
els faré mal.

4 Samsó, doncs, se n'anà i prengué tres-centes guineus; prengué
encara teies, i entrellaçant-les per les cues, posà una teia entre cada
dues cues. 5 Després encengué les teies, i llançà les guineus als
sembrats dels filisteus, i cremà feixes i messes, vinyes i oliverars.

6 I els filisteus digueren: ¿Qui ha fet això? I hom digué: Samsó,
gendre de l'home de Tamna, per tal com ell ha pres la seva muller,
i l'ha donada al seu company.

I els filisteus anaren i cremaren la dona i el seu pare.

7 I Samsó els digué: ¿Així feu vosaltres? Però jo no pararé fins
que m'hauré venjat de cadascun de vosaltres.

8 I ell els percudí en la cuixa i en els flancs malastrugament; i da-
vallà, i s'aturà a la caverna de la roca d'Etam. 9 I els filisteus puja-
ren, i s'acamparem a Judà, i es dispersaren per Lequí.

8. — *Etam*. Que hom identifica amb 'Ain 'Atan, a una mitja hora al sud de Betlem, prop de les Cisternes de Salomó.

9. — *Lequi*. Significa «mandíbola». És un vilatge que no presenta una identificació plausible.

[10]I els homes de Judà digueren: ¿Per què heu pujat contra nos-
altres?
I ells respongueren: Hem pujat per fer presoner Samsó; a fi de
fer amb ell el que ell ha fet amb nosaltres.
[11]I vingueren tres mil homes a la caverna de la roca d'Etam i di-
gueren a Samsó: ¿Ho saps tu que els filisteus senyoregen damunt
nostre? ¿Què és, doncs, el que tu ens has fet?
Ell digué: Com han fet a mi, així he fet a ells.
[12]I aquests li digueren: Hem davallat per fer-te presoner, per
dar-te a les mans dels filisteus.
I Samsó digué: Jureu-me que no us llançareu sobre meu.
[13]I aquests li digueren: Només et lligarem, i et lliurarem a les
mans dels filisteus; sense fer-te morir.
Així el lligaren amb dues cordes noves i el menaren fora de la
roca. [14]Quan ell arribà a Lequí, els filisteus li vingueren a l'encon-
tre amb crits d'alegria; però l'esperit de Jahvè planà damunt seu; i
les cordes que tenia als braços esdevingueren com el lli que es cre-
ma al foc i els seus lligams es desferen en les seves mans. [15]I tro-
bant un queix d'ase fresc, allargà la mà i el prengué, i occí amb ell
mil homes. [16]Llavors digué Samsó:

Amb un queix de ruc
els he ben arrucats.
Amb un queix de ruc
he batut mil homes.

[17]I quan hagué finit de parlar, llançà lluny de la seva mà el queix, i
anomenà aquell indret Ramat-Lequí. [18]Després tingué molta set;
cridà vers Jahvè dient: Tu has donat aquesta gran victòria a la mà
del teu servent; ¿i ara jo he de morir de set i caure en mans dels
incircumcisos? [19]Llavors Déu fengué un rocam que és a Lequí i en

17. —*Ramat-Lequí.* ¿És un joc de paraules? *Ramath* = llençar. *Lequi* = la Barra... *llençà la Barra...*

19. — *Déu fengué...* Gr. prengué la paraula *Lekin* = *dent* com apel·latiu: la Vg. seguint Símac, τὴν μόλην, posà: *Molarem dentem.*

sortí aigua. Samsó begué, son esperit es reanimà i prengué corat-
ge. Per aquesta raó, hom anomenà aquell indret: En-Haccoré.
Aquesta font existeix a Lequí, fins el dia d'avui. [20] Samsó judicà Is-
rael, en temps dels filisteus, durant vint anys.

La perdició de Samsó

(C. XVI.) [1] Samsó anà a Gaza i trobà allí una meretriu, i entrà en
ella. [2] Hom digué als de Gaza; Samsó ha vingut aquí. I el volta-
ren, i li posaren espies tota aquella nit, a la porta de la ciutat; i es-
tigueren callats tota aquella nit dient: Fins a apuntar el nou dia;
llavors el matarem.

[3] I Samsó dormí fins a mitja nit; i a mitja nit s'alçà, i prenent els
batents de les portes de la ciutat i els dos pilars, els arrencà junt
amb la barra, se les tirà a les espatlles, i se n'anà, i pujà amb elles
al cim de la muntanya que hi ha al davant d'Hebron. [4] Després
s'enamorà d'una dona de la vall de Sorec, el nom de la qual, Dalila.

[5] Els prínceps dels filisteus pujaren a ella i li digueren: Afalaga'l i
veges en què consisteix aquella seva gran força, i com podrem nos-
altres superar-lo, a fi que el lliguem per domtar-lo; i cadascun de
nosaltres et donarà onze-cents sicles d'argent.

[6] Dalila, doncs, digué a Samsó: Declara'm, si et plau, en què con-
sisteix la teva gran força, i com podries ésser lligat per a ésser
domtat.

[7] I Samsó digué: Si jo fos lligat amb set cordes fresques, que no
fossin encara eixutes, jo esdevindria feble, i seria com un home
qualsevol.

[8] I els prínceps dels filisteus portaren set cordes fresques que no
eren encara eixutes, i ella el lligà amb aquestes.

19. — *En-Haccoré.* Ço és, Font del que invoca.

3. — *Al cim de la muntanya.* Una tradició assenyala aquest indret històric amb el nom de *El-muntar,* a una mitja hora al sud-est de Gaza.

4. — *Sorec.* L'actual Kh. Suriq, conegut per Eusebi i St. Jeroni amb el nom de Kafar Soreq.

9 Ara ella havia posat un sentinella en la seva cambra; i ella li digué: Oh Samsó, els filisteus et són al damunt.

I ell rompé les cordes com es romp un fil d'estopa quan sent el foc. I hom no conegué en què consistia la seva força.

10 I Dalila digué a Samsó: Vet aquí que tu t'has burlat de mi i m'has enganyat; ara, doncs, declara'm, t'ho prego, amb què caldria lligar-te.

11 Ell digué: Si hom em lligava amb cordes noves, les quals no haguessin estat mai usades, jo esdevindria feble, i seria com un home qualsevol.

12 Dalila prengué grosses cordes noves i el lligà, i després li digué: Oh Samsó, els filisteus et són al damunt.

Ara el sentinella era a la cambra. I ell rompé aquelles cordes dels seus braços, com un fil.

13 Dalila li digué: Tu t'has burlat de mi, i m'enganyes: declara'm amb què podries ésser lligat.

I ell li digué: Si tu teixies les set trenes del meu cap a una tela.

14 I ella les teixí amb la clavilla, i li digué: Oh Samsó, els filisteus t'estan al damunt.

I ell, deixondit del seu son, arrencà la clavilla del teler i el teixit.

15 Ella li digué: ¿Com és que tu dius: Jo t'amo, i malgrat això el teu cor no és amb mi? Ja m'has enganyat i no m'has declarat en què consisteix la teva força.

16 S'esdevingué, però, que, turmentant-lo aquesta cada dia amb les
seves paraules, i molestant-lo, tant que ell se n'inquietava el cor fins
a morir, 17 ell li obrí tot el seu cor i li digué: Mai una raor no pujà
damunt el meu cap; perquè jo sóc Nazirè a Déu des del si matern; si jo fos ragut, la meva força es departiria de mi; i esdevindria feble i seria com un home qualsevol.

18 Dalila, doncs, veient que ell li havia obert tot el seu cor, envià a cridar els prínceps dels filisteus, dient: Veniu aquesta vegada, perquè ell m'ha declarat tot el seu cor.

I els prínceps dels filisteus pujaren vers ella portant els diners a

les mans. [19] I ella adormí Samsó damunt els seus genolls; després,
cridant l'home, li féu tallar les set trenes del seu cap; i així fou la
primera a domtar-lo, i la seva força es departí d'ell.

[20] Llavors ella digué: Oh Samsó, els filisteus t'estan al da-
munt.

Deixondint-se del seu son, digué: Jo em deseixiré com les altres
vegades: i em salvaré. Però ell no sabia que Jahvè s'havia departit
d'ell. [21] I els filisteus el prengueren, i li tragueren els ulls, i el me-
naren a Gaza, i el lligaren amb una doble cadena d'aram. I el feren
moldre a la presó. [22] Però recomençaren a créixer-li els cabells del
cap, com eren abans d'ésser ragut. [23] Els prínceps dels filisteus es
reuniren per fer un gran sacrifici a Dagon, llur déu, i per fer festa.
Digueren: El nostre déu ens ha lliurat a les mans Samsó, el nostre
enemic. [24] El poble, també, en veure'l, lloà llur déu, dient: El nos-
tre déu ens ha lliurat a les mans el nostre enemic, el destructor del
nostre país, que ha occit tants dels nostres.

[25] I quan tingueren el cor alegre, digueren: Crideu Samsó, a fi
que ens faci riure.

Samsó, doncs, fou cridat de la presó, i dansava a llur presència.
I el feren estar dret entre les columnes. [26] Samsó digué al jove que
el tenia per la mà: Deixa'm tocar les columnes, damunt les quals
se sosté la casa, a fi que jo m'hi recolzi. [27] Ara la casa era plena
d'homes i dones; i tots els prínceps dels filisteus eren allí; i damunt
el terrat hi havia vora tres mil persones, homes i dones que hi eren
per veure Samsó com dansava. [28] Llavors Samsó invocà Jahvè:
Recorda't, et prego, de mi, i fortifica'm almenys aquesta vegada,
oh Déu, a fi que d'un sol cop em vengi dels filisteus pels meus dos
ulls.

[29] I Samsó, abraçant les dues columnes del mig, sobre les quals se
sostenia la casa, s'hi estintolà en l'una per la mà dreta, i en l'altra,
per la mà esquerra.

[30] I digué: Baldament mori jo amb els filisteus! I estintolant-se
amb força, la casa s'enderrocà sobre els prínceps, i sobre tota la
gent que s'hi trobava. I més foren els que Samsó féu morir a la

seva mort, que els que havia fet morir en la vida seva. [31] Després vingueren els seus germans, i tota la casa del seu pare, i se l'emportaren; i pujaren i el soterraren entre Saraa i Estaol en la sepultura de Manuè, son pare. Ell havia judicat Israel durant vint anys.

31. — La cabellera de Samsó. Sobre aquesta i sobre el nazireat de Samsó s'ha escrit molt, sobretot pels que conreuen la història de religions comparada. Pertocant a aquest fet particular, diu el P. Lagrange, en el seu Comentari al llibre dels Jutges, p. 261, entre altres coses: « El portar una cabellera intacta era solament un senyal de consagració per tota la vida a Jahvè, probablement en vistes als combats guerrers. Jahvè responia a aquesta consagració externa donant a l'heroi una força extraordinària ».

APÈNDIXS

(XVII - XXI)

IDOLATRIA DELS DANITES

(C. XVII.) [1] Hi havia un home de la muntanya d'Efraïm, anomenat Micas.

[2] I aquest digué a la seva mare: Els onze-cents sicles d'argent que hom t'ha pres, i pels quals tu has pronunciat una maledicció, proferida a ma presència precisament, vet aquí que són entre les meves mans; jo els havia presos.

I la seva mare digué: Beneït sigui de Jahvè el meu fill.

[3] I quan ell tornà els onze-cents sicles d'argent a la seva mare, ella digué: Jo consagro aquest argent a Jahvè pel meu fill, a fi de fer-ne una imatge de talla i de fosa: ara, doncs, jo te'ls torno.

[4] Aquest, doncs, tornà l'argent a la seva mare, i ella en prengué dos-cents sicles, i els donà al fonedor, que en féu una imatge de talla
i de fosa; i restà a la casa de Micas. [5] Car aquest home, Micas,
tenia un Santuari, i féu un Efod i Terafim, i consagrà un dels seus fills, el qual esdevingué el seu sacerdot.

[6] En aquell temps, no hi havia rei a Israel; cadascú feia el que li abellia.

6. — *No hi havia rei a Israel.* Aquesta és la raó que addueix l'autor sagrat per fer-nos comprendre la possibilitat d'aquests escàndols a Israel.

Aquesta remarca, com en XVIII, 1, XIX, suposa el poder reial establert en plena vigoria teocràtica, i mirat amb simpatia i respecte pel públic hebreu. Cf. *Notícia preliminar.*

[7] Hi havia un jove de Betlem de Judà, de la família de Judà, i era
levita i sojornava en aquesta vila. [8] Aquest home partí de Betlem
de Judà per trobar un lloc de sojorn. Arribà a la muntanya d'Efraïm
fins a la casa de Micas per fer-hi estada.

[9] Micas li digué: ¿D'on véns?

Ell respongué: Jo sóc levita, de Betlem de Judà, i viatjo per
trobar un lloc per sojornar-hi.

[10] Micas li digué: Resta amb mi, i sigues-me pare i sacerdot, i jo
et donaré deu sicles d'argent a l'any, i el teu vestit ordinari i el teu
nodriment.

I el levita hi entrà. [11] Així aquell levita consentí a sojornar a casa
d'aquest home, i el jove fou com un dels seus fills. [12] Micas instal·là
el levita, i el jove li serví com a sacerdot, i sojornà en la casa de Micas.
[13] I Micas digué: Jo sé ara que Jahvè em beneirà, puix que tinc
aquest levita per sacerdot.

(C. XVIII.) [1] En aquell temps, no hi havia rei a Israel. I en
aquell temps, la tribu de Dan es cercava una possessió, per habi-
tar-hi, car fins aquell dia no li era pas escaiguda l'herència enmig de
les tribus d'Israel. [2] Els fills de Dan, doncs, enviaren cinc homes de
llur tribu, presos d'ací d'allà entre els homes de valor, de Saraa i
d'Estaol, per explorar un cert país i reconèixer-lo. I els digueren:
Aneu, reconegueu aquell país. Aquests, doncs, arribats a la mun-
tanya d'Efraïm a la casa de Micas, hi pernoctaren. [3] En ésser prop de
la casa de Micas, reconegueren la veu del jove levita; i, arribats allí,
li digueren: ¿Qui t'ha conduït aquí? ¿Què fas aquí? ¿Què has de
fer aquí?

[4] Ell respongué: Micas m'ha fet tals i tals coses i m'ha llogat a sou
a fi de fer-li de sacerdot.

[5] I ells li digueren: Consulta Déu, si et plau, a fi que sapiguem si
el nostre viatge serà pròsper.

[6] I el sacerdot els digué: Aneu en pau; el viatge que heu emprès
és sota l'esguard de Jahvè.

[7] Aquells cinc homes, doncs, anaren; i, arribats a Lais, veieren la
gent que és en aquella ciutat, situada en lloc segur, estant en repòs

i en tranquil·litat, a la manera dels sidonis; no estant el país mancat
de res, ric de recursos, i a més, eren lluny dels sidonis, i no tenien
relació amb ningú. [8] Tornaren a llurs germans a Saraa i Estaol, i
llurs germans els digueren: ¿Què és el que voleu dir-nos?

[9] I digueren: Amunt, pugem contra ells, perquè hem vist el país,
i vet aquí que és molt bo; ¿i vosaltres us esteu sense dir un mot?
No us torbeu a posar-vos en marxa per anar a prendre possessió
d'aquell país.

[10] En entrar-hi, veureu un poble que està tranquil. El país és
vast, i Déu l'ha lliurat a les vostres mans; és un lloc on res no
manca de tot el que hi ha sobre la terra.

[11] Llavors sis-cents homes de la tribu dels danites, armats, es de-
partiren d'allà, ço és, de Saraa i d'Estaol. [12] I pujaren i s'acamparen
a Cariatiarim, a Judà; per això aquell indret ha estat anomenat Ma-
cané-Dan, fins avui dia; vet aquí que és a ponent de Cariatiarim.

[13] I d'allí passaren a la muntanya d'Efraïm, i arribaren a la casa de
Micas. [14] Els cinc homes que havien anat a explorar el país de Lais
parlaren a llurs germans, i els digueren. ¿Sabeu vosaltres que en
aquesta casa hi ha un Efod, i Terafim, i una imatge de talla i de
fosa? Ara, doncs, considereu el que cal fer. [15] I aquests s'adreça-
ren allí, i vingueren a la casa del jove levita, a la casa de Micas, i els
demanaren sobre el seu benestar. [16] I els sis-cents homes danites
armats s'aturaren a l'entrada de la porta. [17] Però aquells cinc homes
que havien anat per explorar el país pujaren i entraren allí dins, i
prengueren l'escultura, l'Efod, i els Terafim i l'estàtua de foneria,
mentre el sacerdot era arrestat a l'entrada de la porta, amb els sis-
cents homes armats. [18] Aquests, doncs, havent entrat a dintre, i
havent pres l'escultura, i l'Efod, i els Terafim, i l'estàtua de fosa,
el sacerdot els digué: ¿Què feu, vosaltres?

[19] I aquests li digueren: Calla, posa la mà a la boca, i vina amb
nosaltres; i tu seràs per a nosaltres pare i sacerdot. ¿Per ventura no
és millor per a tu d'ésser sacerdot en una tribu i en una nació a Is-
rael, que no pas d'ésser-ho de la casa d'un sol home?

12. — *Cariatiarim*. L'actual Kiriat el-Enab o Abu-Goix.

[20] I el sacerdot se n'alegrà en el seu cor, i prengué l'Efod, i el
Terafim, i l'escultura, i se n'anà entre aquella gent. [21] Després, els
danites seguiren llur camí, havent posat al davant els nois, les bèsties i
totes les coses de preu. [22] I essent ja lluny de la casa de Micas, els ho-
mes que eren en les cases veïnes a la casa de Micas es reuniren a un
crit, i seguiren de prop els danites. [23] I cridaren els danites, que girant-
se digueren a Micas: ¿Què tens, que has congregat tota aquesta gent?
[24] I ell digué: Vosaltres heu pres els meus déus que jo havia fet,
i el sacerdot, i us n'heu anat. ¿Què em resta ara? ¿I com em dieu
encara: Què tens?
[25] Els danites li digueren: No facis pas sentir-nos la teva veu, que
tal volta alguns homes de geni irós no se us llancin damunt, i que
tu i els de casa teva perdeu la vida. [26] Els danites, doncs, con-
tinuaren llur ruta; i Micas, veient que eren més forts que ell, se'n
tornà enrera, a casa seva. [27] I aquests, havent pres allò que Micas
havia fet, arribaren a Lais, un poble que estava quiet i segur; i per-
cudiren la gent a tall de glavi, i incendiaren la ciutat. [28] I no hi
hagué ningú que l'alliberés, perquè era llunyana de Sidon, i els
habitants no tenien relació amb cap altra gent, i la ciutat era en la
vall, ço és, en el país de Bet-rohob. Després reedificaren la ciutat i
hi sojornaren. [29] I l'anomenaren Dan, el nom de llur pare, que fou
fill d'Israel; en lloc del nom de Lais que portava abans aquella ciu-
tat. [30] I els danites dreçaren l'escultura; i Jonatan, fill de Guersom,
fill de Manassès, i els seus fills després d'ells, foren sacerdots de la
tribu de Dan, fins al dia que els habitants del país foren menats en
captiveri. [31] Dreçaren, doncs, aquella escultura de Micas, que ell
havia fabricat, durant tot el temps que la casa de Déu fou a Silo.

El crim de Gàbaa

(C. XIX.) [1] En aquell temps, que no hi havia rei a Israel, un le-
vita que sojornava a l'extrem de la muntanya d'Efraïm, prengué per
concubina una dona de Betlem de Judà. [2] I aquesta seva concubina

fornicà a casa seva, i es departí d'ell, i se n'anà a casa del seu pare,
a Betlem de Judà, on restà per espai de quatre mesos. [3] I el seu
marit s'alçà i la seguí per parlar al seu cor i reconduir-la; i portava
amb ell el seu servent i un parell d'ases. I ella el menà a casa del
seu pare; i el pare de la jove, en veure'l, li féu una alegre acollida.
[4] I el seu sogre, pare de la jove, el retingué, i ell sojornà allí tres
dies, i menjaren i begueren, i hi pernoctaren. [5] Al quart dia, s'al-
çaren de matí, i el levita s'arranjà per partir, però el pare de la jove
digué al seu gendre: Conforta't el cor amb algun mos de pa, i des-
prés us n'anireu. [6] Així ambdós es posaren a menjar i beure plegats,
i el pare de la jove digué a aquell home: Et plagui d'ésser aquí
aquesta nit, i el teu cor s'alegri.

[7] Malgrat això, aquell home s'alçà per anar-se'n; però el seu sogre
li féu violència, talment que ell tornà i s'estigué allí aquella nit.
[8] I al cinquè dia, ell s'alçà de matí per anar-se'n; i el pare de la jove
li digué: Conforta't el cor. I posats a menjar tots dos plegats, es
retardaren fins que el dia declinava. [9] Llavors aquell home s'alçà
per anar-se'n amb la seva concubina i amb el seu servent. Però el
sogre, pare de la jove li digué: Vet ací que ara el dia declina, i es
fa vespre; estigues-te aquí aquesta nit, si et plau; vet aquí que el
dia decau, estigues-te aquí aquesta nit, t'ho prego, i que s'alegri el
teu cor; i demà matí us alçareu per fer el vostre camí, i tu te n'ani-
ràs a casa teva. [10] Malgrat tot, aquell home no volgué estar allí una
altra nit; sinó que s'alçà i se n'anà; i arribà davant de Jebús, que és
Jerusalem, amb els seus dos ases carregats, i amb la seva concubina.
[11] Quan arribaren prop de Jebús, el dia era molt avançat; per això
el servent digué al seu senyor: Vina, et prego, refugiem-nos en
aquesta ciutat dels jebuseus, i alberguem-nos-hi.

[12] Però el seu senyor li digué: No ens refugiarem en una ciutat d'es-
trangers, que no sigui dels fills d'Israel, sinó que passarem fins a Gàbaa.

[13] Després, digué al seu servent: Camina, i arribem a un d'aquells
indrets, i alberguem-nos a Gàbaa, o a Rama.

13. — *Gàbaa.* ¿És Tell-el Ful? *Rama.* Er-Ram, totes dues viles distants pocs quilomètres de Jerusalem.

14 Ells, doncs, passaren més enllà i caminaren; i el sol es pongué
quan ells eren prop de Gàbaa, de Benjamí. 15 I s'adreçaren allí per
anar a albergar-se a Gàbaa. I havent entrat el levita a la ciutat, s'atu
rà en la plaça; i no hi hagué qui els acollís a casa per pernoctar-hi.
16 I vet aquí un vell de la muntanya d'Efraïm, que tornava del tre-
ball, a entrada de fosc i habitava a Gàbaa, els habitants de la qual
eren benjaminites, 17 alçant els ulls, veié aquell vianant a la plaça
de la ciutat, i li digué: ¿On vas? ¿I d'on véns?
18 I ell li digué: Nosaltres venim de Betlem de Judà, i ara vaig a
la casa de Jahvè; no hi ha ningú que ens rebi a casa seva. 19 Però
tenim palla i pastura per als nostres ases; i també pa i vi per a mi,
per a la teva serventa, i per al jove que és amb els teus servidors;
no estem mancats de res.
20 I aquell vell digué: La pau sigui amb tu: jo proveiré a les teves
necessitats; però no passis pas la nit a la plaça.
21 I els féu entrar a casa seva, i donà pastura als ases; i ells es renta-
ren els peus, menjaren i begueren. 22 Mentre estaven amb alegria, vet
aquí que els homes de la vila, gent perversa, voltaren la casa, picant
fort la porta; i digueren a aquell vell, amo de la casa: Porta a fora
aquell home, que ha vingut a casa teva, a fi que nosaltres el coneguem.
23 Però aquell home, amo de la casa, eixí envers ells, i els digué:
No, germans meus, no feu aquesta malvestat, us prego; puix que
aquest home ha vingut a casa meva, no feu aquesta vilania. 24 Vet
aquí la meva filla que és verge, i la concubina d'ell; permeteu que
jo us les tregui a fora, useu d'elles, i tracteu-les com us plaurà;
però no feu aquesta vilania a aquest home.
25 Però aquells homes no volgueren escoltar-lo; per això aquell
home prengué la seva concubina, i els la portà fora; i la cone-
gueren, i abusaren d'ella tota aquella nit, fins a la matinada; i
l'acomiadaren a trenc d'alba. 26 I aquella dona se'n vingué, en fer-se
dia, i caigué a la porta de la casa d'aquell home, en la qual hi havia
el seu senyor: i estigué aquí fins que fou dia clar. 27 I alçant-se el
senyor al matí, obrí la porta de casa, i eixia fora per continuar la

22, Gu. xix, 5

seva ruta; vet aquí que aquella dona, concubina seva, jeia a la porta
de la casa, amb les mans sobre el llindar.
28 I ell li digué: Alça't i anem; però no hi havia qui respongués.
Llavors ell la carregà damunt l'ase, i s'alçà, i se n'anà al seu lloc.
29 I quan arribà a casa, prengué un coltell, i prengué la seva concu-
bina, i la tallà, pels seus ossos, en dotze trossos, i els envià per
totes les contrades d'Israel. 30 I tothom que veié això digué: Una
cosa com aquesta no fou mai feta, ni vista, des del dia que els fills
d'Israel eixiren fora del país d'Egipte, fins al dia d'avui; reflexioneu-
hi, consulteu i pronuncieu-vos.

Punició del crim nefand

(C. XX.) 1 Llavors tots els fills d'Israel eixiren, de Dan fins a
Bersabé i al país de Galaad, i l'assemblea es reuní com un sol home
davant Jahvè, a Masfa. 2 Els caps de tot el poble, de totes les tribus
d'Israel, es presentaren a l'assemblea del poble de Déu, en nombre
de quatre-cents mil homes a peu, capaços de manejar l'espasa. 3 I
els fills de Benjamí sentiren que els fills d'Israel havien pujat a Masfa.
I els fills d'Israel digueren: Parleu, com aquest mal ha estat comès.
4 Aquell home levita, marit de la dona morta, respongué i digué:
Jo vaig arribar a Gàbaa, de Benjamí, amb la meva concubina, per
albergar-m'hi durant la nit. 5 I els habitants de Gàbaa, s'alçaren i
voltaren la casa de nit, contra mi, tenint intenció de matar-me, des-
prés abusaren de la meva concubina, tant que ella morí. 6 Jo pren-
guí la meva concubina, la vaig tallar a trossos, i la vaig enviar per
totes les contrades del país d'Israel; car ells han comès un crim i una
infàmia a Israel. 7 Aquí sou tots, fills d'Israel, consulteu-vos i deci-
diu la qüestió aquí mateix.
8 Tot el poble s'alçà com un sol home dient: Ningú de nosaltres
no anirà a la seva tenda, ni tornarà a casa seva. 9 Vet aquí el que
farem a Gàbaa: contra ella, segons la sort. 10 Prendrem entre totes
les tribus d'Israel deu homes entre cent, cent entre mil, i mil entre

30, Os. ix, 9

deu mil; per això féu provisió de queviures per al poble, a fi d'anar
a tractar a Gàbaa de Benjamí, segons tota la vilania que ha estat co-
mesa a Israel. [11] Així tots aquells homes d'Israel es reuniren contra
aquella ciutat, aplegats com si fossin un sol home. [12] I les tribus
d'Israel enviaren missatgers a totes les famílies de Benjamí per dir:
¿Quin és aquest crim que ha estat comès per vosaltres? [13] Lliureu-
nos ara els homes perversos que són a Gàbaa de Benjamí, a fi que
els fem morir i que traguem el mal d'Israel. Però els fills de Benja-
mí no volgueren escoltar la veu de llurs germans, els fills d'Israel;
[14] sinó, que s'aplegaren de llurs ciutats, a Gàbaa, per eixir en batalla
contra els fills d'Israel. [15] I aquell dia foren comptats els fills de Ben-
jamí en nombre de vint-i-set mil homes, que podien manejar l'espa-
sa, sense comptar els habitants de Gàbaa, que foren en nombre de
sis-cents homes escollits. [16] De tota aquesta gent, hi havia set-cents
homes escollits que eren esquerrans; tots aquests homes tiraven amb
la fona contra un cabell, sense errar el tret. [17] I els d'Israel foren
comptats, sense Benjamí, en nombre de quatre-cents mil, que podien
manejar l'espasa, tots eren guerrers. [18] Els fills d'Israel s'alçaren, i
pujaren a la casa de Déu, i consultaren Déu, i digueren: ¿Qui de
nosaltres pujarà primer en batalla contra els fills de Benjamí?

Jahvè digué: Judà sigui el primer.

[19] Els fills d'Israel, doncs, s'alçaren de matí i acamparen sobre
Gàbaa. [20] I els israelites eixiren en batalla contra els de Benjamí; i
arranjaren el combat vers Gàbaa. [21] Llavors els fills de Benjamí eixi-
ren de Gàbaa, i en aquell dia estenellaren per terra vint-i-dos mil
homes dels israelites. [22] Malgrat això, el poble, ço és, els d'Israel,
prengueren coratge, i arranjaren de nou la batalla, en el lloc on l'ha-
vien arranjada el primer dia. [23] Perquè els fills d'Israel havien pujat,
i havien plorat davant Jahvè fins al vespre, i havien consultat Jahvè
dient: ¿Devem sortir novament a combatre amb els fills de Benjamí,
els nostres germans?

I Jahvè respongué: Pugeu contra ells.

[24] Els fills d'Israel, doncs, sortiren a combatre els fills de Benjamí,
el segon dia. [25] I els de Benjamí eixiren a llur encontre de Gàbaa, el

segon dia; i estenallaren encara per terra divuit mil homes, fills d'Is-
rael, que podien manejar l'espasa. [26]Llavors tots els fills d'Israel, i
tot el poble pujaren i vingueren a Betel, i ploraren i estigueren
aquí davant Jahvè, i dejunaren aquell dia fins a la nit; i oferiren
holocaustos i sacrificis davant Jahvè. [27]I els fills d'Israel consulta-
ren Jahvè (aquells dies l'Arca de Déu era aquí). [28]Fínees, fill
d'Eleazar, fill d'Aaró, llavors, era a la presència d'ella, dient: ¿Sor-
tiré encara en batalla contra el fills de Benjamí, el nostre germà, o
me n'abstindré?

I Jahvè digué: Pugeu, que demà us els lliuraré a la mà.

[29]I Israel posà sentinelles a Gàbaa de tots costats. [30]I els fills
d'Israel, al tercer dia, pujaren contra els fills de Benjamí, i arranjaren
la batalla prop de Gàbaa, com les altres vegades. [31]I els fills de Ben-
jamí sortiren contra el poble, i foren trets fora de la ciutat; i comen-
çaren com altres vegades a occir alguns del poble, en els camins,
dels quals l'un puja a Betel, i l'altre puja a Gàbaa, en el camp; a
l'entorn de trenta homes d'Israel mataren.

[32]I els fills de Benjamí digueren: Són derrotats a la presència
nostra, com les altres vegades.

Però els fills d'Israel deien: Fugim i atraguem-los fora de la ciu-
tat en els grans camins.

[33]Tots els israelites, doncs, s'alçaren d'aquell indret i arranjaren la
batalla a Baal-tamar; i els sentinelles d'Israel sortiren fora d'aquell
indret de la costa de Gàbaa. [34]I en el punt més fort de la batalla,
deu mil homes escollits de tot Israel vingueren de dret contra Gàbaa,
i aquells de la ciutat no s'adonaren de quin mal els queia damunt.
[35]I Jahvè derrotà Benjamí a la presència d'Israel; i aquell dia els fills
d'Israel estenallaren per terra vint-i-cinc mil cent homes de Benjamí,
tots els quals podien manejar l'espasa. [36]I els fills de Benjamí veie-
ren que eren derrotats. Els israelites, doncs, havien cedit terrenys a
Benjamí, perquè tenien confiança en l'emboscada que havien parat
contra Gàbaa. [37]I els sentinelles corregueren promptament contra

33.—*Baal-tamar*... cf. EUSEBI (*Onomast.* 238, 75) coneixia en el seu temps un Betamar prop de Gàbaa. Potser respongui al Baal-tamar d'aquest verset.

Gàbaa; i havent entrat allí, percudiren la ciutat passant-la al tall de
l'espasa. [38] Ara, hi havia aquest signe convingut entre els homes d'Is-
rael i els de l'emboscada, ço és, que aquests farien pujar de la vila
un núvol de fum. [39] Els homes d'Israel, llavors, giraren les espatlles
en el combat. Els benjaminites els havien occit ja a l'entorn de trenta
homes, i digueren: Certament, els tenim batuts com les altres ve-
gades. [40] Però el núvol començava a alçar-se de la vila com una
columna de fum, i els benjaminites esguardant enrera, albiraren la
vila que tota era abrandada en foc vers el cel. [41] Els homes d'Israel
giraren les espatlles i els homes de Benjamí foren espantats en veure
que la desgràcia els atenyia. [42] Giraren les espatlles davant els homes
d'Israel, pel camí del desert; però els combatents els reclogueren i
mataren els de les ciutats, cadascun en llurs propis indrets. [43] Els
israelites, doncs, envoltaren els benjaminites, i els perseguiren, i els
trepitjaren a llur albir, fins davant de Gàbaa, del sol llevant. [44] I cai-
gueren morts de Benjamí divuit mil homes, tots homes de guerra.
[45] Llavors els benjaminites, girant l'espatlla, fugiren vers el desert a
la roca de Remmon; i els israelites abateren cinc mil homes, pels
grans camins; després, perseguint-los de prop fins a Quideom, en
percudiren encara dos mil. [46] Així tots aquells qui caigueren morts
aquell dia dels benjaminites foren vint-i-cinc mil homes que podien
manejar l'espasa, tots guerrers. [47] I sis-cents homes giraren l'espatlla,
i se'n fugiren vers el desert, a la roca de Remmon, on estigueren
quatre mesos. [48] Després, els israelites tornaren als fills de Benja-
mí, i els percudiren, i els passaren a tall d'espasa, així les persones
que eren a la ciutat, com les bèsties, i tot el que fou trobat; posaren
també a foc i flama totes les ciutats que trobaven.

Com són conservats els benjaminites

(C. XXI.) [1] Els israelites havien jurat a Masfa, dient: Ningú de
nosaltres no donarà la seva filla per muller a un benjaminita. [2] Des-

1. — *Havien jurat.* Aquest primer verset posa l'estat de la qüestió que ocupa tot el capítol. Des de bell començament de la guerra, ells haurien fet aquest jurament, indignats de la brutal immoralitat dels gabaïtes.

prés el poble vingué a Betel, i s'hi estigué fins al vespre davant
Déu; i alçà la veu i plorà amb un gran plany. [3] I digué: ¿Per què,
Jahvè, Déu d'Israel, s'ha esdevingut això, que una tribu a Israel
hagi estat anorreada?

[4] I el dia següent el poble s'alçà de matí i edificà aquí un altar, i
oferí holocaustos, i sacrificis pacífics. [5] Després, els fills d'Israel di-
gueren: ¿Qui d'entre totes les tribus d'Israel no ha pujat a l'assem-
blea davant Jahvè? Com sigui que un jurament gran fou fet contra
qui no pujaria a Masfa davant Jahvè, dient: Tan cert, hom el farà
morir.

[6] Els fills d'Israel, penedint-se del fet contra els benjaminites, llurs
germans, digueren: Avui ha estat arrasada una tribu a Israel.
[7] ¿Què farem per procurar dones a aquells qui han restat? Puix que
hem jurat a Jahvè que nosaltres no els donarem les nostres filles per
mullers.

[8] Després digueren: ¿Quina és la ciutat, entre totes les tribus
d'Israel, que no ha pujat a Masfa davant Jahvè? I vet aquí, ningú
de Jabes de Galaad no ha vingut al camp en l'assemblea. [9] I feta la
revista del poble, vet aquí que allí no hi havia ningú dels habitants de
Jabes de Galaad. [10] Per això l'assemblea hi envià dotze mil homes
dels més valents, i els donà ordres, dient: Aneu, i percudiu els ha-
bitants de Jabes de Galaad a tall d'espasa, amb les dones i els nois.
[11] Vet aquí el que farem. Destruir a extermini tot baró i tota dona
que talment ha conegut baró. [12] I aquests trobaren quatre-centes
donzelles verges d'entre els habitants de Jabes de Galaad, les quals
talment no havien conegut baró; i aquests les menaren al camp, a
Silo, que és en el país de Canaan. [13] Llavors, tota l'assemblea envià
a parlar als fills de Benjamí, que eren a la roca de Remmon, i els
anunciaren la pau. [14] Llavors els fills de Benjamí tornaren, i els fills
d'Israel els donaren les dones que havien deixat en vida d'entre les
dones de Jabes de Galaad; però no n'hi hagué prou per a ells. [15] I
el poble es penedí del que havia fet a Benjamí; per tal com Jahvè

11, Nm. xxxi, 17

9.—*Jabes de Galaad*. Potser representa l'actual Jubeha.

havia fet una excisió en les tribus d'Israel. [16] Per això els ancians
de l'assemblea digueren: ¿Què farem a aquells qui resten per pro-
curar-los dones? Per tal com les dones d'entre els benjaminites han
estat abatudes.

[17] Després digueren: Aquells qui han escapat posseiran el que era
de Benjamí, i no serà extingida una tribu d'Israel. [18] Ara, nosaltres
no podem donar-los mullers d'entre les nostres filles, per tal com els
fills d'Israel han jurat dient: Maleït sigui qui donarà muller als ben-
jaminites. [19] Per això digueren: Vet aquí la solemnitat anual de
Jahvè, a Silo, que és al nord de Betel, i a sol ixent del gran camí
que puja de Betel a Siquem, i del migdia de Lebona. [20] I donaren
ordre als fills de Benjamí dient: Aneu i poseu-vos a l'aguait en les
vinyes. [21] I esguardeu; i vet aquí, quan les donzelles de Silo eixiran
per fer danses, llavors eixiu de les vinyes, i rapteu-ne una cada un
per a muller seva, i aneu-vos-en al país de Benjamí. [22] I quan llurs
pares o llurs germans vindran a nosaltres per litigar, nosaltres els
direm: Doneu-nos-les de gràcia, perquè en aquella guerra nosaltres
hem posat per a cadascun d'ells la seva dona; per tal com vosaltres
no els les haveu donades, per tant ara sou culpables. [23] I els fills de
Benjamí ho feren així, i prengueren mullers segons llur nombre
d'entre aquelles que dansaven, les quals raptaren; després se n'ana-
ren, i tornaren a llur herència; i reedificaren les ciutats i hi sojor-
naren. [24] I en aquell mateix temps, els fills d'Israel se n'anaren
d'allí cadascun a la seva tribu, i a la seva nació, i se'n tornaren d'allí
cadascun a la seva herència. [25] En aquell temps no hi havia rei a
Israel: cadascú feia el que li abellia.

19. — *Que és al nord de Betel.* Tot aquest parèntesi és una glossa d'algun copista. Vegi's Hummelauer en el seu comentari *ad locum.*

LLIBRE DE RUT

NOTÍCIA PRELIMINAR

Primitivament, aquest llibre no tenia títol ni nom, car entre els antics hebreus era considerat com formant una sola cosa amb el Llibre dels Jutges; en separar-lo d'aquest, sens dubte per tal de fer remarcar la genealogia de David, se li posà el nom de Rut (Ῥοὺθ, en Gr.) per raó d'esser-ne l'heroïna la Moabita les desgràcies de la qual, la seva pietat, la seva religió, el seu abandó absolut a la divina Providència, i el seu maridatge amb Booz, del qual havia de néixer Obed, avi de David, es conten en els quatre capítols de qué consta el llibre.

El lloc que ocupa en el cànon el Llibre de Rut és el més lògic, car no sols està lligat amb el dels Jutges, perquè la història que conta s'esdevingué en llurs temps, sinó que ensems és una introducció als llibres dels Reis, car en ell es descriu la genealogia de David, cap de la família reial de Judà.

El fi del Llibre de Rut és la lloança de la pietat d'aquesta heroïna, la virtut de la qual se'ns recomana amb la narració dels fets; per altra banda, és donar-nos la història de la casa de David i la genealogia del Crist.

Encara que no es pot afirmar res respecte la data en la qual s'escriví aquest llibre, sembla que fou compost en temps de David.

El magnífic estil en què està escrit aquest llibre, el qual ens revela la vida íntima dels bons israelites d'aquell temps (així com els dels Jutges ens manifesta la vida pública d'Israel), ha fet dir a Voltaire: «La història de Rut està escrita amb una simplicitat candorosa i corprenedora» (*Bibl. Explic.*); és «un quadro idílic», «una obra d'art exquisit, d'un encís inexpressable» digne de formar part dels escrits inspirats. (Fillion. *Introd. Ruth*).

El contingut d'aquest llibre pot dividir-se en la següent forma:

I. *Noemí a Moab :* I, 1-5.

A causa de la fam que afligia Israel, Elimèlec, amb sa muller Noemí i els seus dos fills, van cap a Moab, on morí Elimèlec, i es desposaren els seus dos fills, els quals també moriren en l'emigració.

II. *Retorn de Noemí a Betlem, acompanyada de Rut :* I, 6-22.

Havent enviduat Noemí, i morts els seus fills, resol d'entornar-se'n a Betlem i s'acomiada de les seves dues nores, pregant-los que se'n tornessin a casa seva ; així ho fa Orfa ; no així Rut, que restà al costat de Noemí.

III. *Rut al camp de Booz :* II.

Per a socórrer la pobresa de Noemí, la piadosa Rut surt al camp per tal d'aplegar les espigues que caiguesin de les mans dels segadors, com era costum ; Booz, parent d'Elimèlec, marit de Noemí, es compadeix de Rut i l'afavoreix.

IV. *Projectes de Noemí per tal d'emmaridar Rut amb Booz :* III.

Aquests projectes es fonamenten en el parentiu citat, i llur realització té com a fi continuar el nom i la família d'Elimèlec.

V. *Booz es desposa amb Rut :* IV, 1-17.

Complertes les prescripcions legals, Booz accepta Rut per esposa ; d'aquesta unió neix Obed, avi de David.

VI. *Genealogia de David :* IV, 17-22.

LLIBRE DE RUT

(C. I.) [1]I s'esdevingué en els dies en què governaven els jutges,
que hi hagué una fam a la terra. I anà un baró de Betlem de Judà
a fer estada pels camps de Moab, ell i la seva dona i els seus dos
fills. [2]I el nom del baró era Elimèlec, i el nom de la seva dona
Noemí, i el nom dels seus dos fills Mahalon i Quelion, efratites de
Betlem de Judà. I feren cap als camps de Judà i s'hi estigueren.
[3]I morí Elimèlec, marit de Noemí, i ella era deixada amb els seus
dos fills. [4]I ells prengueren mullers de Moab; el nom de l'una,
Orfa, i el nom de l'altra, Rut; i sojornaren allí com deu anys.
[5]I moriren també ambdós, Mahalon i Quelion; i aquella dona
era deixada dels seus dos fills i del seu marit.
[6]I aleshores s'aixecà ella amb les seves nores per tornar-se'n dels
camps de Moab; perquè havia sentit pels camps de Moab que Jahvè

1. — *I s'esdevingué en els dies en què governaven els jutges.* Vg.: «En els dies d'un jutge, quan els jutges presidien.» Aquestes paraules donen a comprendre clarament, que aquest llibre fou escrit després del govern dels jutges.

Hi hagué una fam a la terra. O sia a la Palestina.

Betlem de Judà. Distint de l'altra ciutat de Betlem de la tribu de Zabulon.

Pels camps de Moab. O sia a la regió situada a l'est del Jordà, al sud de l'Ammon. La seva riquesa i fertilitat és remarcable.

2. — *Elimèlec.* Aquest nom en hebreu significa: «Mon Déu és rei» o també «aquell qui té Déu per rei».

Noemí. Etimològicament significa: «ma suavitat» o bé «mes delícies»

Mahalon. En hebreu *Mahalon* significa: «el feble» o «el malalt».

Quelion. Significa: «consumació, ruïna».

Efratites. D'Èfrata, nom de la primera muller de Caleb, mare d'Hur, fundador de Betlem.

4. — *Mullers de Moab.* Els enllaçaments amb les ammonites i les moabites no són prohibits per la llei (Dt. VII, 1-3).

havia visitat el seu poble per donar-los pa. [7] I sortí del lloc on havia
estat, i les seves dues nores amb ella; i anaren pel camí per a tornar
a la terra de Judà; [8] i digué Noemí a les seves dues nores:

Aneu, torneu cadascuna a casa de la seva mare! Que Jahvè
faci mercè amb vosaltres, tal com vosaltres l'heu feta amb els morts
i amb mi! [9] Que Jahvè us doni que trobeu repòs, cadascuna a casa
del seu marit.

I les besà; i elles aixecaren llur veu i ploraren; [10] i digueren-li:

Ben cert que tornarem amb tu al teu poble!

[11] Però digué Noemí:

Torneu-vos-en, filles meves: ¿per què vindríeu amb mi? ¿Per
ventura tinc jo encara fills dins les meves entranyes, que us puguin
ésser marits? [12] Torneu-vos-en, filles meves, aneu, que jo sóc mas-
sa vella per a ésser de baró. Perquè si jo deia: En tinc esperan-
ça, i també si aquesta nit jo fos de baró, i també si jo infantava
fills, ¿per ventura esperaríeu fins que ells fossin grans? [13] ¿Per ven-
tura us privaríeu de marit per ells? No, filles meves, encara que em
sigui a mi força més amarg que a vosaltres; perquè contra mi ha
sortit la mà de Jahvè.

[14] I elles aixecaren llur veu i ploraren encara. I Orfa besà la seva
sogra; però Rut s'encastà a ella.

[15] I digué Noemí:

Mira, la teva cunyada se n'ha tornat al seu poble i als seus
déus; torna-te'n tu darrera la teva cunyada.

[16] Però digué Rut:

No m'alterquis que jo t'abandoni i me'n torni de darrera teu;
perquè allí on tu aniràs aniré jo, i allí on tu faràs nit faré nit jo; el
teu poble serà el meu poble i el teu Déu el meu Déu; [17] allí on tu
moriràs moriré jo i allí seré colgada. Així em faci Jahvè a mi i així

7. — *I sortí del lloc on havia estat.* Vg.: « Sortí, doncs, del lloc de sa pele-grinació ».

8. — *Amb els morts.* És a dir, amb Mahalon i Quelion.

14. — *S'encastà a ella.* La rel hebrea *dâbak* inclou un sentit enèrgic d'ex-pressió: *s'adherí fortament,* com en Gn. II, 24. El Gr. afegeix: 'I se'n tornà al seu poble'.

16. — *I el teu Déu el meu Déu.* Ço que indica que Rut era una prosèlita del judaisme.

17 — *Així em faci Jahvè.* Fórmula

m'hi afegeixi, que només la mort farà la separació de mi i de tu. [18]I veié que Rut era entossudida a anar amb ella i cessà de parlar-li'n. [19]I caminaren totes dues fins que feren cap a Betlem; i vet aquí que en fer cap elles a Betlem, tota la vila es va remoure per causa d'elles, i deien:

¿Aquesta és Noemí?

[20]Però ella els digué:

No m'anomeneu Noemí, anomeneu-me Mara; perquè el Totpoderós m'ha fet molt amargada. [21]Jo me n'aní plena, i buida m'ha tornat Jahvè; ¿per què m'anomenaríeu Noemí, si Jahvè ha testimoniat contra mi i el Totpoderós m'ha acorat?

[22]Així tornà Noemí, i Rut la moabita, nora seva, amb ella, la vinguda dels camps de Moab. I elles feren cap a Betlem al començament de la collita dels ordis.

(C. II.) [1]I tenia Noemí un parent del seu marit, un baró poderós en riquesa, de la família d'Elimèlec; i el seu nom era Booz. [2]I digué Rut, la moabita, a Noemí:

Jo prou aniria al camp i espigolaria darrera aquell als ulls del qual hauré trobat gràcia.

I ella li digué:

Vés, filla meva.

[3]I va, i entra, i espigolava pel camp darrera els segadors. I fou l'atzar d'ella que parés en una part del camp que era de Booz, el qual era de la família d'Elimèlec. [4]I vet aquí que Booz vingué de Betlem i digué als segadors:

breu de jurament, i al mateix temps fórmula deprecatòria de càstig, si aquell no es compleix.

20. — *No m'anomenen Noemí* (= dolcesa meva), de la rel *namam* (ésser dolç, suau), *anomeneu-me Mara,* de la rel *marah* (= amargor meva, ésser amarg).

21. — *Jo me n'aní plena, i buida m'ha tornat.* Plena per tal com tenia l'ajut del marit i dels fills, els quals perdé a Moab i per això tornà buida.

22. — *Al començament de la collita dels ordis.* O sia en el nostre mes d'abril, puix la sega començava el segon dia de Pasqua, el 16 de Nisan.

1. — *Booz.* En hebreu *Boaz.* La rel hebrea *baaz* significa vivacitat, i la paraula *Boaz* vol dir en qui és la força. Booz era de la tribu de Judà: una de les grans columnes del temple portava el seu nom.

3. — *I va, i entra...* La llei permetia als pobres de recollir les espigues que queien de les mans dels segadors.

Jahvè sigui amb vosaltres.
I digueren-li ells:
Que et beneeixi Jahvè.
[5]I digué Booz al seu minyó, l'encarregat dels segadors:
¿De qui és aquesta minyona?
[6]I respongué el minyó, encarregat dels segadors, i digué:
És una minyona moabita, que ha tornat amb Noemí dels camps
de Moab. [7]I ha dit: Deixeu que jo culli i replegui entre les gar-
bes darrera els segadors. I ha entrat i s'hi ha estat d'ençà del mati
fins ara, que s'ha aturat a casa una mica.
[8]I digué Booz a Rut:
¿No sents, filla meva? No vagis pas a espigolar en un altre
camp, ni et departeixis d'aquí. I així encasta't a les meves minyo-
nes. [9]Ten els ulls sobre el camp que seguen, i vés darrera d'elles:
¿per ventura no he manat als meus minyons que no et toquin? I si
tens set, vés als càntirs i beu del que poaran els minyons.
[10]I ella caigué sobre el seu rostre i s'humilià a terra i digué
a Booz:
¿Per què he trobat gràcia als teus ulls, que tinguis cura de mi,
essent jo forastera?
[11]I respongué Booz i li digué:
M'ha estat innovat tot el que has fet amb la teva sogra després de
la mort del teu marit, i que has deixat el teu pare i la teva mare i la
terra de la teva naixença i has vingut a un poble que no coneixies
abans. [12]Que et pagui Jahvè la teva obra, i sigui la teva remunera-
ció donada sencera per Jahvè Déu d'Israel, sota les ales del qual has
vingut a refugiar-te.

4. — *Jahvè sigui amb vosaltres.* És la primera vegada que s'empra aquesta fórmula de salutació, amb la qual l'arcàngel saludà Maria, i avui s'usa en la litúrgia sagrada.

7. — *Fins ara.* Gr.: «fins al vespre».

S'ha aturat a casa una mica. Gr.: «Ella no ha pas deixat de treballar ni una mica en el camp». Es refereix a la barraca que hi havia en el mateix camp i en la qual els segadors prenien els àpats i feien la migdiada; no es tracta de la casa de Noemí la qual distava uns dos quilòmetres.

10. — *I ella caigué sobre el seu rostre.* O sia adorant-lo, és una forma oriental de respecte.

[13] I ella digué:
Que jo trobi gràcia als teus ulls, missenyor; perquè tu m'has conhortat, i perquè has parlat al cor de la teva serventa; encara que jo no sóc com una de les teves serventes.

[14] I li digué Booz a l'hora del dinar:
Acosta't ací i menja del pa i suca el teu mos dins el vinagre.

I ella s'asseu al costat dels segadors; i Booz li ofereix gra torrat;
i ella menja, i es sadolla, i encara li'n sobrava. [15] I s'aixeca per espi-
golar, i Booz mana als seus minyons, dient:

Que ella espigoli fins i tot entre les garbes, i no l'avergonyiu.
[16] I també mireu que se n'esmunyi una mica per a ella dels manats,
i comporteu que ho arreplegui sense reptar-la.

[17] I ella espigolà en el camp fins al vespre i baté el que havia espi-
golat: i hi havia com una efa d'ordi. [18] I el pren i entra a la vila, i
la seva sogra veu el que havia espigolat. I treu, i li dóna el que li
sobrava després que fou sadolla. [19] I digué-li la seva sogra:

¿On has espigolat avui? ¿I on has treballat? Beneït sigui qui ha pres cura de tu.

I Rut contà a la seva sogra amb qui havia treballat, i digué:

El nom del baró amb qui he treballat avui és Booz.

[20] I digué Noemí a la seva nora:

Beneït sigui ell de Jahvè, que no ha llevat la seva misericòrdia ni dels vius ni dels morts!

I li digué Noemí:

És parent nostre, aquest home, dels nostres redemptors.

13. — *No sóc com una de les teves serventes.* Expressió de la humilitat de Rut.

14. — *I suca el teu mos dins el vinagre.* Avui encara s'usa ja com a refrescant, ja com a restaurador de forces.

I Booz li ofereix gra torrat. És la pollenta la base de l'alimentació del poble; encara que no se sap fixament el que era, es pot comparar al blat-de-moro torrat tan en ús entre els pagesos de Catalunya; el calí o pollenta encara s'usa avui a Palestina.

16. — *I també mireu que se n'esmunyi...* Gr.: «Ella espigolarà i vosaltres no la reprengueu pas».

17. — *I hi havia com un efa d'ordi.* L'efa valia poc més de 38 litres, i era suficient per alimentar un home deu dies.

20. — *És parent nostre, aquest home...* En hebreu *go'el;* al·lusió a la llei establerta en el Levític XXV, 25, 28 per la qual tot home que per necessitat havia de vendre's un camp, el seu pròxim parent tenia abans que cap altra persona el dret d'adquirir-lo; si era per motiu

21 I digué Rut, la moabita:
També m'ha dit: Encasta't als meus minyons, fins que acabin
tota la meva sega.
22 I digué Noemí a Rut, la seva nora:
Bé, filla meva, que surtis amb les seves minyones, que no t'es-
cometessin en un altre camp.
23 I ella restà amb les minyones de Booz per espigolar fins a l'aca-
bament de la sega dels ordis i la sega dels forments. I habitava amb
la seva sogra.
(C. III.) 1 I li digué Noemí, la seva sogra:
Filla meva, ¿per ventura no et cercaré un repòs que et sigui
bo? 2 I ara ¿no és parent nostre Booz, amb les minyones del
qual tu has estat? Mira, ell venta l'era dels ordis anit. 3 Renta't,
doncs, i ungeix-te, i posa't el teu vestit bo damunt, i davalla a l'era.
No et facis albiradora del baró fins que ell haurà acabat de menjar i
beure. 4 I vet aquí, en ell colgar-se, tu repara l'indret on es colga,
i entra, i descobreix-lo dels peus i colga-t'hi, i ell mateix ja et dirà el
que hagis de fer.
5 I li digué Rut:
Tot això que tu em dius jo faré.
6 I davalla a l'era i fa tal com li havia manat la seva sogra. 7 I Booz
menjà i begué, i tenia alegre el cor, i entrà a jeure a un cap de la
rima. I entrà ella d'esmunyedissa i el descobrí dels peus i s'hi colgà.
8 I s'esdevingué a mitja nit que aquell home tingué un surt i es regi-
rà; i vet aquí una dona que se li havia colgat als peus. 9 I ell diu:
Qui ets?

de defunció, el pròxim parent del difunt s'havia de quedar l'herència, i a més, havia de casar-se amb la vídua, si no hi havia fills, per tal de continuar el nom. I aquest era el cas de Noemí, Rut i Booz.

2. — *Ell venta... anit.* A l'Orient al vespre s'alça un oreig que afavoreix l'operació de ventar el gra; per aquesta raó generalment es fa en aquesta hora. El ventejament del gra a l'Orient es fa d'una faisó semblant a la de la nostra terra: es llença el gra al vent mitjançant una pala o un sedaç i l'aire s'emporta la brossa.

3. — *Renta't... ungeix-te.* Amb què s'indiquen les operacions de la « toilette » oriental.

4. — *I descobreix-lo.* Figura que s'indica amb molta expressió la demanda de protecció. (Vid. R. III, 9).

8. — *Tingué un surt.* Gr.: « tingué temença ».

I digué ella:

Sóc Rut, la teva serventa; estén un pany de la teva roba damunt la teva serventa, perquè tu ets parent redemptor.

[10] I ell digué:

Beneïda tu de Jahvè, filla meva! Aquesta segona amor teva és millor que la primera, perquè no has anat darrera els joves, ni pobres ni rics. [11] I ara, filla meva, no temis: tot el que tu diràs, jo ho faré per tu, perquè tot el portal del meu poble sap que tu ets dona virtuosa. [12] I ara, és cert que jo sóc redemptor; però hi ha un altre redemptor més de la vora que jo. [13] Acull-te ací aquesta nit; i demà de matí, si ell et redimeix, bé que et redimeixi; però si no li plau de redimir-te, et redimiré jo, com viu Jahvè! Colga't fins al matí.

[14] I ella jagué a sos peus fins al matí i es llevà abans que un home pugui reconèixer-ne un altre. I ell digué:

[15] Que no se sàpiga que ha entrat la dona a l'era.

I encara digué:

Porta el mantellí que duus a sobre, i para'l.

I ella el para, i ell li'n mesura dintre sis d'ordi i ho carrega damunt d'ella i entra a la vila. [16] I ella arriba a la seva sogra, la qual diu:

¿Què és de tu, filla meva?

I Rut li contà tot el que havia fet per ella aquell home. [17] I digué encara:

Aquestes sis d'ordi m'ha donat. Perquè ha dit: No tornessis de buit a la teva sogra.

[18] I digué Noemí:

Queda't ací, filla meva, fins que sàpigues com s'escau la cosa; perquè no reposarà l'home, que no hagi acabat la cosa avui.

(C. IV.) [1] I Booz pujà al portal i s'hi assegué. I vet aquí que passava el redemptor del qual havia parlat Booz. I ell li diu:

Ei tu, tal, atura't i seu ací.

11. — *Perquè tot el portal del meu poble sap.* Vg.: «perquè tota tribu de mon poble sap».

1. — *I Booz pujà al portal.* Era aquest el lloc en el qual es ventilaven els afers públics i on s'administrava justícia.

Ei tu, tal. Gr.: «un desconegut».

I ell s'aturà i s'assegué. [2]I Booz pren deu barons dels ancians de la vila i els diu:

Seieu ací.

I ells s'asseuen. [3]I aleshores diu al redemptor:

Una part del camp que era d'un germà nostre, d'Elimèlec, la ven Noemí, que ha tornat dels camps de Moab. [4]I jo he pensat de fer-t'ho avinent, de dir-te: Compra'l en presència dels veïns i en presència dels ancians del meu poble. Si tu vols redimir, redimeix; però si no vols redimir, declara-m'ho, que jo ho sàpiga. Perquè no n'hi ha cap altre sinó tu per a redimir, i jo després de tu.

I ell digué:

Jo redimiré.

[5]I digué Booz:

El dia que tu compraràs el camp de la mà de Noemí, el compraràs ensems de Rut, la moabita, dona del mort, per aixecar el nom del mort sobre el seu heretatge.

[6]I digué el redemptor:

Jo no puc redimir per compte meu, no fos que hi dissipés el meu heretatge; redimeix tu per tu el meu dret, perquè jo no puc redimir.

[7]I això era de temps costum a Israel, en cas de redempció i de barat, per a validar tota cosa: que l'un es llevava el tapí i el donava a

7, Dt. xxv, 7

Sens dubte que Booz el cridà pel seu nom; el qual ignorava l'autor del llibre.

2. — *Deu barons dels ancians.* O sigui testimonis judicials; aquest nombre manat per la llei, l'exigeixen els jueus d'avui per a formar assemblees legals.

3. — *D'un germà nostre.* — En sentit ampli.

La ven Noemí. A Israel les dones no heretaven dels seus marits, sinó dels seus fills, i en defecte d'ells, del pròxim parent; això no obstant, Noemí, a causa de la seva pobresa, en conservava l'usdefruit.

4. — *I ell digué: Jo redimiré.* Gr.: « sóc jo (el parent), jo el compraré ».

5. — *El compraràs ensems de Rut la moabita, dona del mort.* Gr.: «i de la mà de Rut la moabita, tu adquiriràs també l'esposa del difunt ». — *Per aixecar el nom del mort.* El parent pròxim que redimia l'herència del parent difunt havia de desposar-se amb la vídua d'aquest: els fills que venien d'aquesta unió duien el nom del difunt, els drets del qual heretaven.

7. — *I això era.* I aquest era el costum a Israel, establert pel Dt. XXV, 10. La casa del parent que llençava el calçat se'n deia « a cal descalç ».

l'altre; i això valia de testimoniatge a Israel. [8] I digué el redemptor
a Booz:

Compra per tu.

I es llevà el tapí. [9] I digué Booz als ancians i a tota la gent:

Testimonis sou vosaltres avui, que jo he comprat de la mà de
Noemí tot el que era d'Elimèlec i tot el que era de Quelion i de
Mahalon. [10] I encara Rut, la moabita, muller de Mahalon, me l'he
redimida per muller, per aixecar el nom del mort sobre el seu here-
tatge, i que no sigui esborrat el nom del mort d'entre els seus ger-
mans i del portal del seu lloc. Testimonis en sou vosaltres avui.

[11] I digueren tota la gent que era al portal i els ancians:

En som testimonis. Faci Jahvè la dona que entra a casa teva
com Raquel i com Lia, que bastiren totes dues la casa d'Israel; i
sigues apoderat a Èfrata i fes-te un nom a Betlem! [12] I sigui la teva
casa com la casa de Fares, que Tamar infantà a Judà, per la sement
que Jahvè et donarà d'aquesta minyona!

[13] I Booz prengué Rut, i ella li fou muller; i entrà a ella, i Jahvè
li donà concepció, i infantà un fill. [14] I deien les dones a Noemi:

Beneït Jahvè, que avui no t'ha deixat mancar d'un redemptor!
Que sigui anomenat el seu nom a Israel! [15] I ha estat per a tu conhort
de la teva ànima i sosteniment dels teus cabells blancs; perquè la teva
nora que t'ama li ha infantat, ella que és millor per a tu que set fills.
[16] I prengué Noemí el nadó i se'l posà a la falda i li serví de mai-
nadera. [17] I les veïnes li donaren nom, dient:

És nat un fill a Noemí!

I li posaren per nom Obed. Ell és el pare d'Isaí, pare de David.

12, Gn. XXXVIII, 29

10. — *Testimonis en sou vosaltres.* Declaració solemne i oficial.

11. — *Com Raquel i com Lia.* Les esposes de Jacob.

I sigues apoderat a Èfrata i fes-te un nom a Betlem. Gr.: «*que faci la força a Èfrata* i que dongui *son nom* a Betlem».

15. — *Set fills.* El nombre de set, en la Sda. Escriptura, s'usa sovint com ací, en sentit genèric de molts.

16. — *Mainadera.* Aquesta és la significació de la paraula hebrea *Homenet.*

17. — *Obed.* Significa: servent (de Déu); significat que està en consonància amb el que deien les dones de Noemí: que seria l'aguant de sa vellesa.

Pare d'Isaí. No fou pas pare immediat d'Isaí.

Pare de David. Aquest és el fi prin-

[18] I aquestes són les generacions de Fares: Fares engendrà Hes-
ron, [19] i Hesron engendrà Aram, i Aram engendrà Aminadab, [20] i Ami-
nadab engendrà Nahasson, i Nahasson, engendrà Salmon, [21] i Salmon
engendrà Booz, i Booz engendrà Obed, [22] i Obed engendrà Isaí, i Isaí
engendrà David.

18, I Par. II, 5; IV, 1; Mt. I, 3

cipal de la narració segons Teodoret (I Rut).

19. — *Hesrom engendrà Aram.* Entre aquests hi falta un intermedi, Jerahme.

22. — Aquesta genealogia es troba tres vegades en la Bíblia: I Par. II, 10-12; Mt. I, 3-6; Lc. III, 32-33.

LLIBRES I i II DE SAMUEL

NOTÍCIA PRELIMINAR

Títol. — Aquests llibres, que el text masorètic anomena I i II de Samuel, la versió dels Setanta I i II dels Regnes, la Vulgata I i II dels Reis, no són més que un sol llibre, com apareix de llur examen intern i ho comprova la tradició exegètica.

Contingut. — El I i II Llibre de Samuel ens presenten la història israelítica d'un període de temps que comprèn gairebé un segle; el fet culminant d'aquest període és la transició de la judicatura de Samuel a la institució de la monarquia que té per primer representant Saül, per continuador David, en la família del qual es concentren les promeses d'un reialme etern.

Refusat Saül per la seva infidelitat, és ungit rei David, que després d'ésser provat per tota mena d'insidioses persecucions per part de Saül, és a la fi reconegut rei pel seu poble. Guerrer i diplomàtic experimentat i fi, emmena la seva nació, al màxim esplendor polític, i estén el seu territori fins als límits més llunyans, promesos per Déu als patriarques. Des del cim de la magnificència reial, caigué en la vilesa d'una culpa, que inútilment intentà d'amagar, i que Déu revelà i puní. « Ell pecà, és cert, com acostumen a fer els reis » diu Sant Ambròs, « però féu penitència, plorà, gemegà, el que no acostumen a fer els reis. » (Apologia David, I, c. 4.) I amb la penitència assolí el perdó de Déu, que li refermà la promesa del reialme etern.

Divisió. — El llibre I de Samuel I, 1-XXI, 13 s'ocupa especialment de Samuel i de la preparació del tron eternal, i el II narra la seva constitució i consolidació.

El primer llibre es pot dividir en quatre parts: 1.ª La història d'Eli i de Samuel (I, 1-VII, 17); 2.ª Fundació de la dignitat reial a Israel (VIII, 1-XII, 24); 3.ª Reprovació de Saül com a rei (XIII, 1-XV, 35); 4.ª Darrers anys de Saül i començament de David (XVI, 1-XXXI, 13).

El II pot dividir-se en tres parts: 1.ª El regne de David a Hebron (I, 1-IV, 12); 2.ª El regne de David a Jerusalem (V, 1-XX, 26); 3.ª Alguns documents dispersos i fragmentaris (XXI, 1-XXV, 28).

L'autor. — No consta pas amb certesa el nom de l'autor d'aquesta obra; ço que hom dóna per cert ès que el I i II de Samuel constitueixen una obra a part, distinta dels dos llibres següents I i II dels Reis (III i IV segons la Vg.). Basta fixar-se en aquestes diferències reals: El I i II de Samuel no remarca la cronologia dels diversos esdeveniments, no cita mai les fonts en què es documenta, no palesa el seu judici sobre persones i coses. Sovint és minuciós i difús en les seves narracions; vegi's la història de Samuel. No així mateix l'autor dels dos llibres dels Reis; aquest no omet mai d'assenyalar la cronologia, cita les fonts a fi que el lector que vulgui notícies més abundants pugui informar-se, car ell es contenta ben sovint amb indicacions genèriques, expressa el seu judici sobre persones i coses, mostrant a voltes el nexe històric dels diversos esdeveniments.

Cal fer també dues observacions: la llengua dels llibres de Samuel és molt més elegant i pura, que no pas en els altres dos llibres dels Reis; i mentre aquests no foren escrits abans de l'any 37 de l'exili de Joaquim, els dos primers eixiren en públic abans de l'exili, com proven els exegetes.

El nom de Samuel sembla que els fou donat, no pas perquè ell sigui l'autor del llibre, sinó perquè ès el primer personatge que introdueix la narració, i fou el consagrador de Saül i de David, i ell mateix fou per la seva judicatura i pel do de profecia un important i lluminós guia del seu poble.

Situació política d'Israel en relació als pobles veïns, tal com la fa suposar el nostre llibre. — Manta vegada aquest llibre ens parla dels filisteus, que sotgen Israel per tal d'apoderar-se'n.

La institució de la monarquia israelítica obeeix entre altres fins a la necessitat que sentiren els israelites de mancomunar-se sota un rei mateix,

que dirigís llur esforç contra aquell enemic tan poderós, rapisser i envaïdor.

Saül durant tot el seu regnat és hostilitzat pels filisteus i mor en el camp de batalla, lluitant contra ells.

David igualment sostingué molts combats contra els filisteus, fins que a la fi, aquests, esdevingueren, si més no, bons veïns i David mateix comptà filisteus entre els seus servents.

Un altre enemic del poble hebreu fou Ammon, que Saül ja derrotà, però no fou subjugat sinó més tard per David, intervenint en l'afer l'habilitat de Joab.

Els amalecites (SO. de Judà), batuts ja per Saül, feren freqüents incursions al Négueb, arribant fins a Síceleg.

I LLIBRE DE SAMUEL

LA HISTÒRIA D'ELÍ I DE SAMUEL

(I, 1-VII, 17)

SAMUEL I ELÍ

(C. I.) [1] Hi havia un home de Ramataim-Sofim, de la muntanya d'Efraïm, anomenat Elcana, fill de Jeroham, fill d'Eliú, fill de Tohu, fill de Suf; era un efraïmita.

[2] Aquest tenia dues mullers: el nom d'una era Anna, i el nom de l'altra, Fenenna. Fenenna tenia fills, però Anna no en tenia.

[3] Aquest home pujava cada any de la seva ciutat, per adorar Jahvè dels exèrcits i oferir-li sacrificis a Silo; on eren els dos fills d'Elí, Hofni i Fínees, sacerdots de Jahvè.

[4] I s'esdevingué un dia que Elcana, havent sacrificat, donà certes porcions de la víctima a Fenenna, sa muller, i a tots els fills i filles d'aquesta; [5] però a Anna en donà una de doblada, per tal com ell

1.—*De Ramataim-Sofim.* Ço és, l'actual Rentis, al NE. de Lidda, El-Ludd. *Elcana.* Vegi's la seva genealogia, I Par VI, 11-13, 19-21.

2. — *Tenia dues mullers.* La poligàmia era tolerada en l'A. T. (Dt. XXI, 15-17).

3. —*Jahvè dels exèrcits.* Exèrcits del Senyor són totes les criatures celestials — àngels, estels — i terrenals, especialment el poble d'Israel, del qual Jahvè esdevindrà ben tost el monarca suprem, el cap dels seus exèrcits.

A Silo. Entre Er-Ram i Nablus (cf. Jos. XVIII, 1), lloc on residia el Tabernacle i l'Arca.

5. — *Una de doblada.* Lit.: una porció de *dues cares, figures* o *persones,* per expressar que el seu afecte era igual per a ella com si li hagués infantat un fill. Compari's amb Gn. XLIII, 35; I Sam. IX, 23 Vg. llegeix: « donà a Anna una sola part amb tristesa ». Gr. llegeix: *efès* — solament, en lloc d'appaim — dues figures: *donava a Anna una sola porció, malgrat que l'estimés, per-*

amava Anna, malgrat que Jahvè hagués clos el seu si. [6]I la seva
rival no parava mai de provocar-la a indignació, per fer-la torbar,
per tal com Jahvè havia clos el seu si.

[7]Així, doncs, feia Elcana cada any, d'ençà que Anna pujava a la
casa de Jahvè. L'altra la provocava al despit d'aquesta faisó; d'aquí
que ella plorava i no menjava. [8]I Elcana, son marit, li féu: Anna,
¿per què plores, i per què no menges; i per què estàs descorat-
jada? ¿És que jo no sóc per a tu millor que deu fills?

[9]I Anna, després que hom hagué menjat i begut a Silo, s'alçà.
Ara, el sacerdot Elí seia damunt un setial, prop d'un pilar del tem-
ple de Jahvè [10]i essent el seu cor ple d'amargor, pregà a Jahvè,
vessant dolls de llàgrimes. [11]I féu un vot dient: Jahvè dels exèr-
cits, si et dignes d'esguardar l'aflicció de la teva serventa, si tu et
recordes de mi, i no t'oblides de la teva serventa, i si dónes a la teva
serventa un infant mascle, jo el dedicaré a Jahvè, per tot el temps de
la seva vida; i les tisores no pujaran damunt la seva testa.

[12]Mentre Anna multiplicava les seves pregàries davant Jahvè, Elí
observava la seva boca; [13]però Anna parlava dins el seu cor; sola-
ment movia els llavis, i no se sentia la seva veu; per això Elí la
prengué per una embriaga [14]i li digué: ¿Fins quan faràs l'embriaga?
Desembriaga't del teu vi.

[15]Anna respongué i digué: No, senyor meu; jo sóc una dona
afligida d'esperit, i no he begut vi, ni beguda embriagadora; sinó
que jo esplaiava la meva ànima davant Jahvè. [16]No comparis pas la
teva serventa a una filla de Belial; car és a causa de l'excés del
meu plany i del meu dol que jo he parlat fins ara!

[17]Elí respongué i digué: Vés-te'n en pau: el Déu d'Israel t'ator-
gui la pregària que li has fet!

[18]I ella digué: Trobi la serventa gràcia al teu davant.

Després la dona reprengué el seu camí, i menjà, i la seva faç no
fou més el que era abans.

què Jahvè l'havia constituïda estèril (amb aquest procediment no s'excitaria la gelosia de Fenenna).

8. — Gr. llegeix: «Elcana, son marit, li deia: Anna. Ella li deia: Vet-me ací, senyor».

14. — *¿Fins quan faràs l'embriaga?* Gr. posa aquests mots en boca dels

19 S'alçaren de bon matí, i adoraren Jahvè; i se'n tornaren, i vin-
gueren a casa seva, a Rama. I Elcana conegué Anna, sa muller, i
Jahvè es recordà d'ella.
20 I al termini del temps, després que Anna hagué concebut, in-
fantà un fill i l'anomenà Samuel; perquè, deia ella, jo l'he dema-
nat a Jahvè.
21 Quan el marit, Elcana, pujà amb tota la seva família per oferir a
Jahvè el sacrifici anual, i el seu vot, 22 Anna no hi pujà; car digué al
seu marit: Fins que l'infant serà desmamat; llavors jo me l'enduré,
llavors es presentarà davant Jahvè, i sojornarà allí per sempre. 23 El-
cana, el seu marit, li digué: Fes el que et sembli millor; romanací
fins que l'hagin desmamat; que es digni Jahvè d'acomplir la seva
paraula. Així la dona restà i alletà son fill fins que l'hagué des-
mamat.
24 I quan l'hagué desmamat, se l'emmenà, prenent un vedell de
tres anys i una efa de farina i un odre de vi; el conduí, doncs, a la
casa de Jahvè, a Silo; i l'infant era encara molt petit. 25 Hom esca-
nyà el vedell, i menaren el noi a Elí. 26 Anna digué: Perdó, senyor
meu. Com l'ànima teva viu, senyor meu, jo sóc aquella dona que
es tenia dempeus vora teu per pregar a Jahvè. 27 És per aquest in-
fant que jo pregava, i Jahvè m'ha atorgat la gràcia que jo li havia
sol·licitat. Cert, jo també el dono a Jahvè; per tots els dies que ell
viurà, serà donat a Jahvè. I ells es prosternaren allí davant Jahvè.

CÀNTIC D'ANNA

(C. II.) 1 Anna pregà i digué:

El meu cor exulta en Jahvè,
aixecat és per Jahvè el meu front,

servents d'Elí, perquè no els devia trobar prou dignes d'aquell gran Pontífex.

20. — *Samuel.* Significaria segons uns *escoltat per Déu,* o també *obtingut de Déu;* segons d'altres, fonamentant-se en noms babilònics, podria traduir-se per *fill de Déu,* o també *Sumu és Déu.*

1-10. — Les paraules d'aquest càntic no es limiten a celebrar el fet que Anna estèril infantés un fill, sinó que tenen

la meva boca s'ha obert contra els meus enemics;
jo m'he alegrat del teu socors.
2 Ningú no és sant com Jahvè,
car no hi ha altre Déu fora de tu;
car no hi ha pas Roca com el Déu nostre.
3 No digueu tantes paraules altívoles,
que un llenguatge arrogant no brolli dels vostres llavis.
Car Jahvè és un Déu que tot ho sap,
i ell sospesa les accions dels homes!
4 L'arc dels potents ha estat esmicolat,
i els febles cenyits de fortitud.
5 Els qui eren sadolls s'han llogat per pa,
i els qui patien fam ja no en pateixen;
l'eixorca àdhuc ha parit set vegades
mentre la que tenia molts fills s'ha emmusteït.
6 Jahvè fa morir i fa viure,
fa davallar al Llim i en treu fora,
7 Jahvè fa empobrir i enriquir;
abaixa i enlaira.
8 De la pols aixeca el pobre,
i del femer realça l'indigent,
per fer-los asseure amb els nobles,
i fer-los posseir un soli de glòria.
Car de Jahvè són les columnes de la terra,
i damunt d'elles ha posat el món.
9 Ell guardarà el pas dels seus devots
però, els malvats moriran en la tenebra;

6, Dt. XXXII, 39; Tob. XIII, 2; Sap. XVI, 13

un abast més ample, ço és, messiànic; hom hi prediu la glòria del reialme messiànic, hom hi confessa la pròpia confiança en l'immancable acompliment de les promeses divines. Vegi's St. Agustí, *de Civitate Dei*, XVII, 4, 2.

La Verge Maria s'apropià algunes de les expressions d'Anna. Vegi's Lc. I, 46 ss.

2. — *Roca*. Expressa la força i la seguretat de refugi que troben en Déu els seus fidels.

3. — *Ell sospesa les accions dels homes*. El text hebreu ací és incert i obscur. Segons el *Keri*, hom pot traduir: « A ell pertoca de fer grans coses ». Igualment les antigues versions.

car l'home no vencerà pas per la força.
10 Els qui lluiten contra Jahvè seran esmicolats:
de dalt el cel tronarà damunt d'ells,
Jahvè judicarà els confins de la terra,
Ell donarà puixança al seu Rei
i aixecarà el front del seu Ungit.

11 I Elcana se'n tornà a casa seva a Rama; i el noi servia Jahvè a
la presència del sacerdot Elí.

Els fills d'Elí

12 Ara, els fills d'Elí eren fills de Belial; desconeixien Jahvè. 13 I
vet aquí la usança d'aquells sacerdots envers el poble: quan alguna
persona oferia un sacrifici, el servent del sacerdot venia, mentre es
coïa la carn, tenint a la mà una forquilla de tres dents 14 l'enfonsava
dintre la caldera, o dintre el pot, o dintre l'olla, o dintre la perola,
i tot el que la forquilla treia fora, el sacerdot ho prenia per a ell.
Així feien a tots els israelites que venien allí, a Silo. 15 I també
abans que fos cremat el greix, el servent del sacerdot venia i deia al
que feia el sacrifici: Dóna'm de la carn per rostir-la per al sacerdot;
perquè ell no rebrà de tu carn bullida, sinó crua. 16 I si aquell home
li deia: Que primer es faci cremar el greix, després pren-ne al
teu albir, el servent li responia: No, tu me'n donaràs ara tot seguit; altrament, en prendré per força. El pecat d'aquests joves era
molt gran a la faç de Jahvè; per tal com la gent menyspreava les
ofrenes de Jahvè.

17 Quant a Samuel, essent encara petit, ministrava a la faç de
Jahvè, cenyit d'un efod de lli. 18 I la seva mare li féu una tunicel·la,
i la hi portà; i semblantment feia cada any quan ella pujava amb el
seu marit per oferir el sacrifici anual. Elí beneí Elcana i la seva
muller, dient: Jahvè et doni progènie d'aquesta dona, en gràcia
al do que ella ha fet a Jahvè. I se'n tornaren a llur estatge.

[19] I talment, Jahvè visità Anna: i ella concebé i infantà tres fills i
dues filles. I el jove Samuel creixia a la faç de Jahvè.
[20] Elí era molt vell, i sentí a dir tot allò que els seus fills feien
envers tot Israel; i que jeien amb les dones que servien a l'entrada
de la Tenda del Testimoni. [21] I ell els digué: ¿Per què feu tals
coses? Car jo sento el que em refereix tot el poble de les vostres
males accions. [22] No, minyons, que la remor que pervé a les meves
orelles no és pas bona; vosaltres induïu el poble de Jahvè a pecar.
[23] Si un home peca contra un altre home, Déu intervé com a àrbitre;
però si és contra Jahvè que peca, ¿qui intercedirà per ell?
Però ells no escoltaren la paraula de llur pare, per tal com Jahvè
volia fer-los morir.

Reprovació d'Elí

[24] Entretant el jove Samuel anava creixent, i esdevenia plaent a
Jahvè i als homes. [25] Un home de Déu vingué vora Elí i li digué:
Així ha dit Jahvè: ¿Per ventura no em vaig revelar a la casa del
teu pare, llavors que ells eren a l'Egipte a la casa de Faraó? [26] Jo
vaig elegir-me el teu pare d'entre totes les tribus d'Israel, per a sa-
cerdot, per tal d'oferir sacrificis sobre el meu altar, i per cremar per-
fums, i per portar l'efod a la meva presència; i vaig donar a la casa
del teu pare totes les ofrenes dels fills d'Israel fetes al foc. [27] ¿Per
què has trepitjat a terra els meus sacrificis, que jo vaig ordenar
d'oferir en el meu Tabernacle? ¿I per què has honorat més els teus
fills que a mi mateix, engreixant-vos de les ofrenes d'Israel, el meu
poble? [28] Per això, Jahvè, Déu d'Israel, diu així: Jo havia dit que la
casa del teu pare i la teva casa anirien i vindrien davant meu perpe-
tualment; però ara Jahvè diu: Lluny de mi tal cosa; perquè jo ho-
noraré els qui m'honoren, i els qui em menyspreen seran envilits.
[29] Vet aquí que vénen els dies en què jo et tallaré el braç, a tu i a la

23. — *Si un home peca.* En general vol significar que dels pecats comesos directament contra Déu s'obté el perdó més difícilment que dels pecats comesos directament contra el proïsme.

casa del teu pare, i faré que no hi hagi ningú a casa teva que esde-
vingui vell. 30 Tu contemplaràs l'aflicció de la teva llar, en lloc de tot
el bé que Déu havia fet a Israel, i no hi haurà ningú que esdevingui
vell a casa teva. 31 Malgrat això, jo deixaré subsistir alguns dels teus
a fi que els teus ulls es consumin i la teva ànima defalleixi; però tot
plançó de la teva casa morirà en la flor de l'edat. 32 I tindràs per
senyal el que s'esdevindrà als teus dos fills Hofni i Fínees, que mori-
ran ambdós en un sol dia. 33 I jo em suscitaré un sacerdot fidel que
actuarà segons el meu cor i segons la meva ànima; i jo li bastiré una
casa permanent, i ell caminarà sempre davant el meu Ungit. 34 I
qualsevol que restarà de la família oferint-li una moneda d'argent, i
un mos de pa, li dirà: Posa'm, si et plau, a fer algun dels serveis
del sacerdoci a fi que tingui un mos de pa per a menjar.

Vocació de Samuel

(C. III.) 1 El jove Samuel servia Jahvè a la presència d'Elí. En
aquell temps, la paraula de Jahvè era rara, i no apareixia una visió.
2 I s'esdevingué en aquell temps, quan la vista d'Elí començava
d'entelar-se i no podia veure-hi més, 3 la llàntia de Déu no era enca-
ra apagada i Samuel jeia en el Temple de Jahvè, on hi havia l'Arca
de Déu.

4 Jahvè cridà Samuel. I ell respongué: Vet-me ací! 5 I corregué
a Elí, i li digué: Vet-me ací, puix que m'has cridat. Però ell res-
pongué: Jo no t'he cridat pas: torna-te'n al llit. I ell se'n tornà
al llit.

6 Jahvè cridà novament Samuel. I Samuel s'alçà, i anà a Elí, i
digué: Vet-me ací; puix que m'has cridat. Però Elí li digué: Jo no

30, I Rg. II, 27

34. — *Qualsevol que restarà.* Els descendents d'Elí seran tan pocs que no podran continuar constituint un ordre a part, i per tal de no perdre els seus privilegis sacerdotals, demanaran la gràcia d'ésser posats en algun ofici sacerdotal. Gr. llegeix: «Inscriu-me, et prec, en un dels ordres sacerdotals, a fi que pugui menjar un mos de pa.»

3. — *La llàntia de Déu.* Ço és, el canelobre de set branques, que es trobava en el santuari; hom l'encenia al vespre i l'apagava al matí.

t'he cridat pas, fill meu; torna-te'n a dormir. 7 Altrament, Samuel
no coneixia encara Jahvè, i la paraula de Jahvè encara no li havia es-
tat revelada.

8 Jahvè cridà Samuel per terça vegada. I ell s'alçà i anà a Elí,
i digué: Vet-me ací; puix que m'has cridat. Llavors Elí s'adonà
que Jahvè cridava el minyó. 9 I Elí digué a Samuel: Vés-te'n a dor-
mir; i si ell et crida, digues: Parla, Jahvè, que el teu servent
escolta.

Samuel, doncs, se'n tornà a dormir al seu lloc.

10 I vingué Jahvè i se li presentà, i el cridà com els altres cops:
Samuel, Samuel.

Samuel digué: Parla; que el teu servent escolta.

11 I Jahvè digué a Samuel: Vet ací que jo faré a Israel una cosa
que tothom que la sentirà li brunziran totes dues orelles. 12 Aquell
dia jo acompliré, del començament a la fi, contra Elí, tot allò
que jo he dit referent a la seva casa. 13 Li havia anunciat que cas-
tigaria la seva casa perpetualment, per raó de la iniquitat, amb la
qual, a sabuda seva, els seus fills es tornaven maleïts, i ell no els
reptà. 14 Per això, doncs, jo he jurat a la casa d'Elí: que mai el
crim de la casa d'Elí no serà expiat, ni per sacrificis, ni per ofrenes.

15 Samuel restà acotxat fins al matí; després obrí les portes de la
casa de Jahvè. I ell havia de declarar la visió a Elí.

16 Elí el cridà, i li digué: Samuel, fill meu.

I ell digué: Vet-me ací.

17 I Elí li digué: ¿Quines paraules t'ha dit? No me les ocultis,
t'ho prego; així Jahvè et tracti amb tota mena de desgràcies, si tu
m'ocultes res de tot el que ell t'ha dit.

18 Samuel, doncs, li narrà totes aquelles paraules, i no li ama-
gà res.

I Elí digué: És Jahvè! El que li semblarà bé, que ho faci.

19 I Samuel es féu gran, i Jahvè era amb ell, i no deixà caure en
terra cap de les seves paraules. 20 I tot Israel, de Dan fins a Bersa-

20. — *De Dan fins a Bersabé*. Fórmula usual per a designar tota la Palestina,

bé, reconegué que Samuel era un veritable profeta de Jahvè. 21 I
Jahvè continuà apareixent-se a Silo; per tal com Jahvè es manifestava a Samuel, a Silo, segons la paraula de Jahvè.

Desfeta dels israelites

(C. IV.) 1 I la paraula de Samuel fou adreçada a tot Israel. Israel sortí a combatre contra els filisteus, i acamparen prop d'Eben ha-Ezer; i els filisteus acamparen a Afec.
2 I els filisteus s'arrengleraren en batalla contra Israel; i, lliurat el combat, Israel fou derrotat pels filisteus; i aquests mataren a la vora de quatre mil homes arrenglerats en batalla, a la plana.
3 I havent el poble tornat al camp, els ancians d'Israel digueren: ¿Per què ens ha derrotat avui Jahvè davant els filisteus? Fem-nos portar de Silo l'Arca de l'Aliança de Jahvè, i vingui ell enmig de nosaltres, i que ens salvi de les mans dels nostres enemics.

4 El poble, doncs, envià a Silo, i d'allà fou duta l'Arca de l'Aliança de Jahvè dels exèrcits, que seu damunt els querubins; i amb l'Arca de l'Aliança de Déu, eren els dos fills d'Elí, Hofni i Fínees.

5 Quan l'Arca de Jahvè entrà en el camp, tot Israel llançà crits de joia tan forts que la terra en retrunyí.
6 I els filisteus, sentint el brogit d'aquella cridòria, digueren: ¿Què significa aquesta gran cridòria en el camp dels hebreus? Després saberen que l'Arca de Jahvè havia vingut al camp.
7 I els filisteus s'espantaren, puix deien: Déu ha vingut al campament. I digueren: Ai de nosaltres! perquè cosa semblant no s'havia esdevingut mai fins al present.
8 Ai de nosaltres! ¿Qui ens alliberarà de les mans d'aquests déus poderosos que han colpit els egipcis amb tota mena de flagells en el desert?
9 Oh filisteus, mostreu-vos valents, i porteu-vos com homes; no fos

1. — *Eben ha-Ezer*. Nom propi d'una localitat que era entre Masfa i Jesana. Aquest nom és usat per anticipació, car no fou imposat sinó vint anys després (Vg. tradueix: «Lapide adiutorii».

Afec. Llogarret no molt lluny d'Eben ha-Ezer.

que servíssiu els hebreus, com aquests han servit a vosaltres; sigueu
homes i combateu. [10] Els filisteus, doncs, combateren, i els israeli-
tes foren derrotats, i fugiren cadascú a la seva tenda; i la desfeta fou
enorme, talment que caigueren morts d'entre els israelites, trenta-
mil homes d'a peu. [11] I l'Arca de Déu fou presa, i els dos fills d'Elí,
Hofni i Fínees, foren morts.

Mort d'Elí

[12] I un home de Benjamí s'escorregué del campament, i arribà
aquell mateix dia a Silo amb els vestits esquinçats i el cap cobert de
terra. [13] I quan ell arribà, vet aquí que Elí seia sobre el setial, vora
el camí, i estava a l'aguait, perquè el cor li tremolava a causa de
l'Arca de Déu. Aquell home, doncs, entrà a la ciutat portant no-
ves, i tota la ciutat llançà grans clamors. [14] I Elí, oint la remor
dels crits, digué: ¿Què significa la remor d'aquest tumult? I aquell
home anà prestament a Elí, i li contà el fet. [15] Llavors Elí comptava
noranta-vuit anys, i la vista li havia minvat talment que no hi podia
veure. [16] Aquell home, doncs, li digué: Jo sóc aquell que ve del
campament i avui m'he escapat de la batalla.

I li digué: Fill meu, ¿doncs, què ha passat?

[17] I el missatger respongué: Israel ha fugit davant dels filisteus; i
s'ha esdevingut una gran desfeta en el poble, i fins els teus dos fills,
Hofni i Fínees, són morts, i l'Arca de Déu ha estat presa.

[18] I tot just ell anomenà l'Arca de Déu, Elí caigué enrera, al costat
de la porta, i se li rompé la nuca, i morí, per tal com era vell i fei-
xuc. Havia judicat Israel quaranta anys.

[19] I la seva nora, muller de Fínees, es trobava prenys i propera al
part; i oint el crit que l'Arca de Déu era presa i que el seu sogre i
el seu marit eren morts, es decantà i parí, per tal com li sobrevin-
gueren els dolors. [20] I al punt que ella es moria, les dones que es
trobaren prop d'ella li digueren: No tinguis por, car has infantat
un noi. Però ella no respongué i no en féu cabal. [21] Amb tot,

posà de nom a l'infant Icabot, dient: La glòria d'Israel ha estat
estranyada, per tal com l'Arca de Déu havia estat presa, i per raó
del seu sogre i del seu marit. 22 Digué doncs: La glòria ha emigrat
d'Israel, per tal com l'Arca de Déu ha estat presa.

L'Arca en poder dels filisteus

(C. V.) 1 Els filisteus, havent arrabassat l'Arca de Déu, la con-
duïren d'Eben ha-Ezer a Azot. 2 Prengueren, doncs, l'Arca de Déu,
i la introduïren a la casa de Dagon, i la posaren al costat de Dagon.
3 L'endemà, els d'Azot s'alçaren de bon matí, i vet aquí que Dagon
era estenallat boca terrosa, davant l'Arca de Jahvè. I aquests pren-
gueren Dagon, i el tornaren a posar al seu lloc. 4 El dia següent
s'alçaren de bon matí, i vet aquí que Dagon era estenallat boca ter-
rosa, davant l'Arca de Jahvè, i la testa de Dagon i les dues palmes
de les dues mans restaven trencades damunt el llindar; i no li era
romàs sinó el tronc en forma de peix. 5 Per això els sacerdots de
Dagon i tots els que entren en la casa de Dagon, a Azot, no trepit-
gen el llindar de Dagon, fins al dia d'avui. 6 La mà de Jahvè s'afei-
xugà sobre els d'Azot, i els desolà, i els afligí amb tumors, a saber,
Azot i els seus confins. 7 Els azotencs veient el que passava di-
gueren: Que l'Arca de Déu d'Israel no resti pas entre nosaltres,
car la seva mà ha estat dura per a nosaltres, i per a Dagon, el nostre
déu. 8 Per això convocaren prop seu tots els prínceps dels filisteus i
digueren: ¿Què farem de l'Arca del Déu d'Israel? I aquests digue-
ren: Sigui trasportada l'Arca del Déu d'Israel a Get. Així l'Arca del
Déu d'Israel fou trasportada a Get. 9 Però des que hom la transpor-

6, Ps. lxxvii. 66

21. — *Icabod.* Significa: no glòria. Ço és, l'arca símbol de la glòria i de la presència de Déu enmig d'Israel ha estat traspassada, emigrant lluny d'Israel.

1. — *Azot.* Capital de la Pentàpolis filistea que es dreçava en la plana, al N. d'Ascalon.

6. — *I els desolà.* Els homes, per malalties amb què els afligí; els camps, amb rates (cf. XI, 5), com ho donen a entendre el Gr. i la Vg. amb aquesta llarga amplificació que hi introdueixen: «les viles i els camps en aquest país, formiguejaven de rates, que nasqueren de cop i volta, i una confusió de mortaldat planà damunt la ciutat».

tà, la mà de Jahvè fou sobre la ciutat, i hi hagué una gran pertorbació; i Jahvè colpí la gent de la ciutat, del més gran al més petit i els vingueren tumors.
[10] Per això enviaren l'Arca de Déu a Ecron, i els d'Ecron s'exclamaren dient: Han transportat l'Arca del Déu d'Israel a mi, per fer-me morir a mi i el meu poble.
[11] I enviaren missatgers i convocaren tots els prínceps dels filisteus, i digueren: Torneu l'Arca del Déu d'Israel, que sigui restituïda al seu lloc, no em faci morir a mi i el meu poble; per tal com hi havia un esfereïment mortal en tota la ciutat; i la mà de Jahvè s'havia afeixugat fortament en aquell indret. La gent que no moria era colpida de tumors, i els crits d'esglai de la ciutat muntaven fins als cels.

(C. VI.) [1] L'Arca de Jahvè estigué set mesos en el país dels filisteus.
[2] I els filisteus convocaren els sacerdots i els endevinaires, dient: ¿Què hem de fer de l'Arca de Jahvè? Declareu-nos com caldrà tornar-la al seu lloc.

[3] I respongueren: Si torneu l'Arca del Déu d'Israel, no la torneu pas buida, ans pagueu-li una ofrena de reparació; llavors vosaltres sereu guarits i sabreu per quina raó s'ha retirat de vosaltres.

[4] I els filisteus digueren: ¿Quina ofrena pagarem en reparació?

I aquells digueren: Cinc tumors d'or i cinc ratolins d'or, segons el nombre dels principats dels filisteus; per tal com una mateixa plaga era sobre tots vosaltres i sobre tots els vostres prínceps.
[5] Feu-vos, doncs, figures dels vostres tumors, i figures dels ratolins que escalabornen el país i doneu glòria al Déu d'Israel, potser alleugerirà la seva mà que s'afeixuga damunt vosaltres, i damunt els vostres déus, i damunt el vostre país.
[6] ¿I per què heu d'empedreir el vostre cor, com ho feren els egipcis i Faraó? Després que aquest els hagué escarnits, ¿per ventura no deixaren partir els fills d'Israel?
[7] Ara, doncs, construïu un carro nou, i preneu dues vaques que

6, Ex. XII, 31

9. — Vg. llegeix: « Ara, mentre la menaven d'ací d'allà, la mà del Senyor feia grans estralls de mort en sengles ciutats: i percudia del petit al gran els homes de cada ciutat, i eixint-los fora els intestins, es podrien. I els geteus tingueren consell i es feren seients de pell ».

10. — *Ecron.* La més septentrional de les cinc ciutats filistees confederades. Actualment Aquir. Gr. llegeix: « Ascalon » enlloc d'« Ecron ».

criïn, damunt de les quals no hagi pesat mai el jou; després junyiu
aquestes vaques al carro i reconduïu llurs petits lluny d'elles a l'esta-
ble. 8 I preneu l'Arca de Jahvè i poseu-la damunt del carro; i havent
col·locat al costat d'ella, en una capsa els objectes d'or que vosaltres
haureu donat en ofrena de reparació, la tornareu a enviar, i se n'a-
nirà. 9 I estigueu a albirar-la: si puja envers Betsames, pel camí de
la seva contrada, és ell que ens haurà fet aquest gran mal; si no,
sabrem que la seva mà no ens ha tocat, ans ha estat un accident
d'atzar que ens ha esdevingut.

10 Aquells homes, doncs, feren així: prengueren dues vaques que
criaven i les junyiren al carro, i reclogueren llurs petits a casa.
11 Després posaren l'Arca de Jahvè damunt el carro amb la capsa, i
amb els ratolins d'or, i amb les figures de llurs tumors. 12 I les va-
ques s'adreçaren vers el camí que mena a Betsames, seguint una
mateixa ruta, i anaven mugint i no voltaren ni a dreta ni a esquerra;
i els prínceps dels filisteus anaren darrera d'elles fins al confí de
Betsames.

13 La gent de Betsames segava el blat a la vall, i alçant els ulls al-
biraren l'Arca, i se n'alegraren. 14 I el carro, arribant al camp de
Josuè de Betsames, es parà. Allí hi havia una gran pedra, i aquells
trossejaren el llenyam del carro i oferiren les vaques en holocaust a
Jahvè. 15 I els levites havien fet davallar l'Arca de Jahvè i la capsa
que era prop, on hi havia aquells objectes d'or, i ho posaren tot
sobre aquella pedra; i aquell dia els betsamites oferiren holocaustos
i sacrificis a Jahvè. 16 I els principats dels filisteus, havent-ho vist,
se'n tornaren aquell mateix dia a Ecron.

17 Vet aquí els tumors d'or que els filisteus pagaren a Jahvè en
reparació: per Azot un, per Gaza un, per Ascalon un, per Get un,
per Ecron un. 18 Oferiren també ratolins d'or, segons el nombre de
totes les viles dels filisteus, que pertanyen a cinc principats, tant de
ciutats fortificades com de vilatges sense murs, fins a la gran pedra,
damunt la qual posaren l'Arca de Jahvè, i que fins avui és en el camp
de Josuè el betsamita.

9.—*Betsames.* Actualment Ain Xems.

[19] I Jahvè percudí alguns de Betsames, perquè havien esguardat dintre l'Arca de Jahvè; colpí cinquanta mil setanta homes d'entre el poble. I el poble en féu condol, per tal com Jahvè els havia colpits d'un gran flagell.

[20] I els betsamites digueren: ¿Qui pot subsistir davant Jahvè, aquest Déu sant? ¿I vers qui pujarà ell partint de nosaltres? [21] Enviaren, doncs, missatgers als habitants de Cariatiarim, a dir: Els filisteus han tornat l'Arca de Jahvè; davalleu i emporteu-vos-la.

(C. VII.) [1] La gent de Cariatiarim vingué i s'endugué l'Arca de Jahvè, i la conduí a la casa d'Aminadab, sobre el puig, i consagraren el seu fill Eleazar per a guardar l'Arca de Jahvè.

Judicatura de Samuel. Desfeta dels filisteus

[2] Molt de temps després que l'Arca fou deposada a Cariatiarim, ço és, vint anys, tota la casa d'Israel es planyé fortament davant Jahvè.

[3] I Samuel parlà a tota la casa d'Israel, dient: Si vosaltres torneu a Jahvè, traieu d'enmig de vosaltres els déus estrangers, i les Astartès; i fixeu el vostre cor en Jahvè i serviu a ell sol, ell us alliberarà de la mà dels filisteus.

[4] Llavors els fills d'Israel tragueren fora els Baals i les Astartès; i serviren solament Jahvè.

[5] I Samuel digué: Congregueu tot Israel a Masfa, i jo pregaré Jahvè per vosaltres.

[6] Aquests, doncs, es reuniren a Masfa, i poaren aigua i l'espargiren davant Jahvè; i aquell dia dejunaren dient: Hem pecat contra Jahvè. I Samuel judicà els fills d'Israel a Masfa.

3, Dt. vi, 13; Mt. ix, 10

19.—*Havien esguardat dintre l'Arca.* S'entén amb una curiositat indiscreta, ofensiva a la santedat de l'Arca. Compari's amb Nm. IV, 30.

Betsames era una petita vila. Josep Flav. (*Ant. Iud.* VI, 1, 4) esmenta solament setanta morts: i aquest nombre correspon probablement al text primitiu.

Cinquanta mil setanta. Error antic (Gr., Vg. i d'altres versions) de copista probablement.

7 Quan els filisteus saberen que els fills d'Israel s'havien reunit a
Masfa, els prínceps dels filisteus pujaren contra Israel. Els fills
d'Israel se n'assabentaren i tingueren por; 8 i digueren a Samuel:
No paris de clamar per nosaltres a Jahvè, el nostre Déu, a fi que ell
ens salvi de les mans dels filisteus.

9 I Samuel prengué un anyell de llet, i l'oferí tot sencer en holo-
caust a Jahvè. I Samuel clamà a Jahvè per Israel, i Jahvè l'escoltà.
10 I mentre Samuel oferia aquell holocaust, els filisteus s'atansaren per
batallar contra Israel, però Jahvè aquell dia féu retrunyir el tro, amb
un gran brogit, damunt els filisteus, i els deixà desconcertats: i
foren batuts davant Israel. 11 I els israelites eixiren de Masfa i perse-
guiren els filisteus, i els percudiren fins a sota Bet-car. 12 Llavors
Samuel prengué una pedra, i la posà entre Masfat i Sen, i l'anomenà
Eben ha-Ezer, dient: Fins aquí a aquest indret ens ha socorregut Jahvè.
13 Així els filisteus foren humiliats, i no tornaren més sobre les con-
trades d'Israel, i la mà de Jahvè fou contra els filisteus tot el temps
de Samuel. 14 I les ciutats que els filisteus havien arrabassat a Israel
tornaren a Israel; des d'Ecron fins a Get; Israel rescatà llur territori
de les mans dels filisteus. I hi havia pau entre els israelites i els
amorreus.

15 I Samuel judicà Israel tot el temps de la seva vida. 16 I ell anava
cada any fent el gir per Betel, Gàlgala i Masfa, i judicava Israel
per tots aquells indrets. 17 I tornava a Rama a la fi: perquè aquí
hi havia la seva casa, i aquí jutjava Israel; i aquí bastí un altar a
Jahvè.

11, Ecli. xlvi, 21

INSTITUCIÓ DEL REIALME
(VIII, 1 - XII, 24)

Elecció de Saül

(C. VIII.) [1] Quan Samuel s'havia fet vell, constituí els seus fills
jutges sobre Israel. [2] El nom del seu primogènit era Joel, el nom
del segon era Abia, i jutjaven a Bersabé. [3] Però els seus fills no ca-
minaven en els viaranys d'ell, ans al contrari, tombaren pel costat
del guany, i rebien presents i violaven la justícia. [4] Tots els ancians
d'Israel es reuniren i vingueren envers Samuel a Rama, [5] i li digue-
ren: Vet aquí que tu t'has tornat vell, i els teus fills no caminen
pels teus viaranys; ara, doncs, estableix damunt nostre un rei per a
judicar-nos, com en tenen les altres nacions.

[6] Aquesta proposta desplagué a Samuel, quan digueren: Dóna'ns
un rei que ens judiqui. I ell féu oració a Jahvè. [7] Jahvè digué a Sa-
muel: Consent en la veu del poble, en tot el que et digui: perquè
ells no t'han rebutjat pas a tu, sinó a mi, a fi que no regni sobre
ells. [8] Com han fet vers mi d'ençà que els vaig fer pujar de l'Egip-
te fins avui, abandonant-me i servint altres déus, així fan envers tu.
[9] Ara, doncs, consent en llur desig; però, malgrat tot, protesta i fes-
los conèixer el dret del rei que regnarà damunt ells.

[10] Samuel referí totes les paraules de Jahvè al poble que li exigia
un rei. [11] I digué: Aquest serà el dret del rei que regnarà damunt

5, Os. xiii, 10; Act. xiii, 21

7. — *A fi que no regni sobre ells.* La monarquia en ella mateixa no era desplaent a Jahvè, car ell mateix l'havia promesa al seu poble. El que li desplagué fou la manera com el seu poble demanava la monarquia i les raons de demanar-la. En el fons hi havia en aquella demanda un cert orgull i vanitat, ço és, de voler ésser governats com les grans nacions veïnes, i també de defugir la intervenció directa de Déu en el govern del seu poble. A més, ¿qui eren ells per a exigir amb tanta d'impaciència la monarquia, quan la Providència divina es reservava el moment oportú?

vosaltres: ell prendrà els vostres fills, els posarà damunt dels seus
carros i entre els seus cavallers, i aquests correran davant del seu
carro. [12] Ell en farà capitans de miler i capitans de cinquantena; els
farà llaurar els seus camps, arreplegar-ne la collita, fabricar les seves
armes de guerra, i els ormeigs dels seus carros. [13] Ell prendrà les
vostres filles per perfumeres i cuineres i forneres. [14] Els vostres
camps, les vostres vinyes i els vostres millors oliverars, els prendrà
per donar-los als seus servents. [15] Prendrà també el delme de les
vostres sembres i de les vostres vinyes i el donarà als seus oficials i
als seus servents. [16] Prendrà els vostres servents i serventes, els vos-
tres millors bous i ases i els emprarà per als seus treballs. [17] Pren-
drà el delme dels vostres ramats; i vosaltres mateixos sereu els seus
esclaus. [18] I algun dia cridareu a Jahvè a causa del vostre rei, que
vosaltres us haveu triat, però Jahvè no us escoltarà.

[19] Però el poble es refusà a escoltar les paraules de Samuel, i
digué: No, ans hi haurà un rei damunt nostre. [20] I nosaltres serem
també com les altres nacions; i el nostre rei ens judicarà, i eixirà da-
vant nostre, i menarà les nostres guerres.

[21] Samuel, havent sentit les paraules del poble, les referí a oïdes
de Jahvè. [22] I Jahvè digué a Samuel: Consent en llur desig i cons-
titueix-los un rei.

I Samuel digué als israelites: Aneu-vos-en cadascun a la seva
ciutat.

Saül és ungit rei

(C. IX.) [1] I havia un home de Benjamí, anomenat Cis, fill
d'Abiel, fill de Seror, fill de Becorat, fill d'Afia, fill d'un benjamini-
ta; era un home valent. [2] Ell tenia un fill anomenat Saül, jove i ben
plantat, i no hi havia entre els fills d'Israel un altre de més gentil
que ell; i era més alt que cap del poble de les espatlles en amunt.

[3] Les someres de Cis, pare de Saül, s'havien esgarriat. I Cis digué

16. — Vg. llegeix: *Els vostres joves* (del T. M. *bacurekem*) en lloc de *els vostres millors bous* (*biarekem*) com llegí Gr.

a Saül, el seu fill: Pren un dels servents, i alça't i vés a la recerca
de les someres. 4 Passà, doncs, per la muntanya d'Efraïm, i després
per la contrada de Salisà, però no les trobaren; després passaren a
la contrada de Salim, però no hi eren; passaren també pel país dels
benjaminites, però no les trobaren. 5 Quan foren pervinguts al país
de Suf, Saül digué al seu servent que l'acompanyava: Anem! tor-
nem-nos-en: no sigui que el meu pare, oblidades les someres, passi
neguit per nosaltres. 6 Però el servent digué: Vet aquí que hi
ha en aquesta ciutat un home de Déu, el qual és molt considerat;
tot el que ell prediu s'esdevé sens falta; anem-hi, doncs, potser ens
farà conèixer el bon reeiximent del camí que hem emprès.

7 I Saül digué al seu servent: Però si hi anem, ¿què li portarem,
com sia que no hi ha més queviures en les nostres bosses, i no
tenim cap presentalla per oferir a l'home de Déu; què tenim?

8 I el servent respongué encara a Saül, i digué: Vet aquí que jo
em trobo sobre meu un quart de sicle d'argent; jo el donaré a l'ho-
me de Déu, i ell ens donarà claricies sobre l'afer del nostre viatge.

9 (Antigament, a Israel, quan algú anava per consultar Déu, deia
així: Veniu i aneu al Vident; car aquell que avui dia anomenem
Profeta, altre temps s'anomenava Vident.)

10 Saül, doncs, digué al seu servent: Doncs bé, anem-hi.

Aquests, doncs, anaren a la ciutat on es trobava l'home de Déu.

11 Mentre pujaven per la costa de la ciutat, trobaren donzelles que
eixien a poar aigua i els digueren: ¿És aquí el Vident?

12 I aquelles respongueren: Sí, hi és; aquí el tens davant teu,
apressa't una mica; perquè ell ha vingut avui a la ciutat, com sia que
avui el poble fa un sacrifici dalt al cim. 13 Quan arribareu a la ciu-
tat, el trobareu certament, abans que ell pugi dalt del cim per l'àpat;
perquè el poble no menjarà fins a tant que ell no hagi vingut; per

4. — *Per la muntanya d'Efraïm.* Per reconstruir l'itinerari que seguí Saül per retrobar les someres, els exegetes han temptat moltes explicacions.

Per obtenir una informació total sobre el particular, vegi's L. Heidert, *Le voyage de Saul à la recherche des ânesses de son père* (I Sam. IX, 1-X, 16) en *Biblica* I (1920) pàgs. 341, 518. Comença per dir que és més difícil actualment per als exegetes de refer aquest itinerari que no fou difícil per a Saül de cercar les someres.

tal com ell ha de beneir el convit; després els invitats menjaran.
Ara, doncs, pugeu, perquè justament avui el trobareu.
14 Pujaren, doncs, a la ciutat, i quan pervingueren al bell mig de la
ciutat, vet aquí Samuel que eixia a llur encontre, per pujar dalt al cim.
15 Altrament, Jahvè, el dia abans de la vinguda de Saül, havia reve-
lat a l'orella de Samuel, dient: 16 Demà a aquesta hora, t'enviaré
un home del país de Benjamí, el qual tu ungiràs perquè sigui el ca-
pitost del meu poble Israel; i ell salvarà el meu poble de les mans
dels filisteus; car jo he esguardat el meu poble: per tal com el seu
clam ha arribat fins a mi.
17 I quan Samuel hagué vist Saül, li digué: Vet aquí aquell home
del qual t'havia parlat; aquest senyorejarà sobre el meu poble.
18 I Saül s'acostà a Samuel al mig de la porta, i li digué: Mos-
tra'm, si et plau, on és la casa del Vident.
19 I Samuel respongué a Saül, i digué: Jo sóc el Vident, puja da-
vant meu dalt al cim i vosaltres menjareu avui amb mi; després,
demà al matí, jo us acomiadaré, i et manifestaré tot el que tens en
el teu cor. 20 I pertocant a les someres que es perderen, avui fa tres
dies, no en passis ànsia, car han estat trobades. Però ¿per a qui
serà tot el que hi ha de més preciós a Israel? ¿No és per a tu i per
a tota la casa del teu pare?
21 Saül respongué: ¿No sóc jo fill de Benjamí, de la més petita
tribu d'Israel? ¿I la meva família no és, per cas, la més insignificant
de la tribu de Benjamí? ¿Per què, doncs, em fas tals raonaments?
22 Samuel prengué Saül i el seu servent, i els conduí dintre la sala,
i els donà el primer lloc entre els convidats que eren a l'entorn de
trenta persones. 23 Samuel digué al cuiner: Serveix aquella porció
que et vaig donar, i de la qual t'he dit: Posa-la a part. 24 El cuiner
portà una cuixa amb tot el que l'envolta. I Samuel la posà davant
Saül, i digué: Vet aquí allò que t'havia estat reservat; posa-ho da-
vant teu i menja; per tal com t'havia estat reservat per a aquesta
ocasió, en què jo he convocat el poble. Així Saül aquell dia menjà
amb Samuel.

15, Act. XIII, 21

25 Davallaren tot seguit de dalt al cim a la vila, i Samuel conversà
amb Saül damunt el terrat. 26 L'endemà s'alçaren de bon matí, i a
trenc d'alba Samuel cridà Saül, que era damunt el terrat, i digué:
Alça't que t'acomiadaré. Saül s'alçà; i ambdós, ell i Samuel, eixi-
ren fora. 27 Quan aquests baixaren vers l'extrem de la vila, Sa-
muel digué a Saül: Digues al teu servent de passar més enllà davant
nostre (i el servent se'ls avançà), però tu atura't, i jo et faré sentir
la paraula de Déu.

(C. X.) 1 Samuel prengué llavors la fiola d'oli, i el vessà damunt
la seva testa, i el besà dient: ¿No és veritat que Jahvè t'ha ungit per
capitost damunt el seu heretatge? 2 Quan tu avui m'hauràs deixat,
trobaràs dos homes vora el sepulcre de Raquel, als confins de Benja-
mí, a Selsa, els quals et diran: Les someres que tu cercaves han
estat trobades; vet aquí que el teu pare ja no es preocupa de les so-
meres, ans està anguniós per vosaltres, i diu: ¿Què he de fer res-
pecte al meu fill? 3 I quan tu hauràs passat d'allà, i hauràs arribat a
l'alzinar del Tabor, trobaràs tres homes, que pugen envers Déu, a
Betel, que portaran l'un tres cabrits, l'altre tres llesques de pa, i el
terç un barriló de vi. 4 I aquests et preguntaran pel teu benestar, i et
donaran dos pans, que tu prendràs de llurs mans. 5 Després vindràs
a Gàbaa de Déu, on es troba una guarnició de filisteus: i s'esdevin-
drà que quan tu entraràs a la ciutat, trobaràs un estol de profetes,
que davallaran de dalt el cim, portant davant d'ells salteris i tambors,
flautes i cítares; i profetaran. 6 Llavors l'esperit de Déu t'arravatarà
i tu profetaràs amb ells, i seràs mudat en un altre home. 7 I quan
aquests senyals et seran esdevinguts, fes el que es presentarà, car
Déu és amb tu. 8 I tu davallaràs al meu encontre a Gàlgala; i vet
aquí que jo vindré envers teu, i jo et declararé el que et caldrà fer.

1, Act. XIII, 21

1. — *Heretatge?* Vg. afegeix: «i tu alliberaràs el seu poble de les mans dels seus enemics que són al seu entorn, i això serà per tu el senyal que Déu t'ha ungit per ésser cap.» Aquests mots desconeguts del traductor de la Vg. provenen de l'antiga *Itala*, que els havia manllevats a Gr.

6. — *Profetaràs amb ells.* Inspirat per l'Esperit Sant, diràs càntics sagrats, etc., i tu seràs canviat en un altre home: ço és, amb aquest influxe diví, estaràs a l'altura de la teva dignitat reial, et comportaràs en pensaments, paraules i fets, com un rei.

[9] Tot d'una que Saül girà l'espatlla per separar-se de Samuel, Déu li mudà el cor en un altre, i tots aquells senyals s'esdevingueren en aquell mateix dia. [10] I quan arribaren a Gàbaa vet aquí que un estol de profetes vingué a llur encontre; i l'Esperit de Déu l'arravatà i ell profetà enmig d'ells. [11] I s'esdevingué que, quan tots aquells que l'havien conegut abans, hagueren vist que ell profetava enmig dels profetes, la gent digué l'un a l'altre: ¿Què és això que s'ha esdevingut al fill de Cis? ¿Saül, doncs, és també entre els profetes? [12] I un d'entre ells digué així: ¿Qui és, doncs, el seu pare? Per això passà en proverbi: ¿Saül és també entre els profetes? [13] Però acabà de profetar i se n'anà al cim.

[14] I l'oncle de Saül digué a aquest i al seu servent: ¿On heu anat? Saül respongué: A cercar les someres; però veient que no les trobàvem, anàrem a Samuel.

[15] I l'oncle de Saül digué: Conta'm, si et plau, el que t'ha dit Samuel.

[16] I Saül digué al seu oncle: Ell ens ha assabentat per cert que les someres havien estat trobades. Però quant a l'afer del regne, no li referí pas el que li havia dit Samuel.

Saül proposat per la sort és rebut diversament

[17] Samuel convocà el poble davant Jahvè, a Masfa. [18] I digué als fills d'Israel: Així ha dit Jahvè Déu d'Israel: Jo he fet pujar Israel fora d'Egipte, i us he rescatat de les mans dels egipcis, i de les mans de tots els reialmes que us oprimien. [19] Però avui vosaltres heu desdenyat el vostre Déu, el qual us ha salvat de tots els vostres mals i de les vostres sofrences, i li heu dit: Sigui el que sigui, estableix un

12, I Sm. xix, 24. — 19, I Sm. viii, 19

12. — *I un d'entre ells.* És la lliçó de Gr. Hebr.: « un del lloc (ço és, de Gàbaa) respongué ». — *Passà en proverbi.* Per expressar quelcom de sobtós i inesperat, esdevingut a algú.

13. — En separar-se dels profetes, cessà en Saül l'esperit profètic; es retirà tot seguit al cim alterós per pregar-hi, i d'allí, a casa seva.

rei damunt nostre. Ara, doncs, compareixeu a la presència de Jahvè,
segons les vostres tribus i famílies.
20 Samuel féu acostar totes les tribus d'Israel, i Benjamí fou desig-
nada a sort. 21 Després féu acostar la tribu de Benjamí per famílies,
i la família de Metri fou designada; després fou designat Saül, fill de
Cis; i fou cercat, però hom no el trobà enlloc.
22 Llavors consultaren de nou a Jahvè: ¿Ha vingut ja aquell
home aquí?
I Jahvè digué: Vet aquí que està amagat entremig del bagatge.
23 Ells corregueren a treure'l d'allí; i comparegué enmig del poble;
i era de les espatlles en amunt més alt que cap del poble. 24 I Samuel
digué a tot el poble: ¿Veieu aquell que Jahvè ha escollit? No hi ha
ningú que es pugui comparar a ell d'entre tot el poble. I tot el poble
exclamà alegrament, dient: Visca el rei! 25 Llavors Samuel pronun-
cià al poble el dret del reialme, i l'escriví en un llibre que posà davant
Jahvè. Després Samuel envià tot el poble cadascú a casa seva.
26 Saül també se n'anà a casa seva a Gàbaa; i la gent de guerra a
qui Jahvè tocà el cor anà amb ell. 27 Però certs homes de Belial
digueren: ¿És aquest que ens salvarà? I el menysprearen, i no li
portaren cap present. Però ell dissimulà.
(C. XI.) 1 I Nahas, amonita, pujà, i acampà sobre Jabés de Ga-
laad; i tots els habitants de Jabés digueren a Nahas: Conclou pac-
tes amb nosaltres i et servirem.
2 I Nahas, amonita, els digué: Jo conclouré pactes amb vosaltres,
a condició que a cadascun de vosaltres arrenqui l'ull dret i posi
aquest afront sobre Israel.
3 I els ancians de Jabès li digueren: Concedeix-nos treva de set
dies, a fi que nosaltres enviem missatgers a totes les contrades d'Is-
rael; i si ningú no ens allibera, nosaltres eixirem a fora contra tu.
4 Els missatgers, doncs, vingueren a Gàbaa de Saül, i digueren
aquelles paraules en presència del poble. I tot el poble llançà un
crit de plany.
5 I vet aquí que Saül tornava dels camps, darrera dels seus bous,
i digué: ¿Què té el poble que plora? Hom li contà les paraules

d'aquells de Jabès. 6 I l'Esperit de Jahvè arravatà Saül, tot just sentí
aquestes paraules, i s'inflamà d'ira fora mida. 7 I prengué una pare-
lla de bous i els tallà a trossos, els quals envià a totes les contrades
d'Israel, per certs missatgers, dient: Qualsevol que no surti darrera
Saül i Samuel, igualment seran tractats els seus bous. Un espaordi-
ment de Jahvè caigué sobre el poble, i tots sortiren fora, com si
fossin un sol home. 8 I Saül passà la revista dels seus a Bezec; i es
trobaren tres-cents mil homes dels fills d'Israel, i trenta mil dels de
Judà. 9 Després digueren als missatgers que havien vingut: Digueu
als de Jabés de Galaad: Demà quan el sol serà alt, vosaltres sereu
alliberats. Els missatgers, doncs, se'n tornaren, i referiren la cosa
als de Jabés, els quals se n'alegraren. 10 I els de Jabés digueren als
amonites: Demà nosaltres eixirem contra vosaltres, i fareu de nos-
altres el que us semblarà millor. 11 El dia següent, Saül aparellà el
poble en tres ales i entraren en el camp dels amonites a la vetlla del
matí, i percudiren els amonites fins a la claror del dia. I s'esdevingué
que aquells qui escaparen foren dispersats de tal faisó que no en res-
taren dos de junts.

12 El poble digué a Samuel: ¿Qui són aquells que han dit: Saül
regnarà sobre nosaltres? Doneu-nos aquells homes, i els matarem.

13 Però Saül digué: No es farà morir ningú avui; per tal com Jahvè
ha obrat l'alliberació d'Israel.

14 I Samuel digué al poble: Veniu, anem a Gàlgala, i allí reno-
vem el reialme.

15 I tot el poble anà a Gàlgala, i allí constituïren rei Saül davant
Jahvè, a Gàlgala; allí encara, a la faç de Jahvè, oferiren sacrificis
pacífics. I Saül i tot el poble d'Israel es lliuraren a una gran joia.

Discurs de Samuel

(C. XII.) 1 Samuel digué a tots els israelites: Heus aquí que he
escoltat la vostra veu en tot el que m'haveu dit, i he constituït un
rei sobre vosaltres. 2 Quant a mi, jo sóc vell i canusit; i heus aquí

12, I Sm. x, 27

encara els meus fills enmig de vosaltres; jo he caminat davant vostre
des de la meva jovenesa fins al dia d'avui. [3] Heus-me ací, testifiqueu
contra mi, a la presència de Jahvè, i a la presència del seu Ungit:
¿De qui he pres el bou? ¿De qui he pres l'ase? ¿Qui he oprimit?
¿Qui he vexat? ¿De qui he rebut un present per a cloure els ulls
sobre ell, i el restituiré?

[4] Respongueren: Tu no ens has oprimit, no ens has fet cap tort,
i no has rebut res de les mans de ningú.

[5] I ell els digué: Jahvè és testimoni contra vosaltres, i el seu
Ungit és avui també testimoni, que vosaltres no haveu trobat res
en les meves mans.

I digueren: És testimoni.

[6] Llavors Samuel digué al poble: Jahvè és aquell que establí Moi-
sès i Aaró, i que tragué els vostres pares del país de l'Egipte.
[7] Però compareixeu aquí, perquè jo vull cridar-vos a judici, a la pre-
sència de Jahvè, respecte a tots els beneficis que Jahvè ha fet envers
vosaltres, i envers els vostres pares. [8] Després que Jacob anà a
l'Egipte, els vostres pares s'exclamaren a Jahvè; i Jahvè envià
Moisès i Aaró, els quals tragueren els vostres pares de l'Egip-
te, i els feren habitar en aquest lloc. [9] Però aquests oblidaren
Jahvè, llur Déu, i els lliurà a les mans de Sísara, cap de l'exèr-
cit d'Hasor, i a les mans dels filisteus, i a les mans del rei de
Moab, els quals guerrejaren contra ells. [10] Llavors clamaren envers
Jahvè, i digueren: Hem pecat, per tal com hem abominat Jahvè,
i hem servit els Baals i les Astartès, però ara allibera'ns de les
mans dels nostres enemics, i nosaltres et servirem. [11] Jahvè envià
Jerobaal i Badan i Jeftè i Samuel, i us alliberà de les mans dels
vostres enemics de la rodalia, i vosaltres habitàreu amb tranquil·litat.
[12] I vosaltres veient que Nahas, rei dels amonites, venia contra vos-
altres, m'haveu dit: No, sinó que un rei regnarà sobre nosaltres,
llavors que Jahvè, el vostre Déu, era el vostre rei. [13] Ara, doncs,
heus aquí el rei que haveu escollit, i que haveu demanat; i heus
aquí que Jahvè ha constituït un rei sobre vosaltres. [14] Si temeu

3, Ecli. XLVI, 22. — 8, Gn. XLVI, 5. — 9, Idc. IV, 2. — 11, Idc. VI, 14. — 12, I Sm. VIII, 19; X, 19

Jahvè i el serviu, i obeïu la seva veu, i no sou rebels als comana-
ments de Jahvè; i si vosaltres i el vostre rei, que regna sobre vosal-
tres, seguiu Jahvè, el vostre Déu... [15] Però si no obeïu la veu de
Jahvè i sou rebels als seus comandaments, la mà de Jahvè serà da-
munt vosaltres, com ha estat damunt els vostres pares. [16] Ara resteu
encara ací, i mireu aquesta gran cosa que Jahvè farà davant els vos-
tres ulls. [17] ¿No és ara la collita del gra? Doncs jo invocaré Jahvè
i ell enviarà trons i pluja, a fi que vegeu el gran mal que heu comès
als ulls de Jahvè, demanant-vos un rei.

[18] Samuel, doncs, invocà Jahvè, i Jahvè envià aquell mateix dia
trons i pluja; i tot el poble tingué una gran paüra de Jahvè i de Sa-
muel. [19] Tot el poble digué a Samuel: Prega Jahvè, ton Déu,
pels teus servents, a fi que nosaltres no morim; car havem afegit a
tots els nostres pecats el tort d'haver-nos demanat un rei.

[20] I Samuel digué al poble: No temeu; vosaltres heu comès
aquest tort; però no us allunyeu de Jahvè, ans serviu Jahvè amb tot
el vostre cor. [21] No us gireu enrera; que aniríeu rera coses vanes,
les quals no poden donar-vos ni profit ni deslliurança, perquè són
coses vanes. [22] Puix que Jahvè, per amor del seu gran nom, no
abandonarà el seu poble; puix que li ha plagut de fer-vos el seu
poble. [23] Lluny de mi també de pecar contra Jahvè i de parar de
pregar per vosaltres; ans jo us ensenyaré la via bona i dreta. [24] Te-
meu solament Jahvè i serviu-lo en veritat, amb tot el vostre cor;
car veieu quantes coses grans ha operat enmig de vosaltres! Però
si vosaltres continueu a fer el mal, vosaltres i el vostre rei sereu
perduts.

REPROVACIÓ DE SAÜL COM A REI
(XIII, 1-XV, 35)

SAÜL CONTRA ELS FILISTEUS

(C. XIII.) [1]Saül havia regnat un any, quan s'esdevingué això, i després d'haver regnat dos anys sobre Israel [2]escollí tres mil homes d'Israel, dels quals dos mil estigueren amb ell a Macmas, i en la muntanya de Betel, i mil amb Jonatàs, a Gàbaa, de Benjamí; i envià la resta del poble, cadascú a la seva tenda. [3]I Jonatàs percudí la guarnició dels filisteus que era a Gàbaa i els filisteus ho saberen. I Saül féu sonar la trompeta per tot el país, dient: Que ho sentin els hebreus. [4]I tot Israel oí a dir: Saül ha percudit la guarnició dels filisteus, i fins Israel ha esdevingut abominable als filisteus. El poble es reuní a Gàlgala al costat de Saül. [5]I els filisteus es reuniren també per guerrejar contra Israel, tenint trenta mil carros, sis mil cavallers, i gran gernació de poble, com l'arena que és a la vora del mar. I pujaren i acamparen a Macmas, vers l'orient de Betaven. [6]Els israelites, trobant-se en angoixa, perquè el poble era oprimit, s'amagaren en les cavernes, en les boscúries de les muntanyes, en els rocams, i en les fenelles dels penyals i en les cisternes. [7]Altres hebreus passaren també el Jordà, per anar al país de Gad i de Galaad. Saül era encara a Gàlgala, i tot el poble darrera seu tremolava de por. [8]Ell esperà set dies, segons el terme posat per Samuel. Però Samuel no venia a Gàlgala; i el poble es dispersava lluny de Saül.

[9]Llavors Saül digué: Porteu-me l'holocaust i els sacrificis pacífics. I oferí l'holocaust.

1. — El text és corromput i no hi ha manera de trobar la solució definitiva. T. M.: «Saül era fill de l'any». Gr. A i B: «Saül tenia un any». En el *Cald.*: «Saül era com un infant d'un any».

Segons casos anàlegs de la història dels reis, l'autor hauria volgut donarnos ací l'edat de Saül quan entrà a regnar i la durada del seu regnat. En el text hebr. hi ha evidentment una llacuna i la lletra equivalent a la xifra d'anys ha desaparegut. Hom conjectura que Saül devia tenir prop de quaranta anys quan esdevingué rei, puix que des del començament del seu regnat ja veiem al seu fill Jonatàs que comanda un cos d'exèrcit. La duració del seu regne fou de quaranta anys, segons tradició. Act. XIII, 21; Flav. Josep, *Ant. Jud.* VI, XIV, 9.

Represió de Samuel a Saül

[10] I quan finia d'oferir l'holocaust, vet aquí que Samuel arribà, i
Saül li eixí a l'encontre per saludar-lo.
[11] Llavors Samuel li digué: ¿Què has fet?
I Saül respongué: Quan he vist que el poble es dispersava lluny
de mi, que tu no arribaves al termini fixat i que els filisteus eren
congregats a Macmas, [12] jo m'he dit: Els filisteus vindran ara con-
tra mi a Gàlgala, i jo no he implorat Jahvè; heus aquí perquè des-
prés d'haver-me retingut tot el possible, he ofert l'holocaust.
[13] Llavors Samuel digué a Saül: Tu has obrat follament, no ob-
servant el precepte que Jahvè, ton Déu, t'havia donat; car Jahvè hau-
ria assegurat per sempre el teu regnat sobre Israel. [14] Però ara el
teu regnat no subsistirà pas; Jahvè s'ha triat un home segons el seu
cor, el qual Jahvè ha destinat per a ésser cap del seu poble, per tal
com tu no has observat el que t'havia comandat Jahvè.
[15] I Samuel s'alçà i pujà de Gàlgala a Gàbaa de Benjamí. Saül passà
en revista el poble que es trobava amb ell; hi havia a l'entorn de
sis-cents homes. [16] Saül, Jonatàs, son fill, i el poble que es trobava
amb ells, s'estaven a Gàbaa de Benjamí, i els filisteus eren acampats
a Macmas. [17] L'exèrcit de destrucció sortí del camp dels filisteus en-
tre fileres, l'una de les quals prengué el camí d'Ofra, vers el país de
Saül; [18] l'altra prengué el camí de Betoron; i la terça, el de la frontera
del país que esguarda sobre la vall de Seboïm, vers el desert. [19] (Hom
no trobava cap ferrer en tot Israel, per tal com els filisteus havien
dit: Que els hebreus no puguin fabricar més espases ni llances. [20] I tot
Israel davallava als filisteus, per esmolar qui la seva rella, qui la seva
aixada, qui la seva destral, qui la seva fanga, [21] talment que sovint el
tall de les fangues i de les aixades, i de les tridents, i de les destrals era
esmussat, o llur punta era torçada. [22] D'aquí vingué que el dia de la
batalla, no es trobà ni espasa ni llança a les mans de tot el poble que
era amb Saül i Jonatàs i sols se'n trobà en Saül i en Jonatàs, son fill.)
[23] Una guarnició dels filisteus eixí fora, envers el passatge de Macmas.

14, Act. XIII, 22

Gesta de Jonatàs contra els filisteus

(C. XIV.) [1] Una dia, Jonatàs, fill de Saül, digué al criat que li
portava les armes: Vina i passem fins a la guarnició dels filisteus,
que és a l'altra banda. I no en digué res al seu pare. [2] Saül s'estava
en el terme de Gàbaa, sota el magraner de Magron; i la gent que es
trobava amb ell era de vora sis-cents homes. [3] I Ahia, fill de Ahi-
tub, germà d'Icabod, fill de Fínees, fill d'Elí, sacerdot de Jahvè a
Silo, portava l'efod. I el poble no sabia que Jonatàs se n'hagués
anat. [4] I entre els passatges, pels quals Jonatàs cercava d'arribar a
la guarnició dels filisteus, hi havia un penyal agut d'una part, i un
altre de l'altra part; l'un s'anomenava Boses i l'altre Sene. [5] Un
penyal situat al nord, envers Macmas, i l'altre al migdia, envers Gà-
baa. [6] I Jonatàs digué al criat que portava les seves armes: Vina,
passem a la guarnició d'aquests incircumcisos, potser Jahvè farà quel-
com en favor nostre, que res no impedeix a Jahvè de salvar amb
molta gent o amb poca.

[7] I el que portava les seves armes li respongué: Fes tot allò que
tens pensat; vés-hi, doncs, i vet-me aquí prompte a seguir-te.

[8] I Jonatàs digué: Vet aquí que passarem vers aquella gent; si
quan nosaltres ens mostrarem davant d'ells, [9] ens diuen així: Espereu-
nos fins que arribarem a vosaltres, nosaltres ens estarem en el nostre
lloc, i no pujarem envers ells. [10] Però si ens diuen: Pugeu envers
nosaltres, nosaltres hi pujarem, car Jahvè els haurà lliurat a les nos-
tres mans. I això ens serà per senyal.

[11] Així es mostraren tots dos a la guarnició dels filisteus; i aquests
digueren: Vet aquí que els hebreus surten dels caus on eren ama-
gats. [12] I els homes de la guarnició parlaren a Jonatàs i al seu escu-
der, i digueren: Pugeu a nosaltres, i us farem saber alguna cosa. I
Jonatàs digué al seu escuder: Puja darrera meu; car Jahvè els ha
lliurats a les nostres mans. [13] I Jonatàs pujà graponant, seguit del seu
escuder. I els filisteus queien davant Jonatàs, i el seu escuder els

3, I Sm. iv, 21. — 12, I Mcc. iv, 30

matava darrera seu. 14 Aquesta fou la primera batussa en la qual Jo-
natàs i el seu escuder percudiren a la vora de vint homes, en la
llargària d'una mojada de terra. 15 I un gran espaordiment es difon-
gué en el campament i en tot el poble; la mateixa guarnició i l'e-
xèrcit de destrucció foren corpresos de por i el país s'estremí: allò
fou un gran esfereïment.

Victòria de Saül

16 Els sentinelles de Saül, que eren a Gàbaa de Benjamí, veieren
com la multitud dels filisteus era dispersada i anava d'ací d'allà. 17 I
Saül digué al poble que era amb ell: Feu la revista i mireu qui se
n'ha anat d'entre nosaltres.

I, feta la revista, vet aquí que no hi havia Jonatàs i el seu escuder.

18 I Saül digué a Ahia: Fes acostar l'Arca de Déu, car l'Arca de
Déu era aquell dia amb els fills d'Israel.

19 Però mentre Saül parlava encara amb el sacerdot, el tumult, que
era en el camp dels filisteus, anava creixent i Saül digué al sacerdot:
Retira la teva mà.

20 I Saül, i tot el poble que era amb ell convocat, vingué fins al
lloc de la batalla; i vet aquí que l'espasa de l'un era encarada contra
l'altre, i l'avalot era gran. 21 Els hebreus que eren abans amb els fi-
listeus, havent pujat als campaments dels encontorns, es posaren
també de la banda dels israelites, que eren amb Saül i amb Jonatàs.
22 Tots els israelites que s'havien amagat a la muntanya d'Efraïm,
havent sentit que els filisteus fugien, els encalçaren i els hostilitzaren.
23 Així Jahvè salvà Israel aquell dia. El combat es continuà fins a
Betaven.

18.—*Acostar l'Arca de Déu*. Per consultar Déu. És preferible el text de Gr.: «Porta l'efod, perquè en aquells dies ell duia l'efod entre els fills d'Israel». Hom consultava Jahvè per aquest mitjà (cf. Ex. XXII, 6, 9; XXX, 7 etc.). A més, en aquell temps, l'Arca de Jahvè era a Cariatiarim. El text hebreu actual fa sospitar ací alguna alteració.

19.—*Retira la teva mà*. El gran sacerdot Ahias tenia la mà estesa en acte de consultar Jahvè. Saül neguitós, sentint la cridòria del poble, es llançà a perseguir l'enemic, prenent la seva resolució com a voluntat de Déu.

[24] Aquell dia, els israelites se sentiren defallits: per tal com Saül
féu jurar el poble, dient: Maleït serà aquell qui tastarà cap mena de
nodriment fins al vespre, fins que jo m'hauré venjat dels meus ene-
mics. Per això ningú del poble no tastà cap menja. [25] Tot el poble
arribà a un bosc; on hi havia mel ran de terra. [26] Entrà, doncs, el
poble en el bosc, i vet aquí la mel que s'escorria; malgrat això, ningú
no portà la mà a la boca, perquè el poble guardava el jurament. [27] Però
Jonatàs no havia sentit res, quan el seu pare havia fet el jurament;
estengué la verga que portava a la mà, i l'enfonsà en una bresca de
mel, i l'acostà a la seva boca: i els seus ulls foren aclarits.

[28] Llavors un del poble li féu aquests mots: El teu pare ha fet ju-
rar expressament al poble dient: Maleït serà aquell que menjarà avui
cap nodriment! I tanmateix el poble defallia.

[29] I Jonatàs digué: El meu pare ha pertorbat la gent; ¿no veieu,
doncs, com els meus ulls són clars, perquè he tastat una mica de
mel? [30] ¿I quant major no hauria estat la desfeta dels filisteus, si el
poble avui hagués menjat de la presa dels seus enemics que ha tro-
bat? ¿No s'hauria fet un major estrall entre els filisteus?

[31] I bateren aquell dia els filisteus des de Macmas fins a Arabon, i
el poble era defallent. [32] El poble es llançà sobre el botí i, havent
pres cabres, bous i vedells, els escanyaren en terra; i el poble en
menjava amb la sang.

[33] I hom referí a Saül, dient: Vet aquí que el poble ha pecat con-
tra Jahvè, menjant la carn amb la sang.

Saül digué: Vosaltres heu prevaricat; feu rodolar cap a mi una
pedra ben gran.

[34] Després Saül digué: Disperseu-vos entremig del poble i digue-
los: Meneu-me cadascun el vostre bou i la vostre ovella; i els acam-
pareu aqui; vosaltres en menjareu i no pecareu contra Jahvè, men-
jant-los amb sang.

I cadascun del poble menà aquella nit el seu bou per la banya, i
l'escanyà allí. [35] I Saül bastí un altar a Jahvè. Aquest fou el pri-
mer altar que Saül bastí a Jahvè.

[36] Saül digué: Davallem a l'encalç dels filisteus de nit, i saque-

gem-los fins a trenc d'alba, i no ens en deixem escapar ni un.
I el poble digué: Fes tot el que et plagui.
Però el sacerdot digué: Acostem-nos ací a Déu.
37 Saül, doncs, consultà Déu dient: ¿Davallaré o no a l'encalç
dels filisteus? ¿Els donaràs o no a les mans d'Israel?
Però Jahvè no li donà cap resposta aquell dia. 38 D'on fou que
Saül digué: Acosteu-vos aquí tota la comunitat del poble; recer-
queu i vegeu quin és el pecat que s'hagi comès avui. 39 Car, tan cert
com Jahvè viu, si aquell pecat es troba, mal que sia en Jonatàs, mon
fill, ell morirà.
I ningú en tot el poble no respongué.
40 Després digué a tot Israel: Vosaltres esteu d'una banda, jo i el
meu fill Jonatàs estarem a l'altra.
I el poble digué a Saül: Fes el que et plagui.
41 I Saül digué a Jahvè, Déu d'Israel: Mostra qui és innocent.
I Jonatàs i Saül foren designats, i el poble fou alliberat.
42 Després Saül digué: Traieu la sort entre jo i Jonatàs, mon fill.
I Jonatàs fou designat.
43 Llavors Saül digué: Declara'm el que has fet.
I Jonatàs li declarà i digué: Cert, jo he tastat una mica de mel
amb la punta de la verga que tenia a la mà; heu-me aquí: he de
morir!
44 Saül digué: Així em tracti Déu amb tot el seu rigor, si tu no
mors, Jonatàs!
45 El poble digué a Saül: ¿Jonatàs, doncs, ha de morir, ell que ha
executat aquest gran alliberament a Israel? No serà així. Visca
Jahvè!, que no caurà pas a terra un cabell del seu cap, per tal com
ell ha obrat avui amb l'ajut de Déu.
El poble, doncs, salvà Jonatàs, talment que no morí. 46 Saül,
doncs, cessà de perseguir els filisteus, i aquests se'n tornaren a llur
contrada.
47 Així Saül, havent pres possessió sobre el reialme d'Israel, guer-
rejà contra tots els enemics d'entorn: contra els moabites, contra els
amonites, i contra els reis de Soba, i els filisteus; i pertot arreu on

s'adreçava, vencia. [48]Reuní un exèrcit, percudí Amalec, i alliberà
Israel de les mans d'aquells que el depredaven.
[49]Els fills de Saül eren Jonatàs, Iessui, i Melquisua; i de les seves
dues filles, una, la primogènita, s'anomenava Merob, i la més petita
Micol. [50]I el nom de la muller de Saül era Ahinoam, filla de Ahi-
maas; i el nom del cap del seu exèrcit era Abner, fill de Ner, oncle
de Saül. [51]I Cis, pare de Saül, i Ner, pare de Abner, eren fills d'Abiel.
[52]I en tot el temps de Saül hi hagué aspra guerra contra els filis-
teus; i Saül acollia per als seus serveis qualsevol home fort i valent
que veia.

DESOBEDIÈNCIA I REFÚS DE SAÜL

(C. XV.) [1]Samuel digué a Saül: Jahvè m'ha enviat per ungir-te
com a rei sobre el seu poble Israel; ara, doncs, escolta el que diu
Jahvè. [2]Així diu Javhè dels exèrcits: Jo m'he recordat del que
Amalec féu a Israel, com se li oposà pel camí quan pujava d'Egipte.
[3]Vés ara i percudeix Amalec, i vota a extermini tot el que li per-
tany; i no el planyis gens; ans fes morir homes i dones, nois i in-
fants de llet, bous i ovelles, camells i ases.
[4]Saül convocà el poble, i en passà la revista a Telaïm; i comptà
dos-cents mil homes a peu, i deu mil de Judà. [5]I Saül vingué fins
a la ciutat d'Amalec, i es posà a l'aguait a la vall. [6]I Saül digué als
cineus: Aneu-vos-en i retireu-vos d'enmig dels amalecites: no si-
gui que jo us destrueixi amb ells; havent també vosaltres usat de
benignitat amb els fills d'Israel, quan pujaren d'Egipte. Els cineus,
doncs, partiren d'enmig dels amalecites. [7]I Saül percudí els amale-
cites d'Hevila fins a Sur, que és enfront d'Egipte. [8]I prengué viu
Agag, rei dels amalecites; i votà tot el poble a l'extermini, passant-
lo a fil d'espasa. [9]Però Saül i el poble planyeren Agag, i el millor
de les ovelles i dels bous aparellats, els moltons i tot el que hi havia
de bo; i no volgueren destruir aquestes coses, llevat de tota cosa vil
i mesquina.
[10]I la paraula de Jahvè fou adreçada a Samuel, dient: [11]Jo em pe-

2, Ex. XVII, 8

nedeixo d'haver constituït per rei Saül; per tal com s'ha desviat de
mi, i no ha executat les meves paraules.

Samuel s'entristí i cridà tota la nit vers Jahvè. [12] Samuel s'alçà de
bon matí per anar a l'encontre de Saül; i hom informà a Samuel en
aquests termes: Saül ha anat al Carmel, i vet aquí que s'ha alçat un
monument; després se n'ha tornat i, passant més lluny, ha davallat
a Gàlgala. [13] Samuel, doncs, anà envers Saül.

I Saül li digué: Sigues beneït de Jahvè. Jo he executat la paraula de Jahvè.

[14] Samuel digué: ¿Què són aquests bels d'ovelles que m'arriben
a les orelles, i què és aquest mugir de bous que sento?

[15] Saül respongué: Hom els ha emmenats del país dels amalecites;
perquè el poble ha planyut el millor de les ovelles i dels bous, per
sacrificar-los a Javhè, ton Déu; però havem destruït el restant a
guisa d'anatema.

[16] I Samuel digué a Saül: Deixa'm revelar-te el que m'ha dit
Jahvè aquesta nit.

I ell digué: Parla.

[17] I Samuel digué: ¿No fou, per cas, que quan tu et reputares
petit als teus propis ulls, esdevingueres el Cap de les tribus d'Israel,
i Jahvè t'ungí per rei sobre Israel? [18] Jahvè t'havia encomanat
aquesta empresa, quan et digué: Vés, vota a l'extermini tots aquests
pecadors, els amalecites, i fes-los la guerra fins que siguin anihilats.
[19] ¿Per què, doncs, no has obeït la veu de Jahvè, ans t'has llançat
sobre el botí, i has fet el mal als ulls de Jahvè?

[20] I Saül digué a Samuel: Tanmateix, jo he obeït la veu de Jahvè,
i m'he encaminat a l'empresa a què Jahvè m'havia enviat. M'he endut Agag, rei d'Amalec, i he destruït els amalecites a guisa d'anatema. [21] Però el poble ha pres d'entre el botí, bous i ovelles, les
primícies de l'anatema, per sacrificar-les Jahvè, ton Déu, a Gàlgala.

[22] I Samuel digué: ¿És que Jahvè troba plaer en els holocaustos i
sacrificis, com si se l'obeís? L'obediència val més que el sacrifici, i
la docilitat més que el greix dels moltons. [23] Car la rebel·lió és tan

22, Ecl. iv, 17; Os. vi, 6; Mt. ix, 13; xii, 7

culpable com l'endevinar; i la resistència com la idolatria i els *terafim*. Perquè tu has refusat la paraula de Jahvè, ell també t'ha refusat perquè no siguis més rei.

24 Llavors Saül digué a Samuel: He pecat, per tal com he transgredit una ordre de Jahvè i les teves paraules; jo temia el poble i
he consentit en la seva veu.
25 Ara et prego que perdonis el meu
pecat; torna amb mi, i jo adoraré Jahvè.

26 I Samuel digué a Saül: Jo no tornaré amb tu; per tal com tu has menyspreat la paraula de Jahvè, i Jahvè t'ha refusat a tu, a fi que no siguis més rei sobre Israel.

27 I, en girar-se Samuel per anar-se'n, Saül prengué la vora del seu mantell, que s'esquinçà.

28 I Samuel li digué: Jahvè ha esquinçat avui del teu damunt el reialme d'Israel, i l'ha donat a un pròxim teu que és millor que tu.
29 I Aquell que és la resplendor d'Israel no ment i no es penedeix pas; perquè ell no és un home per a penedir-se.

30 Saül digué: He pecat; ara, honora'm a la presència dels ancians del meu poble i en presència d'Israel; torna amb mi i jo adoraré Jahvè, ton Déu.

31 Samuel, doncs, se'n tornà darrera Saül; i Saül adorà Jahvè.
32 Després Samuel digué: Meneu-me aquí Agag, rei d'Amalec; i Agag s'avançà envers ell amb un aire rialler. Car Agag es deia: Cert, l'amargor de la mort és passada!

33 Però Samuel li digué: Així com ton glavi ha privat les dones de llurs fills, així serà la teva mare privada de fills entre les dones. I Samuel féu esquarterar Agag davant Jahvè, a Gàlgala.

34 Després Samuel partí vers Rama i Saül pujà a casa seva, a Gà-
baa de Saül.
35 I Samuel no veié més Saül fins el dia de la seva
mort. Malgrat tot, Samuel es condolia de Saül, car Jahvè s'havia penedit d'haver constituït Saül rei sobre Israel.

28, 1 Sm. xxviii, 17

23. — *Terafim*. O sigui, una mena d'ídols domèstics.

32.—*Amb un aire rieller*. Gr. i Vg.: «vacil·lant».—*I Agag*. Vg.: «molt gras, tremolós li fou presentat, i digué: Es així com separa la mort amarga». La mort d'Agag no fou pas un sacrifici. Simplement va ensenyar amb el seu exemple ço que hauria hagut de fer Saül per obeir a Déu.

DARRERS ANYS DE SAÜL I COMENÇAMENT DE DAVID
(XVI, 1 - XXXI, 13)

Unció de David

(C. XVI.) 1 Jahvè digué a Samuel: ¿Fins a quan ploraràs per
Saül, essent així que jo l'he refusat a fi que no regni més sobre
Israel? Omple el teu corn d'oli, i vés; jo t'envio a Isaí betlemita,
car he vist entremig dels seus fills el rei que jo vull.
2 Samuel digué: ¿Com hi aniré? Si Saül ho sent, m'occirà.
Però Jahvè li digué: Pren amb tu una vedella, i diràs: He vin-
gut per fer-ne sacrifici a Jahvè. 3 I invita Isaí al sacrifici, i jo et faré
saber el que tu hauràs de fer, i tu ungiràs aquell que jo et diré.
4 Samuel, doncs, féu el que Jahvè li havia dit, i vingué a Betlem.
I els ancians de la ciutat foren preocupats per la seva vinguda, i di-
gueren: ¿La teva vinguda és per fi de bé?
5 I ell respongué: Per fi de bé. He vingut per sacrificar a Jahvè;
purifiqueu-vos i veniu amb mi al sacrifici.
6 Quan hagueren entrat, veié Eliab, i digué: Cert, l'ungit de
Jahvè és davant seu.
7 Però Jahvè digué a Samuel: No paris esment a l'aspecte i a
l'alçària de la seva talla; car jo l'he descartat. No esguardo pas allò
que l'home esguarda; perquè l'home mira l'aparença, però Jahvè
mira el cor.
8 Isaí cridà Abinadab i el féu passar davant Samuel. I digué: No
és pas aquest el que ha escollit Jahvè.
9 Isaí féu passar Samma; i digué: Tampoc aquest no ha escollit
Jahvè.
10 I Isaí féu passar els seus set fills davant Samuel. Però Samuel
digué: Jahvè no ha escollit ningú d'aquests.

7, Ps. vii, 10

11 I Samuel digué a Isaí: ¿Són tots aquí, els joves?

I digué: Resta encara el més petit, però vet aquí que pastura el ramat.

I Samuel digué a Isaí: Envia a cercar-lo, car no ens posarem a taula que no hagi vingut.

12 Isaí l'envià a cercar. (I ell era ros, de mirada gentil i plaent de
veure.) I Jahvè digué: Alça't, ungeix-lo, que és ell.

13 Samuel, doncs, prengué el corn d'oli, i l'ungí enmig dels seus germans; i l'Esperit de Jahvè arravatà David d'aquell dia en avant. Després Samuel s'alçà i se n'anà a Rama.

Un mal esperit sobre Saül

14 L'Esperit de Jahvè es retirà de Saül; i un mal esperit vingut de
Jahvè el prengué. 15 Els servents de Saül li digueren: Vet aquí que
un mal esperit de part de Déu et posseeix. 16 Que parli el nostre
senyor; els teus servents són davant teu, que cerquin un home que sàpiga sonar l'arpa; i quan el mal esperit de part de Déu t'arravati, ell sonarà i tu en seràs esbargit.

17 Saül respongué als seus servents: Trobeu-me, doncs, si us plau, un home que sàpiga sonar, i conduïu-lo.

18 I un dels seus servents respongué i digué: Vet aquí que jo he
vist un fill d'Isaí Betlemita, que sap sonar, i és un home fort i va-
lent, guerrer i ben parlat, i un bell home, i Jahvè és amb ell. 19 Saül,
doncs, envià missatgers a Isaí per dir-li: Envia'm David, ton fill, que és amb els ramats.

13, II Sm. vii, 8; Ps. lxxvii, 70; lxxviii, 21; Act. vii, 46; xiii, 22

14. — *L'Esperit de Jahvè es retirà de Saül.* En el sentit que li va sostreure aquells dons de prudència i de fortitud, en virtut dels quals reeixia en el seu govern. En lloc d'aquest Esperit l'envestí un altre, l'*Esperit malvat,* que si no consistia en una veritable possessió diabòlica, era almenys una passió de melanconia duta a un estat delirant. Els sons de l'arpa de David calmaven els nervis d'aquell infeliç i fracassat sobirà. Mentrestant Saül no es donava compte que la Providència per aquest mitjà introduïa en la seva cort a David, el seu futur successor, el qual s'anava obrint camí per apoderar-se d'aquell reialme, virtualment ja traspassat a ell, des de la unció feta per Samuel.

[20] I Isaí prengué un ase carregat de pa, i un barril de vi, i un cabrit; i ho envià a Saül, per David son fill.

[21] I David vingué a Saül, i estigué davant d'ell. I Saül l'estimà fortament, i David esdevingué el seu escuder. [22] I Saül envià a dir a Isaí: Deixa, si et plau, que David estigui a la meva presència; perquè ha trobat gràcia als meus ulls. [23] Llavors que l'esperit vingut de Déu era sobre Saül, David prenia l'arpa, i sonava; i es calmava, i el mal esperit es retirava d'ell.

DAVID I GOLIAT

(C. XVII.) [1] Els filisteus convocaren llurs tropes en batalla, i havent-se reunit a Socco de Judà, acamparen entre Socco i Azeca, a Efes Domim. [2] Saül i els israelites es reuniren també, i acamparen en la vall del Terebint; i s'arrenglararen en batalla enfront dels filisteus. [3] Els filisteus s'estaven sobre la muntanya d'un costat, i els israelites sobre la muntanya en l'altre costat; la vall, enmig d'uns i altres. [4] Llavors sortí del camp dels filisteus un home dels rengles dels filisteus; es deia Goliat, de Get, alt de sis colzades i un pam. [5] Un casc d'aram cobria la seva testa i era vestit d'una cota de malles: el pes de la cuirassa era de cinc mil sicles d'aram. [6] I a les cames portava gamberes d'aram, i enmig de les espatlles un escut d'aram. [7] El fust de la seva llança era com una plegadora de teixidor, i el ferro d'aquesta era de sis-cents sicles; i el seu escuder li anava davant. [8] Goliat, doncs, s'aturà i cridà vers els batallons d'Israel, dient: ¿Per què eixiu arrenglarats en batalla? ¿No sóc jo el filisteu, i vosaltres servidors de Saül? Trieu un home que vingui contra mi. [9] Si ell, combatent amb mi, em venç, i em colpeix, nosaltres serem els vostres servents; però si jo el venço, i el colpeixo, vosaltres sereu els nostres esclaus, i ens servireu. [10] I afegia aquell filisteu: Avui he desafiat el camp d'Israel; doneu-me un home, i ens batrem l'un amb l'altre.

5. — *Cinc mil sicles.* Uns 75 quilograms. Aquesta cuirassa era formada de plaques metàl·liques superposades, llarga fins als turmells, si fa no fa com les que veiem en els assiris.

[11] Però Saül i tot Israel, oint la proposta del filisteu, restaren es-
balaïts i foren presos d'una gran temença.

[12] I David era fill d'aquell home efrateu, de Betlem de Judà, ano-
menat Isaí (que al temps de Saül era ja envellit, avançat en edat;
[13] i els tres fills majors d'Isaí eren a la guerra darrera Saül: i els noms
d'aquests tres fills que havien anat a la guerra, eren Eliab, el primo-
gènit, Abinadab, el segon, Samma, el terç; [14] i David era el més
petit; i els tres majors seguien Saül). [15] Però David anava i venia
vora Saül, per pasturar el ramat del seu pare a Betlem. [16] I aquell
filisteu s'avançava matí i vespre, i es presentà així quaranta dies. [17] I
Isaí digué a David, son fill: Pren aquesta efa de gra rostit, i aquests
deu pans, i porta'ls als teus germans; i corre envers ells en el cam-
pament. [18] I porta aquests deu formatges de llet al capità, i mira de
visitar els teus germans per veure si estan bons, i tu pren d'ells al-
guna contrasenya. [19] Saül i ells i tots els homes d'Israel són en la
vall de Terebint, lluitant contra els filisteus.

[20] David s'alçà de bon matí, i deixà el ramat a la casa del guardià;
prengué la seva càrrega, i partí, com Isaí li havia manat. Arribà al
campament en el bell punt que l'exèrcit sortia arrenglarat en batalla,
i es llançava el crit de guerra. [21] I els israelites i els filisteus ordena-
ren la batalla els uns contra els altres. [22] I David deposà la seva càr-
rega entre les mans del guardià dels bagatges, i corregué vers les
tropes; i arribat que hi fou, preguntà als seus germans si estaven
bons.

[23] Mentre ell conversava amb ells, vet aquí aquell campió anome-
nat Goliat, el filisteu de Get, s'avançà d'entremig de les rengleres
dels filisteus, i proferí les mateixes paraules, i David ho sentí. [24] En
veure aquell home, tots els israelites es retiraven davant seu, presos
d'una gran temença. [25] Un israelita digué: ¿Heu vist aquest home
que s'avança? És per desafiar Israel, que s'avança: Aquell qui el
matarà, el rei el curullarà de riqueses, i li donarà la seva filla i afran-
quirà la casa del seu pare a Israel.

12, I Sm. xvi, 1

12-13.—Manquen en el cod. Vat. de Gr.

26 David digué als homes que eren al seu voltant: ¿Què es farà a
l'home que matarà aquest filisteu, que traurà aquest oprobi de da-
munt Israel? ¿Qui és aquest filisteu incircumcís, per escarnir les tro-
pes del Déu vivent?

27 I la gent li repetí aquelles mateixes paraules: Talment hom farà
a l'home que l'haurà mort.

28 I Eliab, germà gran de David, el sentí parlar amb la gent, i s'en-
cengué d'ira contra ell, i digué: ¿Per què has vingut aquí? ¿I a qui
has confiat aquelles poques ovelles en el desert? Jo conec el teu
orgull i la malvestat del teu cor; és per veure la batalla que tu has
vingut.

29 Però David li digué: ¿Què he fet jo? ¿No és pas un simple
mot? 30 I departint-se de vora d'ell, vers un altre, li tingué els ma-
teixos enraonaments. I la gent li féu la mateixa resposta d'abans.
31 I les paraules de David foren oïdes i reportades a Saül. I aquest
el féu venir. 32 I David digué a Saül: No defalleixi el cor de ningú!
El teu servent anirà a combatre contra el filisteu.

33 Saül digué a David: Tu no podries anar contra aquest filisteu,
per combatre'l; perquè tu ets un jove, i ell és un home guerrer des
de la seva minyonia.

34 I David digué a Saül: El teu servent pasturava el ramat del seu
pare; si un lleó, o un ós venia i se n'emportava una ovella del ra-
mat, 35 jo corria rera seu, i el percudia, i alliberava l'ovella de la
seva gola, i en redreçar-se contra mi, l'aferrava per la barra, i el per-
cudia, i el matava. 36 El teu servent ha batut el lleó i l'ós; i aquest
filisteu incircumcís serà com un d'aquests; car ell ha insultat les tro-
pes del Déu vivent. 37 David afegí: Jahvè que m'alliberà de la gola
del lleó i de l'urpa del llop, ell m'alliberarà de la mà d'aquest
filisteu.

I Saül digué a David: Vés, i que Jahvè sigui amb tu.

38 I Saül féu armar David amb les seves armes, i li posà un casc
d'aram damunt la testa, i el revestí d'una cuirassa; 39 després David
cenyí l'espasa de Saül sobre les seves armes, i provà de caminar amb

34, Ecli. XLVII, 3

aquestes; puix que no ho havia provat mai. I David digué a Saül:
Jo no puc caminar amb aquestes armes; perquè no hi estic acostu-
mat. I David se'n deseixí. 40 I prengué el seu bastó a la mà, i trià
en el torrent cinc palets llisos i els posà en el seu sac de pastor, i en
el sarró que duia, tenint la seva fona a la mà. Així avançà vers el
filisteu.
41 El filisteu s'atansà també: i el seu escuder li anava davant.
42 El filisteu esguardà, veié David, i el menyspreà, car era jovenet,
ros i de rostre gentil. 43 I el filisteu digué a David: ¿Sóc jo un ca,
que vinguis contra mi amb un bastó? I el filisteu maleí David pels
seus déus. 44 I el filisteu digué encara a David: Vina, doncs, a mi,
que jo donaré la teva carn als ocells del cel i a les feres del camp.
45 Però David digué al filisteu: Tu véns contra mi amb espasa,
llança i escut; però jo vinc contra tu en nom de Jahvè dels exèrcits,
del Déu dels batallons d'Israel, que tu has ultratjat. 46 Avui Jahvè
et lliurarà a les seves mans. Jo et colpiré i et tallaré el cap; i
donarè avui mateix els cadàvers del campament dels filisteus als
ocells del cel i a les feres de la terra; i tothom sabrà que Israel té
un Déu. 47 I tota aquesta multitud coneixerà que Jahvè no salva
amb espasa, ni llança; car a Jahvè pertany la guerra, i ell us lliurarà
a les nostres mans.
48 I el filisteu es mogué i avançà dret envers David. I David cuità
també a córrer a l'encontre del filisteu. 49 I David es ficà la mà al
seu sarró, i en prengué un palet, i el llançà amb la fona, i colpí el
filisteu al front; i el palet s'enfonsà en el seu front, i caigué boca
terrosa. 50 Així David amb la fona i el roc vencé el filisteu, i el
percudí de mort. I David no tenia espasa a la mà. 51 Llavors David
corregué, i, aturant-se sobre el filisteu, prengué la seva espasa, i
traient-la fora de la beina, el matà, i amb ella li tallà el cap. Els fi-
listeus, veient que el seu brau campió era mort, prengueren la fuga.
52 Llavors els homes d'Israel i de Judà es mogueren, llançant grans

50, Ecli. XLVII, 4; 1 Mcc. IV, 30

43. — Gr. afegeix aquests mots posats en boca de David: «No, sinó que tu ets pitjor que un gos».

crits, i perseguiren els filisteus fins a l'entrada de Get, i fins a les portes d'Accaron. I els filisteus caigueren morts pel camí de Saaraim, fins a Get i fins a Accaron.
[53] En tornar els israelites de l'encalç dels filisteus, depredaren llur camp.
[54] I David prengué el cap del filisteu, el portà a Jerusalem i posà en la seva tenda les armes del filisteu.
[55] Quan Saül veié David eixint a l'encontre del filisteu, digué a Abner, cap de l'exèrcit: ¿De qui és fill aquest jovencel?

I Abner respongué: Tant cert, com viu la teva ànima, oh rei, jo no ho sé.

[56] I el rei digué: Pregunta de qui és fill aquest jovencel.

[57] I quan David tornà després de batre el filisteu, Abner el prengué i el conduí davant Saül; i David tenia la testa del filisteu a la mà.

[58] I Saül li digué: ¿De qui ets fill, jovencel.

David respongué: Sóc fill del teu servent, Isaí de Betlem.

David es marida amb una filla de Saül

(C. XVIII.)
[1] Quan David hagué finit de parlar a Saül, l'ànima de Jonatàs s'afeccionà a l'ànima de David, i Jonatàs l'estimà com l'ànima seva.
[2] Aquell dia Saül prengué David, i no el deixà tornar a la casa del seu pare.
[3] I Jonatàs clogué un pacte amb David, per tal com l'estimava com l'ànima seva.
[4] Jonatàs es despullà del mantell que tenia damunt, i el donà a David, així també com la seva arma-

52. — *Fins a l'entrada de Get.* Segons Gr.; no així el text hebreu actual, que diu: « fins a la vall » (*gaï* alteració de *gad*) i reproduïda per Vg.

55. — *¿De qui és fill aquest jovencel?* Aquest passatge sembla pugnar amb XVI, 18-22. Entre altres solucions assenyalem aquestes dues: 1.ª El primer sojorn de David a la cort fou de curta durada, i, abans d'esclatar aquesta guerra contra els filisteus, ell ja era un altre cop a Betlem. Saül, que tal volta no era fisonomista, i, per altra banda, estava de tant en tant mentalment pertorbat, podia molt ben ésser que hagués oblidat a quina família pertanyia aquell jove. 2.ª La narració XVI, 15-23 deuria posposar-se al cap. XVII per una llei d'inversió de textos. Així David hauria estat cridat a la cort solament després del gran triomf obtingut sobre Goliat.

55. — El tros que segueix (XVII, 55-XVIII, 5), és omès en el cod. B.

dura, fins la seva espasa, el seu arc i el seu cinyell. [5] Quan David
sortia, pertot on l'enviava Saül, ell reeixia; per això Saül el constituí
al cap d'un cert nombre de guerrers, i era grat a tot el poble, fins als
mateixos servents de Saül.

[6] Quan veien tornar David de percudir el filisteu, les dones eixien
fora de totes les ciutats d'Israel, cantant, i dansant a l'encontre del
rei Saül, amb joia, al so de tamborins i arpes. [7] Les dones, les
dansaires, es responien a cors, dient:

Saül ha percudit els seus mil,
i David els seus deu mil.

[8] Saül se n'indignà fortament, i aquesta cosa li desplagué, i digué:
Hom en dóna deu mil a David i a mi mil! No li manca res més que
el reialme. [9] I Saül d'aquell dia ençà el mirà de reüll.

[10] L'endemà, un mal esperit enviat de Déu caigué sobre Saül, que
entrà en furor enmig de la seva casa. David sonava l'arpa, com els
altres dies, i Saül tenia una llança a la mà. [11] Saül brandí la llança,
dient-se a si mateix: Jo traspassaré David a la paret. Però David es
decantà de davant seu dues vegades. [12] I Saül temé David, perquè
Jahvè era amb ell i s'havia retirat de Saül. [13] Per això Saül l'allu-
nyava de la seva presència, i el constituí capità de mil homes; i ell
anava i venia davant del poble. [14] David progressava en totes les se-
ves empreses, i Jahvè era amb ell. [15] I Saül, veient que ell prospe-
rava fora mida, tingué gran por d'ell. [16] Però tot Israel i Judà ama-
va David, per tal com ell entrava i sortia a llur presència.

[17] Saül digué a David: Vet aquí que et donaré per muller la meva
filla més gran, Merob; però sigues-me valent i condueix-me les
guerres de Jahvè. I Saül es deia a si mateix: Que no sigui la meva
mà damunt d'ell; ans que la mà dels filisteus l'atrapi.

7, Ecli. XLVII, 7

10. — *Entrà en furor*. Alguns creuen que es tracta de crisis de malenconia, altres més aviat de crisis de furor enderiat. Una fòbia?

13. — *L'allunyava*. El va allunyar de la cort amb el pretext d'honorar-lo, donant-li un càrrec en el qual tard o d'hora hi hauria deixat la vida.

Anava i venia. Vol dir que prenia part en tots els afers bèl·lics, a la davantera dels seu soldats.

17-19.—Manquen en el cod. B de Gr.

18 I David digué a Saül: ¿Qui sóc jo, i quina és la meva vida i
quina és la família del meu pare a Israel, perquè jo esdevingui gen-
dre del rei?

19 Però succeí que al temps que calia donar Merob, filla de Saül,
a David, fou donada per muller a Adriel Meholatita. 20 Altrament,
Micol, filla de Saül, amava David; i això fou referit a Saül, i la cosa
li plagué. 21 I Saül digué: Jo la hi donaré, a fi que li sigui un pa-
rany i que la mà dels filisteus l'atrapi.

Saül digué a David segona vegada: Tu vas a esdevenir avui el
meu gendre.

22 I Saül comandà als seus servents de parlar en secret a David,
dient-li: Vet aquí, el rei et porta afecció, tots els seus servents t'a-
precien, sigues, doncs, gendre del rei.

23 Els servents de Saül, doncs, digueren aquestes paraules a David.
Però David digué: ¿Us sembla poc d'esdevenir gendre del rei? Jo
sóc un home pobre i de naixença humil.

24 I els servents de Saül li referiren tot el que David havia dit.

25 I Saül digué: Digueu, doncs, a David: El rei no demana cap
dot, ans únicament cent prepucis de filisteus, per venjar-se dels
enemics del rei.

Així Saül pensava de fer caure David en les mans dels filisteus.
26 Els servents de Saül referiren aquestes coses a David: i això pla-
gué a David, per a ésser gendre del rei. 27 I abans que fossin acom-
plits els dies, David es posà en marxa, i sortí amb la seva gent, i
matà dos-cents filisteus, i portà llurs prepucis i en trameté al rei el
nombre complet a fi que ell pogués ésser gendre del rei. Llavors
Saül li donà la seva filla Micol per muller. 28 I Saül veié, i conegué
que Jahvè era amb David, i Micol, la seva filla, l'amava. 29 Saül temé
David majorment; i fou tostemps hostil a David. 30 Els prínceps dels
filisteus feien excursions guerreres, i cada vegada que sortien, David
s'enduia millor reeixida que els servents de Saül; i el seu nom esde-
vingué famós.

Insídies de Saül contra David

(C. XIX.) 1 I Saül parlà al seu fill Jonatàs, i a tots els seus ser-
vents, de fer morir David. Però Jonatàs, fill de Saül, tenia un gran
afecte a David; 2 per això Jonatàs ho innovà a David dient: Saül, el
meu pare, cerca de fer-te morir; ara, doncs, estigues alerta demà al
matí, allunya't i oculta't. 3 I jo, estant prop del meu pare, eixiré fora
del camp on tu seràs, i parlaré de tu al meu pare: i si jo descobrei-
xo res, t'ho innovaré.

4 Jonatàs parlà en bé de David al seu pare Saül, i li digué : No
vulgui el rei pecar contra el seu servent David; per tal com ell no ha
pas pecat contra tu; i a més, perquè les seves proeses t'han estat
utilíssimes. 5 I ell ha posat la seva vida en perill i ha percudit el fi-
listeu i Jahvè ha operat per ell un gran alliberament a Israel; tu ho
has vist, i te n'has gaudit; ¿per què, doncs, pecaries contra una sang
innocent, fent morir David a tort?

6 I Saül, sentides les paraules de Jonatàs, jurà: Com Jahvè és vi-
vent, ell no serà lliurat a mort.

7 Llavors Jonatàs cridà David, i li contà aquests mots; després Jo-
natàs conduí David prop de Saül; ell restà al seu servei com abans.
8 Recomençada una altra guerra, David eixí i combaté contra els fi-
listeus, i els percudí amb gran desfeta, i aquests fugiren a la seva
presència.

9 El mal esperit enviat de Jahvè fou sobre Saül; i ell seia a casa
seva tenint una llança a la mà; i David sonava. 10 I Saül cercava de
traspassar David contra el mur, però David fugí de la presència de
Saül i la llança es clavà al mur, i David fugí i s'escapà durant aque-
lla nit. 11 I Saül envià missatgers a la casa de David, per assegurar-
se d'ell, i per fer-lo morir al matí; però Micol, muller de David, li

11-12. — En aquesta avinentesa David composà el Salm LVIII (hebr. LIX). Els guardes havien d'arrestar David quan al matí hauria sortit de casa. Aquest no sospitava per res els guardes enviats.

Però Micol se'n donà compte i el va salvar escorreguent-lo per una finestra.

declarà, dient: Si no t'escapes aquesta nit, demà al matí seràs lliu-
rat a la mort. [12] I Micol féu davallar David per una finestra; i ell se
n'anà, i se'n fugí, i s'escapà. [13] Després Micol prengué una estàtua i
la posà la llit, [14] i li posà al cap un caputxó de pèl de cabra, i la cobrí
amb una manta. [15] I Saül envià missatgers per fer perdre David, i
ella digué: Està malalt.

[16] Saül envià novament els missatgers, dient: Porteu-me'l en el
seu llit, a fi que el faci morir.

I els missatgers vingueren; i vet aquí que al llit hi havia una estàtua al cap de la qual hi havia un caputxó de pèl de cabra.

[17] I Saül digué a Micol: ¿Per què m'has enganyat i has deixat
anar el meu enemic, perquè fos salvat?

Micol respongué a Saül: Ell em digué: Deixa'm anar, o et mato.

[18] David, doncs, prenent la fuga, se salvà, i vingué a Samuel a
Rama, i li contà el que Saül li havia fet. Després tots dos anaren a
demorar a Naiot. [19] I això fou referit a Saül: Vet aquí que David
és a Naiot, a Rama. [20] I Saül envià missatgers per prendre David,
els quals veieren un estol de profetes que profetaven, i Samuel hi era
present i presidia. I l'Esperit de Déu vingué sobre els missatgers de
Saül, i profetaren igualment. [21] Essent innovat d'això Saül, envià
altres missatgers, però també aquests profetaren. I Saül continuà
enviant-hi missatgers per terça volta; però també aquests profetaren.
[22] Llavors anà Saül, ell mateix, a Rama; i, arribat a la gran cisterna
que és a Socco, pregunta dient: ¿On són Samuel i David? Vet aquí
que són a Naiot, a Rama. [23] I anà a Naiot, a Rama, i l'Esperit de
Déu vingué també damunt d'ell; talment que caminant, anava pro-

El repòs nocturn era respectat com una cosa sagrada.

20. — *Un estol de profetes.* Aquests estols de profetes que en temps d'Elias i d'Eliseu foren tan florents, tenien una certa semblança a les ordres religioses, en tant que vivien en comunitat sota un cap jeràrquic i subjectes a un sistema de vida piadós i auster. Els exercicis de pietat, el vetllar pel culte jahvístic i un estudi aprofundit de la Llei constituïen llur raó d'ésser.

Encara que no tots eren profetes pròpiament dits, això no obstant, molts d'ells eren afavorits del do de profecies.

Profetaren. O sigui, sota l'impuls diví, i potser arravatats en èxtasi, cantaven les lloances de Déu.

fetant, fins que arribà a Naiot, a Rama.
24 I es despullà també ell
dels seus vestits, també ell profetà, a la presència de Samuel, i jagué en terra despullat tot aquell dia, i tota aquella nit. Per això el proverbi diu: ¿També Saül entre els profetes?

Estratagemes de Jonatàs per salvar David

(C. XX.) 1 I David fugí de Naiot a Rama, i vingué a Jonatàs; i li digué a la cara: ¿Què he fet, jo? ¿Quin és el meu crim o la meva iniquitat envers el teu pare, que ell cerca de llevar-me la vida?

2 Jonatàs digué: De cap manera no moriràs; vet aquí que el meu pare no acostuma a fer res ni de gran ni de petita importància que no m'ho faci saber. ¿Per què, doncs, m'ocultaria aquest afer? No hi ha res.

3 David replicà jurant: Ton pare sap molt bé que jo sóc en gràcia davant teu; i per això ell haurà dit: Que Jonatàs no sàpiga res d'això: que tal volta ell no se'n contorbi. Però tan cert com Jahvè és vivent, i que la teva ànima viu, no hi ha més que un pas entre la mort i jo.

4 I Jonatàs digué a David: Tot el que la teva ànima desitja, jo ho faré per tu.

5 I David digué a Jonatàs: Vet aquí, demà és la lluna nova, en què acostumo asseure'm a taula amb el rei per a menjar; deixa'm partir,

24, 1 Sm. x, 12

24. — *Es despullà.* Es refereix simplement a la deposició dels vestits exteriors, per exemple, el matell.

Despullat. En el sentit que solament conservà el vestit interior com és ara la túnica. És el mateix cas de Sant Pere en Jo. XXI, 7.

El proverbi. Es aquell mateix proverbi format en aquella avinentesa senyalada en el c. X, 10, el qual, després del fet aquí descrit, rep una nova confirmació. Tot això vol dir la gran estranyesa que causà dintre la gent del seu poble, el fet de Saül, tan oposat als profetes, revestit ell mateix de l'esperit profètic. Recordi's que l'elecció de Saül fou inaugurada amb senyals profètics (X, 10) i així mateix termina la seva reprovació.

5. — *Lluna nova.* O sigui, les neomènies, o la festa de la nova lluna (Nm. XXVIII, 11-15) que es celebrava amb sacrificis i un banquet sagrat, i durava al menys per l'espai de dos dies. En semblant ocasió Saül aplegava els grans del regne per a conversar amb ells.

i jo m'amagaré en els camps fins al vespre del terç dia. [6] Si el teu
pare s'adona de la meva absència, digues: David m'ha pregat de
deixar-li fer una correguda fins a Betlem, la seva vila, perquè allí es
fa el sacrifici solemne per tota la seva família. [7] Si ell diu: Està bé,
el teu servent pot estar en pau; però si s'encolereix, sàpigues que el
mal és determinat de part seva. [8] Usa de benignitat envers el teu
servent: car és per un pacte en nom de Jahvè, que tu has atret el
teu servent; i si hi ha iniquitat en mi, fes-me morir; car, ¿per què
em conduiries a ton pare?

[9] Jonatàs li digué: Fora aquest pensament, ¿per què, si jo sé que
el mal és determinat de part del meu pare, no t'ho faré saber?

[10] David digué a Jonatàs: ¿Qui m'ho innovaria, si el teu pare et
fa una resposta aspra?

[11] I Jonatàs digué a David: Vina, eixim fora, al camp. I eixiren
ambdós fora al camp.

[12] Jonatàs digué a David: Oh Jahvè Déu d'Israel! Quan, demà o
passat demà, hauré trobat el meu pare, en aquesta hora, i en el cas
que ell sigui ben dispost envers David jo no t'ho faig saber, [13] que
Jahvè tracti Jonatàs amb tot el seu rigor. Però si plau al meu pare
de fer-li mal, t'ho faré saber, i et deixaré partir, i tu iràs en pau; i
sigui Jahvè amb tu com ha estat amb el meu pare. [14] I si jo sóc en-
cara vivent, vulgui usar envers mi de la benignitat de Javhè, [15] i si jo
moro, no retiraràs de la meva família mai la benignitat de Javhè, [16] ni
menys quan Jahvè destruirà de damunt la faç de la terra cadascun
dels enemics de David.

[17] Jonatàs adjurà encara una altra volta a David per l'amor que li
duia, car l'amava com l'ànima seva.

[18] Jonatàs li digué: Demà és lluna nova, i et trobaran a faltar,
perquè el teu seient serà buit. [19] Ara espera fins al dia terç; després,
baixa prestament, i vina a aquell indret on tu eres amagat el dia de
l'afer, i tu restaràs prop de la pedra d'Ezel. Jo tiraré tres sagetes

14. — *I si jo sóc encara vivent.* Jonatàs recomana a si mateix i a tota la seva família a David, per tal com a l'Orient el nou rei acostumava exterminar tota la família del seu antecessor.

del costat de la pedra, com si apuntés a un fitó. 21 I vet aquí que
jo enviaré el criat, dient-li: Vés, troba les sagetes. Llavors, si dic
al criat: Vet aquí que les sagetes són més ençà de tu, pren-les.
Llavors, vina, car tot va bé per a tu, i no hi ha cap dany, visca
Jahvè! 22 Però si jo dic al criat: Vet aquí les sagetes són més enllà
de tu!... llavors vés-te'n, car Jahvè et fa partir. 23 I quant als mots
que ens hem dit entre nosaltres, vet aquí que Jahvè n'és testimoni
entre jo i tu, per sempre.

24 David, doncs, s'amagà en el camp; i, vingut el dia de lluna
nova, el rei es posà a taula per menjar. 25 El rei, com acostumava,
s'assegué al seu setial, que era prop del mur, i Jonatàs s'alçà, i Ab-
ner es posà a seure a costat de Saül, i el lloc de David era buit.
26 Saül no digué res aquell dia; perquè deia entre ell: Alguna cosa
li ha succeït; no deu estar pur, certament no deu estar pur.

27 L'endemà, segon dia de lluna nova, el lloc de David era encara
buit; i Saül digué a Jonatàs, son fill: ¿Per què no ha vingut el fill
d'Isaí a menjar ni avui ni ahir?

28 I Jonatàs respongué a Saül: David m'ha pregat instantment de
deixar-lo anar a Betlem. 29 Em digué: Deixa'm anar, et prego, per-
què la nostra família fa un sacrifici en la ciutat; i el meu germà ma-
teix m'ha comandat d'assistir-hi; si jo sóc, doncs, en gràcia teva,
permet que jo me n'hi vagi, i visiti els meus germans; és per això
que no ha vingut a la taula del rei.

30 Llavors la ira de Saül s'arborà contra Jonatàs; i li digué: Oh
fill de mare perversa i rebel, ¿que no sé jo que tu tens per amic el
fill d'Isaí, per a vergonya teva, i per a vergonya de la teva vitupera-
ble mare? 31 Car tot el temps que el fill d'Isaí viurà sobre la terra,
no hi haurà assegurança ni per a tu, ni per al teu reialme. Ara,
doncs, envia a prendre'l i porta-me'l, perquè cal que mori.

32 Jonatàs respongué a Saül, son pare, i li digué: ¿Per què ha
d'ésser menat a la mort? ¿Què ha fet?

33 I Saül tirà la llança contra ell per ferir-lo. Llavors Jonatàs
conegué que era cosa determinada del seu pare de fer morir David.
34 I ell s'alçà de taula, encès d'ira, i aquell segon dia de lluna

nova, no menjà res, per tal com estava contristat per amor de Da-
vid, i perquè el seu pare l'havia ultratjat.
35 L'endemà matí, Jonatàs anava al camp, segons que era convin-
gut amb David; un petit criat l'acompanyava. 36 Digué al seu criat:
Corre, troba les sagetes, que jo vaig a tirar. El criat corregué, i Jo-
natàs tirà una sageta a guisa que ultrapassés. 37 I en haver arribat
el criat al fitó, al qual Jonatàs havia tirat les sagetes, cridà devers
el criat dient: ¿La sageta no és més enllà de tu? 38 Jonatàs cridà
encara devers el criat: Vés-te'n, de pressa, no t'aturis.
I el criat de Jonatàs recollí les sagetes, i se'n tornà al seu senyor.
39 Així el criat no sabé res. Solament David i Jonatàs ho sabien.
40 I Jonatàs donà els seus estris al criat i li digué: Vés-te'n, porta'ls
a la ciutat. 41 Quan el criat se n'hagué anat, David s'alçà del costat
del migdia, i tirant-se de faç en terra, es prosternà tres vegades
davant Jonatàs. Després, s'abraçaren l'un l'altre i ploraren l'un
amb l'altre; i David féu una gran complanta. 42 Després, Jonatàs
digué a David: Vés-te'n en pau: com sia que hem jurat l'un a l'al-
tre en nom de Jahvè, dient: Jahvè sia testimoni entre tu i jo, i en-
tre la meva progènie i la teva, per sempre.
43 David, doncs, s'alçà, i partí, i Jonatàs se'n tornà a la ciutat.

Vida errant de David

(C. XXI.) 1 David se'n vingué a Nob, prop del sacerdot Ahime-
lec; i Ahimelec s'espaordí del seu encontre, i li digué: ¿Per què
ets sol, i no hi ha ningú amb tu?
2 David respongué al sacerdot Ahimelec: El rei m'ha fet una co-
manda i m'ha dit: Ningú no sàpiga res d'això per què jo t'envio, i
d'això que t'he ordenat. I quant a la meva gent, jo els he assignat
l'indret de l'aplec. 3 Ara doncs, ¿què és això que tu tens a mà? Dó-
na'm cinc pans o el que es pugui trobar.
4 I el sacerdot respongué a David: Jo no tinc a mà pa comú,
però hi ha pa sagrat: sols la teva gent s'hagi abstingut de dones.

[5] David respongué al sacerdot i li digué: Les dones han estat
lluny de nosaltres d'abans d'ahir que vaig partir, i els vasos de la
gent ja eren santificats, i si bé el viatge és profà, tot amb tot, és
santificat pel que atany als vasos.
[6] El sacerdot, doncs, li donà pa sagrat, car allí no hi havia altre
pa que el de la proposició, que hom havia tret de la faç de Jahvè,
per posar-hi pans calents, el dia mateix que aquells foren llevats.
[7] Aquest mateix dia es trobava allí un home d'entre els servents de
Saül, retingut davant Jahvè, el nom del qual era Doeg, idumeu, el
cap dels pastors de Saül.
[8] David digué a Ahimelec: ¿No tens aquí a mà una llança o es-
pasa? Perquè jo no he pres ni la meva espasa, ni les meves armes,
per tal com l'ordre del rei urgia.
[9] I el sacerdot respongué: Hi ha l'espasa de Goliat filisteu, que
tu percudires en la vall del Terebint, vet-la allà, coberta d'un vel
vora l'efod; si la vols prendre, pren-la; perquè aquí no hi ha altra
espasa que aquella.
I David digué: Cap com aquesta; dóna-me-la.
[10] Llavors David s'alçà i se'n fugí aquell mateix dia lluny de Saül,
i vingué envers Aquis, rei de Get. [11] Els servents d'Aquis li digueren:
¿No és aquest David, rei del país? ¿No és aquell de qui cantaven
en les danses:

Saül ha percudit els seus mil
i David els seus deu mil?

[12] I David es posà consirós per aquestes paraules, i temé seriosa-
ment Aquis, rei de Get. [13] Llavors ell dissimulà el seu seny a la
vista d'ells i es fingí foll entre llurs mans: tocava el timbal al batent

6, Mt. XII, 3. — 11, I Sm. XVIII, 7; Ecli. XLVII, 7

6. — *Qus el de la proposició.* Literalment anomenats *pans de la faç*, perquè eren posats davant l'Arca, que venia a representar el tron de la majestat divina. Tenien de menjar-se en el santuari dels sacerdots. — *Que aquells foren llevats.* Eren renovats tots els dissabtes. D'aquest fet de David, N. S. Jesucrist en tragué una prova per convèncer els seus enemics que ell no havia violat la llei del dissabte. (Mt. XII, 3-4).

9. — *L'espasa de Goliat.* David prengué al gegant vençut l'espasa i l'oferí al Tabernacle de Déu, com un trofeu de la seva esclatant victòria. Allí era guardada amb tota cura, puix que l'efod era l'ornament més preciós del pontífex.

13. — *Es fingí foll.* Vg.: «Va mudar

de les portes i deixava escórrer la saliva per la barba. [14] I Aquis digué
als seus servents: Veieu que aquest home és un foll, ¿per què,
doncs, me l'heu portat? [15] ¿És que em manquen folls, que vosaltres
m'hàgiu dut aquest, perquè fes follies davant meu? ¿Havia d'entrar
ell a casa meva?

David en cerca d'altres llocs de refugi

(C. XXII.) [1] David partí d'allà, i se'n fugí a la caverna d'Odol-
lam; havent-ho sabut els seus germans, tota la família del seu pare,
davallaren a ell. [2] I totes les persones que eren oprimides i endeuta-
des, i que eren en amargor d'ànima, es reuniren vora d'ell i ell fou
llur capità, i es trobaren amb ell a la vora de quatre-cents homes.
[3] I d'allà David anà a Masfa de Moab; i digué al rei de Moab: Que
el meu pare i la meva mare puguin retirar-se entre vosaltres, si et
plau, fins a tant que jo sàpiga que farà Déu de mi.
[4] Ell, doncs, els conduí davant el rei de Moab, i aquests sojornaren
amb ell tot el temps que David fou en aquella fortalesa. [5] El profeta
Gad digué a David: No restis pas en aquella fortalesa; vés-te'n i en-
tra en el país de Judà.

David partí, i se'n vingué a la selva d'Haret.
[6] I Saül sentí a dir que David amb tota la seva gent havien estat
reconeguts. I Saül estava assegut a Gàbaa, sota el tamariu, dalt el
cim, la llança a la mà, i tots els seus servents li eren a l'entorn. [7] I
Saül digué a tots els seus servents que el voltaven: Escolteu, si us
plau, homes benjaminites: ¿el fill d'Isaí us donarà per ventura camps

la seva cara.» Els orientals han tingut sempre una temença plena de respecte dels dements, i David, sempre ingeniós, comptava amb aquest sentiment per a alliberar-se d'aquell mal pas en què es trobava.

Per la barba. Que els orientals conreen amb gran sol·licitud.

1. — *Odollam.* Antiga ciutat cananea. Clermont-Ganneau l'identifica amb l'actual Id el-Miye, on s'hi troba una gruta considerable per la grandària.

5. — *El profeta Gad.* Aquest profeta, conseller de David, apareix aquí per la primera vegada, i probablement fou enviat de Samuel. El profeta Gad tingué després en la cort de David el lloc de primer conceller àulic. Vegi's II Sam. XXIV, 11 ss.; I Par. XXIX, 25, 25 etc.

i vinyes, us farà per ventura capitans de mil i de cent homes, [8]que
tots vosaltres us hàgiu conjurat contra mi, i que no hi hagués ningú
que m'assabentés de l'aliança del meu fill amb el fill d'Isaí, i que
ningú de vosaltres no es dolgui de mi, i em descobreixi que el meu
fill ha fet alçar contra mi el meu servent, per dreçar-me paranys,
com fa ara?

[9]Doeg, l'idumeu, que era el cap dels servents de Saül, respongué
en aquests termes: Jo he vist el fill de Benjamí venir a Nob, prop
d'Ahimelec, fill d'Ahitub; [10]el qual consultà Jahvè per ell, i el forní
de queviures, i fins li donà l'espasa de Goliat, el filisteu.

[11]Llavors el rei envià a cridar el sacerdot Ahimelec, fill d'Ahitub,
i tota la família del seu pare, ço és, els sacerdots que eren a Nob.
I vingueren tots al rei. [12]I Saül digué: Escolta, fill d'Ahitub.

I ell respongué: Heu-me aquí, missenyor.

[13]I Saül digué: ¿Per què us heu conjurat contra mi, tu i el fill
d'Isaí? Per tal com li donares pa i una espasa, i consultares Déu per
ell, a fi que ell s'aixequi contra mi, per posar-me paranys, com
fa ara.

[14]Ahimelec respongué al rei en aquests termes: ¿I qui hi ha en-
tre tots els teus servents igual que David, lleial i gendre del rei, que
va i ve segons que tu li manes, i és honorat a casa teva? [15]¿És que jo
hauria començat avui a consultar Déu per ell? Lluny de mi: que el
rei no atribueixi al seu servent una cosa com aquesta, ni a tota la fa-
mília del seu pare, per tal com el teu servent no sap res de tot això,
ni poc ni molt.

[16]I el rei digué: Tu moriràs, oh Ahimelec, i tota la casa del teu
pare.

[17]El rei digué als custodis que eren al seu entorn: Gireu-vos i oc-
ciu els sacerdots de Jahvè; perquè també aquests fan la part de Da-
vid; i havent sabut que ell fugia, no m'ho han fet saber.

Però els servents del rei no volgueren posar les mans ni llançar-se
sobre els sacerdots de Jahvè.

9. — *Que era el cap dels servents.* D'altres, « que serà allí amb els servents de Saül ». Vg. acopla tots dos sentits.

[18] I el rei digué a Doeg: Gira't tu, i percudeix els sacerdots.
I Doeg, l'idumeu, girant-se, es llançà sobre els sacerdots, i matà
aquell dia vuitanta-cinc homes que portaven l'efod de lli. [19] I després
Saül percudí Nob, ciutat sacerdotal, passant al tall de l'espasa homes i
dones, nois i infants de llet; bous, ases i ovelles, també al tall de l'es-
pasa. [20] Un sol fill d'Ahimelec, fill d'Ahitub, escapà i el seu nom era
Abiatar, el qual es refugià vora David. [21] Abiatar referí a David com
Saül havia occit els sacerdots de Jahvè.
[22] I David digué a Abiatar: Jo sabia prou aquell dia que Doeg,
l'idumeu, qui era allí, no s'abstindria d'informar Saül; jo sóc la
causa de la mort de tots aquells de la família del teu pare. [23] Resta
amb mi; no temis, car el que cerca de llevar-me la vida, cerca de
llevar-te-la a tu; i vora meu tu seràs ben guardat.

Alliberament de Ceila i aliança amb Jonatàs

(C. XXIII.) [1] Hom informà així David: Vet aquí que els filis-
teus fan guerra a Ceila i roben les eres.
[2] David consultà Jahvè, dient: ¿Aniré i percudiré aquells filisteus?
Jahvè digué a David: Vés i percudiràs als filisteus i alliberaràs
Ceila.
[3] I la gent de David li digué: Vet aquí que nosaltres, a Judà, te-
nim por; quant més, si anem a Ceila, on hi ha les tropes dels filis-
teus.
[4] I David consultà novament Jahvè. I Jahvè li respongué en
aquests termes: Alça't, davalla a Ceila, perquè donaré els filisteus a
les teves mans.
[5] David, doncs, anà amb la seva gent a Ceila, i combaté contra els

18. — *Vuitanta-cinc homes.* Gr.: trenta-cinc. Aquest fou el delicte més greu que cometé aquell rei infeliç. Saül que havia perdonat Agag no estalvia ara la sang dels sacerdots, consagrats al veritable Déu.

1. — *Ceila.* En la plana, en el confí dels filisteus. Alguns l'identifiquen amb el Kirbet-Kila actual a l'uadi Es-sur.

5. — *Combaté contra els filisteus.* Gr. afegeix: «i fugiren de davant d'ell».

filisteus; i s'emportà llurs bèsties, i els percudí amb una gran desfe-
ta; i alliberà els habitants de Ceila. 6 I quan Abiatar, fill d'Ahime-
lec, se'n fugí envers David, a Ceila, davallà tenint a la mà l'efod.

7 I fou referit a Saül que David havia anat a Ceila.

I Saül digué: Déu me l'ha donat a la mà: per tal com s'ha reclòs
en una vila que té portes i tanques.

8 Saül, doncs, convocà tot el poble a la guerra, a fi de davallar a
Ceila, i assetjar David i tota la seva gent.

9 Però David, sabent que Saül li maquinava una catesca, digué al
sacerdot Abiatar: Acosta l'efod. 10 Després David digué: Oh Jah-
vè, Déu d'Israel, el teu servent ha sentit a dir com cosa certa que
Saül cerca de venir a Ceila, per destruir la ciutat per causa meva.
11 ¿Els de Ceila em faran a mans d'ell? ¿Saül davallarà, com ha
sentit a dir el teu servent? Oh Jahvè, Déu d'Israel, et prego de de-
clarar-ho al teu servent.

I Jahvè respongué: Ell davallarà.

12 I David digué encara: ¿Els de Ceila em lliuraran a mi, i la
meva gent, en les mans de Saül?

I Jahvè respongué: Ho faran.

13 Llavors David s'alçà amb la seva gent, que era de vora sis-cents
homes, i eixiren de Ceila, i anaven i venien a la ventura. En ésser
innovat Saül que David era escàpol de Ceila, Saül sospengué la seva
marxa.

14 David sojornà en el desert, en els llocs forts; després sojornà
en una muntanya en el desert de Zif. I Saül el cercava tots els dies,
però Déu no el lliurà a les seves mans. 15 I David sabé que Saül
s'havia posat en campanya per llevar-li la vida. David es retirà al
desert de Zif, en la selva.

16 Jonatàs, fill de Saül, s'alçà i anà vers David en la selva, i el

13. — En el Gr. manca aquest verset, i en l'antecedent es llegeix: « Serà assetjat? Baixarà Saül, com ha sentit dir el teu servent. I el Senyor digué: Serà assetjat ». — *Vora sis-cents homes.* Gr.: « Vora quatre-cents homes ».

14. — *Desert de Zif.* Desert de Judà, que s'estén entre les muntanyes de Judà i el ribatge occidental de la mar Morta.

La ciutat de Zif, era situada damunt un coll rodó, dit encara avui Tell-Zif, al sud d'Hebron.

16. — *Jonatàs.* Constatat en la seva amistat, prestà uns serveis admirables

confortà en Déu, 17 i li digué: No temis, car la mà de Saül, mon
pare, no t'haurà, i tu regnaràs sobre Israel, i jo seré el segon des-
prés de tu; i fins Saül, mon pare, sap que així s'esdevindrà.

18 Feren tots dos aliança a la faç de Jahvè; i David sojornà en la
selva i Jonatàs se'n tornà a casa seva. 19 Els zifeus pujaren vers Saül
a Gàbaa, dient: David s'amaga entre nosaltres en els llocs forts
que són en la selva, en el puig d'Ahila que és de la banda meridio-
nal en el desert. 20 Ara, doncs, oh rei, vina, com desitja tota la teva
ànima; a nosaltres tocarà de posar-lo en les mans del rei.

21 I Saül els digué: Sigueu beneïts de Jahvè: per tal com heu tin-
gut compassió de mi. 22 Aneu, us prego, assegureu-vos encara i sa-
pigueu i vegeu el lloc on ell s'ha aturat, i qui l'ha vist allí; car,
hom m'ha dit que ell és molt astut. 23 Mireu, doncs, i exploreu tots
els indrets on ell acostuma a amagar-se; després torneu vers mi amb
aclariments certs, i jo vindré amb vosaltres. I si ell és en el país, jo
el recercaré entre tots els milers de Judà.

24 Aquests, doncs, s'alçaren, i anaren a Zif, davant de Saül; però
era amb la seva gent, en el desert de Maon, a la plana que és al mig-
dia del desert. 25 Saül sortí amb els seus homes per cercar-lo. Da-
vid, informat del fet, davallà al rocam, sojornà encara en el desert
de Maon. 26 Saül marxava per un costat de la muntanya i David
amb els seus homes per l'altre costat de la muntanya; David s'apres-
sava per fugir de Saül; però Saül i la seva gent voltaven David i
els seus homes per apoderar-se d'ells.

27 Llavors un missatger vingué vers Saül per dir-li: Apressa't a
venir, car els filisteus han fet la invasió del país. 28 Així Saül cessà
de perseguir David, i anà a l'encontre del filisteus; és per això que
hom anomenà aquell indret amb aquest nom: Pedra de les Sepa-
racions.

19, 1 Sm. xxvi, 1

al seu amic David. Coneixia els indrets on es refugiava David, i desafiant la ira del seu pare, el socorria.

Els dos amics, després d'aquest fet, no es veieren més. David li servà una gratitud eterna, com es veurà en ocasió de la mort de Jonatàs.

David plany la vida a Saül

(C. XXIV.) [1] David pujà d'allí i restà en les fortaleses d'Engaddi. [2] I quan Saül hagué tornat de l'encalç dels filisteus, fou informat en aquests termes: Vet aquí que David és en el desert d'Engaddi. [3] Llavors Saül prengué tres mil homes triats d'entre tot Israel, i sortí per cercar David i els seus homes fins als cims dels rocams dels bocs salvatges. [4] I arribat a un ramat d'ovelles en el camí, on hi havia una caverna, Saül hi entrà per cobrir-se els peus; i David i la seva gent eren asseguts al fons de la caverna.

[5] I la gent de David digué: Aquí tens el dia que Jahvè t'ha dit: Vet aquí que jo et lliuro el teu enemic a la mà, i li faràs com te plaurà.

Llavors David s'alçà, i calladament tallà la vora del mantell de Saül. [6] I després d'això, el cor baté a David, perquè havia tallat la vora del mantell de Saül. [7] I digué a la seva gent: Que Jahvè em preservi de fer a missenyor, l'ungit de Jahvè, això de posar-li la meva mà al damunt; com sia que ell és l'ungit de Jahvè.

[8] Per les seves paraules, David contení els seus homes i no els permeté pas de llançar-se damunt de Saül. Saül, havent-se alçat per sortir de la caverna, prosseguí la seva ruta. [9] I David s'alçà i sortí fora de la caverna, i cridà rera Saül dient: Oh rei, missenyor. I Saül esguardà rera seu. Llavors David s'inclinà amb la faç vers terra, i es prosternà.

[10] I David digué a Saül: ¿Per què escoltes les paraules dels que diuen: ¿Vet aquí que David procura el teu mal? [11] Vet aquí que avui mateix els teus ulls veuran com Jahvè t'havia lliurat a les meves mans, a la caverna i hom parlà de matar-te; però la meva mà t'ha planyut; i jo he dit: No posaré la meva mà damunt el meu senyor; per tal com ell és l'ungit de Jahvè. [12] Mira, pare meu, mira la vora

4. — *Cobrir-se els peus.* Eufemisme que vol dir satisfer una necessitat natural. Vg.: «Vt purgaret uentrem».

del teu mantell que tinc a la mà; i, puix que quan jo vaig tallar la
vora del teu mantell, no et vaig occir, sàpigues i veges que en la
meva mà no hi ha malvestat, ni cap tort, i que jo no he pecat con-
tra tu; i tanmateix tu vas a la percaça de la meva vida, per llevar-
me-la. 13 Jahvè sigui àrbitre entre tu i jo, i Jahvè em vengi de tu;
però jo no posaré la meva mà damunt teu. 14 Com diu el proverbi
dels antics: dels malvats ve la malvestat, però jo no posaré la
meva mà damunt teu. 15 ¿Darrera de qui ha eixit el rei d'Israel?
¿Qui vas perseguint? Un ca mort, una puça. 16 Jahvè, doncs, sigui
àrbitre i judiqui entre tu i jo; vetlli i sostingui la meva causa, i em
faci justícia, alliberant-me de la teva mà.

17 I quan David hagué finit de dir aquestes paraules a Saül, Saül
preguntà: ¿És aquesta la teva veu, David, fill meu?

I alçant la veu plorà.

18 I digué a David: Tu ets més just que jo perquè tu m'has fet bé
allí on jo havia fet mal. 19 Tu m'has fet conèixer avui com has pro-
cedit sempre dretureram ent envers mi, com sia que Jahvè m'havia
posat a les teves mans, i tanmateix tu no m'has occit. 20 I si algú
trobés el seu enemic, ¿el deixaria anar benèvolament? Jahvè, doncs,
et torni bé en canvi del que tu m'has fet avui. 21 I ara, vet aquí que
jo sé ben cert que tu regnaràs, i que el regne d'Israel serà segur en
les teves mans. 22 Ara, doncs, jura'm per Jahvè, que tu no destrui-
ràs la meva descendència darrera meu, i que tu no exterminaràs el
meu nom de la família del meu pare.

23 I David jurà a Saül. Després, Saül se n'anà a casa seva. I Da-
vid i la seva gent pujaren a la fortalesa.

14. — *Dels malvats ve la malvestat.* El sentit d'aquest proverbi és: que dels impiadosos i malvats és propi l'obrar impiament, i que David considera una impietat l'estendre la mà damunt l'ungit del Senyor.

15. — *Un ca mort.* El gos era esguardat com un animal immund i vilíssim. Sota aquesta imatge, David mostra la seva profunda humilitat.

Una puça. Animal insignificant, que encara que molestós, no pot aportar cap dany a Saül, i no mereix d'ésser recercat amb un exèrcit.

Mort de Samuel

(C. XXV.) 1 Samuel morí: tots els israelites es reuniren, i en
feren condol, i hom el soterrà en la seva casa, a Rama. Llavors Da-
vid s'alçà i davallà al desert de Faran.

Abigaïl

2 Hi havia un home a Maon, els domenys del qual radicaven a
Carmel; era un home molt ric, tenia tres mil ovelles i mil cabres; i
es trobà a Carmel per tondre les seves ovelles. 3 I el nom d'aquest
home era Nabal, i el nom de la seva muller era Abigaïl, la qual
era dona plena de seny i ben plantada; però l'home era aspre i mal-
vat en les seves accions; era de la nissaga de Caleb.
4 David fou assabentat en el desert que Nabal tonia les seves
ovelles. 5 David envià deu joves, i els digué: Pugeu a Carmel, i
aneu a Nabal i saludeu-lo en nom meu. 6 I li parlareu d'aquesta
faisó: Per vida teva! Que la pau sigui amb tu, que la pau sigui
amb la teva família, i que la pau sigui amb tot el que et pertany.
I ara jo he sentit a dir que tu tenies els tonedors; car els teus pas-
tors han estat amb nosaltres; nosaltres no els hem causat cap ul-
tratge, i no han trobat a mancar res tot el temps que han estat
Carmel. 8 Pregunta-ho als teus servents, i aquests t'ho diran. Que
aquests joves, doncs, trobin gràcia als teus ulls; com sia que nos-
altres hem vingut en un bon dia; dóna, et prego, als teus servents i
a David tot el que tindràs a mà.

1, Sm. XXVIII, 3; Ecli. XLVI, 23

4.—*Tonia les seves ovelles.* En aquestes avinenteses feien festes i convits, i els grans propietaris d'ovelles es mostraven generosos amb els amics, ja sigui enviant-los dons, ja sigui invitant-los a banquetejar.

Els membres benemèrits de la família sol·licitaven ells mateixos els dons.

5. — *Deu joves.* Amb aquest nombre crescut de persones David volia honorar Nabal, i a més comptava que aquests haurien calgut per transportar tots els dons que esperava.

[9] I els servents de David vingueren i parlaren a Nabal en nom de
David, segons totes aquelles paraules; i reposaren.

[10] Però Nabal respongué als servents de David i digué: ¿Qui és
David? ¿Qui és el fill d'Isaí? Avui molts són els servents que fu-
gen de casa de llur amo. [11] ¿Prendria jo el meu pa i la meva aigua
i les carns que jo he mort per als meus tonedors, i ho donaria a ho-
mes que no sé d'ọn vénen?

[12] Aquells joves referen llur camí, i tornaren i vingueren a repetir
a David totes aquelles paraules. [13] Llavors David digué a la seva
gent: Cenyeixi cadascun de vosaltres la seva espasa. David també
se cenyí la seva; i eixiren rera David uns quatre-cents homes; i dos-
cents restaren prop dels bagatges. [14] I un dels servents referí aquesta
nova a Abigaïl, muller de Nabal, dient: Vet aquí que David ha en-
viat missatgers des del desert, per saludar el nostre amo; i ell els ha
mal acomiadats. [15] I tanmateix, aquella gent havia estat bona en-
vers nosaltres, no en rebérem cap ultratge, i no hem trobat a man-
car res, en tot el temps que hem estat a llur entorn, mentre érem en
campanya. [16] Ells foren una muralla al nostre entorn, de nit i de dia,
tot el temps que hem estat amb ells pasturant el ramat. [17] Ara,
doncs, sàpigues i veges el que has de fer; per tal com el mal està
preparat contra el nostre amo i contra tota la seva família; i ell és
massa fill de Belial perquè hom pugui parlar-li.

[18] Llavors Abigaïl prengué tot seguit dos-cents pans, i dos bots de
vi i cinc moltons preparats, cinc mesures de gra rostit, cent pans de
pances, i dos-cents de figues seques, i posat tot damunt dels ases,
[19] digué als seus servents: Passeu davant meu, que jo us segueixo;
però ella no en digué res a Nabal, son marit. [20] Quan ella davallava,
cavalcant un ase, en un indret cobert de la muntanya, vet aquí que
David i els seus homes davallaven en faç d'ella, i s'encontraren.

[21] David deia: És ben endebades que jo he guardat tot el que
aquest home té en el desert, i que res no fou pres de tot el que ell
posseeix; ell em torna mal per bé. [22] Que Déu tracti amb tot rigor
els enemics de David, si deixo, en trencar el dia, cap cosa en vida,
de tot el que ell posseeix, fins el que orina a la paret.

[23] I Abigaïl en veure David, descavalcà tot seguit de l'ase, i es
llançà boca terrosa davant David, i féu reverència. [24] I llançada als
seus peus, digué: Senyor meu, sigui aquesta iniquitat sobre meu:
deixa, si et plau, que la teva serventa parli a la teva presència i es-
colta les paraules de la teva serventa. [25] Que missenyor no pari es-
ment a aquest home de Belial, a Nabal, perquè ell és com el seu
nom, el seu nom és El Boig i follia és en ell; quant a mi, serventa
teva, no vaig veure els servents de missenyor que tu enviares.
[26] Ara, doncs, missenyor, com Jahvè és vivent, i com viu la teva
ànima, Jahvè t'ha impedit d'escampar sang, i de fer-te justícia amb
les teves mans, que els teus enemics, i aquells que procuren el mal
a missenyor siguin semblants a Nabal! [27] I ara vet aquí aquest pre-
sent, que la teva serventa ha portat a missenyor, a fi que sia donat
als homes que són al seguici de missenyor. [28] Perdona, et prego, a
la teva serventa el tort fet; com sia que Jahvè farà una casa perma-
nent a missenyor; per tal com missenyor guerreja les guerres de
Jahvè i mai en els teus dies hom no trobarà malvestat en tu. [29] I
malgrat que la gent s'ha mobilitzat per perseguir-te, i per cercar la
teva vida, la vida de missenyor serà guardada amb el feix dels vi-
vents vora Jahvè, ton Déu, mentre que la vida dels teus enemics
serà llançada enllà com del clot de la fona. [30] I s'esdevindrà que,
quan Jahvè haurà fet a missenyor segons tot el que ell t'ha promès
de bé, t'haurà constituït en cap damunt Israel. [31] Llavors missenyor
no tindrà aquest remordiment ni aquesta sofrença de cor, d'haver
escampat sang sense causa, i d'haver-se fet justícia per ell mateix; i
quan Jahvè haurà afavorit missenyor, tu et recordaràs de la teva
serventa.

[32] I David digué a Abigaïl: Beneït sigui Jahvè, Déu d'Israel, el
qual avui t'ha enviat al meu encontre. [33] Beneït sia el teu seny i be-
neïda sigues tu que avui has vingut a impedir escampament de sang,
i de fer-me justícia amb les meves mans. [34] Cert, com Jahvè és vi-
vent, que m'ha impedit de fer cap mal, si tu no t'haguesis apressat a

29. — *Feix dels vivents.* Imatge que vol dir reunió de coses precioses que hom estima i guarda. Aquests vivents són els justos.

venir-me a l'encontre, no hauria romàs en vida Nabal, abans de trenc
d'alba, ni tan sols qui orina a la paret.

[35] I David prengué de les mans d'ella el que li havia portat, i li
digué: Vés-te'n en pau a casa teva; veges, jo he donat escolta a la
teva veu, i he tingut respecte de tu. [36] I Abigaïl vingué a Nabal; i
vet aquí que ell feia un convit a casa seva, semblant a un convit
regi; i tenia el cor alegre, i era embriac fora mida; ella no li de-
clarà res, ni poc ni molt, fins a l'espuntar el dia. [37] Però al matí se-
güent, en ésser Nabal desembriagat, la seva muller li contà totes
aquestes coses; i el seu cor se n'estemordí, i esdevingué com una
pedra.

[38] I vora deu dies després, Jahvè percudí Nabal, i morí. [39] I quan
David hagué sentit que Nabal era mort, digué: Beneït sia Jahvè, el
qual ha fet justícia del vilipendi que m'havia ocasionat Nabal, i ha
retingut el seu servent de fer mal; i ha fet recaure damunt el cap de
Nabal la seva malvestat. Després David envià a parlar a Abigaïl, per
prendre-se-la per muller. [40] I els servents de David vingueren a Abi-
gaïl, a Carmel, i li parlaren en aquets termes: David ens ha enviat
per prendre't per muller seva.

[41] Llavors ella s'alçà i es prosternà la faç en terra, i digué: Vet aquí
la teva serventa, com una esclava per a rentar els peus dels servents
de missenyor.

[42] Després Abigaïl s'alçà prestament, i cavalcà un ase, portant al
seu seguici cinc serventes; seguí els servents de David, i li fou mu-
ller. [43] David prengué encara Ahinoam de Jezrael; i ambdues li fo-
ren mullers. [44] I Saül havia donat Micol, filla seva, muller de David,
a Palti, fill de Lais, que era de Gal·lim.

(C. XXVI.) [1] Els zifeus vingueren a Saül, a Gàbaa, dient: David
està amagat en el pujol d'Hàquila a l'est del desert. [2] I Saül s'alçà, i
davallà al desert de Zif, portant al seu seguici tres mil homes triats
d'Israel, per cercar David en el desert de Zif. [3] I Saül acampà en el
pujol d'Hàquila, que és a l'est del desert, vora el camí, i David, so-
jornant en el desert, s'adonà que Saül venia al desert per perseguir-

1, I Sm. xxiii, 19

lo. 4 I envià espies i sabé del cert que Saül venia. 5 Llavors s'alçà i
vingué a l'indret on Saül estava acampat, i veié l'indret on acampava
Saül, i Abner, fill de Ner, cap del seu exèrcit. Saül jeia al mig del
camp i l'exèrcit era acampat al seu voltant. 6 I David digué un mot
a Ahimelec Heteu, i a Abisai, fill de Sàrvia, germà de Joab, dient:
¿Qui davallarà amb mi vers Saül, en el camp? I Abisai digué: Jo
baixaré. 7 I David i Abisai vingueren de nit al campament. I vet aquí
que Saül dormia enmig de l'enclòs, i la seva llança era clavada en
terra en el seu capçal; i Abner i el poble jeien al seu voltant. 8 Lla-
vors Abisai digué a David: Avui Déu ha posat en les teves mans el
teu enemic; ara, doncs, et prego, que em permetis que jo el clavi en
terra amb la llança d'un sol cop, i no caldrà pas el segon.

9 Però David digué a Abisai: No el matis; perquè ¿qui seria in-
nocent havent posat les mans damunt l'ungit de Jahvè? 10 David
digué encara: Tan cert com Jahvè és vivent: tan sols serà Jahvè
qui el percudirà; o bé el seu dia vindrà i morirà o bé davallarà a un
combat i morirà. 11 Jahvè em preservi de posar la meva mà damunt
l'ungit de Jahvè; ara però, pren, t'ho prego, aquesta llança que és
vora d'ell en el capçal, i la gerra de l'aigua, i anem-nos-en.

12 David, doncs, prengué la llança i la gerra d'aigua que era prop
de Saül en el seu capçal; i se n'anaren tots dos; i ningú no el
veié, i ningú no se n'adonà, i ningú no es desvetllà, car tots dor-
mien; perquè els havia caigut al damunt una son pregona de Jah-
vè. 13 I David passà a l'altra banda, i s'aturà sobre el cim de la
muntanya, ben lluny, talment que hi havia un gran espai entre
els dos.

14 I David cridà al poble i a Abner, fill de Ner, dient: ¿No
respons, Abner?

I Abner respongué i digué: ¿Qui ets tu, que crides el rei?

15 David digué a Abner: ¿No ets tu un valent? ¿I qui és com tu
a Israel? ¿Per què, doncs, no has guardat el rei, el teu senyor?
Perquè algú del poble ha vingut per matar el rei, el teu senyor.
16 El que tu has fet no està bé; com Jahvè és vivent, sou dignes de
mort; com sia que no heu fet bona guàrdia al vostre senyor, a l'un-

git de Javhè. Mira, doncs, ara on és la llança del rei, i la gerra de l'aigua que era prop seu al capçal.

[17] Saül reconegué la veu de David i digué: ¿És aquesta la teva veu, fill meu David?

David respongué: Sí, oh rei, missenyor, és la meva veu. [18] I
afegí: ¿Per què persegueix missenyor el seu servent? Car ¿què
he fet? ¿Ni quin mal hi ha en les meves mans? [19] Ara, doncs, es-
colti el rei, missenyor, les paraules del seu servent. Si és Jahvè mateix qui t'incita contra mi, que li sigui la teva ofrena acceptable; però si són els homes, siguin aquests maleïts a la presència de Jahvè. Car aquests avui m'han refusat, a fi que jo no participi de l'he-
retatge de Jahvè, dient: Vés-te'n a servir déus estrangers! [20] Però
ara, que la meva sang no caigui sobre la terra, lluny de la faç de Jahvè! Car el rei d'Israel s'ha posat en marxa per cercar una puça, com hom perseguiria una perdiu a través de les muntanyes.

[21] Llavors digué Saül: Jo he pecat, torna-te'n, fill meu David; perquè jo no et faré mai més cap mal, per tal com l'ànima meva t'ha estat avui preciosa; vet aquí que jo he obrat follament, i he molt greument errat.

[22] David respongué en aquests termes: Vet aquí la llança del rei;
passi un dels teus joves a prendre-la. [23] I que Jahvè torni a cadascú
segons la seva justícia i segons la seva lleialtat; per tal com Jahvè t'havia posat avui a les meves mans, i malgrat això, no he volgut
posar les meves mans damunt l'ungit de Jahvè. [24] Ara, vet aquí, tal

17. — *Reconegué la veu.* Com que era de nit els interlocutors no podien veure's distintament els uns als altres.

19.—*Si és Jahvè qui t'incita contra mi.* David és innocent, i de la persecució que Saül porta a terme contra ell, només pot reconèixer-ne dues causes: o Déu, o homes malvats. Si prové de Déu, que sostregui la gràcia a Saül, amb la qual podria resistir la temptació, Saül ofereixi un sacrifici, aplacant així la ira de Déu impetrant perdó. Si prové dels homes, aquests s'atreuran la maledicció divina, perquè obliguen David a refugiar-se en país estranger, amb perill pròxim de fer-lo caure en idolatria.

Heretatge de Jahvè. És la Palestina. David es queixa de l'expatriament a què l'obliguen els seus enemics, els quals, obligant-lo a fugir en terra de pagans i dient-li: Vés a servir déus estrangers, l'indueixen a la idolatria. D'això mateix es plany en el Salm 16 (15 Vg.), on oposa a aquesta temptació a la idolatria una protesta fermíssima d'adhesió a son Déu i a l'herència de Jahvè, que és la Terra Santa on viuen els adoradors del vertader Déu.

com la teva vida ha estat avui de gran preu davant meu, així serà en gran estima la meva vida als ulls de Jahvè, i ell em sabrà treure de tota angoixa.

25 I Saül digué a David: Beneït sigues, fill meu, David; tu reeixiràs en les teves empreses.

David continuà el seu camí, i Saül se'n tornà a casa seva.

David en el país d'Aquis

(C. XXVII.) 1 David es digué a si mateix: Vet aquí que un dia
o altre, jo seré mort per mà de Saül; no hi ha res de millor per a mi,
sinó que jo fugi al país dels filisteus, talment que, si Saül continua
a cercar-me per totes les contrades d'Israel, perdi tota esperança so-
bre mi; així escaparé de la seva mà. 2 David s'alçà, i passà, amb
sis-cents homes que eren amb ell al país d'Aquis, fill de Maoc, rei
de Get. 3 I David habità amb Aquis a Get, junt amb els seus ho-
mes, cadascun amb la seva família. David hi era amb les seves dues
mullers, Ahinoam Iesraelita, i Abigaïl, abans muller de Nabal de
Carmel.

4 I fou referit a Saül que David s'havia refugiat a Get, tot d'una que
deixà de perseguir-lo. 5 David digué a Aquis: Si jo he trobat gràcia
als teus ulls, et prego que em sia donada residència en una vila campe-
rola, on jo pugui demorar. ¿Per què romandria el teu servent amb
tu en la ciutat reial? 6 I Aquis li donà aquell dia Síceleg; per això
Síceleg ha romàs dels reis de Judà fins al dia d'avui. 7 El temps que
David romangué en la contrada dels filisteus fou d'un any i quatre
mesos. 8 David pujava amb la seva gent i feia incursions al país dels
gesureus, i dels gerzeus, i dels amalecites, per tal com aquells po-

5. — *En una vila camperola.* Ço és, als afores de la capital. Evidentment, al front de sis-cents homes amb llurs corresponents famílies, David no podia restar en la capital sense fer ombra al rei. És per això que cerca un lloc més aviat desconegut, on pugui moure's lliurement i pugui depredar en la terra dels incircumcisos, i a més, pugui tenir els seus companys allunyats en tant que possible dels centres idòlatres.

6. — *Síceleg.* Identificat per molts amb les actuals ruïnes anomenades Zuheilige, a l'est de Gaza.

bles habitaven en llur país, des de Sur fins al país d'Egipte. [9] I David
percudia el país i no deixava en vida ni home ni dona; i prenia
ovelles, bous, ases, camells i vestits; després se'n tornava i venia a
Aquis.

[10] I Aquis deia: ¿On heu fet incursió avui?

David responia: Cap al migdia de Judà, cap al migdia dels jera-
melites, i cap al migdia dels cineus. [11] Però David no deixava en
vida ni home ni dona, per menar-los a Get, de por que no fessin
contalles contra nosaltres, dient: Això ha fet David. I tal fou el
seu procediment tot el temps que ell restà en les contrades dels filis-
teus. [12] I Aquis creia a David, i deia: Aquest és esdevingut abomi-
nable a Israel, el seu poble; per tant, em serà súbdit per sempre.

(C. XXVIII.) [1] S'esdevingué aquells dies que els filisteus reuni-
ren llurs estols en un sol exèrcit per guerrejar contra Israel. I Aquis
digué a David: Tu coneixeràs, doncs, el que farà el teu servent.
[2] David digué a Aquis: I jo, doncs, et constituiré custodi de la meva
persona per sempre.

Saül consulta la pitonissa

[3] Samuel era mort, i tots els israelites n'havien fet condol, i l'ha-
vien sepultat a Rama, en la seva ciutat. I Saül havia expulsat del
país els que tenien l'esperit de Piton i els endevinaires. [4] Havent-se
reunit els filisteus, vingueren i acamparen a Sunam; Saül reuní
també tot Israel, i acamparen a Gèlboe. [5] Saül, a la vista del camp
dels filisteus, s'espaordí, i el seu cor en fou fortament commogut.
[6] I Saül consultà Jahvè. Però Jahvè no li respongué, ni per somnis,
ni per Urim, ni per profetes.

[7] Així és que Saül digué als seus servents: Cerqueu-me una dona
que tingui l'esperit de Piton, a fi que jo me li adreci i la consulti.

3, I Sm. xxv, 1; Ecli. xlvi, 25. — 7, Lv. xx, 27; Dt. xviii, 11; Act. xvi, 16

4. — *Sunam.* Actualment Sulam, a la plana d'Esdrelon. — *A Gèlboe,* cadena de muntanyes que clouen a l'est la plana d'Esdrelon.

I els seus servents li digueren: Vet aquí, a Endor, una dona que té l'esperit de Piton.

8 I Saül es disfressà i es posà altres vestits, i se n'anà amb dos homes. I arribat de nit a aquella dona, li digué: Endevina'm per l'esperit de Piton, t'ho prego, i fes-me sortir fora el que jo et diré.

9 I aquella dona li digué: Vet aquí, tu saps el que Saül ha fet, com ha exterminat del país tots aquells qui tenien l'esperit de Piton, i els endevinaires; ¿per què, doncs, em poses un parany, per ferme morir?

10 Però Saül li jurà per Jahvè, dient: Com Jahvè és vivent, res no t'esdevindrà en punició d'aquest fet.

11 La dona, doncs, li digué: ¿Què vols que et faci eixir fora?

I Saül digué: Fes-me eixir fora Samuel.

12 I quan la dona hagué vist Samuel, llançà un gran crit, i digué Saül: ¿Per què m'has enganyat? Puix que tu ets Saül.

13 El rei li digué: No temis; però tanmateix ¿què has vist?

La dona digué a Saül: Jo he vist un àngel que puja fora de terra.

14 I ell li digué: ¿Quina és la seva forma?

Ella digué: És un ancià que puja, el qual és embolcallat d'un mantell.

I Saül comprengué que era Samuel, i s'inclinà faç en terra i li féu reverència.

15 I Samuel digué a Saül: ¿Per què m'has inquietat, fent-me sortir fora?

15, Ecli. XLVI, 23

7. — *Endor.* Al flanc del petit Hermon, al NE. de Naïm davant la plana d'Esdrelon.

9. — *Per fer-me morir?* Realment Moisès condemnava a mort als nigromàntics (Lev. XIX, 31; XX, 6, 2). La nigromància, que hom veu practicada dels temps més remots, denuncia la creença comú en la immortalitat de l'esperit.

12-14. — Creiem amb molts i excellents exegetes — Lirà, Caietà, Serari, Estius, Calmet, Fillion, etc. — que Samuel fou realment evocat, s'entén, per divina disposició i que féu sentir la seva paraula a Saül, no pas en virtut dels encanteris de la pitonissa. A més, que aquesta opinió respon més bé al text i context sagrat, i sembla que té en favor seu (Ecl. XLVI, 23).

Altres intèrprets prefereixen explicar l'aparició de Samuel com una simple il·lusió del dimoni, o una bruixeria d'aquella dona, o bé un espectre format de Déu, o un àngel representant Samuel.

13. — *Que puja fora de terra.* El *xeol* es considera situat dins les entranyes de la terra (Is. XIV, 9 ss.; Ez. XXXII, 19).

I Saül digué: Jo estic en una gran angúnia: per què els filisteus
guerregen contra mi, i Déu s'és allunyat de mi; i no em respon
més, ni per profetes, ni per somnis; per això jo t'he cridat a tu, per
saber el que em cal fer.

16 I Samuel digué: ¿I per què em demanes a mi, puix que Jahvè
s'ha retirat de tu, i ha esdevingut adversari teu? 17 Jahvè ha obrat
com havia parlat per mi; i ha arrabassat el reialme de la teva mà, i
l'ha donat a David, el teu company. 18 Per tal com tu no escoltares
la veu de Jahvè i no posares en execució la seva ira encesa contra
Amalec; per això Jahvè avui ha obrat així amb tu. 19 I Jahvè donarà
també Israel a les mans dels filisteus, i demà tu, i els teus fills, seran
amb mi, i Jahvè donarà també el camp d'Israel en mans dels filisteus.

20 Llavors Saül caigué de cop i volta a terra amb tota la seva llar-
gària, car les paraules de Samuel l'ompliren d'esfereïment; i ultra
això, no romania en ell cap força, per tal com no havia menjat cap
vianda en tot aquell dia, ni en tota aquella nit.

21 I aquella dona vingué envers Saül, i veient que era fortament
inquietat, li digué: Vet aquí que la teva serventa ha escoltat la teva
veu, i jo he posat la meva vida en perill, i he obeït les paraules que
tu m'has dit. 22 Ara, doncs, et prego, que escoltis encara el que
dirà la teva serventa; i deixa que jo posi al teu davant una llesca de
pa, i menja, i tindràs un xic de força, quan emprendràs novament el
camí.

23 I ell refusà, i digué: No menjaré pas. Però els seus servents,
i també aquella dona l'obligaren; talment que ell consentí a llurs in-
vitacions; i alçat de terra, s'assegué en la llitera. 24 Aquella dona
tenia a casa un vedell gros: s'afanyà matar-lo, i prenent farina, la
pastà i en cogué pans sense llevat. 25 Ella portà tot això a Saül, i als
seus servents, i menjaren; després s'alçaren i partiren aquella ma-
teixa nit.

(C. XXIX.) 1 Els filisteus reuniren totes llurs tropes a Afec; i els
israelites eren aplegats prop de la fontana que hi ha a Jezrael. 2 Men-

16. — *Adversari teu.* Gr.: «i ell és amb el teu company».

tre els prínceps dels filisteus avançaven a centenes i a milers, i Da-
vid amb la seva gent marxava a la reraguarda amb Aquis, els caps
dels filisteus digueren: ¿Què fan aquests hebreus?
[3] Aquis digué als capitans dels filisteus: ¿No és aquest David, ser-
vidor de Saül, rei d'Israel, el qual ha estat amb mi un any i més; i
en el qual no he trobat res a retreure, des del dia que s'adreçà a mi
fins avui?
[4] Però els capitans dels filisteus s'aïraren contra ell i li digueren:
Torna aquest home, i que vagi al seu lloc, on tu l'has constituït, i
no davalli amb nosaltres al combat; que tal volta no es giri contra
nosaltres en el combat; perquè, ¿com podria ell guanyar de nou la
gràcia del seu senyor? ¿No seria amb la testa d'aquests homes?
[5] ¿No és aquest aquell David del qual es cantava en les danses:

Saül ha mort els seus mil,
i David els seus deu mil?

[6] Llavors Aquis cridà David, i li digué: Com Jahvè és vivent! Tu
ets un home dreturer, i el teu anar i venir amb mi en el camp m'ha
plagut; per tal com jo no he trobat en tu res de mal, des del dia que
tu vingueres a mi fins avui dia; però tu desplaus als prínceps. [7] Ara,
doncs, torna-te'n i vés-te'n en pau, per no fer res de desplaent als
ulls dels prínceps dels filisteus.
[8] I David digué a Aquis: Però, ¿què he fet? ¿I què has trobat en
el teu servent, des del dia que jo he estat al teu servei fins avui, que
jo no vagi a combatre els enemics de missenyor, el rei?
[9] Aquis respongué a David en aquests termes: Jo sé que tu has
estat bo envers mi, com un àngel de Déu; però els capitans dels fi-
listeus han dit: Que no pugi aquest amb nosaltres al combat. [10] Ara,
doncs, alça't al matí de bona hora, ensems amb els servents del teu
senyor que han vingut aquí amb tu; i en apuntar el dia, alceu-vos i
aneu-vos-en.

21, I Par. vii, 19

10. — *Que han vingut amb tu.* Gr.: «continua així i després anireu a l'indret on jo us he col·locat. No retinguis pas ressentiment en el teu cor, car tu m'ets plaent». Alceu-vos, etc.

11 David, doncs, s'alçà, ell i els seus homes, per partir de bona hora i tornar al país dels filisteus. I els filisteus pujaren a Jezrael.

Incursió dels amalecites

(C. XXX.) 1 Quan David arribà amb els seus homes el terç dia
a Síceleg, els amalecites havien fet una incursió en el Nègueb i a Sí-
celeg, havien colpit Síceleg i l'havien cremada; 2 i havien emmenat
presoneres totes les dones, i tots els qui es trobaven dintre, petits i
grans, sense matar ningú, i se'ls havien enduts i havien prosseguit la
ruta. 3 Quan David, doncs, i la seva gent arribaren a la ciutat, veie-
ren que havia estat cremada, i que llurs dones, llurs fills, i llurs fi-
lles havien estat emmenats captius. 4 David i la seva gent llançaren
un crit i ploraren fins que no tingueren més força per plorar. 5 Les
dues mullers de David, Ahinoam jesraelita, i Abigaïl abans muller de
Nabal de Carmel, també havien estat emmenades captives. 6 I David
era en gran angoixa, car la tropa parlava d'apedregar-lo; per tal com
tot el poble tenia gran amargor en el seu cor, cadascú pels seus fills
i per les seves filles; però David prengué coratge en Jahvè el seu
Déu; 7 i digué al sacerdot Abiatar, fill d'Ahimèlec: Acosta'm l'e-
fod, si et plau. I Abiatar acostà l'efod a David. 8 David consultà
Jahvè, dient: ¿Perseguiré jo aquella càfila? ¿Els aconseguiré?
I digué: Persegueix-los, car certament els atraparàs i rescataràs.
9 David, doncs, partí amb els sis-cents homes que eren amb ell; i
quan arribaren al torrent de Besor, una part d'ells restà allí. 10 I
David, amb quatre-cents homes perseguí l'escamot, i dos-cents resta-
ren, tan fatigats estaven, que no pogueren travessar el torrent de Be-
sor. 11 Trobaren un home egipci pels camps, i el menaren a David, i li
donaren pa, i ell menjà; després li donaren a beure aigua. 12 Li do-
naren encara un tros de pa de figues seques, i dos raïms de panses;
i ell menjà, i l'esperit li revingué; per tal com ell no havia menjat ni

1, 1 Par. XII, 20

7. — *Acosta'm l'efod.* El pronom de primera persona (em) és expletiu. No fou David qui es revestí de l'efod, sinó el gran sacerdot.

begut, de tres dies i tres nits ençà. [13]I David li digué : ¿De qui ets
tu ? ¿I d'on ets ?
Digué : Sóc un jove egipci, servent d'un amalecita ! I el meu se-
nyor m'ha abandonat, perquè vaig caure malalt avui fa tres dies.
[14]Hem fet una incursió al migdia dels ceretiens, i en el territori de
Judà, i al migdia de Caleb, i hem cremat Síceleg.
[15]David li digué : ¿Em conduiries vers aquests escamots ?
I ell digué : Jura'm per Déu, que no em faràs morir, i que tu no
em donaràs en mà del meu senyor, i jo et conduiré vers aquests es-
camots. [16]El conduí, doncs; i vet aquí que aquells estaven escampats
sense guàrdia per tota aquella contrada, menjant, bevent, i fent festa
de tot el gran botí que havien portat del país dels filisteus, i del ter-
ritori de Judà. [17]I David els percudí del vespre fins al crepuscle
de l'endemà, i no s'escaparen sinó quatre-cents joves que, mun-
tats dalt de camells, fugien. [18]I David rescatà tot el que els
amalecites havien pres : i rescatà també les seves dues mullers.
[19]I no li mancà ningú, ni petit ni gran, ni fills, ni filles, ni res del
botí, ni res de tot el que havien robat : David ho recuperà tot.
[20]David prengué també tot el bestiar petit i gran, el qual fou con-
duït davant aquell ramat. I hom deia : Aquesta és la presa de David.
[21]Després David vingué en aquells dos-cents homes, que s'havien
fatigat, i que no havien pogut seguir-lo ; per això els havia fet restar
al torrent de Besor ; i eixiren a l'encontre de David, i a l'encontre de
la seva gent. David, havent-se apropat a aquells, els saludà. [22]Però
tots els homes malvats i perversos d'entre aquells que havien anat
amb David, començaren a dir : Puix que ells no han vingut amb nos-
altres, no els donarem res de la presa que hem rescatat ; sinó a ca-
dascun la seva muller, i els seus fills ; i que se'ls emportin i se'n va-
gin. [23]Però David digué : No farem així, germans meus, amb això
que Jahvè ens ha donat ; havent-nos ell guardat, i havent-nos donat
a la mà aquelles càfiles que havien vingut contra nosaltres. [24]¿I qui
consentiria en aquest afer ? La part del qui resta prop dels bagatges,
ha d'ésser igual a la del qui va al combat ; aquests compartiran junt

24. — Gr. afegeix : « No, no tindran menys que vosaltres ».

amb nosaltres. 25 I això fou observat d'aquell dia en endavant; Da-
vid ho establí com una llei i una regla a Israel, que durà fins
avui dia.

26 De retorn a Síceleg, David, envià d'aquella presa als ancians de
Judà, amics seus, dient: Vet aquí un present del botí dels enemics
de Jahvè. 27 N'envià a aquells que eren a Betel; i a aquells que eren
a Ramot del Nègueb, als de Jeter, 28 als d'Aroer, als de Sefanot, i als
d'Estamó; 29 als de Racal, i als de la ciutat dels jeramelites, als de
les viles dels cineus, 30 i als d'Harama, als de Corasan, als d'Atac,
31 als d'Hebron, i a tots els altres indrets on David havia anat i vin-
gut amb la seva gent.

Mort de Saül i Jonatàs

(C. XXXI.) 1 Els filisteus havent lliurat batalla als israelites,
aquests fugiren davant els filisteus, i caigueren morts en la munta-
nya de Gèlboe. 2 I els filisteus es llançaren a l'encalç de Saül i dels
seus fills; i mataren Jonatàs i Abinadab, i Melquisua, fills de Saül.
3 L'esforç del combat es decantà contra Saül, i havent estat descobert
pels arquers, l'envaí un gran esfereïment per raó dels arquers. 4 Lla-
vors Saül digué al seu escuder: Desembeina la teva espasa, i tras-
passa'm amb ella; per tal que no vinguin aquests incircumcisos i em
traspassin i m'escarneixin. Però el seu escuder no volgué pas fer-
ho, car temia fortament; llavors Saül prengué el seu glavi i s'hi dei-
xà caure damunt. 5 I l'escuder de Saül, veient que Saül era mort, es
deixà caure també damunt el seu glavi, i morí amb ell. 6 Així mori-
ren aquell dia tots plegats, Saül i els seus tres fills, i el seu escuder
i tots els seus homes. 7 I els israelites que eren entorn d'aquella vall,
i els qui eren del costat del Jordà, veient que els d'Israel havien fu-
git, i que Saül i els seus fills havien mort, abandonaren llurs ciutats

2, I Par. x, 2. — 4, I Par. x, 4

27. — *Betel.* Al migjorn.

28. — *Aroer.* Ço és, Arara, al SE. de Bersabé.

29. — *Racal.* No es pot identificar. Gr. llegeix Carmel.

i pregueren igualment la fuita, i vingueren els filisteus i s'hi establiren.
[8] L'endemà, els filisteus vingueren per despullar els morts, i trobaren Saül i els seus tres fills que jeien en la muntanya de Gèlboe.
[9] I tallaren la testa de Saül, i el despullaren de les seves armes, i enviaren a publicar aquesta nova en el país dels filisteus de tots els encontorns, en els temples de llurs ídols, i entremig del poble. [10] I
deposaren les armes de Saül en el temple d'Astarot, i penjaren el seu cadàver a les muralles de Betsan.

[11] Els habitants de Jabés de Galaad, havent sentit el que els filisteus
havien fet a Saül, [12] tots els homes valents s'alçaren, i caminaren tota la nit, i arrabassaren de les muralles de Betsan el cadàver de Saül, i els cadàvers dels seus fills; després tornaren a Jabés, on els cremaren. [13] Prengueren llurs ossos i els soterraren sota el tamariu de Jabés, i dejunaren set dies.

11, II Sm. II, 4

13. — *El tamariu.* Indret ben conegut per l'autor del llibre i pels seus contemporanis. Vg.: « En el bosc de Jabés ».

II LLIBRE DE SAMUEL

EL REGNE DE DAVID A HEBRON

(I, 1 - IV, 12)

David és assabentat de la mort de Saül

(C. I.) [1] Després de la mort de Saül, havent tornat David de la desfeta dels amalecites, restava de dos dies ençà a Síceleg: [2] i veus ací que al terç dia, ve un home del camp de vora Saül amb els seus vestits esquinçats i amb terra damunt el seu cap; i, en arribar davant David, cau en terra i li fa reverència. [3] David li féu: ¿D'on véns?

I ell respongué: He fugit del camp d'Israel.

[4] I David li preguntà: ¿Però com s'ha esdevingut el fet? Aclareix-m'ho, t'ho prego.

[5] I ell respongué: La gent fugí del combat i bon nombre caigueren morts. I fins el mateix Saül i el seu fill Jonatàs són morts.

[6] I el jove portador de noves digué: Em vaig trobar per cas a la muntanya de Gèlboe; i heus ací que Saül s'estintolava damunt la seva llança quan carros i cavallers ja l'encalçaven. [7] I girant-se, m'albirà i em cridà. I li vaig respondre: Heu-me aquí. I em féu: [8] ¿Qui ets tu? Vaig dir-li: Jo sóc un amalecita. [9] I em digué: Atansa't, t'ho prego, i occeix-me, car estic pres d'angoixa i la vida és encara tota en mi. [10] Vaig apropar-me, doncs, a ell, i el vaig occir; perquè sabia que no podria sobreviure, una vegada caigut. I vaig prendre la diadema que tenia damunt el seu cap i el bracelet que tenia en el seu braç, i els he portats ací, missenyor.

[11] Llavors David, agafant el seu vestit, l'esquinçà i el mateix féu la
gent que era amb ell. [12] Es condolgueren, ploraren i dejunaren fins
al vespre per amor de Saül i del seu fill Jonatàs i per amor del poble
de Jahvè i de la casa d'Israel que caigueren sota el glavi.
[13] I preguntà David al jove que li havia aportat la nova: ¿D'on
ets tu? I respongué: Jo sóc fill d'un foraster, amalecita.
[14] I David li digué: ¿Com has gosat allargar la teva mà per occir
l'ungit de Jahvè?
[15] Llavors David, cridant un dels seus servents, digué: Atansa't i
mata'l. El colpí i morí.
[16] I David digué: La teva sang sigui damunt el teu cap, per tal
com la teva boca ha testimoniat contra tu, en dir: Jo he fet morir
l'ungit de Jahvè.

Elegia sobre Saül i Jonatàs

[17] Llavors David cantà aquesta complanta sobre Saül i el seu fill
Jonatàs i digué: (per tal que hom l'ensenyi als fills de Judà. [18] És el
cant de l'Arc. Vet aquí que es troba escrit en el Llibre del Just.)

[19] La flor d'Israel colpida de mort sobre les teves altures!
¿Com és que caigueren els valents?
[20] No ho conteu pas a Get,
no en porteu pas la nova a Ascalon,
no sigui que les filles dels incircumcisos en facin festa!
[21] Muntanyes de Gèlboe!
No caigui mai rosada ni pluja

14, Ps. CIV, 15

18. — *Cant de l'arc.* Cant de guerra probablement, on es tractava de l'arc, l'arma principal dels guerrers en aquella època, intrument que Jonatàs manejava amb gran destresa. — *Llibre del Just* (*Yasar*). Devia ésser un recull folklòric nacional.

18. — Vg. afegeix al final d'aquest vers: « Pensa, Israel, en els que moriren de llurs ferides en les teves muntanyes ». Aquests mots són una traducció defectuosa del començ del v. següent. Si fa no fa, la mateixa versió trobem en Gr.

damunt vostre, oh muntanyes pèrfides!
car allí ha estat maculat l'escut dels nobles.
22 L'escut de Saül que no era pas ungit d'oli,
ans de la sang dels occits, del greix dels valents;
l'arc de Jonatàs que no tornava mai enrera
i l'espasa de Saül que no tornava mai endebades.
23 Saül i Jonatàs, amables i plaents,
ni en vida ni en mort no se separaren!
ells, més ràpids que no les àguiles,
ells, més forts que no els lleons.
24 Filles d'Israel, ploreu per Saül,
ell que delitosament us vestia de carmí,
que donava als vostres vestits agençaments d'or.
25 ¿Com és que han caigut els herois enmig de la brega?
¿Com és que fou occit Jonatàs dalt els teus cims?
26 Estic en angoixa per tu, Jonatàs, germà meu,
tu que eres per a mi tan placèvol!
i el teu amor m'era més preciós que l'amor de les dones!
¿Com és que caigueren els valents?
¿Com és que ha estat colpit de mort el floret dels guerrers?

David, rei a Hebron

(C. II.) 1 Després d'això, David consultà Jahvè dient: ¿Pujaré en una de les viles de Judà?

Jahvè li digué: Puja.

I replicà David: ¿On pujaré?

I Jahvè li digué: A Hebron.

2 David hi pujà, així com les seves dues mullers Ahinoam de Jezrael,
i Abigaïl que havia estat la muller de Nabal de Carmel. 3 Hi menà
David també la gent que es trobava amb ell, cadascun amb la seva
família, i sojornaren en la ciutat d'Hebron. 4 I vingué la gent de
Judà i aquí ungiren per rei David sobre la casa de Judà. Hom re-

4, 1 Mcc. II, 57

portà això a David: que la gent de Jabés de Galaat havia enterrat Saül.
[5] I David envià missatgers a la gent de Jabés de Galaat per dir-los: Si-
gueu beneïts de Jahvè; per tal com heu acomplert aquesta obra de
misericòrdia envers Saül, el vostre senyor, i l'heu enterrat. [6] I ara,
que Jahvè usi de bonesa i de fidelitat envers vosaltres. Quant a mi,
jo també usaré de bonesa envers vosaltres per l'acció que heu fet.
[7] D'ara en avant, que es reforcin les vostres mans, i que sigueu co-
ratjosos; car Saül, el vostre senyor, és mort; però la casa de Judà
m'ha ungit a mi per rei sobre ella.

[8] Malgrat això, Abner, fill de Ner, el general en cap de l'exèrcit de
Saül, prengué Isboset, fill de Saül, i l'emmenà a Mahanaïm [9] i el
constituí rei sobre Galaad, sobre els Asurites, sobre Jezrael, sobre
Benjamí, és a dir, sobre tot Israel. [10] Isboset, fill de Saül, tenia qua-
ranta anys quan regnà sobre Israel, i regnà dos anys. Solament la
casa de Judà seguia David. [11] El nombre de dies que David regnà a
Hebron sobre la casa de Judà fou de set anys i sis mesos.

JOAB I ABNER

[12] Llavors sortiren vers Gabaon, Abner, fill de Ner, i els servents
d'Isboset, fill de Saül. [13] I Joab, fill de Sàrvia, i els servidors de Da-
vid sortiren i es trobaren a la piscina de Gabaon, i es pararen els uns
a l'un costat de la piscina i els altres a l'altre costat.

[14] Digué Abner a Joab: Que els joves s'alcin i armegin davant nostre.

I Joab digué: Que s'alcin, doncs!

[15] I ells s'alçaren i desfilaren en nombre igual, dotze de la part de
Benjamí i d'Isboset, fill de Saül i dotze d'entre els servidors de David.
[16] Cadascun agafà pel cap el seu adversari, i el flanc amb l'espasa i
caigueren tots plegats. Per això hom anomena aquell indret Hel-
cat-Asurim, que és a Gabaon. [17] Hi hagué una lluita molt aspra en
aquell dia, i Abner amb la gent d'Israel fou derrotat a la presència de

8. — *Isboset.* Ço és, home d'ignomínia. Aquest nom era una substitució de *Isbaal,* que era el nom veritable (I Par. VIII, 33; IX, 39), home de Baal. Aquest canvi obeïa a l'escrúpol religiós de pronunciar el nom de Baal.

la gent de David. 18 S'hi trobaven els tres fills de Sàrvia, Joab, Abi-
sai, i Asael; aquest era lleuger de cames, com una gasela del camp.
19 Asael es llançà a la carrera a l'encalç d'Abner, i no feia cap torta
ni a dreta ni a esquerra darrera d'Abner. 20 Abner es girà enrera i
digué: ¿Ets tu Asael?

I respongué: Jo mateix.

21 I li digué Abner: Tomba't a dreta o a esquerra, i agafa un d'a-
quests minyons, i enduu-te'n les seves despulles. Però Asael no
volgué retirar-se.

22 I novament Abner li digué: No em persegueixis. ¿Per què et
tinc d'estenellar a terra? ¿Com podria alçar el meu esguard vers
Joab, ton germà? 23 Però ell refusà de girar-se; per això Abner el
ferí al ventre amb la punta de la llança, talment que la llança eixí pel
dors, i allí mateix caigué mort; i tothom que arribava a aquell in-
dret on Asael jeia mort, s'hi aturava. 24 Llavors Joab i Abisai perse-
guiren Abner, i el sol tramuntà quan arribaren al puig d'Amma, que
és a l'est davant de Giac, camí del desert de Gabaon. 25 I els fills de
Benjamí es recolliren darrera d'Abner, i afilerats en un sol cos, s'a-
turaren al cim d'un puig.

26 I Abner cridà Joab i digué: ¿Per ventura el glavi devorarà eter-
nament? ¿No saps tu que podria haver-hi finalment amargor? ¿Fins
quan esperaràs de comandar a la gent que desisteixi de perseguir els
nostres germans?

27 I Joab digué: Tan cert com viu Jahvè: si no haguessis parlat,
la gent no hauria desistit de perseguir-se l'un a l'altre abans de demà
al matí.

28 Joab, doncs, féu sonar la trompeta: tot l'exèrcit es parà i no per-
seguí més els israelites i cessaren de batre's. 29 I Abner i els seus
homes caminaren a través de la plana tota aquella nit; travessaren el
Jordà, i anaren per tot el Bitron, i arribaren a Mahanaïm. 30 Joab
també cessà de perseguir Abner i aplegà tot l'exèrcit i mancaven
d'entre els servidors de David, dinou homes, més Asael. 31 Però els
servidors de David havien percudit a mort dels de Benjamí i dels ho-
mes d'Abner tres-cents seixanta. 32 Aleshores s'emportaren Asael i

l'enterraren en el sepulcre del seu pare que es troba a Betlem. Joab i la seva gent caminaren tota aquella nit i arribaren a Hebron de bell matí.

Abner i David

(C. III.) [1] Llarga guerra hi hagué entre la casa de Saül i la casa
de David. Però David s'anava enfortint i la casa de Saül s'anava
afeblint. [2] I a David nasqueren fills a Hebron; i el seu primogènit
fou Amnon, d'Ahinoam jezraelita; [3] i el segon fou Quileab, d'Abi-
gaïl de Carmel, muller de Nabal; i el terç fou Absalom, fill de
Mahaca, filla de Tolmai, rei de Gessur; [4] i el quart fou Adonias, fill
d'Hagguit; i el cinquè Safatia, fill d'Abital; [5] i el sisè Jetraam, fill
d'Egla, dona de David. Aquests nasqueren a David, a Hebron.
[6] Mentre hi havia guerra entre la casa de Saül i la casa de David,
Abner esdevenia preponderant en la casa de Saül. [7] Altrament, Saül
havia tingut una concubina anomenada Resfa, filla d'Aia. I Isbo-
set digué a Abner: ¿Per què t'has atansat a la concubina del meu
pare? [8] Llavors Abner s'indignà fortament per les paraules d'Isbo-
set, i digué: ¿Sóc jo una testa de ca, jo que uso ara de benignitat
envers la casa de Saül, el teu pare, i envers els teus parents i amics
contra Judà, i que no t'he lliurat en mans de David, que tu m'hagis
de retreure avui un mancament amb aquesta dona? [9] Que Déu tracti
Abner amb tota malastrugança i que més li afegeixi, si jo no exe-
cuto en favor seu com Jahvè ha jurat a David. [10] És a saber: tras-
passar el reialme fora de la casa de Saül, i establir el tron de David
sobre Israel i sobre Judà, de Dan fins a Bersabé.

[11] Isboset no pogué respondre un sol mot a Abner perquè el te-
mia. [12] I Abner en aquell mateix moment envià missatgers a David
per a dir-li: ¿A qui pertany el país? I per dir-li: Pacta amb mi, i
la meva mà t'ajudarà per reduir-te tot Israel envers tu.

[13] I respongué: Bé: pactaré amb tu, sols una cosa et prego, ço

2, I Par. III, 1

és, que tu no et presentis davant meu, que no em portis abans
Micol, filla de Saül, quan tu vindràs a la meva presència

14 David encara envià ambaixadors a Isboset, fill de Saül, a dir-li:
Dóna'm Micol, la meva muller, que vaig adquirir-me per cent pre-
pucis dels filisteus.

15 I Isboset comanà de prendre-la de la vora del seu marit, Paltiel,
fill de Lais. 16 I el seu marit anà amb ella, seguint-la i plorant fins a
Bahurim. I li digué Abner: Vés, torna-te'n. I se'n tornà. 17 Altra-
ment, Abner havia negociat amb els ancians d'Israel dient: De molt
de temps que esteu recercant David per rei damunt vostre. 18 Obreu,
doncs, ara, car Jahvè ha parlat a David dient: Per la mà de David,
mon servent, jo salvaré el meu poble, Israel, de la mà dels filisteus, i
de la mà de tots els seus enemics. 19 Abner parlà també a les orelles
dels benjaminites; i després anà Abner a contar a les orelles de David,
a Hebron, el que semblava bo als ulls d'Israel i als ulls de tota la
casa de Benjamí. 20 I Abner vingué a David, a Hebron, i amb ell
vint homes. I David féu un convit a Abner i als homes que eren
amb ell.

21 I després, Abner digué a David: Jo m'alçaré i aniré a aplegar
tot Israel, al costat del rei, missenyor, a fi que pactin amb tu i tu
regnis enterament, segons el teu voler. I David acomiadà Abner i
se n'anà en pau. 22 I ara vet aquí que la gent de David i Joab que
tornaven d'una correguda, portaven amb ells una gran presa. I Ab-
ner no era ja amb David a Hebron; perquè ell li havia donat comiat,
i se n'havia anat en pau. 23 I quan Joab hagué tornat amb tot l'exèr-
cit que era amb ell, alguns referiren el fet a Joab, dient: Abner,
fill de Ner, ha anat al rei, i li ha donat comiat, i se n'ha anat en pau.

24 Joab anà al rei, i digué: ¿Què has fet? Vet aquí que Abner ha-
via vingut a tu; ¿i per què l'has deixat anar així, que se n'ha anat
lliurament? 25 Coneixes ben bé Abner, fill de Ner. Cert, és vingut
per enganyar-te, per conèixer el teu comportament i per saber tot
el que tu fas.

26 I Joab eixí de la vora de David, i sense que ell en sabés res en-

14, I Sm. XVIII, 27

vià missatgers darrera Abner, els quals el reconduïren de la cisterna de Sira.

Fi d'Abner

27 I en haver tornat Abner a Hebron, Joab l'estirà, de part de
dintre de la porta, per parlar-li en secret, i allí el ferí al ventre, i
morí per raó de la sang d'Asael, el germà 'de Joab.' 28 I David se
n'assabentà, i digué: Jo i el meu reialme som innocents davant
Jahvè, per sempre, de la sang d'Abner, fill de Ner. 29 Recaigui
aquesta sobre la testa de Joab, i sobre tota la casa del seu pare, que
en la família de Joab mai no manqui home fluix de semença o le-
prós, home bo per manejar el fus, per morir sota el glavi o que tingui
manca de pa. 30 Així Joab i Abisai, son germà, occiren Abner, per-
què ell havia matat Asael, llur germà, a Gabaon, en la batalla. 31 I
David digué a Joab i a tot el poble que era amb ell: Esquinceu-vos
els vostres vestits i cenyiu-vos de sacs, i feu dol davant d'Abner.

I el rei David anava darrera la llitera. 32 Hom enterrà Abner a
Hebron i alçà el rei la veu i plorà vora el sepulcre d'Abner, i tot el
poble plorà. 33 I el rei féu una complanta sobre Abner i digué:

¿Havia de morir Abner com un mort qualsevol?
34 Les teves mans no foren jamai lligades,
els teus peus no foren posats als grillons;
tu has mort com qui mor per mà de criminals.

I tot el poble recomençà el plany sobre Abner.

35 I tot el poble s'atansà a David per fer-li prendre nodriment, mentre era encara de dia. Però David féu el jurament següent: Que Déu faci així respecte a mi, i més encara, si abans del sol post, jo tasto pa, o qualsevol cosa que sigui.

36 Tot el poble ho remarcà, i això causà bon efecte a llur esguard,
car tot el que feia el rei era plaent als ulls del poble. 37 Tot l'exèr-
cit i tot Israel aquell dia saberen que no era pas per ordre del rei
que hom havia fet morir Abner, fill de Ner.

27, 1 Rg. II, 5

[38] Després el rei digué als seus servents: ¿No sabeu que avui ha
caigut un gran príncep a Israel? Quant a mi, jo he estat suau i be-
nigne, però aquesta gent, els fills de Sàrvia, han estat massa durs.
Que Jahvè tracti el qui fa el mal segons la seva malícia.
(C. IV.) [1] En sentir el fill de Saül que Abner era mort a Hebron,
se li afebliren les mans i tot Israel fou contorbat. [2] El fill de Saül
tenia dos capitans d'exèrcit; el nom de l'un era Baana, i el nom de
l'altre, Recab: fills de Remmon Berotita, dels fills de Benjamí; per tal
com Beerat també formava part de Benjamí. [3] Però els beerotites se
n'havien fugit a Getaim, on habitaren fins avui dia.

Fi d'Isboset

[4] Jonatàs, fill de Saül, tenia un fill esguerrat de tots dos peus: era
de l'edat de cinc anys quan vingué la nova de Saül i Jonatàs des de
Jezrael: i la seva dida l'havia pres, i se n'havia fugit, i, enmig de les
presses de la fuga, ell havia caigut i esdevingut coix: i s'anomenà Mi-
fiboset. [5] Recab i Baana, fills de Remmon de Berot, anaren i entraren
durant el fort de la calor del dia, a la casa d'Isboset, que s'estava ajagut
pel repòs de la migdiada. [6] Havent penetrat fins al mig de la casa, com
per prendre forment, el percudiren en el ventre, i Recab i el seu ger-
mà Baana fugiren d'amagat. [7] Quan entraren en la casa, Isboset repo-
sava en el seu llit, en la seva cambra de dormir, i el percudiren i l'oc-
ciren, i havent-li escapçat la testa, la prengueren i caminaren a tra-
vés de la plana tota la nit. [8] I portaren la testa d'Isboset a David, a
Hebron, i digueren al rei: Vet aquí la testa d'Isboset, fill de Saül, el
teu enemic, que cercava de llevar-te la vida. Avui Jahvè ha concedit
al rei, missenyor, venjança de Saül i de la seva progènie.

4. — *Mifiboset.* Gr. en la recensió Llucianea porta: «Mefibaal». En les Cròniques, aquest nom esdevé Meri-Baal (I Par. IX, 40) i Meribaal (I Par. VIII, 34). Sembla que el nom primitiu devia ésser Mifibaal=De la boca de Baal.

5. — Vg. afegeix: «i la portera de la casa s'havia endormiscat netejant blat». Aquests mateixos mots es troben en el verset següent (en Gr.), i d'aquests passaren a l'antiga Ítala, i d'aquesta a la versió jeronimiana.

9 I respongué David a Recab i al seu germà Baana fills de Remmon
de Beerot, i els digué: Per Déu vivent, que ha alliberat l'ànima meva
de tota tribulació. 10 Qui em portà aquella nova: Vet aquí que Saül
és mort: malgrat que ell es creia, al seu juí, portador de bones no-
ves, el vaig fer prendre i matar a Síceleg; això, per donar-li la soldada
de les seves bones noves. 11 Raó de més, quan homes malvats han
occit un home just a casa seva, en el seu llit, ¿no reclamaré, doncs,
la seva sang de les vostres mans i no us suprimiré de la terra?
12 Llavors David donà una ordre als servents, i els mataren; i des-
prés els escapçaren les mans i els peus, que hom penjà prop de la
piscina d'Hebron. Quant a la testa d'Isboset, la prengueren i l'en-
terraren a la tomba d'Abner, a Hebron.

EL REGNE DE DAVID A JERUSALEM
(V, 1 - XX, 26)

David rei únic sobre Israel

(C. V.) 1 Aleshores totes les tribus d'Israel vingueren a David
devers Hebron i li digueren així: Vet aquí que nosaltres som os teu
i carn teva. 2 I fins ahir i abans d'ahir, quan Saül era rei damunt
nostre, eres tu que conduïes Israel a fora i dintre, i Jahvè t'ha dit:
Tu pasturaràs el meu poble, Israel, i tu esdevindràs príncep sobre
Israel. 3 Així tots els ancians del poble vingueren al rei, a Hebron;
i el rei David pactà amb ells a Hebron a la presència de Jahvè, i un-
giren David per rei sobre Israel. 4 David tenia trenta anys quan co-
mençà a regnar, i regnà durant quaranta anys. 5 Regnà sobre Judà
a Hebron set anys i sis mesos, i a Jerusalem regnà trenta-tres anys
sobre tot Israel i Judà.

10, II Sm. I, 14. — 1, I Par. XI, 1. — 4, I Rg. II, 11

Presa de Jerusalem

[6]I el rei amb la seva gent marxà sobre Jerusalem contra els jebu-
seus que habitaven el país; i digueren així a David: No entraràs
aquí dintre, ans àdhuc els cecs i els coixos te'n trauran! Volent
dir: David no entrarà mai aquí dintre. [7]Tanmateix David prengué
la fortalesa de Sion (que és la ciutat de David). [8]I David digué
aquell dia: Tothom que percudirà els jebuseus, i pervindrà fins al
Canal i a aquells coixos i cecs, que l'ànima de David odia, serà capità.
D'aquí ve el proverbi: ni cec ni coix no entrarà en aquesta casa.
[9]I David habità en aquell fort: i hom l'anomenà Ciutat de David.
I David bastí a l'entorn, a partir de Mel·lo i a l'interior. [10]David
anava augmentant en grandesa, i Jahvè, Déu dels exèrcits, era amb
ell. [11]I Hiram, rei de Tir, envià a David missatgers, desprès llenys
de cedre, i fusters i talladors de pedra, els quals bastiren una casa a
David. [12]I David conegué que Jahvè l'havia establert rei sobre Is-
rael i que havia enlairat el seu reialme per amor del seu poble Israel.
[13]I David prengué encara més concubines i mullers a Jerusalem,
desprès que hagué vingut d'Hebron; i foren infantats encara a David
altres fills i filles. [14]I aquests són els noms dels nats a Jerusalem:
Samua, Sobab, Natan, Salomó, [15]Jebahar, Elisua, Nèfeg, Jafia,
[16]Elisama, Elioda, i Elifolet. [17]Altrament, quan els filisteus hague-
ren sentit que David havia estat ungit rei sobre Israel, pujaren tots
per perseguir-lo. I David havent-ho sabut, davallà al fort. [18]I vin-
gueren els filisteus i feren una incursió a la Vall de Refaïm. [19]Lla-
vors David consultà Jahvè així: ¿Pujaré contra els filisteus? ¿Me'ls
donaràs a la mà?

I Jahvè digué: Puja, perquè certament et donaré els filisteus a la mà.
[20]David, doncs, vingué a Baalfarasim, i allí els baté; i digué:

11, I Par. xiv, 1. — 13, I Par. iii, 5. — 18, I Par. xiv, 9. — 20, Is. xxviii, 21

7. — *Sion*. Era situada sobre l'Ofel, ço és, sobre la collada oriental, al sud d'Haram-es-Scherif.

8. — La primera frase resta suspesa. Segons I Par. XI, 6 era acabada amb aquests mots: «Serà cap i príncep». Vegi's Dhorme en el seu Com. a aquest v.

Jahvè ha dividit els meus enemics a la meva presència com un esbol-
drec fet per les aigües; per això hom anomenà aquell lloc Baalfara-
sim. [21] I els filisteus deixaren aquí llurs ídoles; David i la seva gent
se les emportaren. [22] I de nou pujaren els filisteus i s'escamparen per
la Vall de Refaïm.

[23] I David consultà Jahvè, que li digué: No pugis; gira darrera
d'ells i els arribaràs a l'encontre del costat dels balsamers. [24] I quan
sentiràs una remor de trepig damunt el cim dels balsamers, alesho-
res, mou-te: perquè aleshores Jahvè haurà eixit davant teu per ba-
tre el camp dels filisteus. [25] David, doncs, ho féu així com Jahvè li
havia manat, i baté els filisteus de Gàbaa fins a Gezer.

L'Arca a Jerusalem

(C. VI.) [1] David reuní novament els homes triats d'Israel: tots
aplegats, trenta mil. [2] David i tot el poble que era amb ell partí de
Baalé-Judà i anà per traslladar d'allà l'Arca de Déu, la qual s'anome-
na amb el nom de Jahvè dels exèrcits que seu sobre els querubins.

[3] I posaren l'Arca de Déu damunt un carro nou, i hom la portà de
la casa d'Abinadab que es troba damunt el puig; Oza i Aquio, fills
d'Abinadab, guiaven el carro novell. [4] I així dugueren l'Arca de Déu
de la casa d'Abinadab que era damunt el puig, acompanyant-la; i
Aquio anava davant de l'Arca. [5] I David i tota la casa d'Israel dan-
saven davant de Jahvè al so de tota mena d'instruments de fusta de xi-
prer, d'arpes, de salteris, de tamborins, de sistres i de címbals. [6] Quan
hom arribà a l'era de Nacoñ, Oza estengué la mà vers l'Arca de Déu
i la retingué, per tal com els bous l'havien feta trontollar. [7] I la ira
de Déu s'encengué contra Oza, i Déu el ferí allí per la seva temeri-
tat, i morí allí vora l'Arca de Déu. [8] David s'afligí perquè Jahvè ha-
via estenellat Oza i hom anomenà aquest indret Fèrets-Oza fins avui
dia. [9] David tingué paüra de Jahvè aquell dia, i digué: ¿Com en-
traria l'Arca de Jahvè a casa meva? [10] I David no volgué conduir

2, I Par. XIII, 5. — 4, I Sm. VII, 1. — 8, I Par. XIII, 11

2. — *Baalé-Judà.* Baala, és el nom cananeu de Cariatiarim (Jos. IX, 17).

4. — *Damunt el puig.* Vg. converteix el nom comú en nom propi, a Gàbaa.

8. — *Fèrets-Oza.* Esvoranc d'Oza.

'Arca de Jahvè a casa seva, en la ciutat de David, ans la féu con
duir a la casa d'Obed-Edom de Get. [11] I l'Arca de Jahvè sojornà
tres mesos a la casa d'Obed-Edom de Get, i Jahvè beneí Obed-Edom
i tota la seva casa. [12] I hom reportà això al rei David: Jahvè ha beneït
la casa d'Obed-Edom i tot el que li pertany, per raó de l'Arca de Déu.
Llavors David anà i féu portar l'Arca de Déu de la casa d'Obed-
Edom a la ciutat de David, amb joia. [13] I quan els que portaven
l'Arca del Senyor havien caminat sis passes, David sacrificava un
bou i un moltó gras. [14] I David saltava amb tota la vigoria davant
Jahvè, essent cenyit d'un efod de lli. [15] Així David i tota la casa
d'Israel conduïen l'Arca de Jahvè amb aclamacions i al so de trom-
peta. [16] I s'esdevingué que, entrant l'Arca de Jahvè en la ciutat de
David, Micol, filla de Saül, esguardava per la finestra i veié el rei
David dansant i saltironant a la presència de Jahvè, i el menyspreà
en el seu cor. [17] I portaren l'Arca de Jahvè i la col·locaren al seu
lloc, enmig del pavelló que David li havia dreçat. I David oferí ho-
locaustos a la presència de Jahvè, i sacrificis. [18] I quan David finí
l'ofrena d'holocaustos i sacrificis, beneí el poble en nom de Jahvè
dels exèrcits. [19] Llavors repartí a tot el poble, a tota la multitud
d'Israel, tant als homes com a les dones, una coca, un bocí de carn
i un pa de raïms per a cadascú. Després tot el poble se n'anà cadascú
a casa seva. [20] I David encara se n'entornà per beneir la seva casa.
I Micol, filla de Saül, li eixí a l'encontre i li digué: Com ha estat
honorable al rei d'Israel, el dia d'avui, en què s'ha descobert davant
els ulls de les seves serventes i dels seus servents, ni més ni menys
que es mostraria un home qualsevol!

[21] I David digué a Micol: A la presència de Jahvè que m'ha elegit
a mi a preferència del teu pare i de tota la teva família per consti-
tuir-me cap del seu poble Israel, per això dansaré a la presència de
Jahvè. [22] I m'abaixaré més encara i em tindré per vil; i malgrat això,
seré honorat davant aquelles serventes de les quals tu has parlat.

[23] Micol, filla de Saül, no tingué fills fins al dia de la seva mort.

12, I Par. xv, 25. — 13, I Par. xv, 26

19.-*Un pa de raïms.* Gr.: «un pa d'espècies». Vg.: «farina fregida amb oli».

David i Natan

(C. VII.) 1 I s'esdevingué que, habitant el rei a casa seva, després que Jahvè li hagué atorgat tranquil·litat davant tots els seus enemics, 2 digué el rei al profeta Natan: Mira que jo habito una casa de cedre, mentre que l'Arca de Déu habita en un pavelló.

3 I Natan digué al rei: Vés, fes tot ço que tens en el cor, perquè Jahvè és amb tu.

4 I aquella mateixa nit, fou paraula de Jahvè a Natan en aquests termes: 5 Vés i digues al meu servidor David: Així ha dit Jahvè: ¿És que tu vas a bastir-me una casa perquè jo hi sojorni? 6 Perquè jo no hagi habitat una casa, des del dia que vaig fer pujar de l'Egipte els fills d'Israel, fins aquest dia, ans caminava d'ací d'allà en un pavelló i en un tabernacle, 7 pertot arreu on he caminat amb els fills d'Israel, és que mai he parlat d'això a cap tribu d'Israel, a la qual jo hagués comandat de pasturar el meu poble Israel, dient: ¿Per què no m'haveu edificat una casa de cedre? 8 Ara, doncs, així diràs al meu servent David: Així ha dit Jahvè dels exèrcits: Jo t'he pres del pasturatge de darrera les ovelles, per tal que tu fossis el cap sobre el meu poble Israel. 9 I he estat amb tu en tot el que tu has emprès, i he destruït tots els teus enemics a la teva presència, i t'he conquerit un gran nom, semblant al nom dels més grans que són sobre la terra. 10 Jo fixaré un indret al meu poble Israel que jo plantaré: i ell hi habitarà i no serà més somogut, car els fills de la iniquitat no recomençaran a malmenar-lo com en altre temps, 11 des del dia que jo vaig establir jutges sobre el meu poble Israel, i jo et daré repòs davant dels seus enemics. Jahvè t'anuncia encara que ell et farà una casa! 12 Quan els teus dies seran acomplits i tu reposaràs vora els teus pares, jo suscitaré un de la teva progènie darrera teu que eixirà

1, I Par. XVIII, 1. — 8, I Sm. XVI, 11; Ps. LXXVII, 70. — 12, I Rg. VIII, 19

12. — Les paraules d'aquesta profecia van adreçades immediatament a Salomó: però en la seva persona, a la descendència tota sencera. Com que el Crist també és descendent de David, amb raó St. Pere (Act. II, 30) li aplica la profecia. I en Crist es realitzà perfectament la profecia del regnat eternal.

dels teus lloms i jo sostindré el teu reialme. [13]Ell edificarà una casa
al meu nom i jo faré que el tron del seu reialme sigui ferm a per-
petuïtat. [14]Jo li seré com un pare, i ell em serà com un fill; i si
comet iniquitat, el castigaré amb bastó d'homes, i amb càstigs dels
fills dels homes. [15]I la meva benignitat no s'allunyarà d'ell, com
l'he feta departir de Saül, el qual he allunyat de la teva presència.
[16]I la teva casa i el teu tron seran afermats per sempre a la teva
presència; el teu tron serà ferm eternament.
[17]Natan parlà a David segons totes aquestes paraules, i segons
totes aquestes visions. [18]Llavors David vingué i es posà davant
Jahvè i digué:

Pregària de David

¿Què sóc jo, Senyor Déu meu, i què és la meva casa, per-
què m'hàgiu fet pervenir fins a aquesta dignitat? [19]I tanmateix,
oh Senyor meu, Jahvè, això t'ha semblat poc, i per això has parlat
de la casa del teu servent per a un llarg esdevenidor. Al capdavall
¿és aquesta, oh Senyor Déu meu, una llei d'homes? [20]¿I què més
sabria dir-te David? Però, oh Senyor meu, Jahvè, tu coneixes el
teu servent. [21]Per amor de la teva paraula, i segons el teu cor, has
fet tota aquesta gran obra, per a fer-ho saber al teu servent. [22]Per
això, Senyor meu, Jahvè, tu t'has magnificat; perquè ningú com tu,
no hi ha altre Déu fora de tu, segons totes les coses que hem sentit
amb les nostres orelles. [23]¿Quin altre poble hi ha sobre la terra
com el teu poble Israel, que Déu ha anat a rescatar com el seu po-
ble, a fi de donar-li anomenada i d'operar envers nosaltres meravelles
i prodigis envers el teu país, per amor del teu poble que tu t'has
conquerit de l'Egipte, de les nacions i de llurs déus? [24]I has esta-
blert el teu poble Israel per poble teu per sempre més, i tu, Jahvè,

13, I Rg. v, 5. — **14**, I Par. xxii, 16. — **15**, Ps. lxxxviii, 4, 37. — **16**, Hbr. i, 8

13. — Compari's amb I Rg. VIII, 16-20; Lc. I, 31-33, Io. I, 12; Eph. I, 20-22; Tim. III, 15; Hbr. III, 6.

14. — *Jo li seré com un pare.* Compari's amb el Ps. LXXXIX, 26, 55. Aquest text, que fa referència a Salomó, I Par. XVII, 13; XXII, 9, 55; XXVIII, 6; Hbr. I, 5, l'aplica a Crist.

has estat llur Déu. [25]Ara, doncs, oh Jahvè, Déu, fes subsistir per
sempre la paraula que tu has pronunciat pertocant al teu servent i per-
tocant a la seva casa per sempre, i fes segons el que has dit. [26]I sigui el
teu nom eternament magnificat, i que hom digui: Jahvè dels exèrcits
és damunt Israel, i la casa del teu servent David sigui ferma a la teva
presència. [27]Car tu, Jahvè dels exèrcits, Déu d'Israel, t'has revelat
a l'orella del teu servent en aquests termes: Jo et bastiré una casa;
per això el teu servent ha tingut coratge d'adreçar-te aquesta pre-
gària. [28]Ara, doncs, oh Senyor meu Jahvè, tu ets Déu i les teves
paraules són veritat; puix que tu has dit respecte al teu servent
aquesta cosa agradable, des d'ara comença a beneir la casa del teu
servent, a fi que ella sigui per sempre a la teva presència, perquè ets
tu, oh Jahvè, Senyor meu, qui has parlat. Sigui, doncs, la casa del
teu servent beneïda per sempre.

Empreses bèlliques de David

(C. VIII.) [1]Després d'això, David baté els filisteus i els sotmeté;
prengué el comandament de la Fortalesa de les mans dels filisteus.
[2]Baté, a més, els moabites, i fent-los jaure en terra, els mesurà al
cordill; i en mesurà dos cordills per fer-los morir i un cordill sencer
per salvar-los la vida. Així els moabites esdevingueren esclaus de
David i subjectes al tribut. [3]David percudí, oi més, Hadarèzer, fill
de Rohob, rei de Soba, quan aquest estava a punt de restablir el seu
domini sobre el riu Èufrates. [4]I David li prengué mil set-cents ca-
vallers i vint mil homes d'a peu. I David tallà els tendons als cavalls
de tir, però en reservà cent parells. [5]I els siris de Damasc havien
vingut per socórrer Hadarezer, rei de Soba, i David percudí d'aquests
vint-i-dos mil. [6]Després posà guarnicions en la Síria de Damasc; i
els siris foren reduïts a servents de David, portadors de tribut, i el
Senyor salvava David onsevulla que anés. [7]I David prengué els
escuts d'or que eren dels servents d'Hadarèzer i els portà a Jerusa-
lem. [8]I de Beté i de Bero prengué el rei David gran quantitat d'a-

1, 1 Par. xx, 1

ram. [9]I Tou, rei d'Hamat, havent-se assabentat que David havia
batut l'exèrcit d'Hadarèzer [10]envià el seu fill, Joram, al rei David
per saludar-lo i per felicitar-lo per tal com havia guerrejat contra
Hadarèzer i l'havia batut, car Hadarezer era per Tou un contrari
perpetu. I Joram tenia al seu poder vasos d'argent, vasos d'or i va-
sos d'aram. [11]El rei David els consagrà també a Jahvè amb l'ar-
gent i l'or que havia consagrat de totes les nacions que havia
subjugat, [12]dels siris, i dels moabites, i dels fills d'Ammon, i dels
filisteus, i dels amalecites, i així com del botí d'Hadarèzer, fill de Ro-
hob, rei de Soba. [13]I David tingué encara més anomenada, quan
tornà de batre els siris en nombre de divuit mil en la Vall de la Sal.
[14]I posà guarnicions a Idumea i tots els idumeus esdevingueren sub-
jectes a David; i Jahvè salvava David pertot arreu on anava.

Els principals oficials de David

[15]David regnà sobre tot Israel practicant l'equitat i la justícia per
tota la seva nació. [16]I Joab, fill de Sàrvia comandava l'exèrcit i Jo-
safat, fill d'Ahilud, era cronista. [17]Sadoc, fill d'Aquitob, i Aquimè-
lec, fill d'Abiatar, eren sacerdots, mentre que Saraias era secretari.
[18]I Banaias, fill de Joíada, comandava els queretiens i els peletiens,
i els fills de David eren sacerdots.

Mifiboset

(C. IX.) [1]I digué David: ¿Hi ha encara algú que resti de la casa de Saül per tal que usi de misericòrdia envers ell, per amor de Jonatàs?

[2]I la família de Saül tenia un servent, anomenat Siba, el qual fou cridat davant David. I li digué el rei: ¿Ets tu Siba?

12.—Llegeixi's *Edom* en lloc de *siris* (hebr. Aram), segons apareix comprovat en I Par. XXVIII, 11. És fàcil una permutació de les lletres *reix* i *dàlet*.

13. — *Els siris* (hebr. Aram). Per l'esment que fa de la Vall de la Sal, per tot el context som induïts a creure que cal llegir *edomites* o *Edom*.

18. — *Sacerdots* (*Kohanim*). Ací tal vegada signifiqui prínceps o ministres segons el seu significat primitiu. Vg.: « Sacerdotes ».

I aquest digué: El teu servent!
[3]I digué el rei: ¿No hi ha ningú més de la família de Saül per tal
que jo usi de la misericòrdia de Déu envers ell?
I Siba digué al rei: Encara hi ha un fill de Jonatàs que és esguer-
rat dels dos peus.
[4]I el rei digué: ¿On és?
I Siba respongué al rei: Vet aquí que es troba a la casa de Ma-
quir, fill d'Ammiel, a Lodedar.
[5]Quan Mifiboset, fill de Jonatàs, fill de Saül, arribà davant David,
caigué de faç en terra i es prosternà.
[6]I David digué: Mifiboset.
Aquest respongué: Vet aquí ton servent.
[7]I David li digué: No tinguis por, car vull usar absolutament de
misericòrdia envers tu, per amor de Jonatàs, ton pare, i et restituiré
totes les possessions de Saül, ton pare. I quant a tu, menjaràs sem-
pre a la meva taula.
[8]I s'inclinà i digué: ¿Qui és el teu servent, que tu hagis esguar-
dat un pobre gos mort, tal com jo?
[9]Després el rei cridà Siba, servent de Saül, i digué: Jo he donat
al fill del teu senyor tot el que pertanyia a Saül i a tota la seva casa.
[10]Tu, per tant, li treballaràs la terra, tu i els teus fills i els teus ser-
vents, i tu en portaràs la collita; a fi que el fill de teu senyor tingui
de què nodrir-se; però quant a Mifiboset, fill del teu senyor, ell
menjarà sempre a la meva taula.
I Siba tenia quinze fills i vint servents.
[11]I Siba digué al rei: El teu servent farà tot el que ha comandat
el rei, missenyor.
Mifiboset, doncs, menjava a taula com un dels fills del rei. [12]I
Mifiboset tenia un fill petit que s'anomenava Mica, i tots els qui es-
taven a casa de Siba eren servents de Mifiboset. [13]I Mifiboset sojor-
nava a Jerusalem; per tal com ell menjava sempre a la taula del rei.
I era coix de tots dos peus.

Guerra contra els ammonites

(C. X.) [1] Després d'això, morí el rei dels ammonites, i regnà en lloc seu Hanon, fill seu. [2] Digué David : Vull usar de misericòrdia envers Hanon, fill de Nahas, com el seu pare n'usà envers mi. David, doncs, envià a consolar-lo per la pèrdua del pare per mitjà dels seus servents, i els servents de David entraren en el país dels ammonites.

[3] Però els prínceps dels ammonites digueren a Hanon, llur senyor: ¿És que et sembla que David t'ha enviat consoladors per honorar ton pare? ¿No és més aviat per examinar la vila i explorar-la a fi de destruir-la, que David t'ha enviat els seus servents?

[4] Hanon, doncs, prengué els servents de David, els tallà la meitat de la barba i els tallà llurs vestiments pel mig fins als malucs, i així els acomiadà. [5] I aquests ho feren saber a David el qual els envià algú que els sortís a l'encontre; per tal com ells eren en gran manera confosos. I el rei els féu dir: Sojorneu a Jericó fins a tant que la barba us creixi; després us en tornareu. [6] I els ammonites, havent vist que eren esdevinguts abominables a David, anaren a llogar a sou vint mil homes d'a peu dels siris de Betrohob, i dels siris de Soba, i mil homes del rei de Maaca i dotze mil dels de Tob. [7] David, havent sentit això, envià contra ells Joab, amb tot l'exèrcit de la gent escollida. [8] I els ammonites eixiren i ordenaren els batallons vora l'entrada de la porta 'de la ciutat'; i els siris de Soba i de Rohob i la gent de Tob i de Maaca estaven a part en el camp. [9] I Joab veié que la batalla anava contra ell, per davant i per darrera; i féu una tria d'entre tots els homes escollits d'Israel i els arranjà enfront dels

2, 1 Par. xix, 2

4. — *La meitat de la barba.* La barba ha estat sempre objecte d'honor a Orient, i hom la considera com un senyal de força, de valentia i de virilitat. Per això, tallar la barba a algú, precisament d'una sola galta, és una gran injúria.

Tallà llurs vestiments. O sigui, tallà per la meitat des dels peus fins als lloms llurs vestits folgats i llargs, exposant-los a la riota de tothom per llur nuesa i la circumcisió.

5. — *Sojorneu a Jericó.* Ço és, la primera ciutat que trobarien una volta travessat el Jordà, entrant a Palestina. David volgué estalviar-los la humiliació d'entrar en aquestes condicions humiliants a Jerusalem, la capital.

siris. [10] I donà a conduir la resta de l'exèrcit a Abisai, germà seu, i l'arranjà enfront dels ammonites. [11] I digué a Abisai: Si els siris em guanyen, socorre'm, si els ammonites et guanyen a tu, llavors jo t'ajudaré. [12] Fortifica't i portem-nos valentment per amor del nostre poble i per les ciutats del nostre Déu. I el Senyor faci el que li semblarà bé.

[13] Llavors Joab, amb la gent que portava, vingué a les armes contra els siris, els quals fugiren a la seva presència. [14] I els ammonites, veient que els siris s'havien donat a la fuga, s'escaparen ells també a la presència d'Abisai, i entraren dintre la ciutat. I Joab se'n tornà de contra els ammonites i se'n vingué a Jerusalem. [15] Els siris, veient que havien estat derrotats per Israel, es reuniren tots junts.

[16] Llavors Hadarèzer manà de fer venir els siris de l'altra banda del riu, i vingueren a Helam, i Sobac, cap de l'exèrcit d'Hadarèzer, els dirigia. [17] I essent això innovat a David, congregà tot Israel i passà el Jordà, i vingué a Helam. I els siris arranjaren la batalla i combateren contra ell. [18] Però els siris fugiren de davant d'Israel, i David matà d'entre els siris la gent de set-cents carros i quaranta mil homes d'a cavall, i percudí i tot Sobac, cap de llur exèrcit, que morí allí. [19] I tots els reis vassalls d'Hadarèzer, veient que havien estat derrotats per Israel, feren paus amb Israel i els foren subjectes. I els siris temeren d'ajudar un altre cop els ammonites.

Doble mancament de David

(C. XI.) [1] I doncs l'any següent, a la temporada que els reis solen eixir a la guerra, David envià Joab amb la seva gent i tot Israel, i aquests delmaren els ammonites i assetjaren Rabba, però David havia restat a Jerusalem. [2] I s'esdevingué que, a la tarda, David, havent-se alçat del seu llit, es passejava sobre el terrat del palau. I

1, 1 Par. xx, 1

19. — *Derrotats per Israel.* Vg. afegeix: «Tingueren por i fugiren amb cinquanta mil homes davant d'Israel».

1. — *A la temporada que els reis solen eixir a la guerra.* Ço és, durant la primavera.

2. — *Havent-se alçat.* S'entén, del repòs de la migdiada.

albirà de dalt el terrat una dona que es banyava, i aquesta era molt
bella d'aspecte. [3] Llavors David envià a prendre informacions sobre
aquesta dona, i li fou dit: ¿Que no és Betsabé, filla d'Eliam, muller
d'Urias, l'heteu? [4] I envià David missatgers per prendre-la. Ella vin-
gué a ell i aquest jagué amb ella, la qual s'estava purificant de la seva
immundícia menstrual, i després ella se'n tornà a casa seva. [5] I la
dona concebé, i ho envià a dir a David en aquests termes: Jo sóc
prenys. [6] I David va expedir un missatge a Joab, dient-li: Envia'm
Urias, l'heteu. Joab envià Urias a David. [7] Urias vingué, doncs, a
ell, i David li demanà noves de Joab, de l'exèrcit i de com anava la
guerra. [8] Després David digué a Urias: Baixa a casa teva i renta't
els peus. Urias, doncs, eixí fora del palau reial, i darrera d'ell li fou
enviat un present de la taula del rei. [9] Però Urias jagué a la porta del
palau reial amb tots els servents del seu senyor, i no davallà a casa
seva. [10] I fou referit a David que Urias no havia davallat a casa seva.

I David digué a Urias: ¿Per ventura no véns de viatge? ¿Per
què, doncs, no has davallat a casa teva?

[11] Urias féu a David: ¿L'Arca d'Israel i Judà acampa sota tendes,
i Joab, el meu senyor, i els servidors del meu senyor estan acampats
a camp obert, i jo aniré a casa per menjar i beure i per jeure amb la
meva muller? Com tu vius i com viu l'ànima teva, jo no faré sem-
blant cosa.

[12] I David digué a Urias: Estigues-te aquí encara avui, i demà
t'acomiadaré.

Urias, doncs, romangué a Jerusalem aquell dia i el dia següent.
[13] I David l'invità, i ell menjà i begué a la seva presència, i l'embriagà;
però al vespre, eixí també a fora per dormir en el seu llit amb els ser-
vents del seu senyor, i malgrat tot, no davallà a casa seva. [14] I al matí
següent, David escriví una lletra a Joab i l'hi envià per mitjà d'Urias.
[15] I en la lletra escriví de la següent manera: Poseu Urias en el fort
del combat i retireu-vos de darrera ell, a fi que sigui colpit i mori.

4, Lv. xv, 18

5. — *Jo sóc prenys.* Pensa, per tant, en el teu honor i en la vida meva. La dona culpable d'adulteri tenia d'ésser condemnada a mort (Lev. XX, 10), i per això Betsabé prega a David que prengui mesures per evitar les conseqüències.

16 Joab, doncs, assetjant la ciutat, posà Urias en un indret on ell
sabia que es trobaven els guerrers més valents. 17 I la gent de la
ciutat eixí i combaté contra Joab, i gent de l'exèrcit dels servents de
David sucumbiren, i també Urias, l'heteu, morí. 18 Llavors Joab en-
vià missatgers a David per fer-li saber totes les incidències de la
batalla. 19 I donà al missatger l'ordre següent: Quan tu hauràs finit
de contar al rei totes les incidències del combat, 20 si el rei se somou
d'ira i et diu: ¿Per què us heu acostat a la ciutat per combatre-la?
¿No sabeu com se sol tirar de dalt de les muralles? 21 ¿Qui percudí
Abimèlec, fill de Jerobaal? ¿No fou per ventura una dona, que li
tirà a sobre un tros de mola de dalt el mur, talment que ell morí a
Tebes? ¿Per què us heu acostat a la muralla? Llavors digues-li:
També Urias l'heteu, el teu servent, fou mort.

22 El missatger, doncs, féu el seu camí, i, arribat, contà a David
tot el que li havia contat Joab. 23 I digué a David: Aquells havien
fet un esforç contra nosaltres i havíem eixit a fora, al camp, i nos-
altres els havíem empesos fins a l'entrada de la porta. 24 Llavors els
arquers assagetaren contra els teus servents de dalt la muralla i al-
guns dels servents del rei són morts; també és mort Urias, l'heteu,
el teu servent.

25 I David digué al missatger: Digues així a Joab: No et pene-
deixis d'això, perquè l'espasa devora l'un com l'altre; reforça el com-
bat contra la ciutat, i destrueix-la; i tu conforta't.

26 I la muller d'Urias oí que el seu marit era mort, i féu condol
del seu marit. 27 I passat el dol, David envià a cercar-la, i l'acollí a
casa seva i ella li fou muller, i li infantà un fill. Però aquesta acció
que cometé David desplagué als ulls de Jahvè.

Natan i David

(C. XII.) 1 I Jahvè envià Natan a David, i entrà al palau, i di-
gué al rei: Hi havia dos homes en una ciutat, l'un ric i l'altre po-

21, Idc. IX, 53

bre. [2] El ric tenia bestiar petit i gran en gran quantitat. [3] Però el
pobre no tenia més que una ovelleta, que havia comprat i l'havia
nodrida, i havia crescut amb ell i amb els seus fills, menjant del seu
mateix bocí, bevent a la seva copa i dormint en el seu si; era per a
ell a guisa de filla. [4] Ara bé, un dia que l'home ric rebé una visita,
estalvià de prendre d'entre el seu bestiar petit i gros, a fi de preparar
un àpat al viatger que li havia vingut a casa, ans prengué l'ovella
de l'home pobre, i la preparà per a l'home que li havia vingut a
casa.

[5] Llavors David s'enardí fortament d'ira contra aquell home, i di-
gué a Natan: Tan cert com viu Jahvè, qui ha fet això mereix la
mort. [6] I ell per aquella ovella en pagarà quatre, per haver comès
aquesta acció i per no haver estalviat aquella ovella.

[7] Llavors Natan digué a David: Tu ets aquest home. Així ha
parlat Jahvè el Déu d'Israel: Jo t'he ungit rei d'Israel i jo t'he sal-
vat de les mans de Saül! [8] Jo t'he donat la casa del teu senyor i jo
he posat les dones del teu senyor en el teu si, i t'he donat la casa
d'Israel i de Judà, i si encara això era poc, hauria afegit tals i tals
coses! [9] ¿Per què has menyspreat la paraula de Jahvè, per fer el mal
als seus ulls? Tu has fet morir amb l'espasa Urias heteu i has
pres per muller la seva muller, i l'has occit amb l'espasa dels am-
monites. [10] Ara, doncs, l'espasa no es departirà mai de la teva casa,
per tal com tu m'has menyspreat i has pres per muller la muller
d'Urias heteu, per fer-ne la teva muller. [11] Així ha parlat Jahvè:
Vet aquí, jo suscitaré de la teva pròpia casa una desgràcia contra tu.
Jo prendré les teves dones sota els teus ulls, i les donaré al teu
proïsme, que jeurà amb elles a l'esguard d'aquest sol! [12] Perquè tu
ho has fet d'amagat, jo faré tot això davant d'Israel i sota el sol!

[13] Llavors David digué a Natan: He pecat contra Jahvè.

I Natan digué a David: Jahvè també ha perdonat el teu pecat; tu
no moriràs. [14] Però com que amb això has donat ocasió als ene-

6, Ex. XXII, 1. — 11, II Sm. XVI, 22. — 13, Ecli. XLVII, 13

6.—*En pagarà quatre.* Segons la llei, Ex. XX, 37. Gr. llegeix: « set vegades » segons Prov. VI, 31.

13. — *He pecat.* David desenrotllarà aquesta confessió en el Salm « Miserere ».

mics de Jahvè de blasfemar-lo, el fill que et serà infantat, de cert
morirà.
[15] Llavors se'n tornà a casa seva. I Jahvè colpí l'infant que havia
infantat a David la muller d'Urias i esdevingué malalt. [16] I David
implorà Jahvè a favor de l'infant, i dejunà, i vingué, i passà la nit dor-
mint a terra. [17] Els ancians del palau estaven drets al costat seu, a
fi de fer-lo alçar de terra, però ell refusà i no volgué prendre cap
nodriment amb ells. [18] I s'esdevingué que al setè dia el nen morí, i
els servents de David temeren d'anunciar-li que el nen era mort, car
ells es deien: Quan encara vivia l'infant, li parlàvem i no escoltava
la nostra veu. ¿Com podrem dir-li que l'infant és mort? S'afligiria
massa!
[19] I David es donà compte que els seus servents xiuxejaven, i Da-
vid comprengué que l'infant era mort. Llavors David digué als seus
servents: ¿És que l'infant és mort? Digueren: És mort! [20] David
s'alçà de terra, es rentà i s'ungí; després, havent mudat els seus ves-
timents, entrà en l'estatge de Jahvè i es prosternà. I essent entrat
de nou a casa seva, demanà de menjar i hom li serví nodriment, a fi
que mengés.
[21] I els seus servents li digueren: ¿Què significa, doncs, el que
has fet? Quan l'infant era encara viu, tu has dejunat i plorat; ¿ara
que l'infant és mort, t'has alçat i t'has posat a prendre nodriment?
[22] Ell digué: Quan l'infant encara era viu, he dejunat i plorat, per-
què jo em deia: Qui sap! Potser Jahvè tindrà pietat de mi, i l'in-
fant viurà! [23] Però ara que és mort, ¿per què tindré de dejunar?
¿És que encara el puc fer tornar? Sóc jo que aniré envers ell, però
ell no tornarà pas envers mi.
[24] David consolà, doncs, Betsabé, sa muller, i havent vingut a ell,
jagué amb ella i infantà un fill, i l'anomenà Salomó; i Jahvè l'esti-
mà. [25] I ell envià el profeta Natan que li posà el nom de Jedidia, per
amor de Jahvè.

24. — *Salomó*. Ço és, pacífic.

25. — *Jedidia*. Ço és, benvolgut de Jahvè.

Presa de Rabba

26 Joab que assetjava Rabba dels ammonites, i prengué la ciutat
reial, 27 i Joab envià missatgers a David per dir-li: He assetjat Rab-
ba i també he pres la ciutat de l'aigua. 28 Ara, doncs, congrega la
resta del poble i vina a acampar contra la ciutat i pren-la, a fi que no
sigui jo qui prengui la ciutat, i després hom l'anomeni pel meu nom!
29 David, doncs, havent congregat tot el poble, anà a Rabba i la
combaté i se n'apoderà. 30 I prengué la corona de Milcom de damunt
la seva testa; aquesta corona pesava un talent d'or, i en ella hi havia
una pedra preciosa que fou posada sobre la testa de David. Després
ell s'emportà el botí de la ciutat en gran quantitat. 31 Quant a la
gent de la ciutat, la féu sortir i la féu treballar a la destral, amb els ta-
llants de ferro i amb les destrals de ferro. I la feia treballar en els
forns de rajoles; i així a totes les altres ciutats dels ammonites. Des-
prés David tornà amb tot el poble a Jerusalem.

Amnon i Tamar

(C. XIII.) 1 I s'esdevingué després d'això que, tenint Absalom, fill
de David, una germana molt bella, de nom Tamar, Amnon, fill de
David, se n'enamorà. 2 I Amnon es turmentà fins al punt de caure
malalt a causa de la seva germana Tamar, car ella era verge i ell
veia la impossibilitat de tot intent. 3 Ara, Amnon tenia un amic, de
nom Jonadab, fill de Semmaa, germà de David; i Jonadab era un
home de gran saviesa. 4 I aquest li digué: ¿Per què vas esllanguint-
te de dia en dia, oh fill del rei? ¿No m'ho sabries dir?

Amnon li digué: Jo amo Tamar, la germana del meu germà Absalom.

30. — *Milcom*. Llegeixi's amb el Gr. *Milcom*, ídol dels ammonites. Així s'explica millor en relació al pes de la corona; un talent d'or, uns 50 kg.

31. — *Féu treballar....* Hom corregeix amb raó el T. M.: *he'ebir* «féu passar», per *he'ébid* «féu treballar» i *malben* «molí de rajoles, no forn». Cf. Dhorme, *ad loc.*

5 Jonadab li digué: Fica't al llit, i fes el malalt! Quan el teu pare
vindrà a visitar-te, tu li diràs: Que vingui, si us plau, la meva ger-
mana Tamar i que em prepari algun nodriment; que pari el plat sota
els meus ulls a fi que jo ho vegi i el mengi de la seva mà.

6 Amnon, doncs, es posà al llit i es fingí malalt; i quan el rei vin-
gué a visitar-lo, Amnon digué al rei: Que vingui, si us plau, la meva
germana Tamar, i que sota la meva vista prepari un parell de pas-
tissos, i jo els mengi de la seva mà!

7 I llavors David envià a dir a Tamar a casa: Vés, doncs, a la casa
del teu germà i prepara-li alguna cosa per a menjar!

8 Tamar, doncs, anà a casa d'Amnon, el seu germà, el qual jeia en
el llit. Prengué pasta que ella mateixa havia pastat, i l'afaiçonà en
pastissos a la seva presència i els féu coure. 9 I havent pres la paella,
girà el contingut davant seu; però ell refusà de menjar i digué: Feu
sortir tothom d'entorn meu! Hom féu sortir, doncs, tothom, que es
trobava vora seu. 10 I Amnon digué a Tamar: Porta'm el plat a la
cambra, a fi que en mengi de la teva mà! Tamar prengué els pas-
tissos que havia fet i els presentà al seu germà Amnon a la cambra.
11 I quan els hi oferí, la prengué i li digué: Vina, jeu amb mi, ger-
mana meva!

12 Ella digué: No, germà meu, no em violentis pas, car això no es
fa a Israel. No cometis aquesta infàmia, 13 ¿car on podria portar jo
el meu deshonor? I tu series a Israel com un impiadós. Parla'n al
rei, et prego, que ell no em refusarà pas a tu!

14 Però ell no volgué pas escoltar la seva veu, i havent-la força-
da, la violentà i jagué amb ella. 15 I tot seguit Amnon la detestà d'un
odi feroç, car l'odi que sentí per ella fou més gran que l'amor que li
havia tingut, i Amnon li digué: Alça't, vés-te'n!

16 Ella li digué: No, germà meu, car si tu em llances, aquest mal
serà més gran que el que has comès contra mi!

Però ell no volgué pas escoltar-la; 17 i havent cridat el seu ser-
vent, li digué: Acomiada aquesta de vora meu i tanca la porta dar-
rera seu. 18 (Ella portava una túnica amb mànegues, car així eren en
altre temps vestides les filles del rei encara verges). El seu servent,

doncs, la tragué fora. [19] Llavors Tamar prengué cendra i la posa
damunt el seu cap, i esquinçà la túnica de mànegues que portava a
sobre, i havent posat la mà damunt el seu cap, partí cridant. [20] El
seu germà Absalom li digué: ¿És que el teu germà Amnon ha estat
amb tu? Pel moment calla, germana meva, car és el teu germà. No
facis cas d'aquesta feta. Tamar, doncs, restà abandonada en la casa
del seu germà Absalom. [21] I el rei David s'assabentà de tot i s'en-
cengué d'ira en gran manera [22] I Absalom no digué ni un mot a
Amnon, ni en bé ni en mal, car Absalom detestava Amnon perquè
havia ultratjat la seva germana Tamar. [23] I s'esdevingué al cap de
dos anys que Absalom tenia els tonedors a Baal-hasor, prop d'E-
fraïm, i Absalom invità tots els fills del rei. [24] Absalom vingué,
doncs, vers el rei i digué: Vet aquí que el teu servent té els tone-
dors; que vingui el rei amb tots els seus familiars a casa del teu
servent. [25] I el rei digué a Absalom: No, fill meu, no hi anirem pas
tots, no sigui que et siguem carregosos.

I per molt que insistís, no volgué anar-hi; i el saludà.

[26] Llavors Absalom digué: Que almenys vingui amb mi el meu
germà Amnon!

I el rei digué: ¿Per què ha de venir ell amb tu?

[27] Però Absalom insistí tant, que li envià Amnon i tots els fills del
rei. [28] Absalom donà als seus servents l'ordre següent: Veieu: quan
el cor d'Amnon serà alegre de vi, i jo diré: Colpiu-lo, llavors ma-
teu-lo i no tingueu por; ¿no sóc jo que us dono l'ordre? Sigueu
forts i porteu-vos com homes valents!

[29] Els servents d'Absalom feren respecte a Amnon com havia or-
denat Absalom; tot seguit tots els fills del rei s'alçaren, pujaren ca-
dascun en la seva mula, i fugiren. [30] Quan encara eren en camí, la
nova següent pervingué a David: Absalom ha colpit tots els fills del
rei i cap d'ells no ha sobreviscut.

21. — Gr. i Vg. afegeixen: «Però ell no volgué pas contristar l'esperit d'Ammon, son fill, car l'amava, essent com era el seu primogènit».

23. — *Els tonedors.* La tosa dels bens era una ocasió de festes i d'esplais. Cf. Gn. XXXVIII, 12; Sam. XXV, 4, 27. Gr. i Vg. afegeixen: «I Absalom havia fet un festí com un festí reial».

30. — Gr. afegeix: « Els servents de

[31] Llavors el rei s'alçà i, havent esquinçat el seus vestiments, es gità a terra i tots els seus servents li estaven davant amb els vestits esquinçats. [32] Però Jonadab, fill de Semmaa, germà de David, parlà a David, i digué: Que missenyor no es digui pas que hom ha mort tots els joves, fills del rei; per tal com solament Amnon ha estat occit, puix que el seu destí era fixat en la boca d'Absalom des del dia que ell violentà la seva germana Tamar. [33] Ara, doncs, que el rei, senyor meu, no es posi pas a pensar que tots els fills del rei són morts, car solament Amnon és mort.

[34] I Absalom se'n fugí. I el jove que feia la guàrdia alçà la vista i llambregà, i vet aquí que una gran gentada venia de la via del darrera, al costat de la muntanya. [35] I Jonadab digué al rei: Vet aquí que els fills del rei vénen: s'ha esdevingut com el teu servent ha dit.

[36] I quant ell havia acabat de parlar, vet aquí que arribaren els fills del rei, i, havent alçat la veu, ploraren. Llavors el rei i tots els seus servents es posaren a vessar gran abundor de llàgrimes. [37] Quant a Absalom, fugí, i se n'anà a Tolomai, fill de Ammiud, rei de Gesur. I David cada dia feia condol del seu fill. [38] I Després que Absalom havia fugit i se n'havia anat a Gesur, on romangué tres anys, [39] el rei David cessà de perseguir Absalom, per tal com s'havia consolat de la mort d'Amnon.

Retorn d'Absalom

(C. XIV.) [1] Llavors Joab, el fill de Sàrvia, s'apercebé que el cor del rei s'havia girat envers Absalom, [2] i envià a Tecoa, i en féu venir una dona hàbil, i li digué: Endola't, i revesteix-te de vestits de dol, i no t'ungeixis d'oli, i sigues com una dona que, d'ençà de molts dies, porta dol per un mort. [3] Entraràs a la casa del rei, i li diràs tals i tals coses. I Joab li posà en boca les paraules.

[4] La dona tecoïta vingué, doncs, a parlar al rei, i caigué de faç en terra, i es prosternà; després digué: Socorre'm, oh rei.

Joab vingueren en vers ell, amb llurs vestits esquinçats, i digueren: Els servents d'Absalom posaren foc al camp».

[5] I el rei digué: ¿Què tens?
Ella digué: Ah, jo sóc una vídua i el meu marit és mort! [6] Ara
bé, la teva serventa tenia dos fills; i ells s'han batut en el camp, i
no hi havia ningú per a descompartir-los, i l'un percudí l'altre, i el
matà. [7] I vet aquí que tot el parentatge s'alçà contra la teva serven-
ta, i diu: Lliura'ns el que ha occit son germà, a fi que el fem mo-
rir, en paga de la vida que ha llevat al seu germà, i l'exterminem,
malgrat que ell sigui l'hereu; [8] així volen extingir el carbó encès
que em resta, de faisó que no deixen al meu marit cap nom sobre
la faç de la terra!
El rei digué a la dona: Vés-te'n a casa teva; jo donaré ordres res-
pecte als teus afers.
[9] I la dona tecoïta digué encara al rei: Que la iniquitat, oh rei
senyor meu, sigui sobre mi i sobre la casa del meu pare! El rei i el
seu tron seran innocents!
[10] El rei digué: El que t'ha parlat en contra, fes-lo venir a mi i
no començarà més a atacar-te.
[11] I ella digué: Que el rei esmenti Jahvè, son Déu, perquè el
vindicador de la sang no augmenti pas la destrucció, a fi que hom
no faci morir mon fill!
Ell digué: Com Jahvè és vivent, que no caurà a terra ni un sol
cabell del teu fill.
[12] La dona digué: Permeti'm el rei, missenyor, de dir-li una paraula.
Ell digué: Parla.
[13] La dona digué: ¿Per què, doncs, has pensat una cosa com
aquesta contra el poble de Déu? El rei que ha parlat així ve a ésser
culpable, de no fer tornar el que ell ha expulsat. [14] Perquè nos-
altres, ben cert, morim, i com les aigües espargides en terra, no
es poden recollir, Déu no fa tornar la vida. Mediti, per tant, el
rei algun pla a fi que l'expulsat no sigui més temps expulsat lluny
d'ell. [15] Ara, doncs, jo he vingut a dir aquestes coses al rei misse-
nyor, perquè el poble m'ha esfereït. D'aquí, que la teva serventa
s'ha dit: Ara jo m'adreçaré al rei; potser el rei farà el que li dirà la

14, Ez. XIII, 11; XVIII, 32

seva serventa. [16]Si el rei consent a alliberar la seva serventa de la
mà del que vol exterminar-me a mi, i ensems el meu fill, de l'here-
tatge de Jahvè, [17]la teva serventa també ha dit: Ara serà la paraula
del rei, per a tranquil·litat, per tal com el rei missenyor és com un àn-
gel de Déu per entendre el bé i el mal, i Jahvè ton Déu, serà amb tu.

[18]I el rei respongué i digué a la dona: No m'ocultis el que et
preguntaré.

I la dona digué: Que parli, doncs, el rei missenyor.

[19]I el rei digué: ¿Per ventura Joab no ha pres part a fer-te dir
tot això?

I la dona respongué i digué: Tan cert com tu vius, oh rei mis-
senyor, hom no es pot decantar ni a dreta ni a esquerra de cap cosa
que el rei missenyor hagi dit; per tal com Joab, el teu servent, és el
que m'ha ordenat això, i ell mateix ha posat en boca de la teva ser-
venta totes aquestes paraules. [20]Joab, ton servent, ha fet això per
desparençar l'afer, però el rei missenyor és savi com un àngel de
Déu per conèixer tot el que es fa en la terra.

[21]Llavors el rei digué a Joab: Vet aquí que tu has conduït aquest
afer; vés, doncs, i fes tornar el jove Absalom.

[22]I Joab es gità en terra sobre la teva faç, i es prosternà, i beneí
el rei. Després Joab digué: Avui el teu servent sap que he trobat
gràcia als teus ulls, oh rei missenyor, puix que el rei executa la pa-
raula del seu servent.

[23]Joab, doncs, s'alça i anà a Gesur, i menà Absalom a Jerusalem.
[24]Però el rei digué: Que torni a casa seva i no vegi la meva cara.
Absalom, doncs, se n'anà a casa seva i no veié la cara del rei. [25]No
hi havia pas en tot Israel un home com Absalom que hom pogués
lloar per la bellesa; de la planta del peu fins al cim del cap, no hi
havia pas un sol defecte en ell. [26]Quan es feia arranar el cabell, i el
feia arranar cada any, perquè li pesava massa, ell pesava la seva ca-
bellera, que donava el pes de dos-cents sicles, mesura reial. [27]Nas-
queren a Absalom tres fills i una filla de nom Tamar que era la més
bella d'aspecte. [28]Absalom, doncs, romangué a Jerusalem dos anys
sense veure la faç del rei. [29]Després Absalom envià a cercar Joab

per deputar-lo vora el rei. Però ell no volgué venir a ell. Absalom envià per segona vegada, però ell no volgué venir. [30] Digué aleshores als seus servents: Veieu la propietat de Joab vora la meva, on ell té ordi, aneu i caleu-hi foc. I els servents d'Absalon calaren foc al camp. [31] I Joab s'alçà, i vingué a casa d'Absalom, i li digué: ¿Perquè han calat foc al meu camp els teus servents?

[32] I Absalom digué a Joab: Vet aquí que jo t'havia enviat a dir: Vina aquí, i jo t'enviaré al rei a dir-li: ¿Per què he tornat de Gesur? Millor em seria de romandre-hi encara. Ara, doncs, fes que jo vegi la faç del rei, i si en mi hi ha cap iniquitat, fes-me morir.

[33] Joab anà, doncs, al rei i li referí la cosa. I el rei cridà Absalom, i vingué a ell, i es prosternà faç en terra a la presència del rei. I el rei besà Absalom.

Revolta d'Absalom

(C. XV.) [1] I doncs, després d'això, s'esdevingué que Absalom es proveí de carros i de cavalls, i cinquanta homes corrien davant seu. [2] I ell s'alçava de bon matí i s'aturava vora la via que menava a la gran porta: i si ningú hi havia que tingués un plet, pel qual hagués d'anar al rei per al judici, Absalom el cridava i li deia: ¿De quina ciutat ets tu?

I aquell responia: El teu servent és de tal i de tal tribu d'Israel.

[3] I Absalom li deia: Veus, les teves raons són bones i dretes, però tu no tens ningú que t'escolti de part del rei.

[4] Després Absalom deia: ¿Qui m'establirà per jutge en el país? Qualsevol que tingués un plet o un afer de judici vindria a mi i jo li retria justícia.

[5] I si algú s'atansava per prosternar-se davant seu, ell allargava la mà, el prenia i el besava. [6] Així feia Absalom a tots els israelites que venien al rei per afers de judici, i enganyava el cor de la gent d'Israel.

[7] I s'esdevingué al cap de quatre anys que Absalom digué al

7. — *Quatre anys.* El T. M., Gr. Vg.: « Quaranta anys », però aquesta xifra no s'explica, puix que no es podria referir sinó a la primera unció de David, que no té res a veureací, o a la seva entrada en el govern reial, i lla-

rei : Deixa'm anar a Hebron, si et plau, per complir un vot que he
fet a Jahvè. 8 Perquè quan jo sojornava Gesur, a Síria, el teu ser-
vent féu una prometença, dient : Si Jahvè em porta a Jerusalem,
jo sacrificaré a Jahvè.

9 I el rei digué : Vés en pau. Ell, doncs, s'alçà i se n'anà a Hebron.

10 Llavors Absalom envià per totes les tribus d'Israel exploradors
per dir : Quan sentireu el so de la trompeta, digueu : Absalom
s'ha fet rei a Hebron. 11 I amb Absalom anaren dos-cents homes de
Jerusalem que havien estat convidats, i hi anaren amb tota simpli-
citat, sense saber-ne res. 12 I Absalom, quan fou per oferir els sa-
crificis, envià a dir a Aquitofel Gilonita, conseller de David, que vin-
gués de Gilo, la seva ciutat. Així la conjuració esdevingué puixant
i la gent augmentava entorn d'Absalom.

13 I un missatger vingué a David dient-li : El cor dels israelites
és amb Absalom.

14 Llavors David digué a tots els seus servidors que eren a Jerusa-
lem : Alceu-vos, fugim, perquè no podrem escapar davant Absalom;
apresseu-vos a caminar, que tal volta no ens sorprengui de sobte, i
no faci caure la desgràcia damunt nostre ; que no passi la ciutat al tall
de l'espasa.

15 Els servents del rei digueren al rei : El que decidirà el rei nos-
tre senyor, faran els seus servents.

16 (El rei amb tota la seva família sortí a peu, i deixà les concu-
bines per guardar la casa). 17 El rei sortí amb tots els seus servents
a peu, i es pararen a la darrera casa. 18 I tots els seus servents, amb
tots els ceretiens, i tots els peletiens, caminaven al seu costat, i tots
els geteus, sis-cents homes, caminaven també davant del rei.

19 I el rei digué a Ittai Geteu : ¿ Per què véns també tu amb nosal-
tres ? Torna-te'n i sojorna amb el rei, car tu ets un estranger, i es-
tàs per anar-te'n al teu lloc. 20 Ahir també vingueres, ¿ i vols que et
faci anar vagant d'ací d'allà amb nosaltres ? Però, quant a mi, aniré

vors seriem al darrer any del seu regnat. És per això que sembla més acceptable Syr. Àrab. i alguns mss. de la Vg. que porten : « quatre anys » comptant a partir del retorn d'Absalom a Jerusalem, o de la seva plena reconciliació amb David, o també de les seves intrigues per escalar el tron.

on podré; torna-te'n i enduu-te'n els teus germans; benignitat i veritat siguin amb tu.

21 Però Ittai respongué al rei, i digué: Com viu Jahvè i com viu el rei missenyor, onsevulla que serà el rei, senyor meu, així per a morir com per a viure, el teu servent també hi serà.

22 David, doncs, digué a Ittai: Vés, passa més enllà.

Així Ittai Geteu passà més enllà amb tota la seva gent i amb tots
els homes que tenia. 23 I tot el país plorava a grans crits mentre aque-
lla gent desfilava. I el rei passà el torrent de Cedron, i tota la gent
passà adreçant-se al desert. 24 Vet aquí que allí hi havia també
Sadoc, amb tots els levites, portant l'Arca de l'Aliança de Déu; i
aquests deposaren l'Arca de Déu, mentre Abiatar pujava, fins que tot
el poble hagués acabat de sortir de la ciutat. 25 Però el rei digué a
Sadoc: Torna l'Arca de Déu a la ciutat; si jo trobo gràcia als ulls
del Senyor, ell em reconduirà, i me la farà veure ensems amb la seva
demora; 26 però si ell diu així: Jo no tinc cap complaença en tu, vet-
me ací, que es faci com li plagui. 27 El rei digué encara al sacerdot
Sadoc: ¿No ets tu el vident? Torna-te'n en pau a la ciutat junt amb
els dos fills vostres Aquimaas, ton fill, i Jonatàs, fill d'Abiatar. 28 Mi-
reu, jo aniré entretenint-me en els passatges del desert, fins que em
vingui referida de part vostra alguna nova.

29 Sadoc, doncs, i Abiatar, tornaren l'Arca de Déu a Jerusalem i
demoraren allí. 30 I David pujava la muntanya de les oliveres, plo-
rant i portant el cap cobert, i pujava planyent-se. 31 I fou referit i
dit a David: Aquitofel és entre els que s'han conjurat amb Absalom.
Després digué David: Esvaneix, oh Jahvè, el pla d'Aquitofel!

32 Ara s'esdevingué que David, arribant al cim de la muntanya,
on volia adorar Déu, vet aquí Cusai Arquita que li ve a l'encon-
tre tenint el vestit esquinçat i terra damunt la testa. 33 I David di-
gué: Si passes amb mi, tu em seràs de càrrega, però si tornes a la
ciutat i dius a Absalom: Jo vull ésser ton servent, oh rei; 34 jo era
abans servent de ton pare, d'ara en avant vull ésser ton servent; així
tu esmicolaràs a avantatge meu el pla d'Aquitofel. 35 ¿I per ventura
no tindràs amb tu allí els sacerdots Sadoc i Abiatar, als quals faràs

saber tot el que sentiràs referent a la casa del rei? [36] Vet aquí, allí són amb ells els dos fills llurs, Aquimaas, el de Sadoc, i Jonatàs, el d'Abiatar; per aquests envieu-me a dir tot el que haureu sentit.

[37] Així Cusai, amic de David, vingué a la ciutat en el mateix punt que Absalom entrava a Jerusalem.

(C. XVI.) [1] I quan David s'havia avançat una mica més enllà, vet aquí que ve davant seu Siva, servent de Mifiboset, amb un parell d'ases sellats, damunt dels quals hi havia dos-cents pans i cent raïms de panses i cent fruits madurs i un odre de vi.

[2] El rei digué a Siba: ¿Què vols fer de tot això?

I Siba respongué: Els ases són per a la família del rei, per cavalcar-hi, i el pa i els fruits madurs són per als servents, perquè mengin, i el vi és perquè en beguin els qui estan cansats en el desert.

[3] El rei digué: ¿Però on és el fill del teu senyor?

I Siba digué al rei: Vet aquí que ha restat a Jerusalem, car ell s'ha dit: Ara la casa d'Israel em tornarà el reialme del meu pare.

[4] El rei digué a Siba: Vet aquí que tot el que posseeix Mifiboset és teu.

I Siba digué: Jo m'inclino; pugui jo trobar gràcia als teus ulls, missenyor el rei.

Malediccions de Semei

[5] I en ésser el rei arribat a Bahurim, vet aquí que un home de la família de Saül, de nom Semei, fill de Gera, eixí d'allà, i anava maleint David. [6] I llançava rocs contra el rei David i contra tots els seus servents; i tanmateix, tots els homes de valor es trobaven a dreta i esquerra de David.

[7] I Semei parlava així maleint-lo: Vina, vina, home sanguinari i home de Belial! [8] Jahvè ha fet recaure damunt teu tota la sang de la casa de Saül, el reialme del qual has usurpat, i Jahvè ha lliurat el reialme a les mans d'Absalom, ton fill. I aquí estàs amb la teva desgràcia; perquè ets un home sanguinari.

3, II Sm. xix, 27. — 5, I Rg. ii, 8

9 I Abisai, fill de Sàrvia, deia al rei: ¿Per què maleeix aquest gos
mort al rei missenyor? Deixa'm anar-hi, a fi que li llevi el cap.
10 Però el rei respongué: ¿Quins afers tinc jo amb vosaltres, fills
de Sàrvia? Deixeu-lo que maleeixi, i si Jahvè li ha dit: Maleeix
David, ¿qui dirà per què has fet d'aquesta manera?
11 A més d'això, David digué a Abisai i a tots els seus servents:
Vet aquí el meu fill que ha eixit de les meves entranyes cerca de lle-
var-me la vida. ¿Quant més, doncs, ho pot fer un benjaminita?
Deixeu-lo que maleeixi, perquè Jahvè li ho ha dit. 12 Potser Jahvè
esguardarà la meva aflicció, i em tornarà benedicció en lloc de la
maledicció amb la qual aquest avui em maleeix.
13 David, doncs, amb la seva gent caminava pel viarany, i Semei
anava del costat de la muntanya, enfront d'ell, maleint contínuament
i llançant-li pedres i alçant polseguera. 14 I el rei i tota la gent que
era amb ell arribaren allà tots fatigats i prengueren alè.

Absalom demana consell

15 I Absalom amb tot el poble, els principals d'Israel, entrà a Jeru-
salem, i Aquitofel era amb ell. 16 I quant Cusai Arequita, amic de
David, hagué vingut a Absalom, li digué: Visca el rei, visca el rei!
17 I Absalom digué a Cusai: ¿És aquesta la teva benignitat envers
el teu amic? ¿Per què no has anat amb ell?
18 I Cusai digué a Absalom: No, jo més aviat seré del que Jahvè
i aquest poble i tots els principals d'Israel han elegit, i romandré
amb ell. 19 ¿I qui serviré jo? ¿No serviré el seu fill? Com jo he
estat al servei del teu pare, així igualment seré al teu servei.
20 Llavors Absalom digué a Aquitofel: Aconselleu el que hem de fer.

10. — *¿ Quins afers tinc jo amb vosaltres?* Lit.: «¿Què hi ha a mi i a vosaltres?» És un hebraisme, per a dir: «¿Què ens importa o que se'ns en dóna? Deixeu fer». Frase que ressurt moltes vegades en el V. i en el N. Testament, v. gr.: Jos. XXII, 24. Idc. XI, 12; Sm. XVI, 10; XIX, 22; I Rg. XVII, 18; II Rg. III, 13; II Par. XXXV, 21; Mt. VIII, 29; Mc. I, 24; Lc. VIII, 28.

14. — *Fatigats* (com en Gr., Vg.). El nom de lloc ha desaparegut. La recensió lluciànica de Gr. porta: «Vers el Jordà», la qual cosa és potser una conjectura, i res més.

[21] I Aquitofel digué a Absalom: Atansa't a les concubines del teu pare que ha deixat per guardar el palau; tot Israel sabrà que tu t'has tornat odiós al teu pare, i per això seran fortes les mans de tots els qui són amb tu.

[22] I fou estès a Absalom un pavelló damunt del terrat; i Absalom
s'atansà a les concubines del seu pare, a la vista de tot Israel. [23] I
en aquells dies el consell que donava Aquitofel era considerat com si fos consultat oracle de Déu; de tanta estima era el consell d'Aquitofel, tant per a David com per a Absalom.

(C. XVII.) [1] Aquitofel digué a Absalom: Deixa'm triar deu mil
homes; i jo m'alçaré i perseguiré David aquesta nit. [2] I l'atraparé,
puix que és extenuat i té les mans afeblides, i l'espaordiré, i tota la
gent que es troba amb ell fugirà; i colpiré el rei tot sol. [3] I faré
tornar tot el poble envers tu; com torna l'esposa al seu espòs. És únicament l'ànima d'un sol home que tu persegueixes, i tot el poble serà en pau.

[4] La cosa plagué a Absalom i a tots els ancians d'Israel.

[5] Després Absalom digué: Crida encara Cusai Arequita, a fi que sentim tot el que ell té a dir.

[6] Cusai, doncs, vingué a Absalom, i Absalom li digué: Vet aquí el parer d'Aquitofel; ¿executarem o no el que ell ha dit? Parla tu!

[7] I Cusai digué a Absalom: El consell que ha donat Aquitofel aquesta vegada no és bo.

[8] Digué Cusai encara: Tu coneixes el teu pare i els homes que són amb ell, que són gent de valentia, i que estan exasperats com una óssa que ha perdut els seus petits en el camp; sense això, el teu pare és home de guerra, i no prendrà pas repòs durant la nit amb
l'exèrcit. [9] Vet aquí que ara ell està amagat en alguna fossa o en al-
gun altre indret; si de bon començament algú cau, hom l'agafarà i
hom dirà: La gent que seguia Absalom ha estat derrotada. [10] I s'es-

22, II Sm. XII, 11

3. — *Faré tornar tot el poble envers tu.* Gr. llegeix a més: «com torna l'esposa al seu espòs i és solament l'ànima d'un sol home que et persegueix i tot el poble serà en pau».

8. — *Una óssa que ha perdut els seus petits.* Gr. afegeix: «com un senglar eriçat en la plana».

devindrà que fins els més valents, que tenen un cor com el del lleó,
es descoratjaran, per tal com tot Israel sap que el teu pare és un he-
roi, així com tots els valents que són amb ell. [11] Jo més aviat et
donaria aquest altre consell: que es reuneixi vora teu tot l'exèrcit,
de Dan fins a Bersabé, en gran nombre com l'arena que és a la
vora de la mar, i que tu mateix en persona vagis a la batalla. [12] I
llavors nosaltres anirem contra ell en qualsevol indret que es trobi;
i acamparem al seu voltant a guisa de la rosada que cau sobre la
terra; i ni un sol home dels que són amb ell no restarà. [13] I si per cas
ell es refugia en alguna ciutat, tot Israel portarà cordes cap a aquella
vila i l'arrossegarem al torrent fins i tant que no s'hi trobi ni un còdol!

[14] Absalom i tots els principals d'Israel digueren: El consell de
Cusai Arequita és millor que el de Aquitofel.

Jahvè ho havia així ordenat, per rompre el consell d'Aquitofel,
que era millor, per tal que Jahvè fes venir el mal sobre Absalom.

[15] Llavors Cusai digué als sacerdots Sadoc i Abiatar: Aquitofel ha
donat tal i tal consell a Absalom i als ancians d'Israel, però jo he
donat tal i tal altre. [16] Ara, doncs, envieu de pressa algú per assa-
bentar David, i dir-li: No t'estiguis aquesta nit en els paratges del
desert; travessa més aviat, per mor que hom no extermini el rei i tot
el poble que el segueix. [17] Altrament, Jonatàs i Aquimaas s'estaven
vora la font de Rogel, i per tal com no podien mostrar-se ni entrar
a la ciutat, una serventa anava a portar-los noves, i ells anaven tot
seguit a portar-les al rei David. [18] Un jove els veié i n'assabentà Absa-
lom. Però ambdós caminaren prestament i vingueren a Bahurim, a casa
d'un home que tenia una cisterna en el seu pati, i davallaren dintre.
[19] I la dona prengué un tapall i l'estengué sobre la boca de la cister-
na; i espargí damunt gra esmicolat. I ningú no pogué endevinar res.

[20] I els servents d'Absalom vingueren a la dona de la casa i di-
gueren: ¿On són Aquimaas i Jonatàs?

La dona digué: Han passat el conducte de l'aigua.

I aquests feren recerques, però, no trobant-los, se'n tornaren a

20.—*Han passat el conducte de l'aigua.* Gr. i Vg.: «Han passat més enllà després d'haver begut una mica d'aigua».

Jerusalem. [21] I després de llur partença, aquells pujaren fora de la
cisterna, i anaren i assabentaren David de tot; i li digueren: Alceu-
vos i passeu de pressa les aigües; perquè Aquitofel donà tal consell
contra vosaltres. [22] David, doncs, s'alçà amb tota la gent del seu se-
guici, i passà el Jordà; a trenc d'alba, tothom havia travessat el Jordà.
[23] Ara Aquitofel, veient que no s'havia fet ço que ell havia aconsellat,
sellà el seu ase i se n'anà a casa seva, a la seva ciutat i donà ordres als
de casa seva; i després s'estrangulà i morí, i fou sepultat en la sepultu-
ra del seu pare. [24] I David vingué a Mahanaïm; després Absalom passà
el Jordà amb tota la gent d'Israel. [25] Absalom col·locà Amasa al cap
de l'exèrcit al lloc de Joab; i Amasa era fill d'un ismaelita, anome-
nat Ietra, el qual s'havia adreçat a Abigaïl, filla de Mahar, germana
de Sàrvia, mare de Joab. [26] I Israel, amb Absalom, acampà en el país
de Galaad. [27] I quan David arribà a Mahanaïm, Sobi, fill de Nahas,
de Rabba dels ammonites, i Maquir, fill de Amiel, de Lodebar, i
Barzel·lai el Galaadita, de Rogelim, [28] portaren a David, i a la gent
que era al seu seguici, llits, i vaixells i anaps de terra, i forment, i ordi,
i farina, i gra rostit, i faves, i llentilles, i forment torrat, [29] i mel,
i mantega, i ovelles, i formatges de vaca, per tal com es digueren:
Aquesta gent deu haver patit fam, fatigues i set en el desert.

La fi tràgica d'Absalom

(C. XVIII.) [1] David passà en revista l'exèrcit que es trobava vora
seu, i establí sobre ells capitans de mil i capitans de cent. [2] I David
posà el poble un terç sota la direcció de Joab, l'altre terç sota la di-
recció d'Abisai, fill de Sàrvia, germà de Joab, i l'altre terç sota la
direcció d'Etai el Geteu. Llavors el rei digué al poble: Jo també
sortiré amb vosaltres.

[3] Però el poble respongué: Tu no sortiràs pas, car si nosaltres
prenem la fuga, hom no farà cas de nosaltres, i si la meitat d'en-
tre nosaltres sucumbeix, hom no en farà cas, i tu ets com deu mil
d'entre els nostres; val més, doncs, que tu ens donis socors de la
ciutat estant.

[4] I el rei digué: El que apar bo als vostres ulls, això faré. Així el
rei s'aturà vora la porta, mentre tot el poble eixia a estols de cent i
a estols de mil. [5] I el rei comandà i digué a Joab i a Abissai i a Et-
tai: Per favor, planyeu-me el jove Absalom. I tot el poble oí quan
el rei donà aquesta ordre a tots els capitans pertocant a Absalom.
[6] El poble, per tant, eixí fora en campanya contra Israel. [7] I aquí
fou derrotat el poble d'Israel per l'exèrcit de David i en aquell dia
la desfeta fou gran en aquell indret, ço és, de vint mil homes.
[8] I la batalla s'escampà per tot el país; i la selva consumí aquell dia
més gent que no havia consumit l'espasa. [9] I Absalom es trobà per
atzar amb els servents de David; Absalom cavalcava un mul, i el
mul entrà sota el fullam d'una gran alzina, i es trobà sospès entre
cel i terra, mentre que el mul que era sota ell passà enllà. [10] I un
home ho veié, i ho relatà a Joab, i digué: Vet aquí que jo he vist
Absalom penjat en una alzina.

[11] I Joab digué al que portava la nova: ¿Per què, doncs, si
tu l'has vist, no l'has ferit en aquell mateix indret? Hauria estat
per a mi un deure de donar-te deu sicles d'argent i un cinyell.

[12] Però l'home digué a Joab: Encara que hom m'hagués comptat
mil sicles d'argent a les meves mans, jo no hauria posat la mà sobre
el fill del rei; per tal com el rei ha donat ordre, a oïdes nostres, a tu
i a Abisai i a Ettai, dient: Guardeu-me el jove Absalom. [13] Que si jo
mateix hagués fet aquest frau contra la seva vida, puix que res no
és ocult al rei, tu mateix t'hauries dreçat contra mi.

[14] I Joab respongué: Jo mateix començaré davant teu.

[15] I prengué tres dards a la mà, i els enfonsà en el cor d'Absalom.
Com que encara era viu enmig de l'alzina, deu joves, escuders de
Joab s'avançaren, percudiren Absalom i el mataren. [16] Llavors Joab
sonà amb la trompeta i el poble se'n tornà de perseguir Israel;
perquè Joab retingué el poble. [17] Després prengueren Absalom
i el gitaren en la selva dins una gran fossa; i sobre ell alça-
ren un gran munt de pedres; i tot Israel fugí cadascun a la seva
habitació.

[18] Però Absalom, mentre era en vida, s'havia fet erigir una estela

que és en la Vall del Rei. Perquè deia: Jo no tinc fills per con-
servar la memòria del meu nom. I havia anomenat amb el seu nom
l'estela. I hom l'ha anomenada Estela d'Absalom fins al dia d'a-
vui. [19] I Aquimaas, fill de Sadoc, digué: Vull partir a corre-cuita
i anunciar al rei aquestes bones noves, que Jahvè li ha fet justícia
contra els seus enemics.

[20] Però Joab li digué: Tu no series avui portador de bones noves,
un altre dia portaràs les noves, avui no portaries bones noves, per-
què el fill del rei és mort.

[21] I Joab digué a un etíop: Vés, refereix al rei el que tu has vist.

I l'etíop s'inclinà davant Joab, i es posà a córrer.

[22] I Aquimaas, fill de Sadoc, digué novament a Joab: Sigui el que
sigui, et prego de deixar-me córrer darrera l'etíop.

I Joab li digué: ¿Per què vols córrer així, fill meu, puix que no es
presenta cap bona nova per portar?

[23] Sigui el que sigui, jo corrreré.

I Joab li digué: Corre.

Aquimaas, doncs, es llançà a córrer pel camí de la plana i avançà
l'etíop. [24] I David seia entre les dues portes, i la guàrdia, que era a
l'aguait, sortí sobre el sostre de la porta, damunt el mur, i alçà la
vista, i destrià un home que corria tot sol. [25] I el sentinella cridà, i
ho féu saber al rei. I el rei digué: Si és tot sol, hi haurà una bona
nova en la seva boca.

I aquell anava acostant-se contínuament. [26] Després el sentinella
veié un altre home que corria; i cridà al porter i digué: Vet aquí
un altre home que corre tot sol.

I el rei digué: Aquest també portarà bones noves.

[27] I el sentinella digué: El córrer del primer em sembla el córrer
d'Aquimaas, fill de Sadoc.

I el rei digué: Aquest és home de bé; deu venir per alguna bona
nova. [28] Llavors Aquimaas cridà i digué al rei: Salut! I després que
s'inclinà en terra davant el rei, sobre la seva faç, digué: Beneït sia
Jahvè, ton Déu, que t'ha donat a les mans aquella gent que havien
alçat les mans contra el rei, missenyor.

29 I el rei digué: ¿El jove Absolom és sa i salvat?
I Aquimaas digué: Jo vaig veure un gran tumult en el moment en què Joab enviava el seu servent, però jo no vaig saber de què es tractava.
30 I el rei digué: Posa't de banda, i atura't allí. Es posà de banda i resta allí.
31 Vet aquí que arribà l'etíop i digué: El rei, senyor meu, rebi aquestes bones noves, que Jahvè avui t'ha fet justícia contra les mans de tots aquells que s'havien alçat contra tu.
32 I el rei digué a l'etíop: ¿El jove Absalom és sa i salvat?
I l'etíop respongué: Siguin com el jove en malastrugança tots els qui s'alcen contra tu, per fer-te tort.

Retorn de David

33 Llavors el rei es contorbà i pujà a la sala de la porta, i plorà; i mentre es passejava, deia així: Fill meu Absalom, fill meu Absalom! Oh, fos mort jo en lloc teu, fill meu Absalom, fill meu!
(C. XIX.) 1 Hom assabentà Joab: Vet aquí que el rei plora i es
condol per Absalom! 2 La victòria es canvià aquell dia en dol per a
tot el poble, car el poble sentí a dir aquell dia: El rei és adolorit per
causa del seu fill. 3 Així el poble entrà d'amagat a la ciutat, com entraria furtivament un exèrcit avergonyit per haver fugit de la batalla.
4 I el rei es cobrí la faç i cridava en alta veu: Fill meu Absalom! Fill
meu Absalom, fill meu! 5 Llavors Joab vingué al rei a casa seva i li
digué: Avui tu has avergonyit la faç de tots els teus servents, que han salvat la teva vida com la vida dels teus fills i de les teves filles,
la vida de les teves mullers com la de les teves concubines, 6 perquè
tu ames aquells que t'odien, i odies aquells que t'amen! Car avui tu has fet veure que els prínceps i els servents no són res per a tu; perquè ara conec que si Absalom vivia, i nosaltres haguéssim mort
tots avui, llavors tu estaries content. 7 Ara, doncs, alça't, surt i

33, II Sm. xix, 4

parla al cor dels teus servents, car jo et juro per Jahvè que si tu no surts, no hi haurà ni un home més que resti aquesta nit amb tu. Això serà per a tu una desgràcia més gran que totes les desgràcies més grans que t'han esdevingut des de la jovenesa fins ara.

8 Llavors el rei s'alçà i s'assegué a la porta; hom informà tot el poble en aquests termes: Vet aquí que el rei és assegut a la porta. I tot el poble vingué davant el rei. Israel havia fugit, cadascú sota la pròpia tenda, 9 i tot el poble murmurava entre totes les tribus d'Israel, en aquests termes: El rei ens ha salvat de la mà dels nostres enemics i ens ha deslliurat de les mans dels filisteus.

Ara ell ha fugit del país per causa d'Absalom. 10 Altrament, Absalom, que havíem ungit damunt nostre, ha mort en el combat. ¿Per què, doncs, ara tarden a fer tornar el rei?

11 I el rei envià a dir als sacerdots Sadoc i Abiatar: Parleu als ancians de Judà en aquests termes: ¿Per què sereu vosaltres el darrers a fer tornar el rei a casa seva? Perquè els enraonaments de tot Israel han pervingut al rei a casa seva. 12 Vosaltres sou els meus germans, ossos meus i carn meva, ¿per què, doncs, heu d'ésser els darrers a fer tornar el rei? 13 Digueu tot seguit a Amasa: ¿No ets tu ossos meus i carn meva? Així faci Déu envers mi, i més encara, si tu no ets per sempre al meu servei com general en lloc de Joab. 14 Així tot home de Judà s'adherí al rei com un sol home; i per això enviaren a dir al rei: Torna amb tota la teva gent. 15 El rei, doncs, tornà, i arribà fins al Jordà, mentre Judà havia vingut a Gàlgala per anar a l'encontre del rei i fer-li passar el Jordà. 16 I Semei, fill de Gera, benjaminita de Bahurim, s'apressà i davallà amb els homes de Judà a l'encontre del rei David; 17 i hi havia amb ell mil homes de Benjamí. Siba, el servent de la casa de Saül, igual com els seus quinze fills, i els seus vint servents, travessaren el Jordà abans que el rei, 18 i els posaren a l'obra per a fer travessar la família del rei i per fer el que plauria als seus ulls. I com el rei era per passar el Jordà, Semei, fill de Gera, se li tirà als peus 19 i digué al rei: El meu senyor no m'imputi a culpa, i no es recordi pas del

16, 1 Rg. ii, 8

delicte que cometé el teu servent, el dia que el rei, senyor meu,
sortí de Jerusalem. [20] Car el teu servent sap que jo he pecat. Però
vet aquí que avui jo he vingut el primer de tota la casa de Josep,
per davallar a l'encontre del rei, senyor meu.
[21] Llavors Abisai, fill de Sàrvia, prengué la paraula i digué: ¿És que
Semei no serà lliurat a la mort per haver maleït l'ungit de Jahvè?
[22] Però David digué: ¿Què tinc jo a fer amb vosaltres, fills de
Sàrvia, perquè avui esdevingueu els meus adversaris? ¿És que avui
podria hom lliurar ningú a la mort a Israel? ¿No sabeu que actual-
ment jo sóc rei a Israel?
[23] El rei digué llavors a Semei: Tu no moriràs. I el rei li ho jurà.
[24] Mifiboset, fill de Saül, davallà també a l'encontre del rei. I no ha-
via rentat els seus peus, ni havia arranjat la seva barba, ni rentat els
vestits d'ençà que el rei se n'havia partit fins el dia que tornà en
pau. [25] Quan ell vingué de Jerusalem a l'encontre del rei, el rei li
digué: ¿Per què no vingueres amb mi, Mifiboset?
[26] Aquest digué: Oh rei, senyor meu, el meu servent m'ha enga-
nyat, car el teu servent li havia dit: Sella'm la somera, i jo hi mun-
taré i aniré amb el rei, com sia que el teu servent és coix. [27] Ell ha
calumniat el teu servent davant el rei, senyor meu, però el rei, se-
nyor meu, és com un àngel de Déu; fes, doncs, el que et plagui,
[28] per tal com tota la casa del meu pare no ha estat per al rei, se-
nyor meu, sinó gent digna de mort, i tot amb tot, tu has col·locat el
teu servent entre aquells que mengen a la teva taula. ¿De part de
qui, doncs, vindrà la justícia per a mi? I ell cridà encara vers el rei.
[29] El rei li digué: ¿Per què multipliques les teves paraules? Jo
declaro que tu i Siba us partiu les possessions.
[30] Llavors Mifiboset digué al rei: Que ho prenguin baldament tot,
puix que el rei, senyor meu, ha tornat en pau a casa. [31] Altrament,
Barzel·lai, el Gaaladita, era davallat a Raguelim, i passà el Jordà amb
el rei per escortar-lo fins més enllà del Jordà. [32] Barzel·lai era molt
vell, d'edat de vuitanta anys, i havia proveït el rei, mentre romania
a Mahanaïm, car era un home de grans propietats.

27, II Sm. xvi, 3. — 32, II Sm. xvii, 27; I Rg. ii, 7

33 El rei digué a Barzel·lai: Vina amb mi, i jo et proveiré a Jeru-
salem.

34 Però Barzel·lai digué al rei: ¿Quants són els anys que em resten
de vida perquè jo pugi amb tu a Jerusalem? 35 Ara tinc vuitanta
anys. ¿És que jo encara sé distingir el bo del dolent? ¿O el teu
servent assaboreix encara el que menja i el que beu? ¿És que jo en-
cara sento la veu dels cantors i de les cantores? ¿I per què seria el
teu servent càrrega al rei, senyor meu? 36 El teu servent passarà una
mica més enllà del Jordà amb el rei; ¿i per què m'hauria de fer el
rei una tal recompensa? 37 Deixa, si et plau, que el teu servent se'n
torni; i jo moriré al meu poble, prop de la tomba del meu pare i de
la meva mare! Però vet aquí Camaam el teu servent, que anirà amb
el rei, senyor meu! Fes-li el que et plaurà.

38 El rei digué: Que Camaam vingui amb mi, i li faré el que et
plagui, tot el que desitgis de mi, jo li ho faré! 39 Tot el poble passà
el Jordà; i el rei passà també; el rei besà Barzel·lai, i el beneí: i se'n
tornà al seu lloc. 40 El rei arribà a Gàlgala, i Camaam vingué amb
ell. Tot el poble de Judà i la meitat del poble d'Israel conduïren
el rei. 41 I vet aquí que tots els homes d'Israel que venien vers el rei
digueren: ¿Per què els nostres germans, els homes de Judà, t'han
menat a fora furtivament, i han fet passar el Jordà, al rei, a tota la
seva família i a tota la seva gent?

42 Llavors tots els homes de Judà respongueren als homes d'Israel:
És perquè el rei és parent nostre. ¿I per què us heu d'encolerir per
això? ¿És que nosaltres hem menjat res de la part del rei? ¿O bé
hem recercat dons per a nosaltres?

43 Però els homes d'Israel respongueren als homes de Judà en
aquests termes: Nosaltres tenim deu parts sobre el rei, i encara Da-
vid, em pertany més que a tu. ¿Per què, doncs, ens heu menys-
preat? ¿I no havem estat nosaltres els primers a parlar entre nosal-
tres, per fer tornar el nostre rei? Però les paraules dels homes de
Judà eren més dures que les paraules de la gent d'Israel.

43. — *David em pertany més que a tu.* Gr.: «i fins jo sóc el teu primogènit» (*bekor,* en lloc de *bedawid*).

Revolta de Sebà

(C. XX.) 1 Altrament, es trobava allí un home de Belial, de nom
Sebà; era fill de Bocri, benjaminita. Sonà la trompeta dient: No te-
nim cap part amb David, ni raó d'herència amb el fill d'Isaí; cadascú
té la seva tenda, oh Israel!
2 Tots els homes d'Israel es departiren de David, per seguir Sebà,
el fill de Bocri. Però els homes de Judà s'adheriren a llur rei, del
Jordà fins a Jerusalem. 3 David entrà de nou a casa seva, a Jerusa-
lem, i prengué les deu concubines que havia deixat per a guardar la
casa, i les posà en una casa custodiada i les alimentava, però no en-
trava mai a elles; així foren recloses fins al dia de llur mort en viduatge
perpetu. 4 El rei digué a Amasa: Reuneix-me la gent de Judà dintre
tres dies, i tu troba't present aquí. 5 Amasa, doncs, partí per convo-
car els de Judà, però trigà més del terme que el rei li havia prefixat.
6 Llavors David digué a Abisai: Sebà, el fill de Bocri, és ara més
perillós que Absalom; pren la gent del teu senyor i persegueix Sebà;
que tal volta no trobi algunes ciutats fortificades, i fugi dels nostres
ulls. 7 Així partiren darrera d'ell la gent de Joab, i els ceretiens i els
feletiens, i tota la gent de valor, i eixiren de Jerusalem per perseguir
Sebà, fill de Bocri. 8 Quan eren prop de la gran pedra que es troba a
Gabaon, vingué a llur encontre. I Joab havia cenyit el mantell de què
era vestit, i sobre aquest, el cinyell de l'espasa que estava adherida
penjant dels seus lloms dins la beina. I ell s'avançà i l'espasa caigué.
9 I Joab digué a Amasa: ¿Estàs bé, germà meu? I la mà dreta de
Joab prengué la barba d'Amasa per besar-lo. 10 Amasa no es donà
pas compte de l'espasa que es trobava a la mà de Joab. I aquest el
va percudir en el ventre i escampà les seves entranyes per terra d'un
sol cop sense repetir-lo. Així morí. Després Joab i Abisai, el seu
germà, perseguiren Sebà, fill de Bocri. 11 I un dels servents de Joab
s'aturà vora Amasa, i digué: Qui vol bé a Joab, qui és per David,
vingui rera Joab. 12 Amasa era banyat en la seva sang enmig del

9, 1 Rg. 11, 5

camí. I aquell home, veient que tothom s'aturava, arrossegà Amasa
fora del camí, a un camp, i li tirà un vestit al damunt, puix que veié
que tots els que venien a ell s'hi aturaven. [13] Quan fou portat fora,
tots passaren rera Joab per perseguir Sebà, fill de Bocri. [14] I aquest,
havent passat per totes les tribus d'Israel, vingué a Abel i a Betmaa-
ca, amb tots els berites, els quals s'havien aplegat, i també seguiren.
[15] I tota la gent que estava amb Joab, vingué i assetjà Sebà en Abel
de Betmaaca, i fent una diga contra la vila, la qual abastava fins a
la barbacana, tallà el mur per fer-lo caure.

[16] Llavors una dona sàvia cridà des de la ciutat: Escolteu, escol-
teu! Digueu a Joab: Atansa't aquí i jo parlaré amb tu.

[17] I quant ell s'hagué atansat a ella, la dona li digué: ¿Ets tu Joab?

I ell digué: Sí.

I ella li digué: Escolta les paraules de la teva serventa.

I ell digué: Escolto.

[18] I ella digué així: Antigament s'acostumava a dir: Que hom
demani a Abel i a Dan si s'ha acabat [19] el que establiren els fidels
d'Israel. ¿Per què vols tu anorrear l'herència de Jahvè?

[20] Joab respongué: Ben lluny de mi, ben lluny de mi, que jo no
vull ni anorrear, ni fer morir. [21] La cosa no és així, ans bé, un home de
la muntanya d'Efraïm, de nom Sebà, fill de Bocri ha alçat la mà contra
el rei David. Lliureu-lo a ell sol, i jo em retiraré de davant la ciutat.

[22] La dona digué a Joab: Vet aquí que hom anava a tirar-te la
seva testa per damunt de la muralla.

Aquella dona entrà llavors a la ciutat, i parlà a la gent segons
la seva saviesa. I tallaren el cap de Sebà, fill de Bocri, i la tiraren a
Joab. Llavors féu sonar la trompeta, i cadascú es retirà a la seva
tenda. I Joab se'n tornà a Jerusalem vora el rei. [23] Joab comandava
tot l'exèrcit d'Israel, i Banaia, fill de Joiada, comandava els ceretiens
i feletiens. [24] I Aduram presidia la recaptació dels tributs, i Josafat,
fill d'Ahilut, era canceller, [25] i Siva era secretari, mentre que Sadoc i
Abiatar eren sacerdots. [26] Hi havia també Ira el Jaïrita que era sa-
cerdot de David.

23, II Sm. VIII, 16

APÈNDIXS

COLLECCIÓ DE DOCUMENTS DISPERSOS
(XXI, 1-XXIV, 28)

La fam de tres anys

(C. XXI.) [1] Al temps de David, hi hagué una fam de tres anys seguits. Llavors David consultà la faç de Jahvè, i Jahvè digué: Això ha estat per causa de Saül i d'aquella casa de sang, per tal com ell féu morir els gabaonites.

[2] Llavors el rei cridà els gabaonites, i els digué (els gabaonites no eren dels fills d'Israel, més aviat restes dels amorreus, i els fills d'Israel els havien prestat jurament; però Saül, per una certa gelosia seva pels fills d'Israel i de Judà, cercà de fer-los morir.)

[3] David digué, doncs, als gabaonites: ¿Què us faria jo, o com podria expiar perquè vosaltres beneíssiu l'herència de Jahvè?

[4] Els gabaonites li digueren: Nosaltres no tenim cap qüestió amb Saül, ni amb la seva casa, per argent ni per or; ni tenim per què fer morir ningú a Israel.

I el rei els digué: El que vosaltres direu, jo ho executaré per vosaltres.

[5] I aquests digueren al rei: Que ens siguin donats alguns dels fills d'aquell que ens ha destruït i ha maquinat contra nosaltres; talment

2, Ios. ix, 15

1. — *Consultà la faç de Jahvè.* Ço és, com explica Vg.: « Interrogà Jahvè per mitjà de l'Urim » (i Thummim), per tal de conèixer la causa del mal.

hem estat exterminats, que no hem pogut subsistir en cap contrada
d'Israel. [6] I nosaltres els penjarem davant Jahvè a Gàbaa de Saül,
elegit del Senyor.

I el rei els digué: Us els lliuraré.

[7] I el rei estalvià Mifiboset, fill de Jonatàs, fill de Saül, per amor
del jurament en nom de Jahvè, que era pactat entre ells i entre Da-
vid i Jonatàs, fill de Saül. [8] El rei, però, prengué els dos fills de
Resfa, filla d'Aia, els quals havia infantat a Saül, ço es Armoni i Mi-
fiboset i els cinc fills de Micol, filla del Saül, els quals havia infantat
a Hadriel, fill de Barzel·lai, el Meholatita. [9] I els lliurà a les mans
dels gabaonites, i els penjaren en aquella muntanya davant Jahvè, i
tots set moriren ensems; foren occits els primers dies de la sega al
voltant de la collita de l'ordi. [10] I Resfa, filla d'Aia, prengué el sac,
i l'estengué sobre el rocam, des del començament de la collita, fins
que degotés l'aigua del cel damunt d'ells, i no permeté que cap
ocell del cel es posés damunt d'ells, de dia, ni cap fera dels camps,
de nit. [11] I fou relatat a David ço que Resfa, filla d'Aia, concubina
de Saül, havia fet. [12] I David anà a recollir els ossos de Saül, i els
ossos de Jonatàs, son fill, de vora els habitants de Jabés-Galaad, que
els havien presos de la plaça de Betsan, on els filisteus els havien
penjats el dia que els filisteus colpiren Saül a Gèlboe. [13] I féu tras-
portar d'allí els ossos de Saül, i els ossos de Jonatàs, son fill; i els
ossos d'aquells que havien estat penjats, també recollits, [14] foren so-
terrats també amb els ossos de Saül i de Jonatàs, son fill, al país de
Benjamí, a Sela, en la sepultura de Cis, pare de Saül, i fou fet tot
allò que el rei havia comandat. I després d'això, Déu fou aplacat
envers el país. [15] I mentre els filisteus tenien encara guerra contra
Israel, David amb la seva gent anà a combatre contra els filisteus. I
estant David cansat, [16] Jesbibenob que era descendent de Rafa (el
pes de la seva llança era de tres-cents sicles d'aram i portava cenyida
una espasa nova) es proposà de percudir David. [17] Però Abisai, fill

7, I Sm. xviii, 3. — 12, I Sm. xxxi, 12. — 16, I Sm. xvii, 7

10. — *Des del començament de la collita, fins que degotés l'aigua del cel,* ço és, de finals d'abril o començ de maig fins al mes d'octubre.

de Sàrvia, el socorregué, i percudí el filisteu, i l'occí. Llavors la gent
de David jurà, dient: Tu no sortiràs més amb nosaltres a combat,
no fos cas que extingissis la llàntia a Israel.
18 I després d'això, hi hagué encara una guerra contra els filisteus
a Gob. Llavors Saboraï, l'Husatita, occí Saf, que era entre els fills
de Rafa.
19 Hi hagué encara una altra guerra a Gob amb els filisteus; i El-
canan, fill de Jaaré-Oreguim de Betlem, occí Goliat de Get; l'asta
de la seva llança era com una plegadora de teixidor.
20 Hi hagué encara una altra guerra a Get. Hi havia un home
d'alta estatura, i tenia sis dits a cada peu i a cada mà, tots plegats,
vint-i-quatre; ell també era descendent de Rafa. 21 I ell escarní Israel,
però Jonatàs, fill de Semei, germà de David, el percudí. 22 Aquests
quatre nasqueren a Get de la nissaga de Rafa; i foren morts per la
mà de David, i dels seus servents.

CÀNTIC D'ACCIÓ DE GRÀCIES DE DAVID

(XXII)

(C. XXII.) 1 David digué a Jahvè les paraules d'aquest càntic, el
dia que Jahvè l'alliberà de les mans de tots els seus enemics i de la
mà de Saül. 2 Digué:

Jahvè és la meva roca i la meva fortitud
i el meu lliberador.
Ell és el Déu de la meva roca, en la qual em refugiaré,
3 ell és el meu escut i el corn de la meva salut,
la meva ciutadella i el meu refugi,
el meu salvador que em salva de violències.
4 Invoco Jahvè, el lloable,

18, I Par. xx, 4. — 2, Ps. xvii, 3. — 4, Ps. xvii, 4

19. — *Goliat.* Germà de l'altre gegant de Get.

1-51. — Aquest Salm forma part del Salteri (Ps. XVIII) amb nombroses variants, encara que insignificants.

i sóc salvat dels meus enemics.
5 Les ones de la mort m'havien envoltat
torrents de Belial m'havien espantat.
6 Llaços de l'infern m'havien parat,
llaços de mort s'havien trobat davant meu.
7 Mentre era en angoixa, vaig invocar Jahvè,
i vaig cridar mon Déu;
i ell escoltà la meva veu des del seu temple
i el meu clam pervingué a les seves orelles.
8 Llavors la terra fou somoguda i tremolà,
els fonaments del cel foren commoguts i trontollaren;
per tal com ell era encès d'ira.
9 Fum pujà de les seves narius,
i foc consumidor de la seva boca;
d'ell procedien brases enceses.
10 I ell desplegà els cels i davallà,
i la calitja sota els seus peus.
11 Cavalcava sobre els querubins i volava,
volava sobre les ales del vent.
12 I posà al seu entorn per tabernacles, tenebres,
torrenteres i boires.
13 Per l'esplendor que esclatava al seu davant,
saltaven brases enceses.
14 Jahvè tronà de dalt dels cels,
i l'Altíssim féu sentir la seva veu.
15 I llançà sagetes i els dispersà,
llançà el llamp i els desconcertà.
16 I al clam de Jahvè,
i al bleix de les seves narius,
hom veié el jaç de la mar
les bases del món es revelaren.
17 De dalt dels cels estengué la mà, em prengué
i em retirà del gran onatge.
18 Ell m'alliberà del meu puixant enemic,

d'aquells qui m'odiaven perquè eren més forts que jo.
19 Aquests m'havien vingut a l'encontre el jorn de la meva cala-
però Jahvè fou el meu socors. [mitat,
20 I ell em tragué a fora, a l'ample ambient,
i ell m'alliberà perquè es complau en mi.
21 Jahvè m'ha retribuït segons la meva rectitud;
ell m'ha remunerat segons la puresa de les meves mans,
22 car jo he observat els camins de Jahvè,
i no m'he separat impiament de mon Déu.
23 Car he tingut davant els ulls totes les seves lleis
i no m'he allunyat dels seus comandaments.
24 Ans he estat íntegre envers ell,
i m'he guardat de pecar.
25 I Jahvè m'ha retribuït segons la meva rectitud,
segons la puresa que jo he observat a la seva presència.
26 Tu et mostres misericordiós envers el misericordiós;
íntegre envers l'home íntegre;
27 pur envers el pur,
malvolent envers el pervers;
28 tu salves el poble afligit
i tu abaixes els ulls dels altívols,
29 car tu ets la meva llàntia, oh Jahvè,
és Jahvè qui il·lumina la meva foscor.
30 Gràcies a tu, desconcerto exèrcits,
gràcies a mon Déu, salto muralles.
31 El camí de Déu és sencer;
la paraula de Jahvè és purificada al foc,
i ell és escut de tots els qui esperen en ell.
32 Perquè, ¿qui és Déu fora de Jahvè?
¿qui és fort fora del nostre Déu?
33 Déu és la meva força i el meu coratge;
ell ha fet expedita la meva via i l'ha explanada.
34 Ell fa els meus peus semblants a les cérvoles,
i em fa tenir dret en les altures.

35 Ell ensinistra les meves mans al combat,
i fa que amb els meus braços trenqui l'arc d'acer.
36 Tu m'has dat encara l'escut de la teva salvació,
i la teva benignitat m'ha encoratjat.
37 Tu has agrandit el meu pas sota meu,
i els meus talons no han vacil·lat.
38 Jo he perseguit els meus enemics, i els he exterminats,
i no he entornat enrera, fins a haver-los fet perdre.
39 Els he batuts, els he traspassats, que no s'han pogut alçar;
i m'han caigut sota els peus.
40 I tu m'has cenyit de força per al combat;
tu has abaixat sota meu els revoltats contra mi.
41 I has fet girar l'esquena als meus enemics,
i aquells qui m'odiaven davant meu;
i jo els he exterminats.
42 Aquests esguardaven d'ací d'allà,
però no hi hagué qui els salvés;
envers Jahvè, però ell no els respongué.
43 I ell els ha esmicolats com terra trida;
i jo els he trepitjats i aixafats com el fang de les places.
44 Tu m'has alliberat de les conteses del meu poble
tu m'has guardat per fer-me cap de les nacions;
el poble que jo no coneixia m'ha esdevingut servent.
45 Els estrangers em fan llausangeries,
al primer mot m'obeeixen.
46 Els estrangers defalliren,
i tremolaren de por dintre llurs amagatalls.
47 Visca Jahvè, i beneït sigui el meu fort;
i sigui exaltat Déu que és el Fort de la meva salvació.
48 Déu és qui em forneix els mitjans de venjança
i qui abaixa els pobles sota el meu imperi;
49 i és ell qui em fa escàpol dels meus enemics;
tu em sostreus als assalts dels meus agressors,

35, Ps. CXLIV, 1. — 49, Ps. XVII, 49

i m'alliberes de la gent violenta.
50 Per això, oh Jahvè, jo et celebraré entre les nacions
i salmejaré el teu nom.
51 És ell qui fa grans les victòries del seu rei,
i usa de benignitat envers David, son ungit,
i envers la seva descendència, per sempre.

(C. XXIII.) 1 Vet aquí les darreres paraules de David:

Oracle de David, fill d'Isaí,
oracle d'aquell baró enlairat,
l'ungit del Déu de Jacob,
el dolç cantor d'Israel.
2 L'esperit de Jahvè ha parlat per mi,
i sa paraula és sobre la meva llengua.
3 El Déu d'Israel ha dit,
el Fort d'Israel m'ha parlat,
el que senyoreja sobre els homes sigui just
senyoregi en la temor de Déu.
4 Sigui com la llum matinal,
el sol d'un matí sense núvols,
que fa resplendir la rosada
sobre l'herbei de la terra.
5 No així la meva casa amb Déu,
ans amb mi ha fet un pacte etern,
perfectament ordenat i serà observat;
és tota la meva salut, tot el meu plaer,
que ell farà germinar.
6 Però els homes de Belial seran abandonats,
com espines que hom refusa,
que hom no pren amb la mà;
7 ans l'home que les agafa empunya el ferro o bé el fust de
o són cremades al foc en el seu mateix indret. [llança,

50, Rom. xvi, 9

Els prohoms de David

[8]Aquests són els noms dels prohoms de David: Isbaal, haca-
monita, cap dels oficials, el qual en una ocasió brandà la llança
contra vuit-cents homes, i els matà d'una sola envestida. [9]Després
d'ell, Eleazar, fill de Dodó, fill d'Ahohí. Aquest era entre els tres
prohoms que eren amb David, llavors que desafiaren els filis-
teus que s'havien reunit per guerra, mentre els israelites es retreien.
[10]Aquest s'alçà i percudí els filisteus, fins que la seva mà fou
fatigada, i restà agafada a l'espasa. I Jahvè concedí una gran
victòria aquella vegada, i el poble tornà darrera Eleazar, solament
per arreplegar les despulles. [11]I després d'ell, Semma, fill d'Agè
l'Hararita. Havent-se reunit els filisteus en una contrada on hi
havia un camp ple de llentilles, i havent-se donat a la fuita el po-
ble davant els filisteus, [12]ell es presentà enmig del camp, i el recu-
però i baté els filisteus. I Javhè concedí llavors una gran victòria.
[13]Tres d'entre els trenta principals vingueren a David al temps de la
collita, a l'espluga d'Odol·lam. I llavors l'estol dels filisteus acam-
pava a la Vall dels Refaïm. [14]I David era llavors a la fortalesa; i
en aquell temps la guarnició dels filisteus era a Betlem. [15]I David
expressà aquest desig i digué: Qui em donés a beure de la cisterna
de Betlem, que és vora la porta. [16]I aquells tres prohoms penetra-
ren en el camp dels filisteus i poaren aigua de la cisterna de Betlem
que és a la porta, i la portaren i l'oferiren a David; però ell no vol-
gué beure'n, ans la vessà en libació a Jahvè, [17]i digué: Lluny de
mi, per Jahvè, que jo faci una cosa semblant; ¿beuria jo la sang
d'aquests homes que han fet aquest viatge a risc de llur pròpia vida?
I no volgué beure aquella aigua. Això feren aquells tres prohoms.
[18]També Abisai, germà de Joab, fill de Sàrvia, era capità entre altres

8, I Par. XI, 10

8. — Vg.: «Aquell que seia en el setial, el més savi, el primer entre els tres; ell com el més tendre verm de la fusta, que matà vuit-cents homes d'una sola envestida.»

17. — *La sang.* Gr.: «¿És que jo beuria la sang d'aquests homes?

tres. Aquest també vibrà la seva llança contra tres-cents homes, i
els matà, d'on ell adquirí anomenada entre aquells tres, [19] entre els
quals, cert, ell fou el més il·lustre; en fou el cap, però no igualà
pas els tres primers. [20] Després hi havia Banaias, fill de Jòiada, fill
d'un heroi; aquest Banaias féu grans proeses, i era de Cabseel.
Aquest percudí els dos ariels de Moab; davallà encara i percudí un
lleó enmig d'una fossa, al temps de la neu. [21] Percudí també un
egipci que era d'aspecte formidable i tenia a la mà una llança, però
Banaias davallà contra ell amb un bastó, i li arrabassà la llança de la
mà, i el matà amb la seva pròpia llança. [22] Això féu Banaias, fill de
Jòiada, i fou famós entre els prohoms. [23] Fou il·lustre sobre els
trenta; però no arribà a tant com aquells tres. I David el constituí
sobre la gent del seu seguici. [24] Hi havia, oi més, Asael, germà de
Joab. Era dels trenta, ço és: Elcanan, fill de Dodó de Betlem,
[25] Semma d'Harod, Elica d'Harod, [26] Heles de Palti, Hira, fill d'Ac-
cés de Tacuè, [27] Abiezer d'Anatot, i Mobonnai, l'Husatita, [28] Selmon
l'Ahohita, Maharai de Netofa, [29] Hèleb, fill de Baana, de Netofa,
Ettai, fill de Ribai, de Gabba dels benjaminites, [30] Banaia, faratoni-
ta, Heddai, de les Valls de Gaas, [31] Abialbon, arbatita, Azmavet de
Berom, [32] Eliaaba, salabonita; fills de Jassen; Jonatàs, [33] Semma
l'hororita, Ahiam, fill de Sarar, l'harorita, [34] Elifelet, fill d'Asbai,
fill de Macati, Eliam, fill d'Aquitofel, de Gilo, [35] Hesrai de Carmel,
Farai, arbita; [36] Igaal, fill de Natan, de Sobà; Bonni gadita, [37] Sèlec
l'ammonita, Naharai, beerotita, escuder de Joab, fill de Sàrvia, [38] Ira
de Jeter, Gareb de Jeter, [39] Urias l'heteu; entre tots, trenta-set.

ORGULL CASTIGAT

(C. XXIV.) [1] La ira de Jahvè s'enardí de nou contra Israel, i in-
cità David contra ells, dient: Vés contra Israel i Judà.

1, Par. XXI, 1

20. — *Els dos ariels.* Lit.: « Lleons de Déu ». És el mateix títol que encara ara donen els àrabs als guerrers d'una gran valentia. Gr.: « Els dos fills d'Ariel de Moab.»

2 I el rei digué a Joab, cap de l'exèrcit que era al seu seguici:
Vés, doncs, a l'entorn de totes les tribus d'Israel, de Dan fins a Ber-
sabé, i compta la gent, a fi que jo en conegui el nombre.
3 I Joab digué al rei: Jahvè, ton Déu, acreixi el poble cent vega-
des més del que és i que ho vegin els ulls del meu senyor, el rei.
Però, ¿per què, missenyor el rei, troba gust a fer això? 4 Amb tot,
la paraula del rei prevalgué a la de Joab i els capitans de l'exèrcit.
Sortí, doncs, Joab amb els capitans de l'exèrcit de davant del rei, per
comptar el poble d'Israel. 5 I passaren el Jordà, i acamparen a
Aroer, a mà dreta de la ciutat que és al mig de la vall de Gad i prop
de Jazer. 6 Vingueren a Galaad, i al país sota l'Hermon; després
vingueren a Dan-Jaan i als contorns de Sidon. 7 Vingueren a la
fortalesa de Tir i a totes les ciutats dels hebreus i dels cananeus, i
d'allà procediren envers la part meridional de Judà, a Bersabé. 8 Així
giraren tot el país, i tornaren a Jerusalem al cap de nou mesos i vint
dies. 9 I Joab donà al rei el nombre del cens del poble; i d'Israel hi
havia vuit-cents mil homes forts que podien treure l'espasa, i dels de
Judà, cinc-cents mil. 10 I David sentí batre el cor després que ell
hagué comptat la gent. I David digué a Jahvè: Jo he greument pe-
cat en el que he fet; però, ara, oh Jahvè, aparta, et prego, la iniqui-
tat del teu servent; car jo he comès una gran follia.
11 I havent-se alçat David al matí, Jahvè parlà al profeta Gad, vi-
dent de David, dient: 12 Vés i digues a David: Així ha parlat Jahvè:
Et proposo tres coses, escolleix-ne una, i la faré venir.
13 Gad, doncs, es presentà a David, i li referí l'afer, i li digué:
¿Què vols que t'esdevingui? O set anys de fam en el teu país, o que
tu fugis per tres mesos davant els teus enemics i que aquests et per-
segueixin, o que per tres dies tinguis pestilència en el teu país. Ara
considera, i veges el que jo he de respondre a qui m'ha enviat.

5-7. — Gr.: «Passaren el Jordà i començaren per Aroer i la ciutat que és al mig del torrent i després vingueren per Get fins a Jabés a Galaad, en el país dels heteus a Cades, d'allí fins a Danon giraren vers Sidon».

6. — *Sota l'Hermon.* Donada l'evident corrupció del text, entre les moltes lectures proposades, aquesta, que és la d'Ewald i Graetz, ens sembla la més probable. — *Dan-Jaan,* segons opinen molts, és la mateixa ciutat que hom anomena Dan Lais al nord de la Palestina.

14 Llavors David digué a Gad: Jo só en gran manera angoixat,
prego que caigui en la mà de Jahvè, perquè les seves misericòrdies
són moltes i que jo no caigui en mans dels homes.

15 Jahvè, doncs, girà una pestilència a Israel, des d'aquell matí fins
al terme fixat, i moriren setanta mil homes del país, de Dan fins a
Bersabé. 16 I l'àngel estengué la mà sobre Jerusalem, per destruir-
la; però Jahvè es penedí d'aquell mal i digué a l'àngel exterminador
de la gent: Basta, atura la teva mà. I l'àngel del Senyor era prop
de l'era d'Areuna el jebuseu.

17 I David, havent vist l'àngel que percudia el poble, digué a Jah-
vè: Vet aquí que jo he pecat i he obrat iniquament, però aquestes
ovelles ¿què han fet? Prego que sia la teva mà sobre mi i sobre la
casa del meu pare.

18 I Gad vingué aquell dia a David i li digué: Surt, alça un altar a
Jahvè a l'era de Areuna, el jebuseu. 19 I David sortí segons la pa-
raula de Gad, com Jahvè havia comandat. 20 I Areuna esguardà i
veié el rei i els seus servents que venien a ell. I Areuna eixí fora
i s'inclinà de cap a terra davant del rei. 21 I després digué: ¿Per què
és vingut el rei, missenyor, al seu servent?

I David digué: Per comprar-te aquesta era, a fi de bastir-hi un al-
tar a Jahvè; a fi que aquest flagell cessi de pesar damunt el poble.

22 I Areuna digué a David: El rei missenyor prengui i ofereixi el
que li plagui: Vet aquí aquests bous per holocaust, i aquestes trilla-
dores i aquests jous per llenya. 23 A guisa de rei, Areuna ho donà
al rei. Tot seguit digué Areuna al rei: Jahvè, ton Déu, et sigui
propici.

24 I el rei digué a Areuna: No, sinó per preu t'ho compraré; i jo
no oferiré pas a Jahvè, mon Déu, holocaustos gratuits.

25 David, doncs, comprà l'era i els bous per cinquanta sicles d'ar-
gent. 26 I David bastí allí mateix un altar a Jahvè, oferí holocaustos
i sacrificis pacífics. Llavors Jahvè fou aplacat envers el seu poble, i
el flagell cessà de pesar sobre Israel.

14, 1 Par. xxi, 13; Dn. xiii, 23

TAULA

Pàgs.

JOSUÈ

Pàgs.

JUTGES

RUT

Pàgs.

I i II de SAMUEL

I de Samuel

II de Samuel

Apèndixs

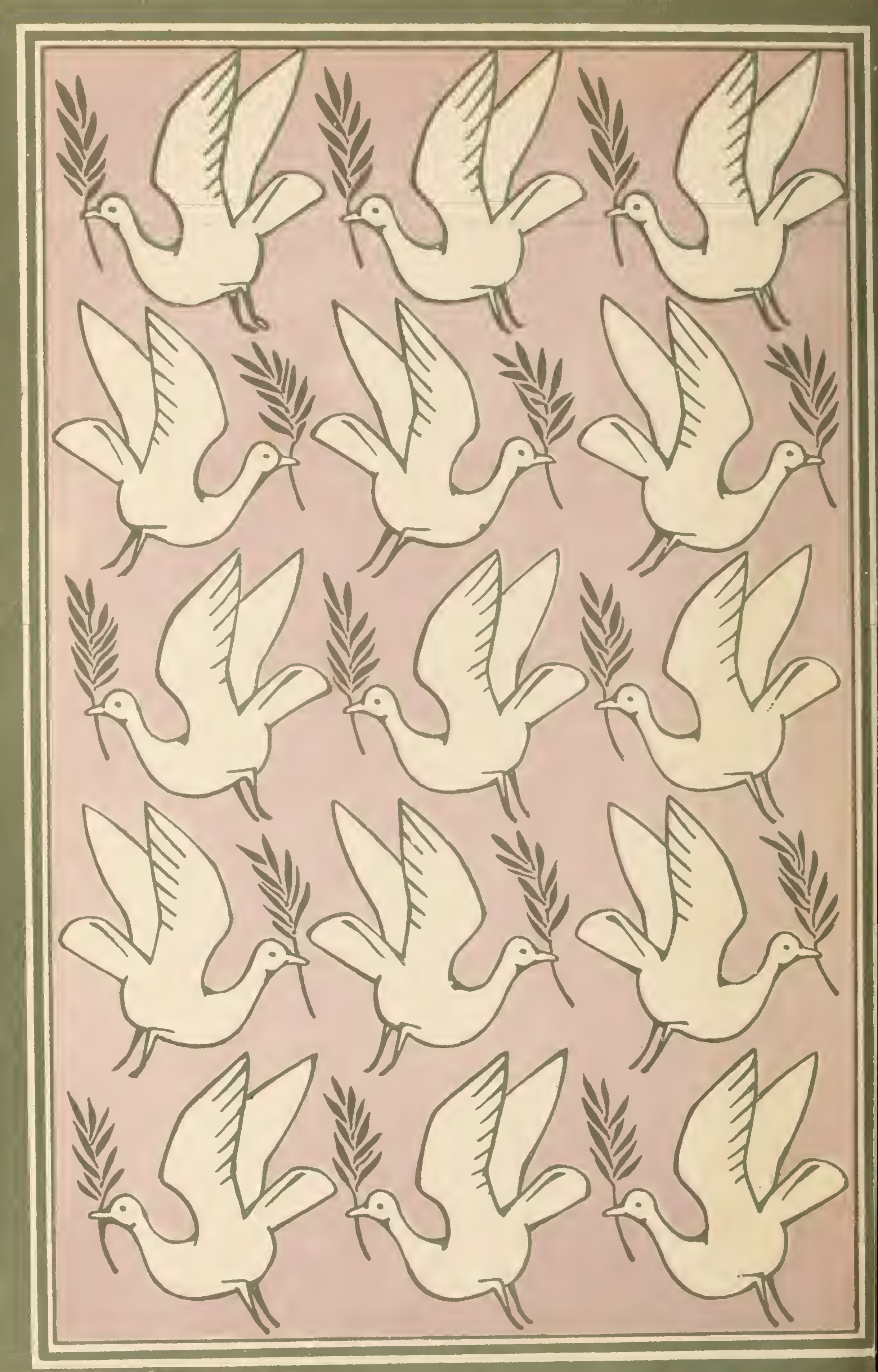
Col·lecció de documents dispersos

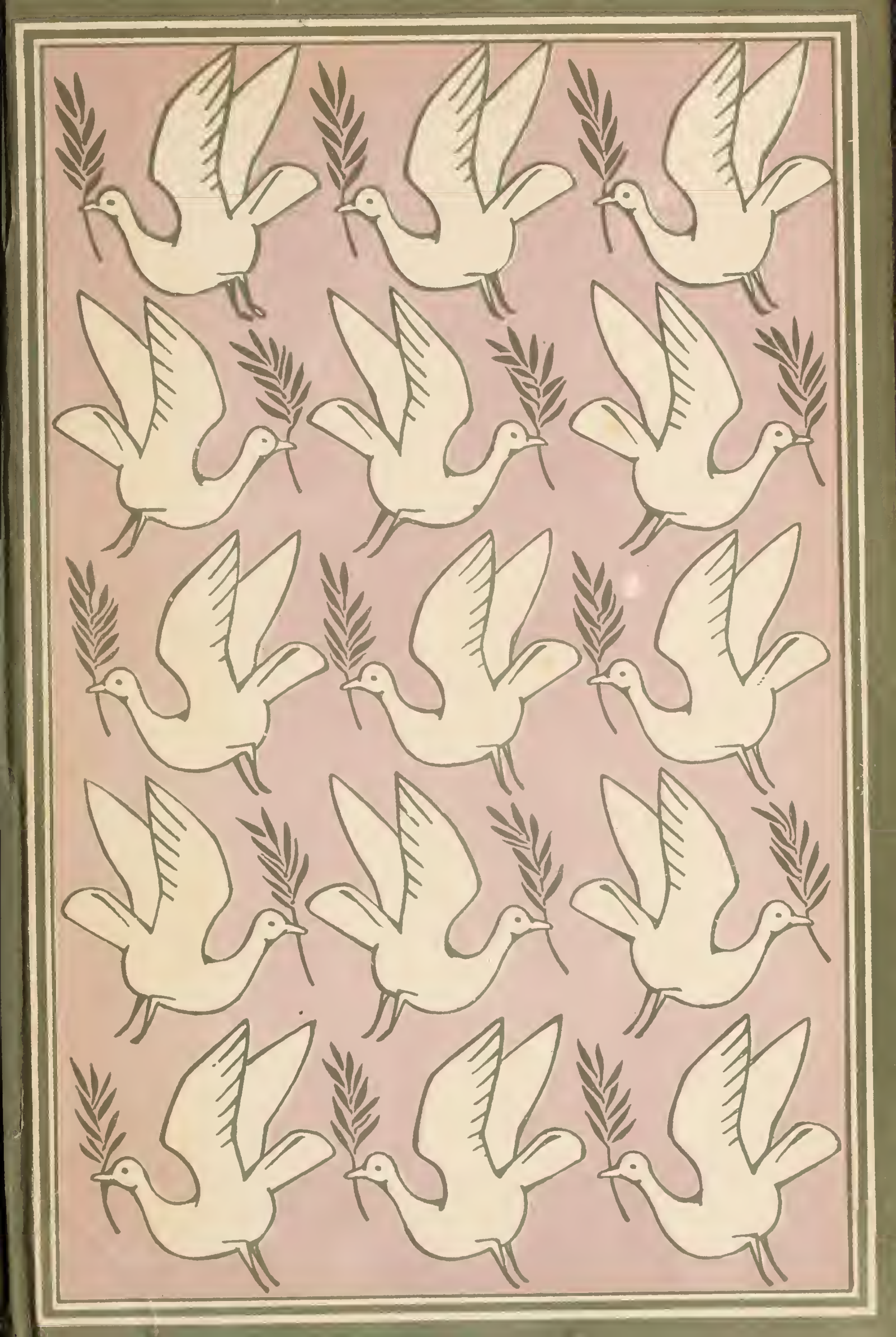
AQUEST TERÇ VOLUM DE LA SAGRADA BÍBLIA, ANOS-
TRADA PER CURA I A DESPESES DE LA FUNDACIÓ
BÍBLICA CATALANA, FOU ACABAT D'ESTAM-
PAR ALS OBRADORS DE LA TIPO-
GRAFIA EMPORIUM EL DIA IV
D'OCTUBRE, DIADA DE SANT
FRANCESC D'ASSÍS, DE
L'ANY DE GRÀCIA
· MCMXXX ·

ESMENES

Pàg.	Linia	On diu	Ha de dir
10	nota 1	XXXII	XXXIII
»	» »	Par.	I Par.
22	» 26	III Rg.	I Rg.
»	» »	Rg. III, 13	Idc. III, 13
»	» »	Sam. Rg.	Sam.
»	» 1	Par. XI	Par. II
23	» 2	Gn. XVIII	Gn. XXVIII
30	» 6	cap. VIII, 5	cap. IV, 19
»	» 10	Gn. XIV, 1	Nm. XXI, 25
32	13	reis:	reis de l'amorreu:
»	nota 3	Jac. II, 23	Gn XIII, 18
34	» 12	Nocòpolis	Nicòpolis
40	» 2	Gn. XXXII, 2	Nm XXI, 24
41	» 9	CIII, 2	Jos. VII, 2
45	» 3	Gn. XI, 14	Nm. XXXIV
66	» 18	Alusag	Abisag
»	» 22	(I Ps.)	I Par.
67	» 26	(Ap.).	(Is.)
68	11	Temna	Tamna
82	nota 12	Schon.	Sehon
127	6	i judicà	judicà
130	nota 1	Jos. 43	Jos. XIX, 43
131	» 20	Kisbert	Kirbet
203	30	Jahvè	a Jahvè
210	16	seves	meves
222	8	Benjamí	Isaí
228	18	Carmel	a Carmel
274	2	Gesur.	a Gesur

N. B. — *En el gràfic : on diu* Guilgal, *ha de dir* Gàlgala.

BS212 .1928 v.3
La Sagrada Biblia ...
Princeton Theological Seminary-Speer Library
1 1012 00005 8232